

**Актуализирана средносрочна
бюджетна прогноза
за периода 2025-2028 г.**

Мотиви към законопроекта за
държавния бюджет на
Република България за 2025 г.

Съдържание

Въведение.....	5
Част I. Икономически перспективи за периода 2024-2028 г.	10
1. ПРЕГЛЕД НА РАЗВИТИЕТО НА СВЕТОВНАТА И ЕВРОПЕЙСКАТА ИКОНОМИКА	10
2. ПРЕГЛЕД НА РАЗВИТИЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА.....	10
3. ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ, НА КОИТО СЕ ОСНОВАВА МАКРОИКОНОМИЧЕСКАТА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2024-2028 Г.	12
4. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2024-2028 Г.	13
Част II. Фискална политика и основни параметри за периода 2025-2028 г.....	21
1. СРЕДНОСРОЧНИ ЦЕЛИ НА ФИСКАЛНАТА ПОЛИТИКА.....	21
2. ОСНОВНИ ФИСКАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	22
3. ПРОГНОЗА ЗА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	24
Част III. Приоритети на политиките и основни допускания за периода 2025-2028 г.	43
1. ПОЛИТИКИ В ПРИХОДИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	43
2. РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	54
3. ИНВЕСТИЦИОННА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	100
Част IV. Фискална децентрализация и бюджетни взаимоотношения с общините за периода 2025-2028 г.	103
Част V. Управление на средствата от европейските фондове и програми за периода 2025-2028 г.	107
1. НАЦИОНАЛЕН ФОНД.....	107
2. ДЪРЖАВЕН ФОНД „ЗЕМЕДЕЛИЕ“	110
3. ДРУГИ СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС И СРЕДСТВА ПО МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ И ДОГОВОРИ, ЗА КОИТО СЕ ПРИЛАГА РЕЖИМ НА СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС	112
4. ВНОСКИ НА БЪЛГАРИЯ В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	113
Част VI. Политика по дълга и финансирането за периода 2025-2028 г.	117
1. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ. ОБСЛУЖВАНЕ И ФИНАНСИРАНЕ	117
2. ДЪРЖАВНОГАРАНТИРАН ДЪЛГ	122
3. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ ЧРЕЗ ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ И ДРУГИ ФОРМИ НА ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ.....	124
4. ДРУГИ ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО	124
Част VII. Перспективи за развитието на публичните финанси	128
1. УСТОЙЧИВОСТ НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ.....	128
2. АНАЛИЗ НА ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА.....	130
3. ПРОЦЕДУРИ И КАЧЕСТВО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ.....	133

Част VIII. Мотиви към предложенията за промяна на други закони в проекта на ЗДБРБ за 2025 г. 136

Част IX. Приложения..... 169

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1: ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2023 Г. И ЗА 2024 Г.	169
1. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2023 Г.	169
2. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2024 Г.	174
ПРИЛОЖЕНИЕ № 2: ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ ПО АКТУАЛИЗИРАНАТА СРЕДНОСРОЧНА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	178
ПРИЛОЖЕНИЕ № 3:	190
КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОДА 2022-2028 Г.	190
ПРИЛОЖЕНИЕ № 4: ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТНИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	194
ПРИЛОЖЕНИЕ № 5: ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТИТЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ И НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	196
ПРИЛОЖЕНИЕ № 6: РАЗМЕРИ НА БЮДЖЕТНИТЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИТЕ) НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ С БЮДЖЕТИТЕ НА БНТ, БНР, БТА, БАН, ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ УЧИЛИЩА И ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ ВОЕННИ УЧИЛИЩА ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	196
ПРИЛОЖЕНИЕ № 7: РАЗМЕРИ НА РАЗХОДИТЕ И ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	197
ПРИЛОЖЕНИЕ № 8: РАЗМЕРИ НА РАЗХОДИТЕ И ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО ДРУГИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОБОСОБЕНИ ЛИЦА И СТРУКТУРНИ ЕДИНИЦИ, ВКЛЮЧЕНИ В КФП ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	198
ПРИЛОЖЕНИЕ № 9: РАЗМЕРИ НА ОСНОВНИТЕ БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ И БЮДЖЕТИТЕ НА ОБЩИНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.	199
ПРИЛОЖЕНИЕ № 10: ДАНЪЧНИ РАЗХОДИ ЗА 2023 И 2025 Г.	200

Списък с включените в текста таблици

Табл. I-1:	Основни допускания за развитието на външната среда	13
Табл. I-2:	Основни макроикономически показатели	13
Табл. I-3:	Стойности на потенциалния растеж и на отклонението от потенциалния БВП	18
Табл. I-4:	Приноси към потенциалния растеж (пр.п.).....	18
Табл. I-5:	Сравнение на макроикономическата прогноза на МФ с прогнозата на ЕК	18
Табл. II-1:	Основни показатели на КФП (касова основа)	21
Табл. II-2:	Основни показатели по КФП (2024-2028 г.).....	22
Табл. II-3:	КФП – Национален бюджет (2024-2028 г.).....	23
Табл. II-4:	КФП – Сметки за средства от ЕС (2024-2028 г.)	24
Табл. II-5:	Изменение на показателите на сектор „Държавно управление“ за периода 2025-2028 г.	27
Табл. II-6:	Дискреционни приходни мерки на начислена основа, млн. лв.....	30
Табл. II-7:	Дискреционни разходни мерки на начислена основа, млн. лв.....	31
Табл. II-8:	Бюджетна прогноза на сектор „Държавно управление“ при непроменени политики за периода 2025-2028 г.	33
Табл. II-9:	Сравнение на бюджетната прогноза на МФ с прогнозата на ЕК.....	34
Табл. III-1:	Разходи по функции по КФП за периода 2024-2028 г. с разпределен резерв по функции (без вноса в общия бюджет на ЕС)	54
Табл. III-2:	Разходи за отбрана за периода 2024-2028 г.	67
Табл. IV-1:	Основни бюджетни взаимоотношения на общините с централния бюджет за периода 2025-2028 г. (в хил. лв.).....	104
Табл. V-1:	Разходи и плащания за селскостопанската политика за периода 2025-2028 г.	111
Табл. V-2:	Разходи и плащания за рибарската политика за периода 2025-2028 г.	111
Табл. VI-1:	Държавен дълг – показатели за вътрешен и външен дълг	120
Табл. VI-2:	Структура на държавния дълг за периода 2023-2028 г.	120
Табл. VII-1:	Индикатори за устойчивост.....	128
Табл. VII-2:	Обобщение на допусканията, използвани в алтернативния сценарий (отклонение спрямо основния сценарий)	131
Табл. VII-3:	Промени в основните макроикономически показатели (отклонение спрямо основния сценарий)	132

Въведение

Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. (АСБП 2025-2028) е изготвена на основание чл. 79 от Закона за публичните финанси. Тя представлява мотиви към законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

Подготовката на Бюджет 2025 и АСБП за периода 2025-2028 г. беше повлияна от различни фактори и реализирана в сложна политическа обстановка в условията на проведени извънредни парламентарни избори през юни и октомври 2024 г.

В рамките на първия етап от изпълнението на бюджетната процедура за 2025 г. страната ни беше изправена пред две основни предизвикателства – политическата ситуация в страната и липсата на редовно правителство с ясни перспективи за бюджетната рамка и за развитие на политиките през следващите години, както и приемането на ревизираната рамка за икономическо управление в ЕС, с което се разшири времевият хоризонт, правилата и изискванията за качеството на бюджетните рамки, в т.ч. изискването за изготвяне на национален средносрочен фискално-структурен план на държавите членки за поне четиригодишен период. В тази връзка с Решение № 501 на Министерския съвет от 18 юли 2024 г. бяха направени изменения и допълнения във втория етап от решението за бюджетната процедура за 2025 г. (РМС № 71 от 2024 г.), които разширяват времевия хоризонт на бюджетната прогноза за период от 4 години и включват към бюджетните документи изготвянето на национален средносрочен фискално-структурен план за периода 2025-2028 г.

Реализирането на обичайните стъпки на втория етап от бюджетната процедура за 2025 г. бе предизвикателство в условията на подготовка и провеждане на избори за 51-то Народно събрание на 27 октомври 2024 г. и предвид забавянето при сформирването на редовно правителство след проведените парламентарни избори. В тази връзка беше изготвено законодателно предложение за уреждане временно на някои бюджетни отношения до разработването на настоящия проект на Бюджет 2025 и приемането му от Народното събрание. Предвидимост относно събирането на приходите, извършването на разходите и трансферите се осигури с изготвения от Министерството на финансите, предложен от правителството и приет от Народното събрание на 15.01.2025 г. *Закон за събирането на приходи и извършването на разходи през 2025 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2025 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2025 г.* (обн., ДВ, бр. 6 от 21.01.2025 г.) Законът урежда събирането на приходи и извършването на разходи през 2025 г. за срок, не по-дълъг от три месеца, при спазване изискванията на Закона за публичните финанси, Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване. С него се определи правна рамка, която да осигури безпроблемното функциониране на държавата и общините, както и да гарантира правата и законните интереси на гражданите, предоставяйки им правна сигурност във връзка с изплащането на възнаграждения, пенсии, социални помощи и други социални плащания, ползване на данъчни преференции и облекчения, както и извършването на други плащания.

В кратки срокове през февруари 2025 г. се изготвиха проектите на трите бюджетни закона за 2025 г. и актуализирана бюджетна рамка за периода 2025-2028 г., които да съответстват на политическите приоритети за управленския мандат на правителството.

Дефицитът на сектор „Държавно управление“ се очаква да е в размер съответно на 2,9% от БВП за 2025 г., 2,2% от БВП за 2026 г., 4,1% от БВП за 2027 и 1,9% от БВП за 2028 г. Това салдо се постига въпреки значителния ефект от отразяването в разходната част на очакваните доставки на военна техника за периода 2025-2028 г., при вече отчетени касови разходи през предходни години. Придобиването на тези военни активи води до влошаване на дефицита на сектор „Държавно управление“ с 0,5% от БВП през 2025 г. и 1,6% от БВП през 2027 г. Това влияние е временно и не води до трайно влошаване на бюджетната позиция и до нарушаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. При изключване на тези еднократни разходи, дефицитът на начислена основа достига съответно 2,4% от БВП за 2025 г. и 2,5% за 2027 г.

Бюджетното салдо по КФП за всяка година от прогнозния период 2025-2028 г. е дефицит, вариращ в рамките от 2,2-3,0% от БВП с низходяща тенденция, поради осигуряване на разходни политики за 2025 и 2026 г., преобладаващо базирани на решения от 2024 г. със съответните приходни мерки, като за 2027 и 2028 г. дефицитът намалява, съответно до 2,7 и 2,2% от БВП.

В средносрочен план се очаква устойчив номинален ръст на приходите, вкл. на данъчно-осигурителните, като помощите от чужбина след ръст през 2025 г. намаляват леко през следващата година и бележат по-значителен спад през следващите две години, което се дължи на етапите на реализация на програмите, съфинансирани от ЕС, основно по ПВУ.

Като дял от БВП общото ниво на приходите за периода 2025-2028 г. е в диапазона 40,0 – 41,9% от БВП с низходяща тенденция. Същата низходяща тенденция се наблюдава и при общото ниво на разходите (общо разходи и вноска в общия бюджет на ЕС), които като дял от БВП са в диапазона 44,9-42,4%.

В средносрочен план разходите по КФП са в рамките на 40%-то правило по ЗПФ (без разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС и по други международни програми и договори, приравнени към тях, вкл. свързаното с тях национално съфинансиране), като варират в диапазона 39,2-40,0% от БВП за периода 2025-2028 г.

Въз основа на допусканията за ново дългово финансиране през периода 2025-2028 г. се предвижда **държавният дълг** да достигне съответно до 59,7 млрд. лв. (27,7% от БВП) през 2025 г., 70,5 млрд. лв. (31,0% от БВП) през 2026 г., 79,5 млрд. лв. (33,5% от БВП) през 2027 г. и 87,0 млрд. лв. (35,2% от БВП) през 2028 г.

Минималният размер на **фискалния резерв** към 31.12.2025 г. е предвиден да остане непроменен спрямо заложения в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. в размер на 4,5 млрд. лв.

Макроекономическата прогноза за прогнозния период, изготвена от Министерството на финансите (МФ), предвижда растежът на икономиката да се повиши до 2,8% през 2025 г. и до 3% през 2026 г. Подобрението във външното търсене ще доведе до ускорение на растежа на износа и ще се отрази положително на частната инвестиционна активност, а растежът на публичните инвестиции ще продължи да бъде движен от разходите по линия на Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ). В периода 2027-2028 г. растежът на БВП ще се забави до 2% поради изчерпване на положителния ефект от инвестициите по ПВУ, забавяне в растежа на потреблението на домакинствата в синхрон с това на

доходите и забавяне на нарастването на износа в съответствие с външното търсене. Средногодишната инфлация ще продължи да се забавя от 2,4% през 2025 г. до 2% през 2028 г. по линия най-вече на очакваната низходяща динамика при международните цени. Отрицателният принос на енергийните стоки постепенно ще намалява към края на прогнозния хоризонт.

През периода 2025-2028 г. **данъчната политика** ще е ориентирана към постигане на макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план и осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните политики на правителството. Основните цели на данъчната политика за периода отново са насочени към поддържане на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата, борбата с данъчните злоупотреби и повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план.

С цел повишаване на приходите в държавния бюджет са предложени следните *мерки в данъчното законодателство*, ефектите от които са взети предвид при прогнозиране на приходите от данъци:

- *Предложен е нов акцизен календар за акцизните ставки на тютюна и тютюневите изделия (ТТИ). Мярката е продължение на практиката за балансирано поетапно увеличаване на акцизните ставки върху тютюна и тютюневите изделия. Свързана е с оптимизиране на бюджетните приходи като подобен подход се прилага и към момента в акцизното законодателство с оглед на значителния дял на постъпленията от акциз върху тютюна и тютюневите изделия от общите данъчни приходи в държавния бюджет. В този смисъл мярката е предложена като продължение на наложената вече практика за осигуряване на прозрачност на процесите, предвидимост за бизнеса и стабилност за потребителите. В тази връзка и доколкото с преразглеждането на Директива 2011/64/ЕС на Съвета се очакват значително по-високи изисквания към минималните нива на данъчно облагане посредством въвеждането на поетапно увеличаване на акциза ще се намали изоставането на страната ни спрямо останалите държави членки в ЕС.*
- *Като мярка, свързана с оптимизиране на бюджетните приходи, е предложено от 01.04.2025 г. размерът на националния праг за регистрация по ЗДДС да се намали от 166 000 лв. на 100 000 лева;*
- *Изсветляване на сивата икономика в областта на горивата, чрез лимитиране на възможността неполучени на бензиностанциите касови бележки да се използват за предоставяне на други субекти с цел издаване на фактури, по които да се приспада неправомерно данъчен кредит по ЗДДС. Предвидената законова промяна намалява възможностите за измами с данък върху добавена стойност, свързани с „търговията” с касови бележки и съответно с източване на ДДС;*
- *Оптимизиране на процеса по анализ на просрочените задължения чрез насочване на административния ресурс към задълженията с най-голям фискален ефект;*
- *Въвеждане на Стандартен одитен файл за данъчни цели и други мерки за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане и др.*

Осигурителната политика за периода 2025-2028 г. предвижда за 2025 г. и за 2026 г. да се запази размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” на Държавното обществено осигуряване (ДОО) на нивото от 2024 г. Запазват се и размерите на

осигурителните вноски за другите фондове на ДОО, а също и съотношенията между осигурителите и осигурените лица.

Считано от 1 януари 2027 г. се увеличава осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ с 1 процентен пункт, а считано от 1 януари 2028 г. се увеличава осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ с 2 процентни пункта.

Минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица се увеличава от 1 април 2025 г. на 1 077 лв. и се запазва за целия прогнозен период. Минималният осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводители също се увеличава от 1 април 2025 г. на 1 077 лв. и се запазва за целия прогнозен период.

Максималният осигурителен доход за всички осигурени лица се увеличава за целия прогнозен период съответно от 1 април 2025 г. на 4 130 лв., за 2026 г. на 4 430 лв., за 2027 г. – 4 730 лв. и за 2028 г. – 5 030 лв.

Разходни политики

Разчетите за разходите по проекта на Закон за държавния бюджет на Република България за 2025 г. са изготвени въз основа на действащото законодателство, както и при отчитане на ефектите от отразяване на настъпилите промени в нормативни актове, влизащи в сила от 01.01.2025 г.

Основните разходни политики, водещи до повишаване в разходната част на бюджета за периода 2025-2028 г., са както следва:

- В разчетите за периода 2025-2028 г. е взето предвид увеличението на размера на минималната работна заплата (МРЗ) от 1 януари 2025 г. – от 933 лв. на 1 077 лв. – ефект в разходите - увеличение **283,3 млн. лв.;**
- Предвидено е увеличение на максималния осигурителен доход от 3 750 лв. на 4 130 лв. от 1 април 2025 г., съответно 4 430 лв. от 1 януари 2026 г., 4 730 лв. от 1 януари 2027 г. и 5 030 от 1 януари 2028 г. – ефект в разходите – увеличение **33,2 млн. лв.;**
- Минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица от 1 април 2025 г. е 1 077 лв. и се запазва за целия прогнозен период;
- Запазване на размера на обезщетението за отглеждане на дете до двегодишна възраст – 780 лв. за целия период до 2028 г. включително;
- За осъвременяване на пенсиите от 1 юли 2025 година са предвидени допълнителни средства в размер на **617,6 млн. лв.;**
- В проектобюджета за 2025 г. е разчетено увеличение на разходите за персонал с 5% за структурите, за които не са предвидени други увеличения в изпълнение на приети нормативни актове и действащи политики, в т.ч. и общинска администрация – увеличение **283,7 млн. лв.;**
- Увеличение на разходите за персонал в сектор „Отбрана и сигурност“, съобразно приетите механизми със Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за Националната служба за охрана и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и действащи политики в сектора, считано от 01.01.2025 г. – ефект в разходите – **2 148,5 млн. лв.;**

- През 2025 г. е запазена политиката за увеличение на възнагражденията на педагогическия персонал в средното образование със 125% от средната брутна работна заплата за 2024 г. (2 284 лв.) – ефект увеличение в разходите от **499 млн. лв.**

Други разходни мерки, които влияят върху общия размер на разходите:

- Намаление на разходите за текуща издръжка (без самостоятелните бюджети и делегираните от държавата дейности) с 10% – ефект - намаление в разходите с **283,8 млн. лв.;**
- Осигурени са средствата за финансиране на променените натурални показатели в сферата на делегираните от държавата дейности, социалната сфера и др.

Инвестиционна политика

В зависимост от ограничения бюджетен ресурс и извършената от ПРБ приоритизация са обособени основните стратегически инвестиционни проекти, които са включени в *„Програма за приоритетни стратегически инвестиционни проекти с национално финансиране за периода 2025-2028 г.“* – приложение към проекта на Закон за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2025 г., като срокът на програмата е съобразен с изготвянето на Националния фискално-структурен план на Република България за периода 2025-2028 г. Приоритетните стратегически инвестиционни проекти са финансово обезпечени, като необходимите средства за тяхната реализация през следващата година са предвидени в рамките на утвърдените капиталови разходи по бюджетите на ПРБ за 2025 г. Стратегическите инвестиционни проекти, които съгласно извършената от ПРБ приоритизация не попадат в обхвата на определената финансова рамка, формират *„Списък с резервни стратегически инвестиционни проекти с национално финансиране“* – към финансирането на които ще се пристъпи при наличие на възможност и при спазване на установените фискални правила и ограничения по Закона за публичните финанси.

За периода 2025-2027 г. се предвижда продължаване на Инвестиционната програма за общински проекти, като е определен размерът на финансирането за 2025 г.

Част I.

Икономически перспективи за периода 2024-2028 г.

1. ПРЕГЛЕД НА РАЗВИТИЕТО НА СВЕТОВНАТА И ЕВРОПЕЙСКАТА ИКОНОМИКА

През първите три тримесечия на 2024 г. растежът на брутния вътрешен продукт (БВП) в Европейския съюз (ЕС) и еврозоната остана слаб на фона на високата неопределеност причинена от геополитическите конфликти в различни части на света. Цените на енергийните суровини леко се понижиха през 2024 г., докато цените на металите отбелязаха ръст през годината. Съществено увеличение имаше в цената на какаото и кафето. До септември инфлацията в САЩ и ЕС отчете забавяне, но към края на годината отново се ускори под влияние на покачващите се цени на храните, услугите и природния газ. В отговор на забавящата се инфлация и слабия растеж на БВП на ЕС Европейската централна банка понижи основния си лихвен процент, която политика бе последвана и от Федералния резерв на САЩ. Потреблението на домакинствата и правителството допринесоха положително за растежа на БВП на ЕС през първите три месеца на 2024 г. Растежът на БВП на САЩ бе движен от покачващото се потребление на домакинствата, както и от ускорение на инвестиционната активност в страната.

2. ПРЕГЛЕД НА РАЗВИТИЕТО НА НАЦИОНАЛНАТА ИКОНОМИКА

2.1. БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

През деветмесечието на 2024 г. реалният растеж на брутния вътрешен продукт достигна 2,3% и бе движен от потреблението и изменението на запасите. Потребителските разходи на домакинствата се повишиха с 4,4%, подкрепени от нарастването на реалния разполагаем доход. При публичното потребление бе отчетен растеж от 5%. Инвестициите в основен капитал спаднаха с 1,7% поради намаление на публичните капиталови разходи, докато при частните инвестиции бе отчетен растеж. Износът на стоки и услуги намален с 1,3%, а вносът нарасна с 1,4%. При промишленото производство и търговията на дребно бе отчетено ускорение на растежа през октомври-ноември спрямо трето тримесечие. В същото време имаше намаление при индикаторите за бизнес климата и доверието на потребителите.

Брутната добавена стойност нарасна с 2,2% за деветмесечието на 2024 г. С основен принос за растежа бяха услугите и по-конкретно търговия, транспорт, хотелиерство и ресторантьорство.

2.2. ПАЗАР НА ТРУДА И ДОХОДИ

През периода януари-септември 2024 г. броят на заетите в икономиката се повиши с 1,1% и през третото тримесечие достигна 3644 хиляди души. Растежът на заетостта се дължеше изцяло на секторите на строителството (5,0%) и услугите (3,1%), докато заетостта в аграрния сектор и промишлеността намаля на годишна база (съответно с 5,0 и 1,5%). Част от промишлените отрасли изпитват затруднения с външното търсене, което води и до оптимизирането на съществуващите работни места.

Нивото на безработица остава стабилно и близко до стойностите, регистрирани през предходните две години. Според предварителните оценки коефициентът на безработица за 2024 г. бе 4,2% или с 0,1 пр.п. по-нисък спрямо 2023 г. Средната стойност на показателя за България е с над 1,5 пр.п. по-нисък в сравнение със средното ниво в ЕС-27. Коефициентът на икономическа активност на населението във възрастовата група 15-64 г. през 2024 г. бе 74,0% (предварителна оценка) и също се задържа близо до достигнатото през предходната година равнище (73,9%). Все по-остър се очертава проблемът с недостига на работна сила като условие за разширяване на бизнес дейността, като традиционно най-силно той е заявен от предприемачите в строителството и промишлеността.

В периода януари-септември 2024 г. реалният растеж на производителността на труда беше 1,2% на годишна база, като водещ принос имаше индустрията и преработващата промишленост. С продължаващата изпреварваща тенденция на компенсацията на един нает над растежа на реалната производителност на труда, номиналните разходи за труд на единица продукция (НРТЕП) продължиха да се повишават с двуцифрен темп и достигнаха 11,5% на годишна база. В реално изражение тези разходи останаха положителни (3,7%) спрямо нивото си от предходната година. През 2024 г. данните за средната работна заплата (СРЗ) показват, че нейният ръст в общественния сектор (15,6%) е надхвърлил този в частния сектор (15,2%). Общо за икономиката, средната работна заплата се е повишила с 15,3% в номинално изражение, като реалният ръст на показателя бе 14,8% (дефлиран с ХИПЦ¹)

2.3. ИНФЛАЦИЯ

От четвъртото тримесечие на 2022 г. в страната се наблюдава тенденция на дезинфлация, подкрепена от спадащите цени на енергията на световните пазари и благоприятните базови ефекти. Годишният темп на инфлация продължи да се забавя и през 2024 г., като достигна 2,1% според ХИПЦ през декември. Забавяне бе наблюдавано при всички основни компоненти на индекса. В сравнение с година по-рано цените на енергийните стоки отбелязаха спад, а неенергийните промишлени стоки останаха почти на същото равнище. Повишението в цените на услугите имаха най-голям принос и формираха почти половината от инфлацията в края на годината. Средногодишната инфлация за 2024 г. беше 2,6%.

2.4. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС

Външната позиция на страната остана устойчива. В периода януари-ноември салдото по текущата сметка достигна излишък от 0,9% от прогнозния БВП, покачвайки се спрямо година по-рано, поради по-ниския изплатен доход на чуждестранни инвеститори. При търговията със стоки и услуги и при вторичния доход бе отчетено влошаване на баланса. Все още потиснатото външно търсене, основно в рамките на ЕС, се отрази в

---

¹ Хармонизиран индекс на потребителските цени

продължаващ спад на износа на стоки (2,4%), докато нарастването на инвестициите и потреблението в България бе обвързано с минимално повишение на вноса (0,9%). Излишъкът в търговията с услуги се понижи леко, повлиян от устойчивото нарастване на разходите на български туристи в чужбина.

2.5. ПАРИЧЕН СЕКТОР

Брутните международни валутни резерви на страната продължиха да осигуряват стабилното функциониране на Паричния съвет, като пазарната им стойност към края на 2024 г. възлезе на 42,1 млрд. евро. Темпът им на растеж се забави до 0,3% при 9,1% в края на предходната година поради спада на банковите резерви и задълженията към правителството и бюджетни организации.

Банковата система в България остана стабилна и продължи да поддържа високи равнища на капиталова адекватност и ликвидност през 2024 г. Коефициентът на обща капиталова адекватност към края на септември беше 23,44%, а отношението на ликвидно покритие в края на годината достигна 241,0%.

Кредитът за частния сектор се ускори през 2024 г. и в края на декември нарасна на годишна база с 14,7%, при 12,2% в края на предходната година. Водеща роля за това имаха кредитите за домакинства, чиито темп на растеж достигна 20,8% спрямо 15,9% в края на декември 2023 г. Жилищните кредити, подкрепени от ниските лихвени проценти, ръста на доходите и не на последно място от стабилния двуцифрен ръст на цените на жилищата (16,5% през третото тримесечие), достигнаха най-висок темп на увеличение от второто тримесечие на 2009 г. насам, а в края на годината нараснаха на годишна база с 29,1%. Потребителските кредити отчетоха минимално забавяне през 2024 г. с ръст от 11,9% при 12,3% в края на предходната година. Забавянето се случи изцяло през декември, след като този тип кредити се ускоряваха през останалите месеци, а ръстът им беше достигнал 14,8% в края на ноември. Кредитите за нефинансови предприятия се ускориха през 2024 г. до 10,1% в края на декември при 7,3% в края на 2023 г. При тях ръстът се дължеше изцяло на корпоративния овърдрафт, който повиши значително темпа си на растеж през втората половина на годината до 21,0%.

3. ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ, НА КОИТО СЕ ОСНОВАВА МАКРОИКОНОМИЧЕСКАТА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2024-2028 Г.

Очакванията са международната среда да остане нестабилна през прогнозния период, но без съществени структурни сътресения и/или недостиг на основни суровини. Инфлационният натиск ще продължи да отслабва и към края на периода нарастването на цените както в ЕС, така и в глобален план ще отговаря на теоретичните цели. Това ще се отрази в продължение на политиката на лихвени понижения от ЕЦБ² и други водещи централни банки и съответно в подобрене на условията за финансиране.

Очакванията са растежът в ЕС да остане слаб през 2024 г., достигайки 0,9%, и да се ускори до 1,5% и 1,8%, съответно през 2025 и 2026 г. Темповете са по-ниски спрямо предходни прогнози, като ревизията се дължи най-вече на очакванията за по-бавно възстановяване на икономиката на Германия. Същевременно прогнозите са световната икономика да продължи да нараства с около 3,2% в средносрочен план. Темповете в ЕС и в глобален план остават под средните стойности спрямо периода преди пандемията.

---

² Европейска централна банка.

Табл. I-1: Основни допускания за развитието на външната среда

Международна среда	Отчетни данни		Прогноза				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Световна икономика (реален растеж, %)	3,5	3,3	3,2	3,2	3,3	3,2	3,1
Европейска икономика – ЕС (реален растеж, %)	3,3	0,4	0,9	1,5	1,8	1,6	1,6
Валутен курс щ.д./евро	1,05	1,08	1,09	1,08	1,08	1,08	1,08
Цена на петрол „Брент“ (щ.д./барел)	99,8	82,6	81,2	70,8	69,8	69,3	69,1
Цена на неенергийни суровини (в щ.д., %)	9,0	-9,7	4,0	-0,2	-0,4	-0,1	0,1
EURIBOR 3м. [%]	0,2	3,1	3,5	2,8	2,5	2,5	2,3

Източник: МВФ³, СБ⁴, ЕК⁵, Евростат⁶, ЕЦБ, МФ⁷

Допусканията за международните цени на суровините в прогнозния период се основават на информация за фючърсите към 8 ноември 2024 г. Според тези данни петролът сорт Брент се очаква да поевтинее през 2024 г. средно с 1,8% в сравнение с предходната година до 81,2 щ.д./барел, като тази тенденция ще се задържи до края на прогнозния хоризонт. При неенергийните суровини се очаква поскъпване от 4% за 2024 г., последвано от поевтиняване в годините след това.

Техническото допускане⁸ за валутния курс USD/EUR, с дневни данни към 08.11.2024 г., показва номинално поскъпване на единната европейска валута, респективно лева, с 0,4% през 2024 г. последвано от обезценка с 0,5% през 2025 г.

4. МАКРОИКОНОМИЧЕСКА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА 2024-2028 Г.

Табл. I-2: Основни макроикономически показатели

Основни макроикономически показатели	Отчетни данни		Прогноза				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Брутен вътрешен продукт							
БВП (млн. лв.)	168 360	185 233	201 470	215 231	227 417	237 293	247 004
БВП (реален растеж, %)	4,0	1,9	2,2	2,8	3,0	2,0	2,0
Потребление	4,9	1,3	4,0	4,0	3,3	2,5	2,3
Бруто образуване на основен капитал	6,5	10,2	-2,7	6,9	6,8	3,0	3,8
Износ на стоки и услуги	12,1	0,0	0,2	2,7	3,5	3,3	3,3
Внос на стоки и услуги	15,3	-5,5	2,2	5,6	5,2	4,4	4,3

Пазар на труда и цени

³ Международен валутен фонд.⁴ Световна банка.⁵ Европейска комисия.⁶ Статистическа служба към Европейската комисия.⁷ Министерство на финансите.⁸ Изчислява се среден курс USD/EUR с дневни данни за последните десет работни дни към датата на изготвяне на допусканията, който се фиксира за дните до края на прогнозния хоризонт.

Основни макроикономически показатели	Отчетни данни		Прогноза				
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Застот (СНС ⁹) (%)	1,1	1,1	0,6	0,5	0,3	0,1	0,0
Коефициент на безработица (НРС) (%)	4,1	4,3	4,2	4,1	4,0	4,0	4,0
Компенсации на един наст (%)	14,2	13,4	14,3	9,1	5,0	4,0	3,5
Дефлатор на БВП (%)	15,9	8,0	6,4	3,9	2,6	2,3	2,1
Средногодишна инфлация (ХИПЦ) (%)	13,0	8,6	2,6	2,4	2,3	2,2	2,0
Платежен баланс							
Текуща сметка (% от БВП)	-2,6	0,9	-0,8	-2,0	-3,1	-3,5	-3,7
Търговски баланс (% от БВП)	-5,9	-4,1	-5,4	-6,7	-7,4	-7,9	-8,4
Преки чуждестранни инвестиции (% от БВП)	5,4	4,0	3,8	3,8	3,8	3,9	3,9
Паричен сектор							
МЗ (%)	13,2	8,7	8,9	10,5	8,5	9,7	7,7
Вземания от фирми (%)	11,1	9,7	8,0	8,4	8,5	7,6	7,4
Вземания от домакинства (%)	14,6	15,9	19,2	15,5	12,4	10,5	9,1

Източник: МФ, НСИ¹⁰, БНБ¹¹

4.1 БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ

През 2024 г. се прогнозира растеж на БВП от 2,2% като през последното тримесечие се очаква нарастване на износа и на публичните капиталови разходи.

Растежът на икономиката ще се повиши до 2,8% през 2025 г., като ускорението ще е движено от по-високи публични разходи. В същото време очакваното забавяне в растежа на доходите ще доведе до по-слабо нарастване на потреблението на домакинствата. Растежът на износа постепенно ще се ускори, в резултат на по-силното външно търсене от ЕС, но приносът на нетния износ ще остане отрицателен.

През 2026 г. подобрението във външното търсене ще доведе до ускорение на растежа на износа до 3,5%, а общият растеж на БВП ще се ускори до 3%. Повишението на търсенето ще се отрази положително на частната инвестиционна активност, а растежът на публичните инвестиции ще продължи да бъде движено от разходите по линия на ПВУ.

В периода 2027-2028 г. растежът на БВП ще се забави до 2% поради изчерпване на положителния ефект от инвестициите по ПВУ, забавяне в растежа на потреблението на домакинствата в синхрон с това на доходите и забавяне на нарастването на износа в

⁹ Система на националните сметки.

¹⁰ Национален статистически институт.

¹¹ Българска народна банка.

съответствие с външното търсене. Нетният износ ще остане отрицателен, но с по-малък принос за изменението на БВП.

4.2 ПАЗАР НА ТРУДА И ДОХОДИ

Основен фактор, който определя очакването ни за ръст на заетостта от 0,5% през 2025 г., е че българската икономика ще постигне реален растеж около 3%. Поради относително ниските равнища на безработица в страната се очаква ръстът в броя на заетите да бъде захранен най-вече от лица, които до този момент са били извън работната сила и не толкова от безработни. В резултат се очаква коефициентът на безработица отново да се колебае около достигнатото равнище и средно за годината да намалее минимално (с 0,1 пр.п.) до 4,1%. Тази тенденция се запазва и през следващите три години (до 2028 г.), когато стойността на показателя намалява минимално, до около 4%, и не отбелязва съществени изменения.

Все пак неблагоприятната демографска динамика в страната и все по-ограничените възможности за увеличаване на предлагането на труд предопределят постепенното намаляване на ръста на заетостта през периода 2026-2028 г., макар българската икономика да продължи да нараства. Постепенно темповете на растеж на заетостта ще се забавят, а през 2027 и 2028 г. броят на заетите се очаква практически да се запази постоянен. Търсенето на труд се очаква да се запази високо, но до голяма степен се очаква задоволяването на неговото нарастване да зависи от успеха на правителствените политики и на усилията на бизнеса да привлекат лица, които са извън работната сила или от чужбина.

През 2024 г. номиналният растеж на компенсацията на един нает е оценен на 14,3%. През 2025 г. се очаква нарастването на доходите от труд да се забави, но въпреки това техните ръстове ще се запазят относително високи. За 2025 г. очакването е компенсациите на един нает да се повишат с 9,1%, като основен принос ще има увеличението на минималната работна заплата от началото на 2025 г. и увеличаването на работните заплати в някои дейности от обществената сфера. Нарастването на доходите от труд ще се забави по-съществено през 2026 г. – до 5,0%, успоредно с очакваното ускоряване на растежа на реалната производителност. В периода 2027 и 2028 г. номиналният растеж на компенсацията на един нает се очаква да се забави, съответно до 4,0% и 3,5%.

По отношение на нарастването на реалната производителност на труда за 2024 г. се очаква тя да нарасне с 1,6%, след което да се повишава с темпове вариращи в интервала 2,3-2,7% през следващите две години, в съответствие с нарастването на реалния БВП. Растежът на производителността на труда заедно с по-ниското нарастване на доходите от труд в края на прогнозния период ще доведе и до ограничаване на растежа на номиналните разходи за труд на единица продукция (НРТЕП) до около 1,5% през 2028 г. В реално изражение РТЕП не се очаква да нарастват през последните три години на прогнозния период.

4.3 ИНФЛАЦИЯ

Повишението на потребителските цени според ХИПЦ в края на 2025 г. се очаква да бъде 2,6%. Цените на енергийните стоки ще запазят низходящия си тренд, но отрицателният им принос ще се свие, на което се дължи и наблюдаваното ускорение на инфлацията в сравнение с края на 2024 г. Услугите отново ще имат водещ принос за формиране на инфлацията, следвани от храните. Средногодишното повишение на общия индекс ще се забави до 2,4% през 2025 г.

Средногодишната инфлация ще продължи да се забавя до 2% през 2028 г. по линия най-вече на очакваната низходяща динамика при международните цени. Отрицателният принос на енергийните стоки постепенно ще намалява към края на прогнозния хоризонт. Приносът на компонентите на базисната инфлация също ще се свива, но ще остане водещ за формиране на инфлацията във връзка с прогнозираното нарастване на вътрешното търсене, както и на разходите за труд в икономиката.

4.4 ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС

Очаква се към края на 2024 г. балансът по текущата сметка да бъде отрицателен, понижавайки се спрямо 2023 г. Към края на годината се очаква традиционно по-висок изплатен инвестиционен доход спрямо наличните предварителни данни, като балансът на доходните статии за цялата година да остане непроменен спрямо 2023 г.

През 2025 г. се очаква дефицитът по текущата сметка да нарасне до 2% от прогнозния БВП. Промяната в баланса ще отрази силния номинален растеж на вноса, повлиян от растежа на вътрешното търсене (вкл. за придобиване на военна техника). Подобриенето във външното търсене ще подпомогне за ускорение и в износа, но темпът ще остане по-умерен спрямо този на вноса. Условието на търговия ще преминат в положителни. Очаква се растежът на приходите от туристически и транспортни услуги да се запази устойчив, което ще доведе до леко повишение на излишъка по статия услуги. Входящите потоци по различни програми на ЕС ще увеличат излишъка по вторичния доход.

В периода 2026-2028 г. дефицитът по текущата сметка ще продължи да се увеличава, достигайки 3,7% от БВП в края на периода. Растежът на износа ще се ускори в съответствие с подобряването на външното търсене. Условието на търговия ще се запазят положителни, но номиналният растеж на вноса ще продължи да изпреварва този на износа, като основен принос ще имат търгуваните количества. Това ще доведе и до продължаващо нарастване на дефицита при търговията със стоки и съответно ще е определящо за понижаването на текущата сметка. Потокът от входящи ПЧИ¹² ще се задържи в рамките на 3,8-3,9% от БВП.

Общата динамика на платежния баланс предполага запазване на устойчива външна позиция и стабилно ниво на международните резерви.

4.5 ПАРИЧЕН СЕКТОР

През 2025 г. вземанията от частния сектор ще се забавят до 11,5%. По-голям принос за това ще има забавеното нарастване на кредитите за домакинства до 15,5%, предвид пониския очакван темп на увеличение на компенсациите на наетите. Освен по линия на доходите, известен ефект се очаква и от влезлите в сила от 1 октомври 2024 г. макропруденциални мерки на БНБ, насочени към кредитополучателите. Вземанията от предприятия се очаква да се ускорят от 8% в края на 2024 г. до 8,4% в края на 2025 г., подкрепени от свързаното с реализацията на ПВУ активизиране на инвестиционната активност.

Ръстът на вземанията от частния сектор ще продължи да се забавя и през 2026 г. до 10,3%, отразявайки предимно по-слабия растеж на вземанията от домакинства, който ще достигне 12,4%. Реализацията на инвестиционни проекти, свързани с ПВУ, се очаква да продължи активно и през 2026 г., което ще допринесе за ново леко ускоряване на вземанията от предприятия до 8,5%. До края на прогнозния период кредитирането ще

---

¹² Преки чуждестранни инвестиции

продължи да се забавя постепенно, като това ще се случи едновременно при кредитите за нефинансовите предприятия и при тези за домакинствата.

4.6 РИСКОВЕ ПРЕД ПРОГНОЗАТА

Увеличават се рисковете от изостряне на геополитическите спорове и засилване на протекционистските политики, съответно от прехвърляне на отрицателни ефекти върху международната търговия. Потенциална промяна в политиката на САЩ и въвеждане на мерки за ограничаване на вноса от ЕС, например чрез вдигане на мита, би се отразила в съществена степен върху германската и други по-големи европейски икономики и би ограничило външното търсене на България, забавяйки растежа на износа на страната.

Продължаващите военни конфликти запазват риска от ограничаване на предлагането на дадени суровини, което може да доведе до покачване на международните цени и/или до ново нарушаване на глобалните вериги за доставки. Това би се отразило в по-високи темпове на инфлация и задържане на рестриктивна парична политика по-дълго от очакваното, което ще има отрицателен ефект както върху външната търговия, така и върху вътрешното търсене.

Рисковете по отношение на прогнозата за инфлацията се свързват главно с очакваната динамика на цените на международно търгуваните суровини и най-вече на енергийните стоки, както и повишението на разходите за труд в икономиката.

Риск пред прогнозата представляват и публичните капиталови разходи, вкл. и изпълнението по ПВУ. Тяхното неизпълнение би се отразило в по-нисък от очаквания растеж на икономиката в периода 2024–2026 г.

Вътрешната политическа нестабилност и промените в административно определяни показатели на пазара на труда (най-вече индексацията на заплатите в държавния сектор и минималната работна заплата), създават очаквания и нагласи за продължаващи високи темпове на ръст на работните заплати през следващите години въпреки забавянето на инфлационните процеси. От гледна точка на самата прогноза, това може да доведе до по-високи от предвидените ръстове на работните заплати и евентуално до по-ниски растежи (и дори намаление) на заетостта в страната.

4.7 ПОТЕНЦИАЛЕН РАСТЕЖ

Очаква се потенциалният растеж да се забави до 2,5% през 2024 г. поради спад на инвестициите и по-слабо нарастване на заетостта. В периода 2025–2028 г. растежът ще бъде в рамките на 2,8–2,4%. С основен принос за растежа е общата факторна производителност (ОФП), като нейният принос намалява от 2021 г. насам. Очаква се приносът да бъде 1,6 пр.п. през 2024 г. и да намалява в прогнозния период до 1,4 пр.п. през 2028 г. С нарастването на инвестициите в периода 2025–2028 г. се очаква приносът на капитала за потенциалния растеж да се увеличи и да бъде в рамките на 0,8–1 пр.п. В прогнозния период приносът на труда за потенциалния растеж постепенно ще намалява, но ще остане положителен, тъй като увеличението на коефициента на икономическа активност ще компенсира намалението на населението в трудоспособна възраст. Намалението на нормата на безработица и увеличението на отработените часове също ще окажат положителен ефект върху растежа.

Отклонението от потенциала през 2024 г. е положително в размер на 0,1%. Очаква се увеличение до 2026 г., след което отклонението ще се затвори и ще премине на отрицателна територия през 2028 г.

Табл. I-3: Стойности на потенциалния растеж и на отклонението от потенциалния БВП

Година	Потенциален растеж, %	Отклонение от потенциалния БВП, %
2023	3,1	0,4
2024	2,5	0,1
2025	2,8	0,2
2026	2,6	0,6
2027	2,5	0,0
2028	2,4	-0,4

Източник: МФ

Табл. I-4: Приноси към потенциалния растеж (пр.п.)

Година	Труд	Капитал	ОФП
2023	0,4	1,1	1,7
2024	0,2	0,7	1,6
2025	0,4	0,8	1,5
2026	0,2	0,9	1,5
2027	0,2	0,9	1,4
2028	0,0	1,0	1,4

Източник: МФ

4.8 СЪПОСТАВКА НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКАТА ПРОГНОЗА С ТАЗИ НА ЕК

Направено е сравнение на прогнозата на МФ с есенната макроикономическа прогноза на ЕК, публикувана на 15 ноември 2024 г. Различният период на изготвяне на двете прогнози предопределя използването на различни редове от отчетни статистически данни и различни допускания.

Табл. I-5: Сравнение на макроикономическата прогноза на МФ с прогнозата на ЕК

Основни макроикономически показатели	2024		2025		2026	
	МФ	ЕК	МФ	ЕК	МФ	ЕК
БВП [реален растеж, %]	2,2	2,4	2,8	2,9	3	3
Заетост (СНС) [%]	0,6	0,5	0,5	0,1	0,3	0,1
Средногодишна инфлация (ХИПЦ) [%]	2,6	2,5	2,4	2,3	2,3	2,9

Източник: ЕК, МФ

Двете институции имат близки очаквания за растежа на БВП в периода 2024-2026 г., но се наблюдават разлики по компоненти. МФ очаква по-висок принос от страна на вътрешното търсене. Очакват се по-високи публични разходи за потребление и инвестиции и по-висок растеж на потреблението на домакинствата.

За 2024 г. двете институции имат сходни очаквания за растежа на заетостта, но се различават в прогнозата си за 2025 г. и 2026 г. Според ЕК заетостта през този период ще се запази практически постоянна (темпове на растеж от 0,1%), докато в прогнозата на

МФ темпът на растеж на заетостта се запазва по-висок и едва през 2027 и 2028 г. броят на заетите се очаква практически да се запази постоянен поради неблагоприятното демографско развитие. В същото време, според ЕК коефициентът на безработица в България ще намалее повече отколкото е според прогнозата на МФ, където очакването е увеличението на заетите да стане в по-голяма степен чрез лица извън работната сила.

Прогнозата на ЕК и МФ по отношение на инфлацията са много близки през 2024 и 2025 г. както по отношение на общия индекс, така и по компоненти. По-съществена разлика се наблюдава за 2026 г., когато ЕК очаква по-висока инфлация най-вече при услугите и енергийните стоки.

Част II.

Фискална политика и основни параметри за периода 2025-2028 г.

1. СРЕДНОСРОЧНИ ЦЕЛИ НА ФИСКАЛНАТА ПОЛИТИКА

Подготовката на Бюджет 2025 и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. беше повлияна от различни фактори и предизвикателства - от една страна влизането в сила на европейски законодателни актове, свързани с приемането на реформираната рамка за икономическо управление в ЕС, с което се разшири времевия хоризонт, правилата и изискванията за качеството на бюджетните рамки, а от друга - политическата обстановка и проведените избори за 51-то Народно събрание на 27 октомври 2024 г., както и забавянето при сформирание на редовно правителство след това.

За разлика от оттегления бюджет, внесен от служебно правителство в края на миналата година, настоящата бюджетна рамка съответства на приоритетите и целите на редовно правителство, чийто мандат покрива хоризонта на настоящата бюджетна прогноза, на която периодът е разширен до 4 години (2025-2028 г.). Целите на фискалната политика и параметрите на бюджетната рамка са съобразени с приоритетите за запазване на фискалната устойчивост в средносрочен план и с необходимостта от реализиране на приходни мерки и осигуряване на разходни политики. При тези параметри на прогнозата се изпълнява фискалния критерий за приемане на България към еврозоната.

За осигуряване реалистичността на бюджетните прогнози са взети предвид отчетните данни за параметрите на показателите по КФП за 2023 г., както и за програмата и предварителен отчет за 2024 г.

Табл. II-1: Основни показатели на КФП (касова основа)¹³

Показатели	2023 Отчет		2024 г. Програма		2024 Предв. отчет		2025 г. Проект		2026 г. Прогноза		2027 г. Прогноза		2028 г. Прогноза	
	млн. лв.	% от БВП	млн. лв.	% от БВП	млн. лв.	% от БВП	млн. лв.	% от БВП	млн. лв.	% от БВП	млн. лв.	% от БВП	млн. лв.	% от БВП
Приходи, помощи и дарения	67 040,8	36,2%	75 289,7	36,6%	71 999,2	35,7%	90 270,8	41,9%	91 803,7	40,4%	94 833,2	40,0%	99 235,9	40,2%
Общо разходи и Вноски в общия бюджет на ЕС	72 658,9	39,2%	81 509,0	39,6%	78 137,2	38,8%	96 705,9	44,9%	98 694,7	43,4%	101 132,0	42,6%	104 710,6	42,4%
в т.ч. Разходи чл. 28, ал. 1 от ЗПФ	67 191,3	36,3%	73 018,8	35,5%	74 210,0	36,8%	86 108,9	40,0%	89 212,9	39,2%	94 780,3	39,9%	98 583,8	39,9%
Бюджетно салдо (+/-)	-5 618,1	-3,0%	-6 219,3	-3,0%	-6 138,0	-3,0%	-6 435,2	-3,0%	-6 891,0	-3,0%	-6 298,8	-2,7%	-5 474,7	-2,2%

Източник: МФ

¹³ Поради закръгление (в млн. лв. и като процент от БВП) някои сумарни позиции в таблиците и графиките в актуализираната бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. и приложенията към нея не се изчерпват от съставните им числа.

За 2023 г. отчетните данни показват дефицит по КФП в размер на 5,6 млрд. лв. или 3,0% от БВП.

В бюджетната рамка за 2024 г. при отразени фискални ефекти от политиките, предопределящи приходите и разходите, бюджетното салдо по КФП беше планирано да е дефицит от 3,0% от БВП при ниво на разходите от 39,6% от БВП и съответно ниво на приходите от 36,6% от БВП.

Данните по предварителния отчет на КФП за 2024 г. показват приходи от 35,7% от БВП и разходите на ниво от 38,8% от БВП, при което се формира дефицит от 3,0% от БВП.

Повече информация за изпълнението на КФП за 2023 и 2024 г. се съдържа в прегледа по [приложение № 1](#).

Бюджетното салдо по КФП за всяка година от прогнозния период 2025-2028 г. е дефицит, вариращ в рамките от 2,2-3,0% от БВП с низходяща тенденция, поради осигуряване на разходни политики за 2025 и 2026 г., преобладаващо базирани на решения от 2024 г. със съответните приходни мерки, като за 2027 и 2028 г. дефицитът намалява, съответно до 2,7 и 2,2% от БВП.

В средносрочен план се очаква устойчив номинален ръст на приходите, вкл. на данъчно-осигурителните, като помощите от чужбина след ръст през 2025 г. намаляват през следващите години, което се дължи на етапите на реализация на програмите, съфинансирани от ЕС, основно по ПВУ.

Като дял от БВП общото ниво на приходите за периода 2025-2028 г. е в диапазона 40,0 – 41,9% от БВП с низходяща тенденция. Същата низходяща тенденция се наблюдава и при общото ниво на разходите (общо разходи и вноска в общия бюджет на ЕС), които като дял от БВП са в диапазона 44,9-42,4%.

В средносрочен план разходите по КФП са в рамките на 40%-то правило по ЗПФ (без разходите, извършвани от сметки за средства от ЕС и по други международни програми и договори, приравнени към тях, вкл. свързаното с тях национално съфинансиране), като варират в диапазона 39,2-40,0% от БВП за периода 2025-2028 г.

2. ОСНОВНИ ФИСКАЛНИ ПАРАМЕТРИ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

Разчетите в АСБП за периода 2025-2028 г. отразяват тенденциите в актуалната макроикономическа прогноза за развитието на националната икономика и оценките за ефекта върху основните показатели на КФП.

Табл. II-2: Основни показатели по КФП (2024-2028 г.)

КФП млн. лв.	2023 Отчет	2024 Програма	2024 Предв. отчет	2025 Проект	2026 Прогноза	2027 Прогноза	2028 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	67 040,8	75 289,7	71 999,2	90 270,8	91 803,7	94 833,2	99 235,9
<i>% от БВП</i>	<i>36,2%</i>	<i>36,6%</i>	<i>35,7%</i>	<i>41,9%</i>	<i>40,4%</i>	<i>40,0%</i>	<i>40,2%</i>
Данъчно-осигурителни приходи	52 318,4	57 950,8	58 700,2	70 843,2	75 397,5	79 469,8	84 451,9
Неданъчни приходи	10 891,8	10 258,2	9 667,4	11 988,7	11 245,8	11 410,1	11 336,7
Помощи и дарения	3 830,7	7 080,7	3 631,6	7 438,9	5 160,4	3 953,2	3 447,3

КФП млн. лв.	2023 Отчет	2024 Програма	2024 Предв. отчет	2025 Проект	2026 Прогноза	2027 Прогноза	2028 Прогноза
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	72 658,9	81 509,0	78 137,2	96 705,9	98 694,7	101 132,0	104 710,6
<i>% от БВП</i>	<i>39,2%</i>	<i>39,6%</i>	<i>38,8%</i>	<i>44,9%</i>	<i>43,4%</i>	<i>42,6%</i>	<i>42,4%</i>
Разходи	70 809,0	79 238,0	76 545,1	94 685,4	96 446,8	98 717,3	102 416,2
Нелихвени разходи	69 978,2	78 227,3	75 535,7	93 062,1	94 284,5	95 926,7	99 091,8
Лихви	830,8	1 010,6	1 009,3	1 623,2	2 162,3	2 790,6	3 324,4
Вноска в общия бюджет на ЕС	1 849,9	2 271,1	1 592,1	2 020,5	2 247,9	2 414,7	2 294,3
БЮДЖЕТНО САЛДО (+/-)	-5 618,1	-6 219,3	-6 138,0	-6 435,2	-6 891,0	-6 298,8	-5 474,7
<i>% от БВП</i>	<i>-3,0%</i>	<i>-3,0%</i>	<i>-3,0%</i>	<i>-3,0%</i>	<i>-3,0%</i>	<i>-2,7%</i>	<i>-2,2%</i>
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	5 618,1	6 219,3	6 138,0	6 435,2	6 891,0	6 298,8	5 474,7
<i>% от БВП</i>	<i>3,0%</i>	<i>3,0%</i>	<i>3,0%</i>	<i>3,0%</i>	<i>3,0%</i>	<i>2,7%</i>	<i>2,2%</i>

Източник: МФ

Приходите, помощите и даренията по националния бюджет за периода 2025-2028 г. са в диапазона от 38,1% до 38,8% от БВП.

Разходите, трансферите и вноската в бюджета на ЕС по националния бюджет в средносрочен план са в диапазона от 40,5% до 41,0% от БВП.

Табл. II-3: КФП – Национален бюджет (2024-2028 г.)

КФП НАЦИОНАЛЕН БЮДЖЕТ млн. лв.	2023 Отчет	2024 Програма	2024 Предв. отчет	2025 Проект	2026 Прогноза	2027 Прогноза	2028 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	63 262,0	68 240,1	68 481,1	82 873,8	86 685,4	90 922,1	95 830,7
<i>% от БВП</i>	<i>34,2%</i>	<i>33,2%</i>	<i>34,0%</i>	<i>38,5%</i>	<i>38,1%</i>	<i>38,3%</i>	<i>38,8%</i>
Данъчно-осигурителни приходи	52 318,4	57 950,8	58 700,2	70 843,2	75 397,5	79 469,8	84 451,9
Неданъчни приходи	10 900,3	10 258,2	9 674,1	11 988,7	11 245,8	11 410,2	11 336,7
Помощи и дарения	43,3	31,1	106,9	41,9	42,1	42,1	42,1
ОБЩО РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	67 191,3	73 018,8	74 210,0	86 108,9	89 212,9	94 780,3	98 583,8
<i>% от БВП</i>	<i>36,3%</i>	<i>35,5%</i>	<i>36,8%</i>	<i>40,0%</i>	<i>39,2%</i>	<i>39,9%</i>	<i>39,9%</i>
Разходи	65 341,4	70 747,7	72 617,8	84 088,3	86 965,1	92 365,5	96 289,5
Нелихвени разходи	64 510,6	69 737,1	71 608,5	82 465,1	84 802,7	89 574,9	92 965,1
Лихви	830,8	1 010,6	1 009,3	1 623,2	2 162,3	2 790,6	3 324,4
Вноска в общия бюджет на ЕС	1 849,9	2 271,1	1 592,1	2 020,5	2 247,9	2 414,7	2 294,3
ТРАНСФЕР ЗА СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС (НЕТО)	-1 409,2	-1 608,6	-897,0	-2 151,1	-2 946,7	-2 078,5	-1 913,8
<i>% от БВП</i>	<i>-0,8%</i>	<i>-0,8%</i>	<i>-0,4%</i>	<i>-1,0%</i>	<i>-1,3%</i>	<i>-0,9%</i>	<i>-0,8%</i>
БЮДЖЕТНО САЛДО (+/-)	-5 338,5	-6 387,3	-6 625,8	-5 386,2	-5 474,3	-5 936,6	-4 666,9
<i>% от БВП</i>	<i>-2,9%</i>	<i>-3,1%</i>	<i>-3,3%</i>	<i>-2,5%</i>	<i>-2,4%</i>	<i>-2,5%</i>	<i>-1,9%</i>
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	5 338,5	6 387,3	6 625,8	5 386,2	5 474,3	5 936,6	4 666,9
<i>% от БВП</i>	<i>2,9%</i>	<i>3,1%</i>	<i>3,3%</i>	<i>2,5%</i>	<i>2,4%</i>	<i>2,5%</i>	<i>1,9%</i>

Източник: МФ

И през следващия четиригодишен период приоритет за страната ни остава успешното усвояване на средствата от европейските фондове и програми на ЕС, вкл. Плана за възстановяване и устойчивост.

Въздействието върху бюджета за периода 2024-2028 г. от финансовите взаимоотношения с ЕС е представено в Табл. II-4.

Табл. II-4: КФП – Сметки за средства от ЕС (2024-2028 г.)¹⁴

КФП СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС млн. лв.	2023 Отчет	2024 Програма	2024 Предв. отчет	2025 Проект	2026 Прогноза	2027 Прогноза	2028 Прогноза
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	3 778,8	7 049,6	3 518,0	7 397,0	5 118,3	3 911,1	3 405,2
<i>% от БВП</i>	<i>2,0%</i>	<i>3,4%</i>	<i>1,7%</i>	<i>3,4%</i>	<i>2,3%</i>	<i>1,6%</i>	<i>1,4%</i>
ОБЩО РАЗХОДИ	5 467,6	8 490,2	3 927,3	10 597,1	9 481,7	6 351,8	6 126,7
<i>% от БВП</i>	<i>3,0%</i>	<i>4,1%</i>	<i>1,9%</i>	<i>4,9%</i>	<i>4,2%</i>	<i>2,7%</i>	<i>2,5%</i>
ТРАНСФЕР ОТ/ЗА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ (НЕТО)	1 409,2	1 608,6	897,0	2 151,1	2 946,7	2 078,5	1 913,8
<i>% от БВП</i>	<i>0,8%</i>	<i>0,8%</i>	<i>0,4%</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,3%</i>	<i>0,9%</i>	<i>0,8%</i>
БЮДЖЕТНО САЛДО (+/-)	-279,6	168,0	487,8	-1 049,0	-1 416,7	-362,2	-807,7
<i>% от БВП</i>	<i>-0,2%</i>	<i>0,1%</i>	<i>0,2%</i>	<i>-0,5%</i>	<i>-0,6%</i>	<i>-0,2%</i>	<i>-0,3%</i>
ФИНАНСИРАНЕ (+/-)	279,6	-168,0	-487,8	1 049,0	1 416,7	362,2	807,7
<i>% от БВП</i>	<i>0,2%</i>	<i>-0,1%</i>	<i>-0,2%</i>	<i>0,5%</i>	<i>0,6%</i>	<i>0,2%</i>	<i>0,3%</i>

Източник: МФ

3. ПРОГНОЗА ЗА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

За целите на международните сравнения бюджетната рамка се представя както по национална методология (по показатели на КФП на касова основа), така и на базата на европейската методология ЕСС 2010 за показателите за сектор „Държавно управление“, като следва да се отбележи, че фискалните параметри отразяват по еднакъв начин фискалната политика. Представената прогноза е разработена на базата на последната макроикономическа прогноза на МФ, на предприетите мерки и политики, които оказват фискално въздействие през прогнозния период.

По предварителни оценки на МФ бюджетното салдо за 2024 г. е отрицателно в размер на 3,0% от БВП. В средносрочен план се очаква дефицит в размер съответно на 2,9% от БВП за 2025 г., 2,2% за 2026 г., 4,1% за 2027 г. и 1,9% от БВП за 2028 г.

Част от дефицита на сектор „Държавно управление“, който се отчита на начислена основа, се дължи на времето изместване при отчитането на разходите за доставки на военна техника, които са платени през предходни години на касова основа. Съгласно методологията ЕСС 2010 държавните разходи за военно оборудване се отчитат през

¹⁴ В таблицата са включени сметки за средства от ЕС на: ДФ „Земеделие“; Национален фонд и другите сметки за средства от ЕС и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС.

годината на доставката им. Поради това, инвестиционните разходи по първия етап на плана за придобиване на нов тип боен самолет, направени през 2019 г. и 2020 г. в размер на 2 197,7 млн. лв., имат влияние върху разходите за 2025 г., като заедно с изместеното отчитане и на други военни разходи като придобиването на многофункционален модулен патрулен кораб и на основна бойна техника за механизизирана бригада влияят негативно на бюджетното салдо с 0,5 пр.п. през 2025 г. и 1,6 пр.п. през 2027 г. Това влияние е временно и не води до трайно влошаване на бюджетната позиция и до нарушаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. При изключване на тези еднократни разходи от бюджетното салдо, дефицитът на начислена основа достига съответно 2,4% от БВП за 2025 г. и 2,5% за 2027 г.

В средносрочен план приходите и разходите показват низходяща тенденция като дял от БВП. Фискалната политика в страната ще се осъществява чрез редица мерки както в приходната, така и в разходната част на бюджета. Планираният размер на бюджетното салдо ще се реализира при увеличаване на приходите с 4,4 пр.п. спрямо 2024 г. – до 41,0% от БВП през 2025 г., като в края на периода общите приходи ще достигнат 40,2% от БВП. Разходите като дял от БВП достигат 44,0% през 2025 г., след това намаляват до 42,2% от БВП за 2028 г.

В частта на приходите се очаква устойчив номинален ръст в резултат основно на мерки за намаляване на дела на сивата икономика, предотвратяване на укриването и неплащането на данъци и осигуровки, и борба с данъчните измами, в т.ч. включените в Плана за действие на Групата за финансови действия срещу изпирането на пари (FATF).

При данъците върху производството и вноса (косвените данъци) растежът е средно 9,3% за периода на годишна база. Най-голямо значение за нарастването на тези приходи има планираната мярка за повишаване на акцизната ставка върху тютюна и тютюневите изделия (цигари, пури и пурети, на тютюн за пушене, на нагреваемо тютюнево изделие и др.), чрез въвеждането на нов акцизен календар за периода 2025-2029 г., както и от прилагането на мерките за намаляване на дела на сивата икономика. Положително влияние се очаква от възстановяването от 01.01.2025 г. до стандартното ниво от 20% на ставката по ДДС за ресторантите, хляба и брашното и отпадането 01.07.2024 г. на намалената ставка на ДДС за доставката на туристически услуги и на услуга за използване на спортни съоръжения.

Увеличението на данъците върху дохода и богатството (преките данъци) на годишна база възлиза на 13,3%; 6,5%; 3,9% и 4,3% за периода 2025-2028 г. При текущите данъци върху доходите на домакинствата нарастването е свързано с ефектите от увеличението в компенсациите на наетите лица, заложено в макроикономическата прогноза; увеличението на заплатите на педагогическия персонал и в сектор „Отбрана и сигурност“, както и на политиката по доходите в публичния сектор през 2025 г. При данъците, платени от фирмите, растежът през разглеждания период се дължи главно на мерки за намаляване на сивата икономика и на заложеното нарастване в макроикономическата прогноза на данъчната база за облагане на печалбите.

Нарастването на социалноосигурителните вноски на годишна база – съответно с 15,4% през 2025 г., 6,5% през 2026 г., 8,4% за 2027 г. и 9,7% през 2028 г., се дължи на заложеното увеличение на компенсациите на наетите лица както в частния, така и в публичния сектор. Също така е планирано увеличение на максималния осигурителен доход от 3 750 лв. през 2024 г. на 4 130 лв. от началото на 2025 г., съответно на 4 430 лв. от 1 януари 2026 г., 4 730 лв. от 1 януари 2027 г. и 5 030 лв. от 1 януари 2028 г. Предвидено е увеличение на осигурителната вноска за ДОО с 1 пр.п. през 2027 г. и с 2 пр.п. през 2028 г. Освен това, с нарастването на МРЗ, е заложен ръст и на минималния осигурителен доход за

самоосигуряващите се лица и за земеделските стопани и тютюнопроизводителите до 1 077 лв. за 2025 г.

При неданъчните приходи растежът през 2025 г. се дължи на увеличение на постъпленията от капиталови трансфери от ЕС за програмния период 2021-2027 г., както и нарастването на приходите от продажби и другите текущи приходи. Очакват се по-високи приходи от дивиденди, като е предвидено разпределяне на дивидент в размер 100 на сто от дъщерните дружества на държавните предприятия и внасяне на междинен дивидент въз основа на приетия и одитиран междинен финансов отчет на тези предприятия. За 2025 г. общите текущи приходи на годишна база нарастват със 17,2%, като към края на периода растежът им се забавя до 5,3%.

При разходите значителен растеж от 14,2% през 2025 г. се очаква в социалните трансфери, най-вече поради нарастване на разходите за пенсии и увеличаването на размерите на обезщетенията и помощите за домакинствата. При пенсиите нарастването се дължи основно на ежегодната индексация от 1 юли на съответната година, както и на предприетите промени през 2022 г., вкл. включването на COVID добавките в основния размер на пенсиите, които оказват влияние на разходите през 2025 г. и следващите години. Влияние оказва и увеличеният размер на вдовишките добавки от 2024 г., както и увеличеният брой на новоотпуснатите пенсии по КСО в резултат на разширяването на дефиницията на понятието „действителен стаж“.

При обезщетенията и помощите за домакинствата влияние оказва основно нарастването на социалните помощи по ЗСП¹⁵, по ЗХУ¹⁶ и по Закона за закрила на детето, поради нарастването на линията на бедност, както и предвиденото нарастване на МРЗ през 2025 г., което съответно води до увеличение на часовата ставка за положен труд за изчисляване на възнагражденията на личните асистенти по Закона за личната помощ и на възнагражденията на приемните семейства по Закона за закрила на детето. През периода 2026-2028 г. общото годишно нарастване на тези разходи се забавя съответно до 5,2%, 5,0% и 4,2%.

При социалните трансфери в натура, които обхващат основно разходите за здравеопазване, се наблюдава растеж на годишна база съответно от 20,1% през 2025 г., 6,1% през 2026 г., 4,4% и 3,9% за периода 2027-2028 г., поради нарастване на здравноосигурителните плащания, основно за болнична медицинска помощ; за лекарствени продукти за домашно лечение и др., както и за финансиране на специализираната и първичната извънболнична помощ.

При компенсацията на наетите се наблюдава нарастване от 15,1% за 2025 г. на годишна база, поради предвидените средства за възнаграждения на персонала в сектор „Отбрана и сигурност“; политиката по доходите в публичния сектор, вкл. и от увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал, на приетото увеличение на минималната работна заплата и на максималния осигурителен доход, и др.

Висок номинален ръст се наблюдава и при капиталовите разходи за брутообразуване на основен капитал. Те нарастват с 92,1% през 2025 г., спадат с 29,9% през 2026 г. поради високата база от предходната година, нарастват с 64,4% през 2027 г. и намаляват с 25,5% през 2028 г. Динамиката в показателя е свързана основно с доставките на бойни самолети F-16 Block 70, на основна техника за изграждане на батальонни бойни групи от състава на механизирана бригада на придобиването на многофункционални патрулни кораби и др.

¹⁵ Закон за социално подпомагане

¹⁶ Закон за хората с увреждания

активи за армията. Значително въздействие върху капиталовите разходи оказва реализирането на капиталовата инвестиционна програма на национално и общинско ниво, включваща проекти с финансиране от държавния бюджет, както и по програми на ЕС в рамките на новия програмен период 2021-2027 г. и по ПВУ.

Общият ефект от предприятията и болниците, включени в сектор „Държавно управление“, върху баланса на сектора е отрицателен за периода 2025-2028 г. – съответно: -293,1 млн. лв. за 2025 г., -605,1 млн. лв. за 2026 г., -638,1 млн. лв. за 2027 г. и -576,4 млн. лв. за 2028 г. За отрицателния ефект върху баланса на сектора най-голямо влияние имат Националната компания „Железопътна инфраструктура“ и БДЖ— Пътнически превози“ ЕАД.

Табл. II-5: Изменение на показателите на сектор „Държавно управление“ за периода 2025-2028 г.

Показатели, млн. лв.	2025		2026		2027		2028	
	Проект	Изменение, %	Проект	Изменение, %	Проект	Изменение, %	Проект	Изменение,%
1. Данъци върху производството и вноса	36 275,0	21,2%	38 232,6	5,4%	40 655,9	6,3%	42 388,1	4,3%
2. Текущи данъци върху доходите, богатството и др.	15 067,8	13,3%	16 053,3	6,5%	16 683,7	3,9%	17 401,1	4,3%
2a. - в т.ч. платени от домакинствата	8 340,3	12,1%	8 841,0	6,0%	9 138,5	3,4%	9 509,2	4,1%
2b. - в т.ч. платени от фирмите	6 727,5	14,9%	7 212,3	7,2%	7 545,1	4,6%	7 891,9	4,6%
3. Социално-осигурителни вноски	21 069,8	15,4%	22 439,4	6,5%	24 315,3	8,4%	26 664,1	9,7%
3a. - в т.ч. действително платени вноски	21 069,8	15,4%	22 439,4	6,5%	24 315,3	8,4%	26 664,1	9,7%
4. Други приходи, вкл. приходи от продажби	12 204,3	14,1%	11 116,0	-8,9%	11 190,5	0,7%	11 320,5	1,2%
5. Общо текущи приходи	84 616,9	17,2%	87 841,3	3,8%	92 845,3	5,7%	97 773,8	5,3%
6. Компенсация на наетите лица	26 330,8	15,1%	27 194,7	3,3%	28 136,3	3,5%	29 069,3	3,3%
7. Междинно потребление	10 632,7	15,5%	10 243,4	-3,7%	10 255,3	0,1%	10 731,6	4,6%
8. Социални трансфери в натура	6 949,1	20,1%	7 376,2	6,1%	7 699,8	4,4%	8 001,5	3,9%
9. Социални трансфери без тези в натура	30 187,3	14,2%	31 758,1	5,2%	33 346,0	5,0%	34 736,9	4,2%
10. Лихвени разходи	1 800,0	40,0%	2 517,7	39,9%	2 939,6	16,8%	3 503,8	19,2%
11. Субсидии	3 906,0	-16,6%	4 421,1	13,2%	4 352,2	-1,6%	3 932,8	-9,6%
12. Други текущи плащания	2 995,5	-4,2%	3 418,2	14,1%	3 554,1	4,0%	3 436,3	-3,3%
13. Общо текущи разходи	82 801,5	12,8%	86 929,4	5,0%	90 283,3	3,9%	93 412,1	3,5%
14. Брутни спестявания (5-13)	1 815,5	-248,9%	911,9	-49,8%	2 562,1	181,0%	4 361,6	70,2%
15. Капиталови трансфери, получени	3 695,8	118,3%	2 970,0	-19,6%	1 538,9	-48,2%	1 571,0	2,1%
16. Бруто образуване на основен капитал	11 058,2	92,1%	7 746,6	-29,9%	12 738,9	64,4%	9 487,8	-25,5%
17. Други капиталови разходи	735,4	-14,3%	1 238,1	68,4%	1 047,8	-15,4%	1 221,6	16,6%

Показатели, млн. лв.	2025		2026		2027		2028	
	Проект	Изменение, %	Проект	Изменение, %	Проект	Изменение, %	Проект	Изменение,%
18. Общи правителствени приходи	88 312,7	41,0%	90 811,2	39,9%	94 384,3	39,8%	99 344,8	40,2%
19. Общи правителствени разходи	94 595,0	44,0%	95 914,1	42,2%	104 070,0	43,9%	104 121,5	42,2%
20. Баланс	-6 282,3	-2,9%	-5 102,8	-2,2%	-9 685,7	-4,1%	-4 776,8	-1,9%
20а. - първичен баланс	-4 482,3	-2,1%	-2 585,1	-1,1%	-6 746,2	-2,8%	-1 273,0	-0,5%
21. Консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“	61 176,9	28,4%	71 696,3	31,5%	80 573,9	34,0%	87 841,4	35,6%

Източник: МФ

3.1. ДИСКРЕЦИОННИ МЕРКИ И ФИСКАЛНИ ЕФЕКТИ НА НАЧИСЛЕНА ОСНОВА

Дискреционни мерки са всички нови мерки и политики на правителството – приети или планирани, които имат пряко въздействие върху бюджетните параметри и основните фискални показатели. Те представляват мерки, предприети по преценка и решение на правителството, с цел постигането на определени приоритети (напр. повишаване събираемостта на приходите). Отнасят се до промяна в политиката на приходите (данъчната база и/или ставка) или промяна в разходните политики и трансферите от страна на правителството с цел стимулиране на икономиката и увеличаване на доходите.

В бюджетната прогноза са оценени всички приходни и разходни дискреционни мерки, които имат бюджетен ефект през прогнозния период 2025-2028 г., като е отразено допълнителното им въздействие за съответната година спрямо предходната.

Приходни дискреционни мерки

Приходните дискреционни мерки за периода 2025-2028 г. се очаква да доведат до общо нетно увеличение на приходите в размер на 6 084,2 млн. лв. Нетното увеличение на приходите е разпределено по години както следва: 2 637,7 млн. лв. през 2025 г., 605,2 млн. лв. за 2026 г., 1 090,5 млн. лв. през 2027 г. и 1 750,8 млн. лв. за 2028 г.

Значителен бюджетен ефект в приходната част има вдигането на осигурителните вноски за фонд „Пенсии“ с 1 пр.п. от 1 януари 2027 г. и с 2 пр.п. от 1 януари 2028 г. – допълнителни очаквани приходи в размер на 611,5 млн. лв. за 2027 г. и 1292,0 млн. лв. за 2028 г.

Допълнителните приходи от осигурителни вноски от увеличение на максималния осигурителен доход на 4 130 лева за 2025 г., 4 430 лева за 2026 г., 4 730 лева за 2027 г. и 5 030 лева за 2028 г., са в размер на 225,8 млн. лв. за 2025 г. или 836,6 млн. лв. общо за периода 2025-2028 г.

Повишаването на акцизната ставка на тютюна и тютюневите изделия се очаква да има положителен ефект върху приходите от акцизи в размер на 203 млн. лв. допълнителни приходи през 2025 г. и общ ефект от 953 млн. лв. за периода 2025-2028 г., както и положителен ефект върху приходите от ДДС в размер на 49 млн. лв. през 2025 г. и общо 199 млн. лв. за прогнозния четиригодишен период.

Отпадането на намалената ставка от 9% на ДДС за доставката на туристически услуги и на услуга за използване на спортни съоръжения след 30.06.2024 г. и за доставките на ресторантьорски и кетъринг услуги след 31.12.2024 г. са с общ бюджетен ефект от 371,5 млн. лв. допълнителни приходи за 2025 г. Отпадането на действието на нулевата ставка на ДДС за доставката на хляб и брашно след 31.12.2024 г. се очаква да има положителен бюджетен ефект от 93,4 млн. лв. за текущата година.

Политиката по дивидентите, свързана с отчисление от печалбата за съдружниците, съответно разпределяне на дивидент за акционерите в размер 100 на сто от дъщерните дружества на държавните предприятия и търговските дружества с над 50 на сто държавно участие в капитала, както и разпределяне и внасяне на междинен дивидент въз основа на приетия и одитиран междинен финансов отчет към 30.06.2025 г. от публични предприятия - акционерни дружества, при спазване на чл. 247а от Търговския закон, се очаква да генерира допълнителен приход от 1 127,7 млн. лв. през 2025 г.

Очакваният положителен ефект за бюджета от мерки за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане, в т.ч. включените в Плана за действие на Групата за финансови действия срещу изпирането на пари (FATF) е в размер на 501 млн. лв. допълнителни приходи за текущата година.

Изсветляването на сивата икономика в областта на горивата чрез лимитиране на възможността неполучени на бензиностанциите касови бележки да се използват за предоставяне на други субекти с цел издаване на фактури, по които да се приспада неправомерно данъчен кредит по ДДС, се очаква да доведе до допълнителни приходи от 200 млн. лв. през 2025 г.

Оптимизирането на анализа на просрочените задължения чрез регламентиране на праг на същественост за задълженията на едно лице, под който да не се образува изпълнително дело за събирането им, е с положителен ефект от 189 млн. лв. за 2025 г.

Допълнителните очаквани приходи, свързани с оперирането на ГОЛ системата, са в размер на съответно 211,2 млн. лв. за 2025 г. и 56,1 млн. лв. за 2026 г.

Въвеждането на патентен данък за юридическите лица, осъществяващи дейност като заведения за хранене и развлечения, е с нетен отрицателен ефект от 2,4 млн. лв. за 2026 г.

Данъчното облекчение за извършване на производствена дейност в общини с безработица, по-висока от средната за страната, в случаите на минимална помощ, с увеличаване на горния праг на минималната помощ, предоставяна на едно предприятие за период от 3 години от 200 000 на 300 000 евро, е с нетен отрицателен ефект от 6 млн. лв. за 2025 г.

Повишаването на максималния осигурителен доход е с нетен отрицателен ефект върху приходите от данъци върху доходите на физическите лица в размер на общо 33,4 млн. лв. за прогнозния период 2025-2028 г.

Във връзка с удължаване действието на Програмата за компенсиране на разходите на небитови крайни клиенти на електрическа енергия за периода до 31 март 2025 г. се предвижда да постъпят приходи от целеви вноски от производителите и търговците на еленергия в размер на 205 млн.лв., което е отразено в приходните дискреционни мерки.

Ефектът от програмите в областта на енергетиката за смекчаване на икономическите последици от нестабилността на цените на електрическата енергия и природния газ е оценен на намаление в приходите с 556,4 млн. лв. през 2025 г.

Табл. П-6: Дискреционни приходни мерки на начислена основа, млн. лв.

Приходни мерки - изменение спрямо предходна година, млн. лв.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Вдигане на осигурителните вноски за фонд „Пенсии“ с 1 пр.п. от 1.01.2027 г. и с 2 пр.п. от 1.01.2028 г., без сектор отбрана			611,5	1 292,0
Приходи от осигурителни вноски от увеличение на максималния осигурителен доход	225,8	259,5	186,2	165,1
Допълнителни приходи от осигурителни вноски в резултат на увеличение с 5% на разходите за персонал на първостепенните разпоредители с бюджет	32,4			
Положителен ефект върху приходите от акцизи от повишаването на акцизната ставка на тютюна и тютюневите изделия	203,0	250,0	250,0	250,0
Положителен ефект върху приходите от ДДС от повишаването на акцизната ставка на тютюна и тютюневите изделия	49,0	50,0	50,0	50,0
Отпадане на намалената ставка от 9% на ДДС за доставката на туристически услуги, на услуга за използване на спортни съоръжения и за доставките на ресторантьорски и кетъринг услуги	371,5			
Отпадане на намалена ставка от 0% на ДДС за хляба и брашно	93,4			
Изменение на параметрите на политиката по дивидентите	1 127,7			
Мерки за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане, в т.ч. включените в Плана за действие на Групата за финансови действия срещу изпирането на пари (FATF)	501,0			
Изсветляване на сивата икономика в областта на горивата - лимитиране на възможността неполучени на бензиностанциите касови бележки да се използват за предоставяне на други субекти с цел издаване на фактури, по които да се приспада неправомерно данъчен кредит по ДДС.	200,0			
Оптимизиране на анализа на просрочените задължения - регламентиране на праг на същественост за задълженията на едно лице, под който да не се образува изпълнително дело за събирането им	189,0			
Приходи от оперирането на ТОЛ системата	211,2	56,1		
Въвеждане на солидарна отговорност между юридическото лице, предоставящо услугата „лизинг на персонал“ и лицето, ползващо услугата в случай, че дължимите данъци и осигуровки не са начислени и внесени своевременно	8,0			
Увеличен праг на условието за оборот при прилагане на патентен данък и разширяване обхвата на патентния данък върху заведения за хранене и развлечения		-2,4		
Данъчно облекчение за извършване на производствена дейност в общини с безработица, по-висока от средната за страната, в случаите на минимална помощ, с увеличаване на горния праг на минималната помощ, предоставяна на едно предприятие за период от 3 години от 200 000 на 300 000 евро	-6,0			
Приходи от данъци в резултат на увеличение на максималния осигурителен доход	-11,9	-8,0	-7,2	-6,3
Програми за смекчаване на икономическите последици от нестабилността на цените на електрическата енергия и природния газ	-556,4			
Общо:	2 637,7	605,2	1 090,5	1 750,8

Източник: МФ

Разходни дискреционни мерки

Разходните дискреционни мерки за периода 2025-2028 г. се очаква да доведат до общо нетно увеличение на разходите с 3 936,6 млн. лв., като през първата година се очаква увеличение на разходите с 1 968,7 млн. лв., а през следващите три години – увеличение на разходите съответно с 399,6 млн. лв., 995,1 млн. лв. и 573,3 млн. лв.

С най-голям бюджетен ефект са средствата, свързани с увеличението на разходите за персонал в сектор „Отбрана и сигурност“, които нарастват общо с 3 280,3 млн. лв. за периода 2025-2028 г.

Политиката по доходите за 2025 г. и планираното увеличение на разходите за персонал в бюджетната сфера с 5%, се очаква да доведе до допълнителни разходи от 283,7 млн. лв. през 2025 г.

Покачването на максималния осигурителен доход е свързано с допълнителни разходи за осигуровки в размер на 33,2 млн. лв. през 2025 г. или общо със 130,8 млн. лв. за четиригодишния прогнозен период.

Ефектът от вдигане на осигурителните вноски за фонд „Пенсии“ с 1 пр.п. от 1 януари 2027 г. и с 2 пр.п. от 1 януари 2028 г. (без сектор „Отбрана“) е допълнителни разходи в размер на 153,4 млн. лв. за 2027 г. и 163,1 млн. лв. през 2028 г.

Ефектът от увеличението на броя на новоотпуснатите пенсии при зачитане за действителен стаж на периодите на наборна или мирновременна алтернативна служба и на периодите на претърпяна репресия за право на пенсия по чл. 68, ал. 3 и чл. 74 от КСО¹⁷, се прогнозира да доведе до нарастване на разходите със 135 млн. лв. през 2025 г.

Увеличението на размера на добавките към пенсиите по чл. 84 КСО (т.нар. „вдовишки добавки“) от 26,5% на 30% от пенсията на починалия съпруг, от 1 юли 2024 г., се очаква да доведе до допълнителни годишни разходи в размер на 110 млн. лв. за 2025 г.

Отпадането на задължението за осигурителите да изплащат обезщетение на осигурените лица за третия ден от временната неработоспособност, в сила от 01.01.2024 г., се очаква да генерира допълнителни разходи в размер на 1 млн. лв. през 2025 г. и 0,7 млн. лв. през 2026 г.

Изтичането на срока за предоставяне на временна закрила на разселените лица от Украйна води до намаление на разходите за здравно осигуряване за сметка на държавния бюджет на тези лица с 6 млн. лв. през периода 2025-2026 г.

Разходите във връзка с мерките и програмите в областта на енергетиката за компенсиране на високите цени на електроенергията на небитовите крайни клиенти, изпълнявани през 2024 г., са в размер на 761,4 млн. лв., като се предвижда действието на тези мерки и програми да продължи и през 2025 г. Като дискреционна разходна мярка за 2025 г. е отразен ефекта от удължаване действието на Програмата за компенсиране на разходите на небитови крайни клиенти на електрическа енергия за периода до 31 март 2025 г., с индикативен размер от 446,0 млн. лв. Като ефект в разходните дискреционни мерки е показана разликата от 315,4 млн. лв. за 2025 г. спрямо 2024 г.

Табл. II-7: Дискреционни разходни мерки на начислена основа, млн. лв.

¹⁷ В сила от 1 януари 2023 г.

Разходни мерки - изменение спрямо предходна година, млн. лв.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Увеличение на заплатите в сектор „Отбрана и сигурност“	2 148,5	364,1	386,4	381,4
Политика по доходите за 2025 г. - планирано увеличение на разходите за персонал в бюджетната сфера с 5%, вкл. заплати и осигуровки	283,7			
Увеличение на разходите за осигурителни вноски поради покачването на максималния осигурителен доход	33,2	40,2	28,6	28,8
Вдигане на осигурителните вноски за фонд „Пенсии“ с 1 пр.п. от 1.01.2027 г. и с 2 пр.п. от 1.01.2028 г., без сектор отбрана			153,4	163,1
Увеличение на броя на новоотпуснатите пенсии при зачитането за действителен стаж на периодите на наборна или мирновременна алтернативна служба и на периодите на претърпяна репресия за право на пенсия (от 01.01.2023 г.)	135,0			
Увеличение на размера на вдовишките добавки към пенсиите - от 26,5% на 30% от пенсията на починалия съпруг (от 01.07.2024 г.)	110,0			
Отпадане на задължението за осигурителите да изплащат обезщетение на осигурените лица за третия работен ден от временната неработоспособност (от 01.01.2024 г.)	1,0	0,7		
Здравно осигуряване за сметка на държавния бюджет на разселени лица от Украйна (от 24.02.2022 г. до 04.03.2025 г.)	-0,6	-5,4		
Програми за смекчаване на икономическите последици от нестабилността на цените на електрическата енергия и природния газ	-315,4			
Осъвременяване на пенсиите – нетен ефект	-426,7		426,7	
Общо:	1 968,7	399,6	995,1	573,3

Източник: МФ

3.2. ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ НА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“ И ПРОГНОЗА ПРИ НЕПРОМЕНЕНИ ПОЛИТИКИ

Таблицата по-долу представя прогнозата за сектор „Държавно управление“ при непроменени политики, съпоставена спрямо основната бюджетна прогноза в Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. Във фискалната прогноза при непроменени политики не се отчита въздействието на дискреционните приходни и разходни мерки на правителството, които са описани подробно в частта „Дискреционни мерки и фискални ефекти на начислена основа“. Промените, които се наблюдават в бюджетния сценарий при непроменени политики (т.нар. базисен сценарий) между прогнозните години, са основно в резултат на промени в икономически и/или демографски показатели, които имат ефект върху фискалните параметри.

В приходите разлики между базисния сценарий и бюджетната прогноза се наблюдават при данъците върху производството и вноса, данъците върху доходите, социално-осигурителните вноски, както и при неданъчните приходи.

При разходите разлики между базисния сценарий и бюджетната прогноза се наблюдават основно в разходите за персонал, социалните трансфери (без тези в натура), субсидиите и междинното потребление.

Табл. II-8: Бюджетна прогноза на сектор „Държавно управление“ при непроменени политики за периода 2025-2028 г.

Показатели, млн. лв.	2025		2026		2027		2028	
	Базисен сценарий	Изменение спрямо основния сценарий, %	Базисен сценарий	Изменение спрямо основния сценарий, %	Базисен сценарий	Изменение спрямо основния сценарий, %	Базисен сценарий	Изменение спрямо основния сценарий, %
1. Данъци върху производството и вноса	35 510,5	18,6%	37 168,1	2,5%	39 291,4	2,8%	40 723,6	0,2%
2. Текущи данъци върху доходите, богатството и др.	14 791,7	11,3%	15 787,6	4,8%	16 425,2	2,3%	17 148,9	2,8%
2а. - в т.ч. платени от домакинствата	8 198,2	10,2%	8 706,9	4,4%	9 011,6	1,9%	9 388,6	2,7%
2б. - в т.ч. платени от фирмите	6 593,5	12,6%	7 080,7	5,3%	7 413,5	2,8%	7 760,3	2,9%
3. Социално-осигурителни вноски	20 811,6	14,0%	21 921,7	4,0%	22 999,9	2,5%	23 891,6	-1,7%
3а. - в т.ч. действително платени вноски	20 811,6	14,0%	21 921,7	4,0%	22 999,9	2,5%	23 891,6	-1,7%
4. Други приходи, вкл. приходи от продажби	10 865,4	1,6%	9 721,0	-20,3%	9 795,5	-11,9%	9 925,5	-11,3%
5. Общо текущи приходи	81 979,2	13,6%	84 598,4	0,0%	88 511,9	0,8%	91 689,6	-1,2%
6. Компенсация на наетите лица	23 865,4	4,3%	24 325,1	-7,6%	24 698,3	-9,2%	25 058,0	-10,9%
7. Междинно потребление	10 632,7	15,5%	10 243,4	-3,7%	10 255,3	0,1%	10 731,6	4,6%
8. Социални трансфери в натура	6 949,7	20,2%	7 382,2	6,2%	7 705,8	4,5%	8 007,5	4,0%
9. Социални трансфери без тези в натура	30 368,0	14,9%	31 938,1	5,8%	33 099,3	4,2%	34 490,2	3,4%
10. Лихвени разходи	1 800,0	40,0%	2 517,7	39,9%	2 939,6	16,8%	3 503,8	19,2%
11. Субсидии	4 221,4	-9,9%	4 736,5	21,3%	4 667,6	5,6%	4 248,2	-2,4%
12. Други текущи плащания	2 995,5	-4,2%	3 418,2	14,1%	3 554,1	4,0%	3 436,3	-3,3%
13. Общо текущи разходи	80 832,8	10,1%	84 561,2	2,1%	86 919,9	0,0%	89 475,5	-0,9%
14. Брутни спестявания (5-13)	1 146,4	-194,0%	37,2	-98,0%	1 592,0	74,6%	2 214,0	-13,6%
15. Капиталови трансфери, получени	3 695,8	118,3%	2 970,0	-19,6%	1 538,9	-48,2%	1 571,0	2,1%
16. Бруто образуване на основен капитал	11 058,2	92,1%	7 746,6	-29,9%	12 738,9	64,4%	9 487,8	-25,5%
17. Други капиталови разходи	735,4	-14,3%	1 238,1	68,4%	1 047,8	-15,4%	1 221,6	16,6%
		<i>% от БВП</i>		<i>% от БВП</i>		<i>% от БВП</i>		<i>% от БВП</i>
18. Общи правителствени приходи	85 675,0	39,8%	87 568,3	38,5%	90 050,9	37,9%	93 260,6	37,8%
19. Общи правителствени разходи	92 626,4	43,0%	93 545,8	41,1%	100 706,7	42,4%	100 184,9	40,6%

Източник: МФ

3.3. СЪПОСТАВКА НА ПРОГНОЗАТА ЗА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“ С ТАЗИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

В тази част се прави съпоставка на средносрочната прогноза за сектор „Държавно управление“ на Министерството на финансите спрямо последната фискална прогноза на Европейската комисия от есента на 2024 г.¹⁸, която обхваща периода 2024-2026 г. Следва да се имат предвид различните бази и изменения в макроикономическите сценарии на двете институции, които обуславят различията по отношение на очакваните фискални резултати.

Прогнозата на ЕК е за по-нисък дефицит на сектор „Държавно управление“ за 2024 г. и 2025 г. в сравнение с прогнозата на МФ – съответно -2,6% на ЕК спрямо -3,0% на МФ за 2024 г., -2,8% на ЕК спрямо -2,9% на МФ за 2025 г. За 2026 г. прогнозата на ЕК е -2,8% спрямо -2,2% на МФ.

Бюджетното салдо за 2025 г. в прогнозата на ЕК се постига при по-ниски приходи – с 2,5 пр.п. и по-ниски разходи – с 2,7 пр.п. в сравнение с прогнозата на МФ. За 2026 г. бюджетните приходи и разходи в прогнозата на ЕК са по-ниски с съответно 1,1 и 0,6 пр.п. в сравнение с прогнозата на МФ. ЕК планира по-ниски лихвени разходи в сравнение с МФ – съответно с 0,2 пр.п. за 2025 г. и с 0,6 пр.п. за 2026 г.

Прогнозите на МФ за публичните инвестиции в бруто образуване на основен капитал за прогнозния период са по-високи спрямо тези на ЕК. За 2025 г. МФ и ЕК прогнозираят инвестиции в размер съответно на 5,1% и 3,6% от БВП. За 2026 г. очакванията за капиталовите разходи на двете институции са идентични - 3,4% от БВП.

МФ предвижда по-висок ръст на правителственото потребление спрямо очакванията на комисията. За 2025 г. правителственото потребление на годишна база според МФ ще нарасне с 10,4% спрямо 1,9% в есенната прогноза на ЕК. За следващата година прогнозите на двете институции се доближават, като от ЕК очакват годишен ръст на потреблението на правителството от 3,3%, а според прогнозата на МФ той ще възлезе на 4,0%.

Табл. II-9: Сравнение на бюджетната прогноза на МФ с прогнозата на ЕК

Показатели, % от БВП	2024 г.		2025 г.		2026 г.	
	МФ	ЕК	МФ	ЕК	МФ	ЕК
Лихвени разходи	0,6%	0,6%	0,8%	0,6%	1,1%	0,5%
Бруто образуване на основен капитал/публични инвестиции/	2,9%	3,3%	5,1%	3,6%	3,4%	3,4%
Общо приходи	36,7%	37,8%	41,0%	38,5%	39,9%	38,8%
Общо разходи	39,7%	40,5%	44,0%	41,3%	42,2%	41,6%
Общ баланс	-3,0%	-2,6%	-2,9%	-2,8%	-2,2%	-2,8%
Правителствено потребление (изменение на годишна база)	13,3%	4,3%	10,4%	1,9%	4,0%	3,3%

Източник: ЕК, МФ, НСИ

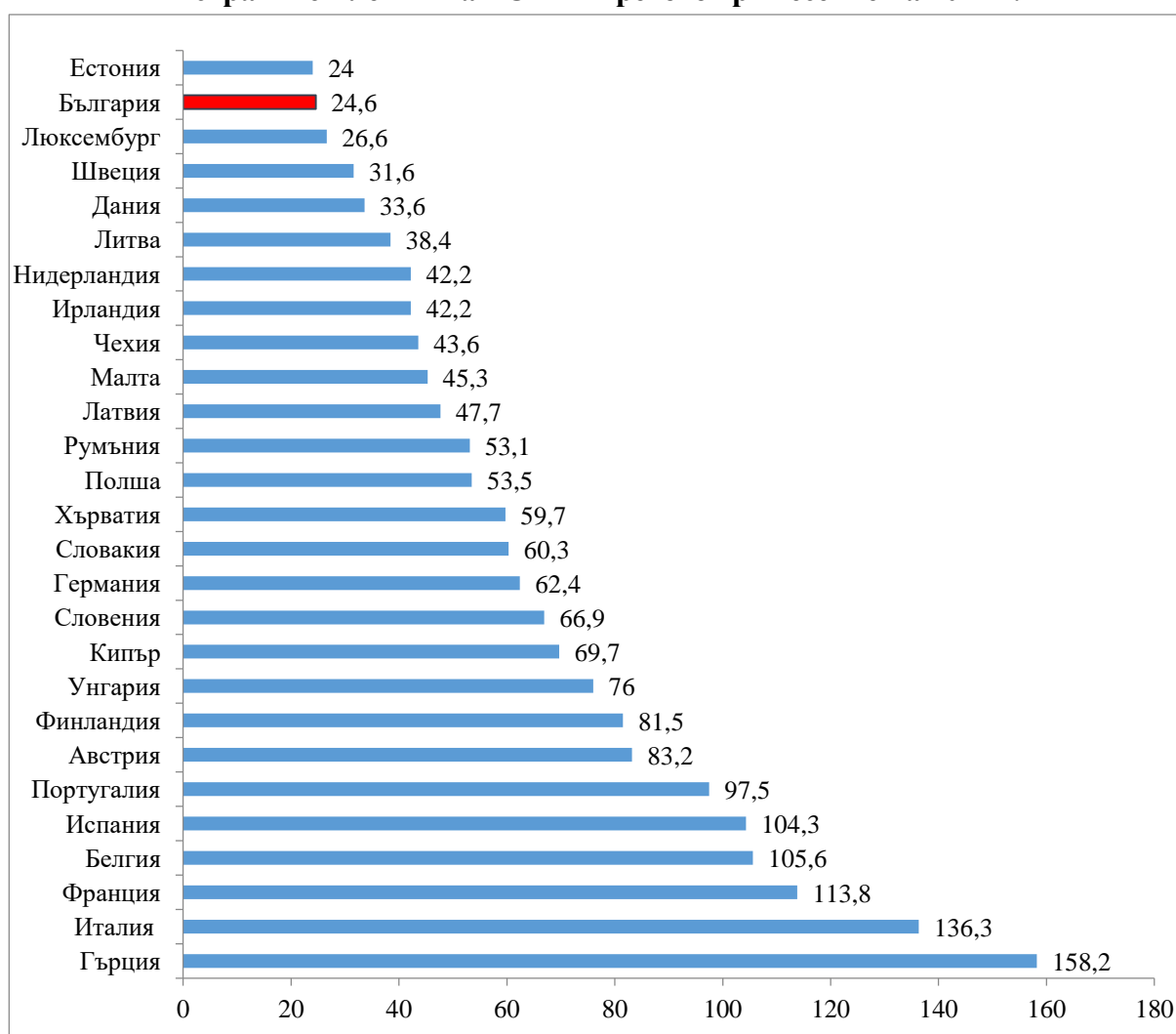
¹⁸ European Economic Forecast, Autumn 2024, https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/bulgaria/economic-forecast-bulgaria_en, https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/7173e7c9-3841-4660-8d6a-a80712932f81_en?filename=ip296_en.pdf#page=191

3.4. КОНСОЛИДИРАН ДЪЛГ НА СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“

В края на третото тримесечие на 2024 г. дългът на сектор „Държавно управление“ възлиза на 48,7 млрд. лв. или 24,6% от БВП, като въз основа на тези данни България се нарежда на второ място след Естония (24,0%), при средни нива за страните в еврозоната от 88,2% и на ниво ЕС от 81,6%. Най-високите стойности на показателя са регистрирани в Гърция (158,2%), Италия (136,3%), Франция (113,8%), Белгия (105,6%) и Испания (104,3%).

В сравнение с второто тримесечие на 2024 г., през третото тримесечие, България регистрира най-високо нарастване на дълга на сектор „Държавно управление“ (+2,4 пр. п.) сред държавите членки на ЕС, основно в резултат на емитираните през м. септември 2024 г. емисии на държавни ценни книжа (ДЦК) на международните капиталови пазари (МКП) в общ размер на 8,5 млрд. лв.

Граф. П-1: Консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“/БВП на страните-членки на ЕС към третото тримесечие на 2024 г.

Източник: Евростат, МФ

За 2024 г. по предварителни данни се предвижда нарастване в абсолютна стойност на дълга на сектор „Държавно управление“, достигайки до 48,8 млрд. лв.¹⁹ (42,4 млрд. лв. за 2023 г.), а като съотношение към БВП да възлезе на ниво от 24,2% (22,9% за 2023 г.).

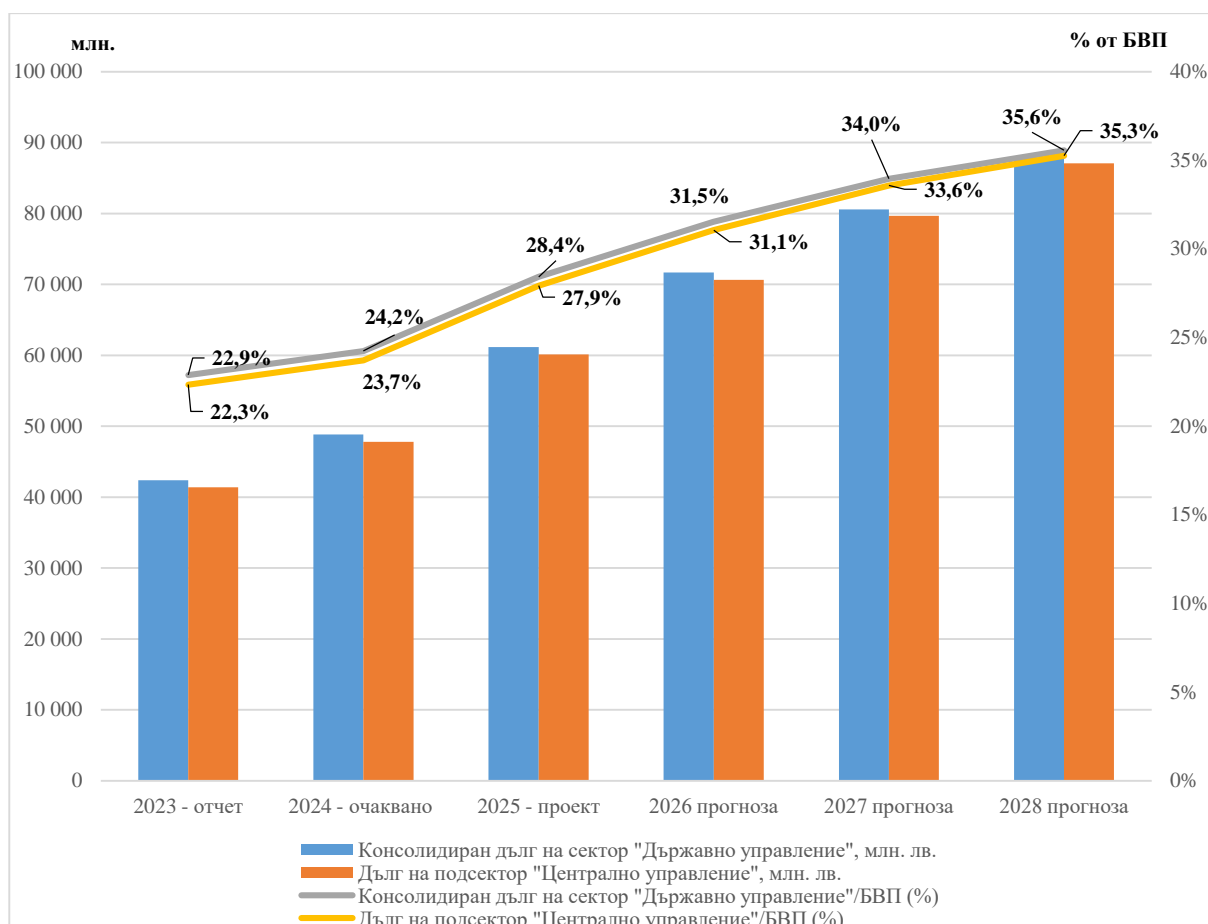
В средносрочен план, въз основа на допусканията за ново дългово финансиране, се прогнозира да се запази отчетената тенденция за увеличение в нивото на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“ както в номинално изражение, така и като дял от БВП. Планира се дългът на сектора, представен в абсолютна стойност, да достигне до 61,2 млрд. лв. в края на 2025 г., до 71,7 млрд. лв. в края на 2026 г., 80,6 млрд. лв. в края на 2027 г. и 87,8 млрд. лв. в края на 2028 г. При тези допускания се предвижда ръст средно за прогнозния период от около 9,7 млрд. лв. годишно. Общата дългова задлъжнялост на сектор „Държавно управление“, съотнесена спрямо БВП, също се очаква да се увеличи до 28,4% през 2025 г., 31,5% през 2026 г., 34,0% през 2027 г. и 35,6% през 2028 г., със средногодишен темп на нарастване за периода 2024-2028 г. от 2,8 пр. п.

През целия период водещо влияние ще продължи да оказва дългът на подсектор „Централно управление“ и в частност държавният дълг, като негов основен компонент. Дълговата задлъжнялост на единиците, включени в обхвата подсектора, продължават да заемат сравнително нисък дял и имат минимално влияние върху общият размер на дълга на сектора. Въздействието на дълга на другите два подсектора „Местно управление“ и „Социалноосигурителни фондове“ се запазва минимално.

Граф. П-2: Консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“

---

¹⁹ Предварителните годишни данни за дълга на сектор "Държавно управление" за 2024 г. ще бъдат публикувани от Евростат на 22 април 2025 г.

Източник: Евростат, МФ

3.5. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ С ПОТЕНЦИАЛНО ЗНАЧИТЕЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ СЕКТОР „ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ“

Съгласно изискванията на чл. 73, т. 8 от Закона за публичните финанси, средносрочната бюджетна прогноза и нейната актуализация следва да съдържат информация за условните задължения с потенциално значително въздействие върху сектор „Държавно управление“, включително на равнище подсектори. Това се прави и в контекста на засиленото икономическо управление на ЕС, в съответствие с чл. 14, параграф 3 от Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки²⁰.

Високите стойности на условните задължения биха могли да бъдат индикатор за нежелано равнище на риск. Поради това наблюдението и оценката на условните задължения с потенциално значително въздействие върху сектор „Държавно управление“ е важно за поддържането на фискалната устойчивост и управлението на фискалните рискове.

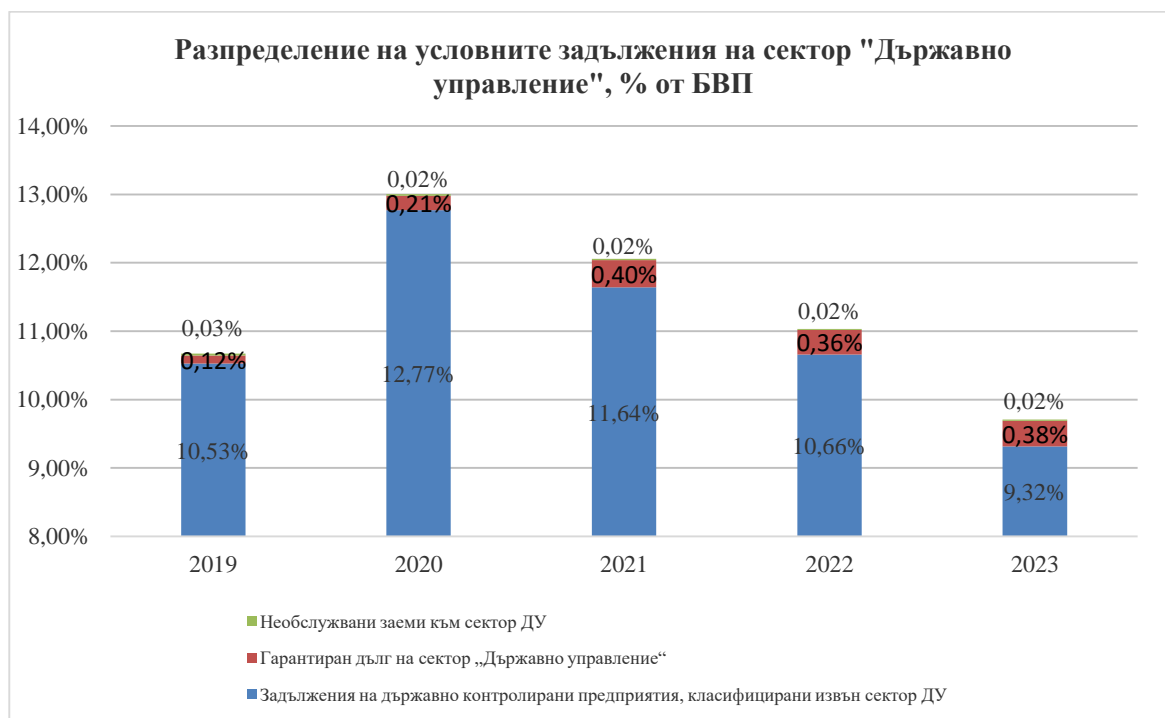
²⁰ Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/ALL/?uri=CELEX:32011L0085>). Съгласно член 14, параграф 3 от тази директива: „За всички подсектори на сектор „Държавно управление“ държавите членки публикуват съответна информация за условните задължения с потенциално значително въздействие върху публичните бюджети, включително държавни гаранции, необслужвани кредити и задължения, произтичащи от дейността на публични дружества, както и техния размер. Държавите членки публикуват и информация за дялове на сектор „Държавно управление“ в капитала на частни и публични дружества, които възлизат на икономически значими суми“.

Задълженията се наричат условни, тъй като по своята същност те са само потенциални, а не действителни. Това са задължения, които зависят от настъпването на определено събитие в бъдеще или настоящи задължения, при които няма вероятност за извършване на плащането към държавата или сумата на възможното плащане не може да бъде изчислена по надежден начин.

Условните задължения включват:

- задължения, произтичащи от дейността на публичните дружества;
- гарантиран дълг на сектор „Държавно управление“;
- необслужвани кредити;
- задължения, свързани с публично-частни партньорства.

Граф. II-3: Разпределение на условните задължения на сектор „Държавно управление“, % от БВП

Източник: НСИ

Общите условни задължения на сектор „Държавно управление“ за 2023 г. възлизат на 9,71% от БВП, като най-високо е нивото на задълженията, произтичащи от дейността на публичните дружества. Техният размер е 9,32% от БВП (17,26 млрд. лв.), като задълженията на финансовите предприятия са само 1,06%, а на нефинансовите - 8,25% от БВП.

От тях под наблюдение, във връзка с потенциално значително влияние върху условните задължения на сектор „Държавно управление“, са всички държавни и общински предприятия с общ размер на задълженията към 31.12.2023 г. над 0,1% от БВП, които не са част от консолидираната фискална програма и не попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“. Тези предприятия представят отчет и прогнози за приходите и

разходите, както и за активите и пасивите си до 2028 г. На база на получената информация за периода 2024-2028 г. се прогнозира намаление с 22,24% на задълженията на публичните предприятия от нефинансовия сектор, обект на наблюдение. Отчетеният към 31.12.2023 г. размер на дългосрочните и краткосрочните неконсолидирани задължения на тези дружества е общо 14,3 млрд. лв., като към 31.12.2028 г. прогнозите са същите да са в размер на 11,1 млрд. лв.

Сумарният коефициент на задлъжнялост се понижава от 0,77 към 31.12.2023 г. до 0,50 в края на периода през 2028 г. Сумарното съотношение на дълга на тези дружества спрямо активите им намалява от 0,43 през 2023 г. до 0,33 през 2028 г. Коефициентът им на ликвидност нараства от 1,69 през 2023 г. до 3,72 през 2028 г.

Нивото на задълженията на държавните предприятия с потенциално значително въздействие върху сектор „Държавно управление“ е по-ниско в сравнение със средното ниво на задлъжнялост в ЕС, което е 10,86% за 2023 г.²¹

Граф. II-4: Задължения на държавно контролирани предприятия, класифицирани извън сектор „Държавно управление“, % от БВП

Източник: НСИ

Гарантираният дълг на сектор „Държавно управление“ към края на 2024 г. възлиза на 1,1 млрд. лв. или 0,5% от БВП, като отбелязва ръст в номинално изражение спрямо нивото, отчетено в края на 2023 г. с 0,4 млрд. лв. (общият размер на гарантирания дълг през 2023 г. възлиза на 0,7 млрд. лв. и дял от БВП 0,4%), вследствие на реализирани усвоявания по издадени държавни гаранции по заемни споразумения на „Българската банка за развитие“ ЕАД и на „Булгаргаз“ ЕАД. Всички дължими плащания по гарантираните заеми се обслужват регулярно и в съответствие с поетите договорености. Гарантираният дълг на сектора се формира основно от издадените гаранции от подсектор „Централно

²¹Съгласно данни от Евростат, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/gov_cl_npl/default/table?lang=en

управление“ с дял от 99,9%. Подсектор „Местно управление“ заема около 0,1%, а съгласно разпоредбите на Закона за публичните финанси социалноосигурителните фондове не могат да издават гаранции.

През 2025 г. при допускането за усвояване в пълен размер на средствата по планираните нови заемни споразумения, предназначени за финансиране на стратегически проекти в енергийния сектор (в общ размер от 4,2 млрд. лв.), се очаква гарантираният дълг да отбележи значителен ръст, достигайки в номинално изражение до 5,5 млрд. лв., а като съотношение спрямо прогнозния БВП²² да възлезе на 2,5%. Доминиращ дял с 85,4% в отрасловата структура на гарантираният дълг през 2025 г. се очаква да заемат гаранциите на сектор „Енергетика“. С общ дял от 7,0% следват предоставените гаранции по заемни споразумения на „Българската банка за развитие“ ЕАД, предназначени за енергийна ефективност и зеления преход на малки и средни предприятия и предприятия със средна пазарна капитализация (МСП). Останалите 7,6% представляват гаранциите във връзка с участието на Република България в инструментите на Европейската комисия, свързани с пандемията от COVID-19 и предоставянето на макро-финансова помощ за подпомагане на икономическата и социална устойчивост на Украйна и финансиране на инфраструктурата ѝ под формата на помощи и заеми (6,0%), гаранциите по реда на Закона за кредитиране на студенти и докторанти (1,1%), както и тези по изпълнявани други международни споразумения и общинските гаранции.

В края на следващия тригодишен прогнозен период 2026-2028 г. при равни други условия се очаква гарантираният дълг да достигне 5,7 млрд. лв. или 2,3% от БВП, предимно поради поети вече ангажименти по ратифицирани гаранционни споразумения и очакванията за издаване на предвидените в закона за държавния бюджет за 2025 г. нови държавни гаранции, предназначени за подпомагане на стратегически енергийни проекти, за подпомагане на МСП и др.

Необслужваните заеми към сектор „Държавно управление“ са само в сектор „Централно управление“ и се запазват на ниво под 0,1% от БВП през последните пет години. Размерът им за 2023 г. е 0,02% от БВП, което е под средното за ЕС ниво от 0,62% от БВП.

Коригирана капиталова стойност на извънбалансовите **публично-частни партньорства** (ПЧП) не се докладва, тъй като към момента в България няма ПЧП, които да отговарят на дефиницията на ЕСС 2010 за ПЧП. Методологията ЕСС 2010 препоръчва да се използва терминът ПЧП само за тези договори, където правителството е основният купувач на услугата.

3.6. ОЦЕНКА НА МЕЖДУНАРОДНИ ОРГАНИЗАЦИИ И РЕЙТИНГОВИ АГЕНЦИИ ЗА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ И ФИНАНСОВИ ПЕРСПЕКТИВИ НА БЪЛГАРИЯ

Министерството на финансите успешно изпълнява ангажиментите на страната по договорите за предоставяне на суверенен кредитен рейтинг от водещите международни рейтингови агенции - Moody's, Standard&Poor's и Fitch.

През м. октомври 2024 г. международната рейтингова агенция **Fitch Ratings** потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута „BBB“ с положителна перспектива.

---

²² БВП – съгласно есенната макроикономическа прогноза на МФ за 2024 г.

Рейтингът на България е подкрепен от силната външна и фискална позиция на страната в сравнение с държавите със същия рейтинг, надеждната политическа рамка от членството в ЕС и дългогодишното функциониране на режима на паричен съвет. Също така, Fitch Ratings отбелязват, че ниската производителност на труда и неблагоприятната демография имат възпиращ ефект върху потенциалния растеж и стабилността на държавните финанси в дългосрочен план.

Положителната перспектива отразява изгледите на страната за членство в еврозоната, което би довело до по-нататъшни подобрения на показателите за външната позиция на страната. Fitch Ratings счита, че е налице широк политически ангажимент на национално и европейско ниво за приемане на еврото.

България отговаря на всички номинални конвергентни критерии за приемане на еврото, с изключение на ценова стабилност. Инфлацията в България продължи да се понижава, намалявайки разликата между средногодишната инфлация в страната и тази на трите най-добре представящи се държави-членки на ЕС.

През м. май 2024 г. рейтинговата агенция **S&P Global Ratings** потвърди дългосрочния и краткосрочния кредитен рейтинг на България в чуждестранна и местна валута „BBB/A-2“, като запази положителната перспектива пред рейтинга. Последното означава, че агенцията очаква настъпването на фактори, които да доведат до повишаване на рейтинга. Според оценката на агенцията България има едни от най-добрите фискални резултати от страните в Централна и Източна Европа и текущите фискални планове ще доведат до бюджетни дефицити под 3% от БВП до 2027 г., запазвайки дълга, нетно от ликвидни държавни активи, около 20% от БВП до 2027 г. S&P очакват, че дефицитът по текущата сметка ще остане средно 1% от БВП и ще бъде свръхфинансиран от фондовете на ЕС и от приток на преки чуждестранни инвестиции. S&P Global Ratings отчитат, че могат да повишат рейтинга през следващите две години, потенциално с няколко степени, ако България стане член на еврозоната. Перспективата пред рейтинга остава положителна. S&P Global Ratings отбеляза, че ако бъде сформирано стабилно редовно правителство бързо след изборите и се избегне продължителен период на нестабилност, какъвто имаше през 2021-2023 г., не се очаква да има съществено забавяне на присъединяването на страната към еврозоната. От рейтинговата агенция смятат, че дори България да не се присъедини към еврозоната през 2025 г., това вероятно ще се отложи само до 1 януари 2026 година.

С продължаване на политиката за поддържане на макроикономическа и фискална стабилност, както и с изготвянето и изпълнението на Националния план за въвеждане на еврото в България и на Националния план за възстановяване и устойчивост, може да се очаква в следващите години рейтинговите агенции, които оценяват страната, да предприемат положителни промени в оценката си за кредитния рейтинг на България.

През м. януари 2025 г. рейтинговата агенция **Moody's Ratings** потвърди дългосрочния и краткосрочния рейтинг на България „Baa1“ със стабилна перспектива. Потвърждаването на рейтинга на България „Baa1“ се основава на следните положителни очаквания: показателите за дълга и кредитоспособността на България ще останат значително по-силни от тези на страните със същия рейтинг; българската икономика ще продължи да расте със стабилен темп през 2025 г. и през следващите години, което ще доведе до по-нататъшно сближаване на доходите със страните от същата рейтингова група; кредитният профил на България ще бъде подкрепен и от очакваното скорошно приемане на еврото. Отчитат се и предизвикателствата, свързани с отслабналата институционална ефективност и се отбелязва като риск отслабването на фискалната позиция.

Moody's Ratings очакват държавният дълг на България да нарасне умерено през следващите години, достигайки 27% от БВП в края на 2025 г. и около 29% в края на 2026

г. спрямо очакваните 24,8% в края на 2024 г., а дефицитът да остане близо 3% от БВП през 2025 г. и 2026 г. В съчетание със забавяне на номиналния ръст на БВП, рейтинговата агенция очаква инфлацията да се нормализира средно до около 2,6% през 2025 – 2026 г., което ще движи постепенното увеличение на дълга през следващите години. Въпреки това дългът на България ще остане около половината от този на страните от групата с рейтинг „Ваа1“. Рейтинговата агенция очаква реалният БВП на България да нараства с темпове от 2,5% през 2025 г. и 2,7% през 2026 г. Растежът на икономиката ще продължи да бъде движен основно от частното потребление, тъй като нарастването на реалните заплати остава високо в среда на значителен недостиг на работна сила и ниска инфлация.

Рейтинговата агенция очаква, че пълноправното членство на България в Шенгенското пространство от началото на 2025 г. ще подпомогне секторите на туризма и транспортните услуги, като същевременно ще подобри условията за бизнес за износителите на стоки. Перспективата за приемане на еврото през 2026 г. също би подпомогнала по-нататъшната интеграция с икономиките на еврозоната и укрепването на българската икономика във времето.

Част III.

Приоритети на политиките и основни допускания за периода 2025-2028 г.

1. ПОЛИТИКИ В ПРИХОДИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

През периода 2025-2028 г. данъчната политика ще е ориентирана към постигане на макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план и осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните политики на правителството. Основните цели на данъчната политика за периода отново са насочени към поддържане на икономическия растеж, подобряване на бизнес средата, борбата с данъчните злоупотреби и повишаване на фискалната устойчивост в дългосрочен план. Запазват се основните приоритети, свързани с подобряване на събираемостта на приходите, предотвратяване на възможностите за укриване и невнасяне на данъци и осигуровки и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите. В международен аспект данъчната политика на страната е насочена в подкрепа на функционирането на единния пазар на ЕС, успешното осъществяване на цифровата трансформация на обществото и икономиката в Европа и на дейностите по справяне с климатичните промени и опазване на околната среда. В този аспект, през периода се очакват значителни икономически ползи за всички граждани и предприятия в резултат от приемането на България като пълноправен член на Шенгенското пространство от 1 януари 2025 година. През прогнозния период МФ ще продължи активно да участва в дейностите, свързани с обсъждането, анализа и оценката на въздействие от планираните от ОИСР²³ мерки в различни области на данъчната политика.

За изпълнение на приоритетните цели на данъчната политика се извършват нормативни промени и действия на приходните администрации в областта на събирането и контрола. Постигането на по-добра ефективност при изпълнение на мерките е в пряка връзка със засилването на междуинституционалното сътрудничество, координация и ефективен обмен на информация както на национално ниво, така и на ниво ЕС и трети страни.

1.1. ДАНЪЧНА ПОЛИТИКА

Прогнозните данъчни приходи за периода 2025-2028 г. са базирани на основните показатели от есенната макроикономическа прогноза на Министерството на финансите, планираните законодателни изменения на данъчните закони и на резултатите от прилаганите мерки от страна на приходните агенции за подобряване на събираемостта.

При прогнозиране на постъпленията от данъци са взети предвид **приетите изменения в данъчното законодателство**, както следва:

---

²³ Организация за икономическо сътрудничество и развитие.

- Постановено е положително решение на ЕК относно съответствие с Насоките за регионална държавна помощ (2021/С 153/01) за прилагане на нова схема на **данъчното облекчение, представляващо държавна помощ за регионално развитие**, с което започна преотстъпването на корпоративен данък съгласно чл. 184 във връзка с чл. 189 от ЗКПО²⁴, което да се прилага в срок до 31 декември 2027 г. Данъчната преференция се предоставя с цел да насърчи икономическата активност на МСП²⁵, като ги стимулира да инвестират в материални и нематериални активи в предприятия, намиращи се в общини с безработица, по-висока от средната за страната, като се очаква така да се запазят или увеличат нивата на заетост в тези общини;

- **Въвеждане на минимално ефективно корпоративно данъчно облагане на многонационални групи предприятия и на големи национални групи предприятия** в съответствие с Директива (ЕС) 2022/2523 на Съвета от 14 декември 2022 година за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи от предприятия и големите национални групи в Съюза. С разпоредбите на Директива (ЕС) 2022/2523 се въвежда рамка за глобалното минимално равнище от 15 на сто на данъчно облагане на ниво ЕС на многонационална група предприятия. В страната е въведен и национален допълнителен данък, съгласно който съставните образувания на една многонационална група предприятия, които се намират в Република България, или на голяма национална група предприятия, се предвижда да подлежат на облагане с национален допълнителен данък;

- Въвеждане на **нова схема за държавна помощ за земеделски стопани** във връзка с изменение на правната уредба за прилагане на държавна помощ за земеделски стопани под формата на данъчно облекчение по чл. 189б от ЗКПО и чл. 48, ал. 6 от ЗДДФЛ²⁶, съобразно условията на Регламент (ЕС) № 2022/2472 на Комисията от 14 декември 2022 година относно деклариране на някои категории помощи в секторите на селското и горското стопанство и в селските райони за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от ДФЕС²⁷ (Регламент (ЕС) № 2022/2472). Новият регламент за групово освобождаване в земеделието - Регламент (ЕС) № 2022/2472 се прилага от 1 януари 2023 г. до 31 декември 2029 година. Регламентът предвижда промяна в интензитета и прага за уведомяване по помощта за инвестиции в земеделски стопанства във връзка с първичното селскостопанско производство, предвид което е разработена нова схема за държавна помощ, която е в съответствие с новите правила на Регламент (ЕС) № 2022/2472 и за прилагането на която се получи одобрение от Комисията на 16.01.2024 г. под номер на помощта SA.111877.

С цел повишаване на приходите в държавния бюджет са предложени следните мерки в данъчното законодателство, ефектите от които са взети предвид при прогнозиране на приходите от данъци:

- **Предложен е нов акцизен календар за акцизните ставки на тютюна и тютюневите изделия (ТТИ).** Мярката е продължение на практиката за балансирано поетапно увеличаване на акцизните ставки върху тютюна и тютюневите изделия. България е с най-ниско ниво на акцизно облагане на тютюна и тютюневите изделия,

---

²⁴ Закон за корпоративното подоходно облагане.

²⁵ Малки и средни предприятия.

²⁶ Закон за данъците върху доходите на физическите лица.

²⁷ Договор за функционирането на Европейския съюз.

включително за новите нагреваеми изделия, електронни цигари и изделия, съдържащи никотин;

- Като мярка, свързана с оптимизиране на бюджетните приходи, е предложено от 01.04.2025 г. размерът на националния праг за регистрация по ЗДДС да се намали от 166 000 лв. на 100 000 лева;

- *Ползване в увеличен размер на данъчните облекчения по чл. 22в и 22г от ЗДДФЛ (за деца и за деца с увреждания) и през 2025 г., както следва: 6 000 лв. годишно за едно ненавършило пълнолетие дете, 12 000 лв. - за две ненавършили пълнолетие деца, 18 000 лв. - за три и повече ненавършили пълнолетие деца и съответно, за деца с увреждания в размер на 12 000 лв. годишно, с възможност за авансово ползване през годината;*

- **Мерки за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане.** Тези мерки са включени в Плана за действие на Групата за финансови действия срещу изпирането на пари (FATF), свързани с изваждането на страната от „сивия списък“ на Комитета MONEYVAL, като същите ще бъдат въведени поетапно до 2028 г.:

1. Усъвършенстване на фискалния контрол и предварителното деклариране при движение на стоки с висок фискален риск чрез обмен на информация от камерите и кантарите по пътищата за превозните средства между Агенция „Пътна инфраструктура“ и НАП.

2. Повишаване на доброволното спазване на данъчното законодателство чрез внедряване на Стандартен одитен файл за данъчни цели в България, като са необходими промени в законови и подзаконови нормативни актове.

3. Разширяване на обхвата на определението за „трудови правоотношения“, с което да се постигне по-голяма данъчна прозрачност относно доходите и дължимите данъци и задължителни осигурителни вноски с оглед равнопоставеност на работещите по трудово правоотношение.

4. Усъвършенстване на законодателството, свързано с трансферното ценообразуване и сделките между свързани лица съобразно международните стандарти на ОИСР.

5. Задължително електронно фактуриране от всички регистрирани по ЗДДС²⁸ лица извършващи трансгранични доставки, в срок до 01.07.2030 г., и за национални доставки.

- **Внедряване на SAF-T (Стандартен одитен файл за данъчни цели) в България и други мерки за подобряване на събираемостта на данъчните приходи и за справяне със сивата икономика.** Стандартният одитен файл за данъчни цели (SAF-T) е международен стандарт за електронен обмен на данни между данъкоплатците и данъчните органи, разработен от ОИСР. Стандартът е водещ модел за подаване на счетоводна информация в развитите данъчни администрации и е въведен в Литва, Норвегия, Португалия, Румъния, Полша, Испания, Франция. Внедряването му в България ще позволи извършване на задълбочени и качествени анализи, водещи до по-ефективен контрол от страна на данъчната администрация. Ще се намали административната тежест за задължените лица поради възможността своевременно да бъдат идентифицирани възможни рискове, които да бъдат комуникирани с тях и своевременно отстранявани. Това ще стимулира лицата към доброволно спазване на

---

²⁸ Закон за данък върху добавената стойност.

задълженията. Също така органите по приходите няма да изискват информацията относно вече подадените с файла данни, което би намалило административната тежест в хода на извършваните контролни производства. Предвижда се първоначално стандартен одитен файл да подават големите данъкоплатци, а на следващи етапи и средните данъкоплатци, малки предприятия и микропредприятия. Със създаването на стандарта SAF-T Организацията за икономическо сътрудничество и развитие си поставя три ключови цели - гарантиране на по-ефективен контрол на управлението на риска във фискалната политика, намаляване на административната тежест за бизнеса и увеличаване на доброволното спазване на данъчното законодателство сред данъкоплатците.

1.2. ДАНЪЧНИ ПРИХОДИ

1.2.1 Приходи от корпоративни данъци (вкл. данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица) и други данъци по ЗКПО

Прогнозните приходи от корпоративни данъци и други данъци по ЗКПО за 2025 г. са 6 846,9 млн. лв.

В прогнозата са включени следните данъци по ЗКПО:

- Корпоративен данък (от финансови институции и нефинансови предприятия) – 6 445,0 млн. лв.;
- Данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица – 174,4 млн. лв.;
- Други данъци по ЗКПО – 227,5 млн. лв.

Приходите от *корпоративни данъци* (вкл. корпоративен данък и данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на местни и чуждестранни юридически лица) са прогнозирани на база показателя „бруто опериращ излишък/смесен доход“ от макрорамката на МФ, предварителните данни за изпълнението на приходите от тези данъци през 2024 г. и при отчитане на наличната информацията относно:

- ✓ размер на декларираната облагаема печалба или загуба за 2023 г.;
- ✓ размер на авансовите вноски, които правят данъчно задължените лица, формирали данъчна печалба за предходната година;
- ✓ размер на изравнителната вноска по годишната данъчна декларация;
- ✓ сумата на данъка за възстановяване за надвнесен корпоративен данък по годишни данъчни декларации;
- ✓ дела на дружествата, ползващи преференцията за пренасяне на данъчни загуби;
- ✓ размер на плащанията по ревизионни актове и вноски за минали години;
- ✓ прилагане на възможността за допълнителна еднократна корекция на годишната данъчна декларация при откриване на счетоводни или други грешки и при отразяване на коригиращи събития по смисъла на приложимите счетоводни стандарти в срок до 30 септември на текущата година;

- ✓ действието на въведената нова схема за държавна помощ за регионално развитие (чл. 189 от ЗКПО);
- ✓ ефектът от прилагането на новата схема за държавна помощ под формата на данъчно облекчение, представляващо държавна помощ за земеделските стопани, извършващи дейност в първичното селскостопанско производство по реда на ЗКПО (чл. 189б от ЗКПО и чл. 48, ал. 6 от ЗДДФЛ);
- ✓ ефектът от въвеждането на национален допълнителен данък (domestic top-up tax) за дружествата от многонационални групи предприятия във връзка с Директива (ЕС) 2022/2523 на Съвета от 14 декември 2022 година за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи от предприятия и големите национални групи в Съюза, който се очаква да се прояви през 2026 година;
- ✓ предложената промяна за облагане с патентен данък на юридическите лица, осъществяващи дейност като заведения за хранене и развлечения;
- ✓ действието на предложените изменения в условията на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ по чл. 188 от ЗКПО;
- ✓ ефект от предприемането на активни действия от страна на Националната агенция за приходите за справяне със сивата икономика и повишаване приходите от данъци за бюджета.

По отношение на постъпленията от *данъци върху дивидентите, ликвидационните дялове и доходите на юридически лица* прогнозите отчитат изпълнението на този данък през 2025 г. и предходните години, състоянието на икономиката, предприетите мерки от правителството, както и провежданите тематични кампании за контрол от страна на органите по приходите.

Планираните приходи от корпоративни данъци и други данъци по ЗКПО са съответно 7 260,5 млн. лв. за 2026 г., за 2027 г. в размер на 7 588,7 млн. лв. и за 2028 г. в размер на 7 944,0 млн. лв.

1.2.2 Приходи от ДДФЛ

Прогнозните приходи от данъци върху доходите на физически лица за 2025 г. са в размер на 8 011,0 млн. лв.

Прогнозата за постъпленията от ДДФЛ²⁹ е изготвена, като са взети предвид следните фактори:

- ✓ номинален ръст на показателя *компенсация на наетите лица*, съгласно макроикономическата прогноза на МФ;
- ✓ прогнозен брой заети лица;
- ✓ ниво на безработицата;

²⁹ Данък върху доходите на физическите лица.

- ✓ ефектите от увеличението на минималната работна заплата, на размера на минималните осигурителни доходи на наетите лица и самоосигуряващите се и на максималния осигурителен доход;
- ✓ влиянието на увеличението на разходите за персонал в държавния сектор и увеличението на заплатите на педагогическия персонал;
- ✓ влиянието върху ръста на приходите през прогнозния период на увеличения размер на данъчните облекчения за деца по чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ;
- ✓ ефектът от приспадане на 10 на сто нормативно признати разходи при определяне на облагаемия доход от продажба или замяна на финансови активи, в т.ч. и виртуални валути, както и от търговия с чуждестранна валута;
- ✓ ефектът от приетото освобождаване от облагане на доходите от продажба или замяна на движимо имущество, предадено на лица, които имат право да извършват събиране, транспортиране, оползотворяване или обезвреждане на отпадъци в съответствие със Закона за управление на отпадъците;
- ✓ отчетена е наличната информация относно ефектите от постоянните мерки на Националната агенция за приходите за спазване на данъчното законодателство и подобряване събираемостта на приходите, включително провежданите от агенцията тематични кампании за контрол;
- ✓ ефект от планирани мерки за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане.

За 2026 г. прогнозните постъпления от ДДФЛ са в размер на 8 469,9 млн. лв., за 2027 г. приходите са в размер на 8 795,2 млн. лв., а за 2028 г. достигат 9 114,9 млн. лв.

1.2.3 Приходи от ДДС

Прогнозните приходи от данъка върху добавената стойност за 2025 г. са 24 833,6 млн. лв. При прогнозиране на приходите от ДДС са взети предвид следните фактори:

- ✓ валутен курс (щ.д./лв.) - 1,81 лв. за целия период;
- ✓ ръст на показателите за внос и износ за периода 2025-2028 спрямо 2024 г. За вноса ръстът е 7,0% за 2025 г., 6,1% за 2026 г., 5,2% за 2027 г. и 5,3% за 2028 г. За износа ръстът е 4,2% за 2025 г., 4,9% за 2026 г., 4,4% за 2027 г. и 4,6% за 2028 г.;
- ✓ информация за физическите обеми на стоките, пораждащи ДДС;
- ✓ прогнозна цена на суровия петрол;
- ✓ ефект в ДДС от въведения акцизен календар за поетапно увеличаване на акцизните ставки за всички тютюневи изделия, както и от включването на течностите за електронни цигари, несъдържащи никотин, заместителите на тютюна, съдържащи никотин и нагреваемо изделие със съдържание, различно от тютюн, в обхвата на акцизните стоки, заедно с график за увеличаване на акцизните ставки за тези продукти;
- ✓ ефект от предложението за промяна от 01.04.2025 г. на прага за регистрация по ЗДДС от 166 хил. лв. на 100 хил. лв.;

- ✓ положителен ефект от оптимизиране на контролната дейност, включваща мерки за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане, които имат за цел повишаване приходите от данъци за бюджета.

Приходите от ДДС за отчетния период ще бъдат повлияни от промените в икономическата активност в страната, изменението на потреблението, вноса, износа, приетите законодателни изменения и въздействието на фактори, обусловени от промени във външната среда.

За 2026 г. прогнозните постъпления от ДДС са в размер на 26 370,6 млн. лв., за 2027 г. – 27 602,7 млн. лв., а за 2028 г. достигат 28 811,9 млн. лв.

1.2.4 Приходи от акцизи

Прогнозните приходи от акцизи за 2025 г. са 7 693,0 млн. лв.

Приходите от акцизи се формират основно от две групи стоки - тютюневи изделия с относителен дял от 54,4% и горива с относителен дял от 39,5% в общата сума на касовите постъпления за 2024 г. Останалите акцизни стоки (вкл., електрическа енергия и други стоки) са с относителен дял в размер на 6,1%.

При прогнозиране на приходите от акцизи е отчетено и влиянието на следните фактори:

- ✓ относителна устойчивост на структурата на потреблението на акцизните продукти в рамките на различните групи акцизни стоки;
- ✓ увеличаване на акцизните ставки за всички тютюневи изделия с въвеждане на акцизен календар, с цел балансирано увеличение на минималното облагане с акциз на цигарите и другите категории тютюневи изделия, вкл. и течности за електронни цигари, съдържащи никотин. Взетите предвид ефекти отчитат и направеното предложение за влизане в сила от 01.05.2025 г. на предвидените за 2026 г. акцизни ставки на тютюна и тютюневите изделия (ТТИ);
- ✓ положителен ефект от оптимизиране на контролната дейност върху търговията с акцизни стоки и подобряване на събираемостта на акцизите.

За 2026 г. прогнозираните постъпления от акцизи са 8 210,0 млн. лв., за 2027 г. – 8 675,0 млн. лв. и за 2028 г. – 9 145,0 млн. лв.

1.2.5 Приходи от мита

Прогнозираните приходи от мита за 2025 г. са в размер на 367,0 млн. лв.

На основание постигнатите договорености в рамките на Световната търговска организация за улесняване на търговията в последните 12 години търговската политика на ЕС става все по-либерална, вследствие на което има все повече сключени споразумения за свободна търговия и споразумения за икономическо партньорство.

Приходите от мита по години за периода 2026-2028 г. са, както следва: 389,4 млн. лв. за 2026 г., 409,6 млн. лв. за 2027 г. и 431,3 млн. лв. за 2028 г.

1.2.6 Приходи от данък върху застрахователните премии

Прогнозните приходи от данък върху застрахователните премии за 2025 г. са 74,6 млн. лв. Допусканията за размера на приходите от данъка върху застрахователните премии са базирани на следните допускания:

- ✓ запазване на ставката от 2% за периода;
- ✓ запазване на динамиката на нарастване на brutните премийни приходи в общото застраховане;
- ✓ запазване на тенденцията за разширяване и обогатяване на застрахователните продукти.

Очакваните приходи от застрахователни премии са 78,8 млн. лв. за 2026 г., 82,2 млн. лв. за 2027 г. и 85,6 млн. лв. за 2028 г.

1.3. ОСИГУРИТЕЛНА ПОЛИТИКА

За периода 2025-2028 г. по отношение на социално и здравноосигурителните вноски се предвижда:

- За 2025 г. и за 2026 г. се запазва размерът на осигурителната вноска за фонд „Пенсии” на ДОО на нивото от 2024 г. Запазват се и размерите на осигурителните вноски за другите фондове на ДОО, а също и съотношенията между осигурителите и осигурените лица;
- Считано от 1 януари 2027 г. се увеличава осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ с 1 процентен пункт;
- Считано от 1 януари 2028 г. се увеличава осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ с 2 процентни пункта;
- Минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се лица се увеличава от 1 април 2025 г. на 1 077 лв. и се запазва за целия прогнозен период;
- Минималният осигурителен доход за земеделските стопани и тютюнопроизводителите се увеличава от 1 април 2025 г. на 1 077 лв. и се запазва за целия прогнозен период;
- Максималният осигурителен доход за всички осигурени лица се увеличава за целия прогнозен период съответно от 1 април 2025 г. на 4 130 лв., за 2026 г. на 4 430 лв., за 2027 г. – 4 730 лв. и за 2028 г. – 5 030 лв.;
- За периода 2025-2028 г. не се правят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”, като се запазва разпоредбата на чл. 22, ал. 2 от ЗГВРСНР³⁰, относно максималния месечен размер на гарантираното вземане, който не може да бъде по-малък от 2,5 минимални работни заплати;
- Запазва се размерът на осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд – 4,3 на сто;

---

³⁰ Закон за гарантираните вземания за работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя.

- Запазва се размерът на здравноосигурителната вноска – 8 на сто.

1.4. НЕДАНЪЧНИ ПРИХОДИ

1.4.1 Приходи от такси

От 1 януари 2019 г. започна поетапното въвеждане на ТОЛ системата с въвеждането на т.нар. „електронна винетка“ за леките автомобили, а от месец март 2020 г. стартира поетапното въвеждане на ТОЛ сегменти в обхвата на платената пътна мрежа на база изминато разстояние, с което започна тарифирането и на товарните автомобили над 3,5 т. През 2022 г. беше направена промяна на обхвата на републиканската пътна мрежа и актуализация на тарифата за изминато разстояние. В тази връзка за периода 2024-2028 г. се очаква промяна на приходите от държавни такси, като по предварителни данни през 2024 г. приходите са в размер на 512,6 млн. лв.

С оглед облекчаване социално-икономическото положение на гражданите на Република България по време на Ковид пандемията не са предприемани действия за изменение на Тарифата за таксите, които се събират за преминаване и ползване на републиканската пътна мрежа, приета с Постановление № 370 на Министерския съвет от 2019 г. в частта на тол таксите. Това дълго задържане на размера им представлява временно съобразяване и намиране на компромисно решение, с което да бъдат удовлетворени исканията на превозвачите, породени от влошената икономическа и социална обстановка, като това не отразява реалните икономически промени в страната. През последните години се отчита и съществено нарастване на цените на материалите, влагани в пътното строителство, както и на труда. При направен сравнителен анализ на цените на пътните такси в Европа и в Република България се установи, че в сравнение с таксите за изминато разстояние в Сърбия, таксите в България са с около 55% по-ниски за тежкотоварните пътни превозни средства, а спрямо тези в Гърция, Унгария и Австрия тези в България са около три пъти по-ниски. През 2025 г. се предвижда ръст в размера на тол таксата, което ще доведе до увеличение в приходите с 198,9 млн. лв., като се достига размер на приходите на годишна база от 711,5 млн. лв., а за периода 2026-2028 г. се очаква ръст на приходите от тол такси в размер на 51,9 млн. лв., като се достигне размер на приходите на годишна база от 763,4 млн. лв. Средствата ще бъдат насочени към ефективното поддържане, модернизация и развитие на транспортната инфраструктура, изграждане на магистралните пътища и интеграция на националната пътна инфраструктура в Европейската транспортна мрежа.

Предвид последиците от пандемичната обстановка през 2021 г. и 2022 г. и икономическата криза в национален и европейски мащаб, Министерският съвет въведе като временна мярка намаление на размера на годишната винетна такса от 97 лв. на 87 лв. През 2025 г. се предвижда възстановяване на цените на винетките към нивата им преди настъпването на Ковид пандемията, което ще доведе до допълнителни приходи по бюджета на МРРБ в размер на 16,5 млн. лв. на годишна база. Очакваният ефект за 2025 г. е в размер на 12,4 млн. лв.

1.4.2 Други приходи

За прогнозния период 2025-2028 г. приходите на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС) са определени, както следва: за 2025 г. – 1 783,1 млн. лв., за 2026 г. – 2 459,7 млн. лв., за 2027 г. – 2 559,7 млн. лв. и за 2028 г. – 2 401,5 млн. лв., като същите спрямо тези за 2024 г. намаляват съответно с 826,5 млн. лв. за 2025 г., със 149,9 млн. лв. за 2026 г., с 49,9 млн. лв. за 2027 г. и с 208,1 млн. лв. за 2028 г.

Промяната в приходите е отразена в:

- приходите от продажба на квоти, при определянето на които: 1) е взета предвид изразената негативна пазарна тенденция за месеците до края на действащия ценови период вследствие на свръхпредлагането от страна на ЕК с цел набиране на средства за RePowerEU (което ще продължи и през 2025-2026 г.) и намаляването от 2027 г. нататък на предлагането, което следва да доведе до повишение на цената; 2) е отчетено вливането на част от приходите от търговете на държавите членки в общия бюджет на ЕС като нов собствен ресурс, като при действието на механизма за солидарност отражението му за България ще е намаление на приходите с около 7% годишно, както и годишно намаление на броя търгувани квоти съгласно действието на Резерва за пазарна стабилност (MSR);
- приходите от 5%-ни вноски от приходите на производителите и търговците на електрическа енергия, като при определянето на размера им отражение са дали постигнатите по-ниски цени на електроенергията от прогнозните в ценовото решение, вследствие на което се наблюдава трайна тенденция за намаляване на размера на тези приходи.

От предложената за 2025 г. еднократна вноска към държавния бюджет в размер на стойността на дължимото годишно концесионно плащане за добив на подземни богатства за 2024 г. се очакват постъпления в размер на 130 млн. лева. Вноската ще се дължи от концесионерите по предоставени концесии за добив на подземни богатства, по които концесионните договори са влезли в сила или чието действие е спряно по реда на чл. 68, ал. 1 от Закона за подземните богатства.

1.4.3 Приходи от дивидент за държавата

Приходите от дивидент за държавата за периода 2025-2028 г. са изготвени при 100% отчисления, на база представена от министерствата информация за очакваните финансови резултати на ресорните им предприятия и търговски дружества.

Размерът на прогнозираните приходи от дивидент е, както следва:

- за 2025 г. – 1 927,7 млн. лв.;
- за 2026 г. – 828,5 млн. лв.;
- за 2027 г. – 1 181,8 млн. лв.;
- за 2028 г. – 1 166,5 млн. лв.

Основните допускания, на база на които е изготвена прогнозата за приходите от дивидент, са следните:

- ставка за отчисления за периода 2025-2028 г. - 100 на сто;
- отчисление от печалбата за съдружниците, съответно разпределяне на дивидент за акционерите в размер 100 на сто от дъщерните дружества на държавните предприятия и търговските дружества с над 50 на сто държавно участие в капитала;
- разпределяне и внасяне на междинен дивидент въз основа на междинен финансов отчет към 30.06.2025 г. от публични предприятия - акционерни дружества, при

спазване на чл. 247а от Търговския закон. Предвидена е разпоредба в законопроекта в тази посока, даваща възможност и на публичните предприятия да разпределят междинен дивидент;

- изключване на лечебните заведения за болнична помощ, центрoвете за психично здраве, бюджетните организации и дружествата от отрасъл „Водоснабдяване и канализация“ от обхвата на Разпореждането на Министерския съвет за установяване и внасяне в полза на държавата на отчисления от печалбата от държавни предприятия и търговски дружества с държавно участие в капитала.

1.4.4 Приходи от наеми за държавата

Приходите от наеми за държавата за периода 2025-2028 г. са разчетени при 50% отчисления от наемите, получени от държавните предприятия и едноличните търговски дружества, в т.ч. от дъщерните им дружества, отдала под наем предоставените им застроени или незастроени недвижими имоти.

Размерът на прогнозираните приходи е по 10,0 млн. лв. годишно за периода 2025-2028 г.

1.4.5 Приходи от концесионни възнаграждения

Прогнозните приходи от концесии за 2025 г. възлизат на 216,2 млн. лв., като от тях 142,7 млн. лв. се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и Министерския съвет и 73,5,3 млн. лв. по бюджетите на общините, на чиито територии се намират находищата на подземни богатства, минералните води, морските плажове и концесионната площ по концесионния договор „Ски зона с център Банско – част от територията на Национален парк – „Пирин“.

За 2026 г. се предвиждат приходи от концесии в размер на 464,7,0 млн. лв., като от тях 391,2 млн. лв. се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и Министерския съвет и 73,5 млн. лв. по бюджетите на общините.

За 2027 г. се предвиждат приходи от концесии в размер на 469,9 млн. лв., като от тях 395,4 млн. лв. се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и Министерския съвет и 74,5 млн. лв. по бюджетите на общините.

За 2028 г. се предвиждат приходи от концесии в размер на 471,1 млн. лв., като от тях 396,6 млн. лв. се очаква да постъпят по бюджетите на министерствата и Министерския съвет и 74,5 млн. лв. по бюджетите на общините.

Основните допускания, на които е изготвена прогнозата са:

- завишаване приходите от концесионни възнаграждения по договорите за добив на подземни богатства в следствие от приемане на промени в Наредбата за принципите и методиката за определяне на концесионното възнаграждение за добив на подземни богатства по реда на Закона за подземните богатства (обн., ДВ, бр. 59 от 1999 г., изм. и доп. ДВ, бр. 46 от 12 юни 2007 г.), считано от 2026 г.; Актуализираната Наредба ще се прилага от всички концесионери по сключени договори за добив на подземни богатства;
- възобновяване, считано от 2026 г., на плащането на концесионно възнаграждение по Концесионния договор за възлагане на строителство на обект „Гражданско летище за обществено ползване София“ – публична държавна собственост, във връзка с по-бързото възстановяване на предепидемичните нива на показателите

за преминали пътници през летището и на общите приходи на концесионера „СОФ Кънект“ – след извършен анализ и оценка на показателите от министъра на транспорта и съобщенията, на основание чл. 3 от Допълнителното споразумение към Концесионния договор, сключено на 9 април 2021 г.;

- повишаване събираемостта на приходите от концесии чрез подобряване на контрола върху концесионните договори, както и своевременно начисляване и предявяване на предвидените неустойки по договорите, завеждане на съдебни дела и прекратяване на концесионни договори със стари задължения. Премества се и сключване на нови договори за концесия.

2. РАЗХОДНИ ПОЛИТИКИ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

Табл. III-1: Разходи по функции по КФП за периода 2024-2028 г. с разпределен резерв по функции (без вноса в общия бюджет на ЕС)

ПОКАЗАТЕЛИ	млн. лв.					% от БВП				
	2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
	Програма	Проект	Прогноза	Прогноза	Прогноза	Програма	Проект	Прогноза	Прогноза	Прогноза
Общи държавни служби	4 234,4	4 950,4	4 735,6	4 680,0	5 546,8	2,1%	2,3%	2,1%	2,0%	2,2%
- изпълнителни и законодателни органи	3 363,6	3 869,5	3 651,2	3 589,4	4 442,2	1,6%	1,8%	1,6%	1,5%	1,8%
- общи служби	149,4	225,0	219,4	208,7	212,5	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
- наука	721,4	855,9	865,1	882,0	892,1	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Отбрана и сигурност	7 601,7	11 834,1	12 465,8	12 882,3	13 228,4	3,7%	5,5%	5,5%	5,4%	5,4%
- отбрана	2 010,3	4 159,7	4 782,2	5 077,3	5 400,8	1,0%	1,9%	2,1%	2,1%	2,2%
- полиция, вътрешен ред и сигурност	3 607,7	5 379,4	5 385,8	5 482,4	5 476,1	1,8%	2,5%	2,4%	2,3%	2,2%
- съдебна власт	1 434,8	1 602,9	1 596,1	1 606,3	1 620,0	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%	0,7%
- администрация на затворите	301,7	434,8	444,9	459,5	474,5	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
- защита на населението, управление и дейности при стихийни бедствия и аварии	247,4	257,3	256,8	256,9	256,9	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Образование	8 396,1	10 236,6	10 204,8	9 724,2	9 718,1	4,1%	4,8%	4,5%	4,1%	3,9%
Здравеопазване	10 024,2	11 798,3	12 134,0	12 427,4	12 811,5	4,9%	5,5%	5,3%	5,2%	5,2%
Социално осигуряване, подпомагане и грижи	29 509,5	33 500,2	34 896,4	36 596,0	38 148,4	14,3%	15,6%	15,3%	15,4%	15,4%
- пенсии	21 712,2	23 813,1	25 395,4	26 947,9	28 285,8	10,5%	11,1%	11,2%	11,4%	11,5%
- социални помощи и обезщетения	5 085,2	6 292,6	6 437,6	6 479,2	6 538,3	2,5%	2,9%	2,8%	2,7%	2,6%
- програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта	2 712,1	3 394,5	3 063,4	3 168,9	3 324,3	1,3%	1,6%	1,3%	1,3%	1,3%
Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда	3 446,6	4 090,4	4 229,2	4 871,5	4 616,8	1,7%	1,9%	1,9%	2,1%	1,9%

ПОКАЗАТЕЛИ	млн. лв.					% от БВП				
	2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
	Програма	Проект	Прогноза	Прогноза	Прогноза	Програма	Проект	Прогноза	Прогноза	Прогноза
- жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство	1 921,6	2 472,7	2 554,4	3 070,1	2 856,8	0,9%	1,1%	1,1%	1,3%	1,2%
- опазване на околната среда	1 525,0	1 617,7	1 674,9	1 801,3	1 760,1	0,7%	0,8%	0,7%	0,8%	0,7%
Култура, спорт, почивни дейности и религиозно дело	1 277,4	1 518,2	1 537,5	1 472,1	1 466,2	0,6%	0,7%	0,7%	0,6%	0,6%
- почивни дейности	22,1	26,5	26,7	26,8	26,9	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- физическа култура и спорт	164,7	250,1	256,7	249,3	251,7	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
- култура	1 041,6	1 151,3	1 163,8	1 105,7	1 097,2	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,4%
- религиозно дело	49,0	90,4	90,4	90,4	90,4	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Икономически дейности и услуги	13 737,5	15 133,8	14 081,0	13 273,2	13 555,6	6,7%	7,0%	6,2%	5,6%	5,5%
- минно дело, горива и енергия	3 367,8	3 155,6	4 468,1	2 927,0	2 628,7	1,6%	1,5%	2,0%	1,2%	1,1%
- селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов	2 253,8	3 764,7	2 403,7	2 324,2	2 475,4	1,1%	1,7%	1,1%	1,0%	1,0%
- транспорт и съобщения	3 432,6	5 713,9	5 357,7	4 959,6	5 202,5	1,7%	2,7%	2,4%	2,1%	2,1%
- промишленост и строителство	3,2	5,3	3,3	3,3	3,3	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- туризъм	85,5	80,9	35,4	34,2	34,3	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- други дейности по икономиката	4 594,7	2 413,4	1 812,9	3 025,0	3 211,3	2,2%	1,1%	0,8%	1,3%	1,3%
Р-ди неklasифицирани в другите функции	1 010,6	1 623,2	2 162,3	2 790,6	3 324,4	0,5%	0,8%	1,0%	1,2%	1,3%

Източник: МФ

2.1. ПОЛИТИКА ПО ДОХОДИТЕ

В разчетите за периода 2025-2028 г. е взето предвид увеличението на размера на минималната работна заплата от 1 януари 2025 г. – от 933 лв. на 1 077 лв.

В Бюджет 2025 г. е разчетено увеличение на разходите за персонал с 5% за структурите, за които не са предвидени други увеличения в изпълнение на приети нормативни актове и действащи политики.

Предвидено е нарастване на средствата за делегираните дейности в образованието във връзка с продължаване и през 2025 г. на политиката за увеличение на заплатите на педагогическите специалисти за достигане на средна работна заплата не по-малко от 125 на сто от средната работна заплата за страната с цел да се стимулира навлизането на млади и квалифицирани педагози в системата на предучилищното и училищното образование.

Предвидено е увеличение на максималния осигурителен доход от 3 750 лв. на 4 130 лв. от 1 април 2025 г., съответно 4 430 лв. от 1 януари 2026 г., 4 730 лв. от 1 януари 2027 г. и 5 030 лв. от 1 януари 2028 г.

Осигурени са в целогодишен размер за 2025 г. и следващите години средства в резултат от направени увеличения на разходите за персонал през 2024 г. на отделни разпоредители с бюджет. В целогодишен размер за 2025 г. е осигурено и увеличението на

възнагражденията на академичния състав и на лицата по чл. 53, ал. 1 от Закона за висшето образование в държавните висши училища и научните организации, във връзка с приети промени в Закона за висшето образование (ДВ, бр. 25 от 2024 г.), като и актуализирането на тези възнаграждения за 2025 г. в съответствие с достигнатите размери на средната брутна работна заплата за страната за последните 12 месеца, публикувани от Националния статистически институт.

За 2025 г. и следващите години е разчетено увеличение на средствата за персонал в сектор „Отбрана и сигурност“, предвид законодателната промяна в механизма за определяне на възнагражденията по Закона за Министерството на вътрешните работи, Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България и Закона за Националната служба за охрана, считано от 1 януари 2025 г., което представлява увеличение от 2 148,5 млн. лв. спрямо 2024 г.

2.2. ПЕНСИОННА ПОЛИТИКА

При разработването на прогнозата за разходите за пенсии за периода 2025-2028 г. са взети предвид действащото законодателство в Кодекса за социално осигуряване (КСО) и параметрите на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2024 г. (обн., ДВ³¹, бр. 108 от 2023 г.), в т.ч.:

- чл. 68, ал. 1-2 от КСО – от 1 януари на всяка календарна година продължава увеличаването на възрастта за придобиване право на пенсия с по 2 месеца за жените и с по 1 месец за мъжете, както и на необходимия осигурителен стаж за придобиване право на пенсия с по 2 месеца и за двата пола до достигане на 37 години за жените и 40 години за мъжете в 2027 г. През 2025 г. необходимите условия за пенсиониране за работещите при условията на трета категория труд са 62 години и 4 месеца навършена възраст и 36 години и 8 месеца осигурителен стаж за жените и 64 години и 8 месеца навършена възраст и 39 години и 8 месеца осигурителен стаж за мъжете;
- чл. 68, ал. 3 от КСО – в периода 2025-2028 г. пенсионната възраст се запазва на достигнатото през 2023 г. ниво от 67 години за двата пола;
- чл. 69, ал. 1, 2, 3, 5, 5а и 6 на КСО – минималната възраст за пенсиониране на работещите в сектор „Отбрана и сигурност“ продължава да се увеличава с по 2 месеца до достигане на 54 години и 10 месеца в 2028 г.;
- чл. 69б – минималната възраст за пенсиониране на лицата, работили при условията на първа и втора категория труд, които не отговарят на условията за пенсиониране от професионален пенсионен фонд по чл. 168 на КСО или са променили осигуряването си по чл. 4в на КСО, продължава да се увеличава с по 4 месеца за жените и с по 2 месеца за мъжете до достигане в 2028 г. на 52 години за жените и 54 години и 10 месеца за мъжете от първа категория и на 57 години за жените и 59 години и 10 месеца за мъжете от втора категория труд;
- За осъвременяване на пенсиите от 1 юли 2025 година са предвидени допълнителни средства в размер на **617,6 млн. лв.**;
- В периода 2026-2028 г. пенсиите за трудова дейност, отпуснати до 31 декември на предходната година, се осъвременяват от 1 юли всяка година с процент по чл.

---

³¹ Държавен вестник.

100 от КСО, определен като сбора от 50 на сто от нарастването на осигурителния доход и 50 на сто от индекса на потребителските цени през предходната календарна година;

- За 2025 г. минималният размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст и свързаните с нея минимални размери на пенсиите за трудова дейност се увеличават, считано от 1 юли 2025 г.;
- За 2025 г. размерът на социалната пенсия за старост и свързаните с нея пенсии и добавки се увеличават, считано от 1 юли 2025 г.;
- В периода 2025-2028 г. максималният размер на получаваните една или повече пенсии се запазва на достигнато през 2022 г. ниво от 3 400 лв.

В резултат на посочените по-горе допускания през 2025 г. разходите за пенсии по бюджета на ДОО³² нарастват с 2 084,1 млн. лв. спрямо закона за 2024 г.

През 2026 г., 2027 г. и 2028 г. ръстовете в разходите за пенсии по бюджета на ДОО спрямо предходната година са съответно 1 562,0 млн. лв., 1 530,4 млн. лв. и 1 314,0 млн. лв.

2.3. СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА

По отношение на политиката, свързана със социалните помощи и обезщетения, изплащани от бюджета на ДОО в съответствие с действащото законодателство в КСО, се предвижда:

- Запазват се минималният дневен размер на обезщетението за безработица – 18,00 лв. и максималният дневен размер – 107,14 лв. за целия период до 2028 г. включително;
- Запазва се периодът на изплащане на паричното обезщетение за бременност и раждане – 410 дни и размера на обезщетението за отглеждане на дете до двегодишна възраст – 780 лв. за целия период до 2028 г. включително;
- Запазва се периодът от два месеца на изплащане на паричното обезщетение за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя), както и размера на обезщетението – 780 лв. за целия период до 2028 г. включително;
- Запазва се режимът на изплащане на паричните обезщетения за временна неработоспособност съгласно чл. 40, ал. 5 от КСО – първите два работни дни се изплащат от осигурителя, а от 3-тия ден на настъпване на временната неработоспособност – от ДОО, за целия период до 2028 г. включително;
- Запазва се периодът, от който се изчисляват краткосрочните обезщетения при временна неработоспособност – 18 календарни месеца, бременност и раждане и безработица – 24 месеца за целия период до 2028 г. включително;
- Запазва се размерът на еднократната помощ при смърт на осигурено лице – 540 лв. за целия прогнозен период;

---

³² Държавно обществено осигуряване.

- С извършените промени в КСО (ДВ, бр. 67 от 2024 г.) от м. август 2024 г. се въведе нов ред за изчисляване на паричните обезщетения за безработица на лица с придобит осигурителен стаж по законодателството на държава, с която се прилагат европейските регламенти за координация на системите за социална сигурност. При определяне размера на обезщетението на посочените лица следва да се вземат предвид доходите, получавани от тях по време на последната им работа, както и всички доходи в България за последните 24 календарни месеца, предхождащи месеца на прекратяване на осигуряването им;
- За периода 2025-2028 г. не се правят вноски за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”, като се запазва разпоредбата на чл. 22, ал. 2 от ЗГВРСНР, относно максималния месечен размер на гарантираното вземане, който не може да бъде по-малък от 2,5 минимални работни заплати.

Прогнозата за разходите за обезщетения и помощи за периода 2025-2028 г. по бюджета на държавното обществено осигуряване е съобразена с отчетените разходи за 2023 г., ЗБДОО за 2024 г., динамиката в прогнозирания брой на осигурените лица, нарастването на осигурителния им доход, в т.ч. и за предходни години, доколкото размерът на повечето парични обезщетения се определя от референтен доход за предишните 18 или 24 календарни месеца преди настъпване на риска, както и с отчетни данни за броя на получателите на парични обезщетения и помощи, дневните размери на паричните обезщетения и изплатените работни дни на осигурените лица, и др.

В резултат на тези допускания разходите за обезщетения и помощи по бюджета на ДОО през 2025 г. нарастват с 527,9 млн. лв. спрямо закона за 2024 г.

По бюджета на **Министерството на труда и социалната политика** за 2025 г. за помощи и обезщетения са предвидени допълнителни разходи в размер на 579,6 млн. лв., както следва:

- 368,6 млн. лв. във връзка с ефекта от промяна на МРЗ³³ от 933 лв. на 1 077 лв., в т.ч. 363,5 млн. лв. при определяне възнагражденията на личните асистенти по Механизма лична помощ по Закона за личната помощ, като е отчетена и динамиката в броя на ползвателите и 5,1 млн. лв. за възнаграждения за професионалните приемни семейства по Закона за закрила на детето;
- 211,0 млн. лв. за социални плащания във връзка с определения нов размер от 526 лв. на 638 лв. на линията на бедност за 2025 г., в т.ч. 30,8 млн. лв. допълнителни разходи за помощите по Закона за социално подпомагане, 177,5 млн. лв. допълнителни разходи при определяне на финансовата подкрепа по Закона за хората с увреждания и 2,7 млн. лв. за помощите по Закона за закрила на детето.

За *делегираните от държавата дейности* в сферата на социалните услуги, финансирани чрез бюджетите на общините, са предвидени допълнителни разходи в размер на 149,0 млн. лв. във връзка с ефекта от увеличението на минималната работна заплата от 1 януари 2025 г. и промяната в натуралните показатели. С предвидените средства за 2025 г. се осигурява финансирането на специализираните институции за предоставяне на социални услуги, социалните услуги, предоставяни в общността и на асистентската подкрепа., Предвидени са разходи за общините за осигуряване на устойчивост на

---

³³ Минимална работна заплата.

финансиране на дейностите след приключването на операция „Грижа в дома“ по ПРЧР³⁴ 2021-2027 г.

За осигуряване на дейността на Възстановителен център за деца с онкохематологични заболявания в с. Опицвет, община Костинброд, в централния бюджет за 2025 г. са разчетени 0,8 млн. лв. или с 0,3 млн. лв. повече в сравнение с предвидените със закона за държавния бюджет за 2024 г.

2.3.1 Политика в областта на пазара на труда, свободното движение на работници и трудовата миграция

Политиката в областта на пазара на труда, свободното движение на работници и трудовата миграция се изпълнява от Министерството на труда и социалната политика (МТСП), като са ангажирани и изпълнителните агенции към министъра на труда и социалната политика – Агенцията по заетостта, Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“, Държавната агенция за закрила на детето, Агенцията за социално подпомагане и се реализира чрез ежегодно приемания Национален план за действие по заетостта.

Стратегическите цели в областта на пазара на труда включват увеличаване на заетостта и намаляване на равнището на безработица сред неравнопоставените групи на пазара на труда; повишаване на предлагането на работна сила чрез активиране на неактивните и неравнопоставените групи на пазара на труда; повишаване качеството на работната сила според изискванията на работните места на база прогнозите за търсенето на работна сила с определени умения, дигитализацията и новите технологии и повишаване възможностите за заетост в икономически по-слабо развитите региони.

Програмата в областта на свободното движение на работници и трудовата миграция, като част от посочената политика се реализира на основание на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност и на Правилника за неговото прилагане. Стратегическата цел в областта на свободното движение на работници и трудовата миграция е ограничаване на недостига на кадри за пазара на труда в България, чрез регулиране на трудовата миграция, както и чрез гарантиране правата на българските работници, упражняващи правото си на свободно движение и заетост в ЕС/ЕИП. Дейностите в тази област ще бъдат насочени към ограничаване недостига на кадри на пазара на труда в България, чрез регулиране на трудовата миграция, както и чрез гарантиране правата на българските работници, упражняващи правото си на свободно движение и заетост в ЕС/ЕИП³⁵.

2.3.2 Политика в областта на трудовите отношения

Стратегическата цел на политиката в областта на трудовите отношения на МТСП съчетава три основни стратегически направления: повишаване на качеството и сигурността на труда; гарантиране на адекватността и устойчивостта на пенсионната система и защита на правата на българите зад граница в областта на социалната сигурност.

Политиката в областта на трудовите отношения допринася за успешно функциониращ пазар на труда, основан на адекватна регулация на трудовите отношения, балансирана система за социална сигурност и ефективен социален диалог. Основните предизвикателства, които определят насоките за действие в областта на трудовите

---

³⁴ Програма „Развитие на човешките ресурси“.

³⁵ Европейско икономическо пространство.

отношения са: новите тенденции в заетостта, свързани с атипични форми на трудови отношения, включително надомна работа, работа от разстояние и работа чрез предприятия, които осигуряват временна заетост, както и повишаващата се заетост в микро-, малките и средни предприятия; промените на работното място и възникването на нови професионални рискове; тенденцията към увеличаване и/или неравномерно разпределение на работното време и интензивността на труда; демографските промени и застаряването на работещото население. Важно значение имат и въпросите, свързани с улесняването на работодателите за изпълнението на законовите им задължения в областта на трудовите и осигурителните отношения и безопасните и здравословни условия на труд.

За изпълнението на заложената стратегическа цел се поставят пет оперативни цели: защита на трудовите и социалните права на работниците и служителите и развитие на законодателството в съответствие с принципите за по-доброто регулиране; подобряване на условията на труд в предприятията и на мотивацията и производителността на работната сила; повишаване на ефективността и ефикасността на контрола по спазване на трудовото законодателство; гарантиране на социалноосигурителните права на гражданите и защита на правата на българите зад граница в областта на социалната сигурност и усъвършенстване и развитие на социалния диалог и съдействие за уреждане на колективни трудови спорове. Изпълнението на оперативните цели се осъществява чрез Програма 1500.02.01 „Осигуряване на подходящи условия на труд”.

Разработването и провеждането на политиката в областта на трудовите отношения се осъществява в сътрудничество с признатите за представителни на национално равнище организации на работодателите и на работниците и служителите. Принос в политиката има Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ чрез осъществяване на цялостен контрол за спазване на трудовото законодателство във всички отрасли и дейности в Република България. За постигане целите на политиката допринасят всички участници на пазара на труда.

2.3.3 Политика в областта на социалното подпомагане и равнопоставеността на жените и мъжете

Стратегическите цели на политиката в областта на социалното подпомагане и равнопоставеността на жените и мъжете са: оптимизиране на системата за социална подкрепа на най-уязвимите групи от населението; повишаване ефективността на програмите и дейностите за социално подпомагане и насърчаване на равнопоставеността на мъжете и жените различни сфери на обществения живот.

Политиката по социално подпомагане е насочена към гарантиране задоволяването на основните жизненоважни потребности на хората, изпаднали в критична ситуация, като се прилага ясен, точен и обективно обоснован механизъм. За периода 2025-2028 г. приоритет остават оптимизиране на социалното подпомагане на уязвимите групи от населението, гарантиране на тяхната социална защита чрез по-добра целенасоченост на социалните помощи, повишаване ефективността на програмите и усъвършенстване на нормативната уредба в сферата на социалните помощи в съответствие с динамично променящите се условия на средата.

Равнопоставеността на жените и мъжете е основополагащ принцип в обществото, който гарантира равноправно участие в създаването, управлението и потреблението на обществените блага и услуги. Политиката в областта на равнопоставеността на жените и мъжете има хоризонтален, междусекторен характер. Провеждането ѝ се основава на

Закона за равнопоставеност на жените и мъжете чрез интегриране на въпросите за равнопоставеността на жените и мъжете в отделните секторни политики.

2.3.4 Политика в областта на хората с увреждания

Политиката за правата на хората с увреждания е свързана с универсалността, неделимостта и взаимната зависимост на всички права на човека и основни свободи и осигуряване на правни гаранции за недопускане на дискриминация по признак „увреждане“. Основният фокус е поставен върху създаване на условия и възможности за социално приобщаване и предоставяне на целенасочени подкрепящи и насърчителни мерки на уязвимите групи от хора с увреждания, имащи благоприятно въздействие върху качеството на живот и превенция от социалното изключване. Тази политика е тясно свързана с прилагането на интегриран подход с хоризонтално въздействие, обединяващ ресурсите в различни секторни политики. Развива се в съответствие с изпълнението на националните ангажименти, съгласно изискванията на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и при спазване на приоритетите на релевантните стратегически документи.

Стратегическите цели в тази област са гарантиране на достъпа до ефективна социална подкрепа, повишаване възможностите за независим социален живот в условията на достъпна среда и активно участие на национално представителните организации на и за хората с увреждания в процеса на социално приобщаване на хората с увреждания.

Държавните и местните органи в сътрудничество с национално представителните организации на и за хората с увреждания, национално представителните организации на работодателите и национално представителните организации на работниците и служителите създават условия и съдействат за реализирането на програми и проекти в областта на хората с увреждания.

2.3.5 Политика в областта на социалното включване

Политиката в областта на социалното включване е многосекторна политика, свързана с подобряване на целенасочеността на мерките и прилагане на интегриран подход за насърчаване на социалното включване, реализирана не само от Министерство на труда и социалната политика, но и от други министерства и институции, включително и от местните и регионални власти. За постигане на целите на политиката за социално включване се прилагат редица законодателни мерки и се изпълняват стратегически документи и планове, приети на национално ниво, сред които Национална стратегия за намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване 2030 (приета с Решение № 976 на Министерския съвет от 31.12.2020 г., изменена и допълнена с Решение № 368 на Министерския съвет от 02.06.2022 г.). Мерките, които ще се изпълняват в рамките на политиката, адресират стратегическата цел за насърчаване на социалното включване.

Съществена част от политиката за социално включване е предоставянето на материална подкрепа за семействата с деца и семействата, които полагат грижи за деца в риск. Децата са специфична уязвима група, в много по-голяма степен застрашени от риск от бедност и социално изключване, отколкото възрастните. Те са силно зависими от възрастните, с които живеят и не могат сами да осигурят своето съществуване. Отчитайки факторите, пораждащи бедност – безработица, ниско образование, ниски доходи и т.н., е от особена важност да се предотврати предаването на бедността между поколенията, да се намали възможността ограниченият достъп до пазара на труда и ниският образователен статус на родителите да се предаде на техните деца. Предвижда се през 2025 г. и 2026 г.

увеличение на доходните критерии при определяне правото на достъп до семейните помощи за деца по Закона за за семейни помощи за деца (ЗСПД), както следва:

- Увеличение на доходния критерий при определяне правото на достъп до месечни семейни помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст съгласно чл. 7 от ЗСПД;
  - за получаване на пълния размер на помощта съответно от 01.01.2025 г. – 710 лв., а от 01.04.2025 г. – 760 лв.;
  - за получаване на 80 на сто от пълния размер на помощта съответно от 01.01.2025 г. от 710,01 лв. до 810 лв., а от 01.04.2025 г. от 760,01 лв. до 860 лв. включително.
- Увеличение на доходния критерий при определяне правото на достъп до останалите две семейни помощи за деца, които се предоставят с доходен тест – еднократната помощ при бременност и месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година от 01.01.2025 г. – 810 лв., а от 01.04.2025 г. – 860 лв. Увеличението на доходните критерии за достъп до семейните помощи за деца, за които той се прилага, е с цел да не се допусне съществено намаление на подпомаганите семейства по програмата „Подкрепа за децата и семействата“.

2.3.6 Политика в областта на жизненото равнище, демографското развитие и социалните инвестиции

Политиката в областта на жизненото равнище, демографското развитие и социалните инвестиции се разработва в съответствие с приоритетите, заложен в Националната програма за развитие България 2030, Актуализираната национална стратегия за демографско развитие на населението в Република България (2012-2030 г.), Закона за предприятията на социалната и солидарна икономика, Политиката за насърчаване развитието на корпоративната социална отговорност и е насочена към създаване на съвременни мерки, които да са хармонизирани с прилаганите политики на Европейския съюз за намаляване на бедността сред работещите, постигането на социална кохезия и създаването на равни възможности за пълноценен социален и продуктивен живот за всички социални групи от населението, което е в пълно съответствие с утвърдените практики в страните-членки на ЕС за защита на доходите и жизнения стандарт на нископлатените работници и на „работещите бедни“, както и за прилагането на минимални стандарти за гарантиране на приемливо жизнено равнище. Посрещането на демографските предизвикателства има пряко значение за изпълнение на заложените приоритети. Повишаването на качествените параметри на възпроизводството на населението се превръща в основно предизвикателство пред демографската политика на страната в контекста на концепцията за устойчиво развитие в процеса на пълноправно европейско членство на България и изграждане на икономика, основана на знанията. Стратегическата цел на политиката в тази област е усъвършенстване на инструментариума в съответствие с актуалните изисквания при формирането на минималните подходящи показатели и задаване и развитие на стратегическа рамка за ефективна и ефикасна координация на изпълнението на демографската политика и насърчаване на активния живот на възрастните хора.

Социалната икономика и социалното предприемачество са израз на социалната ангажираност на държавата за стимулиране на предприемаческата активност на лица от уязвими групи. Политиката в тази област се осъществява в подкрепа на цифровия, социалния и зеления преход. Допринася за икономическата устойчивост на страната и

социалното приобщаване на гражданите, както и за въвеждане на социални иновации. Социалните инвестиции и социалните иновации имат ключово значение за реализиране на социално отговорни и устойчиви практики, като в въздействат и върху средата в областта на социалната икономика. Реализирането на дейности в областта на корпоративната социална отговорност, съвместно със заинтересованите страни от бизнеса, публичния и гражданския сектор осигурява важни ползи за предприятията по отношение на управлението на риска, спестяване на разходи, достъп до капитал, връзки с клиентите, управление на човешките ресурси, способност за иновации и се основава на ценности, върху които се гради по-сплотено и социално ангажирано общество. Дейностите в тази област допринасят за смекчаване на последиците от горепосочените преходи.

Приоритетите в областта на социалната икономика и корпоративната социална отговорност се реализират в изпълнение на Националната концепция за социална икономика и Закона за предприятията на социалната и солидарна икономика. Стратегическата цел в тази област е повишаване приноса на субектите от социалната и солидарна икономика и социалните инвестиции към БВП.

2.4. ЗДРАВНА ПОЛИТИКА

Здравната политика за периода 2025-2028 г. адресира съществуващите предизвикателства, свързани със здравето на гражданите и функционирането на здравната система, така че да се гарантира нейната устойчивост и да се създадат условия за постигане на икономически растеж и социално благополучие чрез оптимални инвестиции за по-добро здраве.

2.4.1 Политика в областта на промоцията, превенцията и контрола на общественото здраве

Провеждането на националната политика в областта на опазване на общественото здраве е отговорност на Министерството на здравеопазването, като основният обхват на политиката е гарантиране на качествено и ефективно посрещане на здравните потребности на гражданите, чрез реализиране на първична профилактика, промоция на здраве и интегрирана профилактика на заразните болести, в това число имунопрофилактика, надзор на заразните болести и ефективен държавен здравен контрол върху факторите на жизнената среда. В обхвата на основните дейности на политиката в областта на промоцията, превенцията и контрола на общественото здраве се включват редица превантивни дейности, свързани с поддържането на готовност за реагиране при възникнала необходимост, в т.ч. поддържане на висок имунизационен обхват и организиране на бърз отговор при възникване на епидемични ситуации, в т.ч. чрез ваксинопрофилактика; повишаване готовността на страната за посрещане на грипна пандемия, взривове и епидемии от други заразни болести; опазване на страната от разпространение на инфекции с висок епидемичен потенциал чрез създаване и поддържане на механизми за своевременна и адекватна реакция при здравни заплахи от биологично естество, в т.ч. биотероризъм. Основен принос към реализацията на тази политика има Министерството на здравеопазването, регионалните здравни инспекции и националните центрове по проблемите на общественото здраве.

2.4.2 Политика в областта на диагностиката и лечението

Политиката в областта на диагностиката и лечението е насочена към подобряване на здравното благополучие и качеството на живот на българските граждани и намаляване на здравните неравенства чрез подкрепа за специфични дейности в областта на

диагностиката, лечението на заразни и незаразни болести. За постигане целите на тази политика се прилага на комплексен и интегриран подход, особено за уязвимите групи от българското население, който способства за трайно преодоляване на неблагоприятните тенденции и насърчава здравето и благосъстоянието на гражданите в полза на общия интерес. Поставя се по-голям акцент върху профилактиката и промоцията на здравето, както и използването на цифровите технологии. Настоящата политика е дефинирана на базата на анализ на здравно-демографското състояние и състоянието на системата на здравеопазване, които показват че през последните десетилетия българската здравна система изостава спрямо здравните системи на страните от ЕС по отношение на ключовите фактори за устойчиво развитие. Дейностите, финансирани чрез програмите на настоящата политика, допълват и надграждат дейностите, финансирани от Националната здравноосигурителна каса в областта на диагностиката и лечението на заболяванията.

2.4.3 Политика в областта на лекарствените продукти и медицинските изделия

Политиката в областта на лекарствените продукти и медицинските изделия е насочена към осигуряване на равнопоставен достъп до висококачествени, ефективни и безопасни лекарствени продукти, с висок терапевтичен ефект, които отговарят на стандартите за качество и безопасност и оказват положително влияние върху здравните показатели на населението. Основен принос към реализацията на тази политика имат Министерството на здравеопазването, Националната здравноосигурителна каса, Изпълнителната агенция по лекарствата и Националният съвет по цени и реимбурсиране на лекарствените продукти.

Лекарствата, както и правилната им употреба, са основна потребност за поддържане на живота, облекчаване на страданията, удължаване на продължителността на живота и повишаване на неговото качество. Това определя стратегическо влияние на лекарствената политика върху общественото здраве. В същото време се идентифицира необходимост от стратегически пробив в областта на превенцията на заболяванията, тъй като тя може да се счита за ключов фактор за намаляване на използването на лекарствени продукти и същевременно за гарантиране на високо равнище на закрила на човешкото здраве. Затова днес фокусът е насочен към осигуряване потребностите от качествени, достъпни, доказани в терапевтичната практика ефективни лекарствени продукти, оказващи положително влияние върху здравния статус, които в дългосрочен план да доведат до подобряване на здравните резултати на населението.

За делегираните от държавата дейности по здравеопазване, финансирани чрез бюджетите на общините, са предвидени допълнителни средства в размер на 24,5 млн. лв. за увеличение на минималната работна заплата от 1 януари 2025 г. (от 933 лв. на 1 077 лв.) за заетия персонал в детските ясли, детските кухни, в общинските съвети по наркотични вещества и превантивно-информационните центрове, както и за здравните медиатори, за увеличение на възнагражденията на педагозите в детските ясли във връзка с продължаване на политиката за увеличение на доходите в системата на предучилищното и училищното образование за достигане до ниво от 125 на сто от средната работна заплата за страната, както и за увеличение на възнагражденията на останалия персонал с 5% в съответствие с предвидената политика по доходите за 2025 година.

Осигурени са средства за продължаване на политиката за компенсирането на разходите за отглеждане, възпитание и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в общински детски ясли и яслени групи в държавни и общински детски градини.

2.5. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

Политиките и мерките за развитие на образованието и науката в Република България са заложили в Приоритет 1 „Образование и умения“ и Приоритет 2 „Наука и научна инфраструктура“ на Националната програма за развитие България 2030.

2.5.1 Политика в областта на всеобхватното, достъпно и качествено предучилищно и училищно образование. Учене през целия живот

Политиките в предучилищното и училищното образование са насочени към ефективна социализация на деца от ранна детска възраст, качествено и достъпно образование и обучение, мотивация за усвояване на ключови компетентности, насърчаване на иновациите, квалификация на педагогическите специалисти, модернизиране на образователните институции, дигитализация на образованието. Изпълняват се мерки, насочени към развитие на личностния потенциал на децата и учениците, откриване и развитие на заложибите и талантите им; включване в извънкласни дейности в областта на природните и приложните науки, изкуствата и спорта. В обхвата на политиката се включват и мерки/дейности, свързани с разширяване на професионалното образование и обучение, дуалното обучение, насърчаване и разширяване на възможностите за учене през целия живот; с подкрепа за приобщаващо образование, намаляване на неравенствата и насърчаване на социалното включване. Политиките за обхващане на подлежащи на образование деца и ученици, за превенция на отпадането от училище и за намаляване дела на преждевременно напусналите се реализират чрез ефективно взаимодействие между институциите и съвместните усилия на педагогическите специалисти, родителите на децата и учениците и всички заинтересовани страни. Провежда се ефективна образователна политика сред българските общности в чужбина за съхраняване и разширяване на българското етнокултурно пространство извън пределите на Република България. Продължаване и през 2025 г. изпълнението на политиката за увеличение на заплатите на педагогическите специалисти за достигане на средна работна заплата не по-малко от 125 на сто от средната работна заплата за страната с цел да се стимулира навлизането на млади и квалифицирани педагози в системата на предучилищното и училищното образование, като допълнително предвидените средства за прилагането ѝ са в размер на 499,0 млн. лв.

Осигурени са средства за продължаване на политиката за компенсиране на разходите за отглеждане и обучение на деца, които не са приети поради липса на места в държавни и общински детски градини и училища.

2.5.2 Политика в областта на равен достъп до качествено висше образование и развитие на научния потенциал

Политиката в областта на висшето образование включва мерки, насочени към подобряване на достъпа и увеличаване дела на завършилите висше образование, повишаване на качеството на обучение и на съвместимостта му с европейските системи за висше образование, изграждане на устойчива и ефективна връзка между висшите училища и пазара на труда, целяща успешна реализация през целия живот и постигане на динамично съответствие между търсенето и предлагането на специалисти с висше образование. Създават се условия за усвояване на добрите практики на висшите училища от държавите-членки на ЕС, включително и чрез изграждането на университетски мрежи. Стимулира се по-тясното сътрудничество и комуникация между висшите училища, научните институти и бизнеса в рамките на учебния процес и практическото обучение и в научно-изследователските дейности. Политиката за развитие на науката в България се свързва с повишаване на качеството и международната разпознаваемост на

научноизследователската и иновационна дейност. Акцентът се поставя върху финансиране на научни изследвания в приоритетни и конкурентни области за решаване на важни обществено значими предизвикателства, подпомагане на млади учени и осъществяване на съвместни научни изследвания с български учени в чужбина и привличане на водещи учени от чужбина.

2.6. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ОТБРАНАТА

Политиката в областта на отбраната е свързана с поддържането на оперативно съвместими модерни въоръжени сили (ВС). За нейното реализиране ще се поддържа и развива ефективно и ефикасно планиране на отбраната, базирано на способности, в съответствие с процеса на отбранително планиране на НАТО, Координирания годишен преглед на отбраната в ЕС и в контекста на Постоянното структурирано сътрудничество в отбраната на ЕС. Целта е изграждане, поддържане и използване на необходимите способности на ВС за изпълнение на задачите по отбрана на страната в рамките на колективната отбрана на НАТО, принос към колективната отбрана на Алианса, участие в ръководени от НАТО и ЕС операции и мисии, а също така и принос към националната сигурност в мирно време.

През прогнозния период ще се провежда активна отбранителна политика на Република България в НАТО, Европейския съюз и други международни и регионални формати и ефективно участие в системата на колективната отбрана на НАТО, Общата политика за сигурност и отбрана на Европейския съюз (ОПСО на ЕС) и в рамките на други международни и регионални инициативи в подкрепа на мира и стабилността в света. Република България ще продължи участието си в процеса на вземане на решения, както и в процеса на изграждане на отбранителни способности на НАТО и ЕС. Освен това, Република България ще продължи съвместната работа и сътрудничество със страните от ЕС в рамките на Постоянното структурирано сътрудничество в областта на отбраната на ЕС (PESCO) и Европейската агенция за отбрана (EDA), както и Европейския фонд за отбрана (EDF) и Европейската програма за промишлено развитие в областта на отбраната (EDIDP).

Разходите за отбрана за 2024 г. са съобразени с референтните разходи по Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2 на сто от БВП на Република България до 2024 г., одобрен с РМС № 3/2018 г. Осигурени са средства за поддържане и развитие на националните отбранителни способности и способностите, свързани с колективната отбрана, в т.ч. средства за изпълнение на одобрените от Народното събрание инвестиционни проекти за модернизация на Българската армия, а именно: доставка на самолети F-16 Block 70, средства за наземно обслужване и обучение, въоръжение и обучение за тях-етап I; придобиване на многофункционален модулен патрулен кораб за ВМС; доставка на самолети F-16 Block 70-етап II; придобиване на основна бойна техника за изграждане на батальонни бойни групи; придобиване на наземни терминали от Мултифункционална система за разпространение на информация (MIDS) и изграждане на системи за сигурност на помещенията за съхранение на американско класифицирано оборудване и въоръжение.

Във връзка с промените в Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (ЗОВСРБ), считано от 01.01.2025 г., е разчетено за 2025 г. и следващите години увеличение на средствата за персонал в системата на Министерството на отбраната, предвид новия механизъм за определяне на възнагражденията.

Осигурени са средства за придобиване на боеприпаси, в т.ч. боеприпаси за основно бойна техника на батальонни бойни групи от състава на механизирана бригада и горива за бойна подготовка.

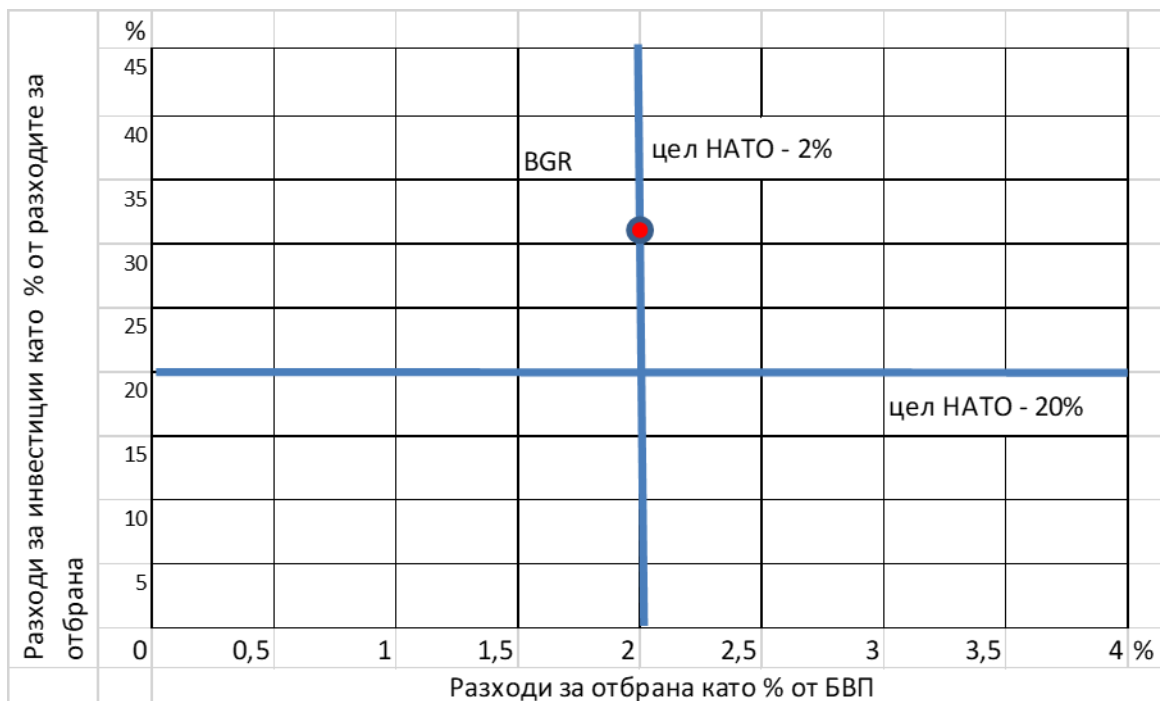
В разходите за отбрана, съгласно класификацията на НАТО, са включени и разходите за отбрана на другите разпоредители с бюджет, като по този начин планирани същите **в общ размер възлизат на 2,09 на сто от БВП за 2025 г., т.е. надвишават определения процент (2% от БВП),** съгласно Националния план за повишаване на разходите за отбрана на 2% от БВП на Република България до 2024 г., одобрен с РМС № 3/2018 г.

Табл. III-2: Разходи за отбрана за периода 2024-2028 г.

Показатели/години	/млн. лв./				
	Програма 2024 г.	Проект 2025 г.	Прогноза 2026 г.	Прогноза 2027 г.	Прогноза 2028 г.
1	2	3	4	5	6
Разходи за отбрана, съгласно класификацията на НАТО	4 217,0	4 488,5	5 100,3	5 373,9	5 668,6
в т.ч.:					
Общо разходи по бюджета на МО	2 129,2	4 353,4	4 978,1	5 283,9	5 615,7
Общо трансфери по бюджетите на ДВВУ	59,0	85,8	92,0	95,9	98,7
Общо разходи по ЦБ	1 761,9				
Разходи за отбрана по бюджетите на други ПРБ, от тях:	266,8	49,3	30,2	-5,9	-45,8
- Разходи за пенсии на военнослужещите (по данни на НОИ), намалени с отчисленията за военнослужещи към пенсионните фондове (по данни на МО)	231,7	7,7	-17,1	-47,9	-87,1
- Разходи за военни съдилища и военни прокуратури (по данни на ВСС)	18,9	21,3	23,3	22,8	24,4
- Разходите за издръжка на Постоянната делегация на Република България в НАТО и вноски на Република България към гражданския бюджет на НАТО и към Европейския механизъм за подкрепа на мира, изплащани от бюджета на МВнР	10,7	11,0	11,0	11,0	11,0
- Вноски на Република България към фонда на НАТО за иновации и към Ускорител в областта на иновациите в отбраната в северния Атлантик DIANA, изплащани от бюджета на МИР	5,5	5,9	5,9	5,9	5,9
- Други разходи, изплащани от бюджета на МИИ за изпълнение на публична политика, възложена на „Авионамс“ АД - изграждане на базови национални способности за поддръжка на изстребители F-16 блок 70		3,4	7,0	2,4	
Разходи за отбрана, съгласно класификацията на НАТО като % от БВП	2,05%	2,09%	2,24%	2,26%	2,29%
Разходи за отбрана по Националния план, приет с РМС № 3/04.01.2018 г., като % от БВП	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%

Източник: МФ

Граф. III-1: Разходи за отбрана за 2025 г. като процент от БВП и разходи за инвестиции като процент от общите разходи за отбрана

Източник: МФ

Относителният дял на капиталовите разходи към общите разходи за отбрана е над 20-процентния критерий на НАТО.

2.7. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ВЪТРЕШНИЯ РЕД И СИГУРНОСТТА

Политиката в областта на вътрешния ред и сигурността се изпълнява от Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция „Разузнаване“, Националната служба за охрана, Държавната агенция „Национална сигурност“, Държавната агенция „Технически операции“ и Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства. Дейността в тази област се реализира в следните основни направления:

- Опазване на обществения ред и защита на националната сигурност, противодействие на тежките престъпления срещу личността и собствеността на гражданите;
- Противодействие на местни и транснационални престъпни структури и на физически и юридически лица, чиито действия са насочени срещу митническия режим, паричната, данъчната, осигурителната и други системи;
- Недопускане извършването на терористични действия на територията на страната;
- Граничен контрол и охрана на държавната граница, противодействие на незаконната миграция на територията на Република България и засилване контрола върху установяване на незаконно пребиваващи граждани на територията на страната;

- Превантивна дейност и контрол на движението по пътищата и внедряване на технически системи за наблюдение и контрол с цел намаляване броя на убитите и ранените при пътно-транспортни произшествия;
- Осигуряване на пожарна безопасност и защита на населението при пожари, бедствия и други извънредни ситуации;
- Осигуряване, разработване и прилагане на специални разузнавателни средства (СРС) и на специфични методи за охрана на живота, здравето и имуществото на гражданите, защита на правата и свободите на гражданите срещу незаконосъобразното използване на СРС и намирането на баланс между нуждата от използване на СРС, гражданските права и финансовите възможности на държавата;
- Извършване на оперативно-техническа дейност за разкриване и документиране извършването на престъпления, включително и за изготвяне на веществени доказателствени средства;
- Осигуряване на лична постова и техническа охрана, специализиран транспорт и пропускателен режим по месторабота, местоживеене, пребиваване в страната и в чужбина на категориите охранявани и обслужвани лица съгласно Закона за Националната служба за охрана;
- Обезпечаване на оперативната и разузнавателна дейност зад граница и физическа охрана на задграничните дипломатически представителства на Република България;
- Разработване и актуализиране на правила за съхраняването на искания, разрешения и разпореждания по използването и прилагането на СРС, издаване на указания във връзка с подобряване режима на използване и прилагане на СРС, както и за съхраняване и унищожаване на придобитата чрез тях информация; сезиране на органите и уведомяване служебно на гражданите При наличие на данни за неправомерно използване и прилагане на СРС.

2.7.1 Политика в областта на противодействието на престъпността и опазването на обществения ред

Тази област на политика е насочена към: противодействие на организирани и конвенционалните форми на престъпност против икономиката и финансовата система и на престъпленията против личността и собствеността на гражданите; ефективно противодействие на тероризма и киберпрестъпността; опазване на обществения ред; намаляване на пътнотранспортния травматизъм и подобряване на пътната безопасност.

Дейностите по тази политика се изпълняват от структури на Министерството на вътрешните работи.

Министерството на вътрешните работи си сътрудничи и взаимодейства с всички структури в системата за защита на националната сигурност, определени в Закона за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност, с други държавни органи и институции, неправителствени организации и граждани. Активно е взаимодействието и с чужди партньорски служби, с които се обменя информация по каналите за връзка на Европол и Интерпол. Провеждат се съвместни обучения, сформират се съвместни екипи за разследване и се изпълняват годишните оперативните

планове за действие на платформата EMPACT от политическия цикъл на ЕС за борба срещу престъпността.

2.7.2 Политика в областта на защитата на границите и контрол на миграционните процеси

Тази област на политика е насочена към: усъвършенстване на системите за сигурност на границите чрез прилагане на модерни технически средства и по-ефективен контрол на миграционните процеси.

Дейностите по тази политика се изпълняват от структури на Министерството на вътрешните работи.

2.7.3 Политика в областта на пожарната безопасност и защитата на населението при извънредни ситуации

Тази област на политика е насочена към: подобряване организацията на работа в областта на пожарната безопасност и защитата на населението чрез постигане на съответствие с изискванията на ЕС в областта.

Дейностите по тази политика се изпълняват от Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ към МВР.

За *делегираните от държавата дейности* в областта на сигурността и защитата на населението при извънредни ситуации по бюджетите на общините са предвидени допълнителни средства в размер на 10,8 млн. лв. във връзка с увеличението на минималната работна заплата от 1 януари 2025 г. – от 933 лв. на 1 077 лв.

2.7.4 Политика в областта на управлението и развитието на системата на МВР

Тази област на политика е насочена към повишаване на институционалния капацитет чрез гъвкаво управление на ресурсите, обучение и квалификация и подобряване координацията между структурите, както и развитие и подобряване на информационната и комуникационна среда на министерството, на информационно-аналитичната, експертната, научната и административната дейност и дейността по здравеопазване.

Дейностите по тази политика се изпълняват от административни звена в МВР, Националната система 112, Академията на МВР и Медицинския институт на МВР.

2.8. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

Политиките в областта на съдебната власт се координират от Висшия съдебен съвет като постоянно действащ орган, представляващ съдебната власт, който осигурява и отстоява нейната независимост, определя състава и организацията на работа на съдилищата, прокуратурите и следствените органи и обезпечава финансово и технически тяхната дейност без да се намесва в нейното осъществяване.

Изпълнението на заложените политики цели повишаване на общественото доверие в съдебната власт, постигане на ефективно, бързо, прозрачно, справедливо и достъпно правосъдие, както и създаване на съвременни условия на гражданите, вкл. за обвиняемите, за провеждане на съдебния процес. За постигането на тези цели е важно да се наблегне на качествено изпълнение на предвидените в Закона за съдебната власт задължения и повишаване на общественото доверие в съдебната власт, както и да се засили контролът на органите на съдебната власт, основаващ се на принципите на законосъобразност, обективност и публичност.

С проекта на бюджет за съдебната власт за 2025 г. и с актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2026-2028 г. са предвидени допълнителни средства за индексирание на основните и допълнителните възнаграждения на заетите в съдебната система, които се определят съгласно разписаните в Закона за съдебната власт механизми (съгласно чл. 218, чл. 233, ал. 6 и чл. 345, ал. 5).

2.8.1 Политика в областта на правосъдието

Приоритет на Министерството на правосъдието е да се реформира и подобри работата на съдебната система за постигане на достъпно, предвидимо, бързо и справедливо правосъдие, за възстановяване на справедливостта в обществото, което да гарантира правовия ред в страната, постигане на конкретни резултати в борбата с престъпността и ефективно справяне с корупцията.

Визията на Министерство на правосъдието за политиката в областта на правосъдието е постигане на независима, прозрачна, достъпна, справедлива и ползваща се с доверие от гражданите и стопанските субекти правосъдна система, чрез ефективно управление и организационно усъвършенстване.

Стратегическата цел е ефективно, прозрачно, справедливо и достъпно правосъдие. Оперативните цели са следните: укрепване на върховенството на правото, справедливо, прозрачно и достъпно правосъдие. повишаване ефективността и ефикасността на Министерството на правосъдието; осигуряване на модерна наказателна политика, ефективно противодействие на престъпността и хуманизиране на наказателно-изпълнителната система; повишена законова и институционална защита на правата на гражданите; ефективна защита на националните интереси в областта на правосъдието; подобряване на достъпа до електронно правосъдие и дигитализация на съдебната система.

Усилия ще бъдат положени за усъвършенстване и надграждане на съществуващите електронни регистри към Агенцията по вписванията, създаване на нови регистри и свързването им с регистри, поддържани от други държавни и общински институции и институции от държави членки на Европейския съюз, както и за оптимизация на дейността по водене, съхраняване и достъп до регистрите.

Главна дирекция „Охрана“ в системата на Министерството на правосъдието осъществява функции, свързани с осигуряване на висока степен на сигурност и опазване на обществения ред в съдебните сгради; опазване здравето и живота на магистрати; конвоиране на задържани лица до органите на съдебната власт, оказване на своевременно съдействие на съдебната власт при призоваване, принудително довеждане на лица и привеждане в изпълнение на влезли в сила присъди.

2.8.2 Политика в областта на изпълнение на наказанията

Политиката по изпълнение на наказанията е насочена към по-нататъшното развитие, усъвършенстване и демократизиране на институциите на наказателно-изпълнителната система, като необходима предпоставка за хуманно третиране на закононарушителите и гаранция за спазването на правата на човека.

Политиката в наказателно-изпълнителната дейност цели утвърждаването на съвременен модел на управление и развитие на пенитенциарната система в съответствие с международните минимални стандарти, приети за местата за задържане и Европейските правила за затворите.

Дейността по изпълнение на наказанията е изцяло ориентирана към реформиране на пенитенциарните заведения и към създаването на условия в тях за поправянето и ресоциализацията на осъдените лица. Основната ѝ цел е да осигури защита на обществото от правонарушителите, да гарантира правата и свободите на лишените от свобода и възможностите за тяхната социална рехабилитация.

Оперативните цели са следните: подобряване на жилищно-битовите условия в затворите и арестите; повишаване на сигурността на затворите и арестите с внедряването на съвременни и модерни технически средства за наблюдение и контрол, охрана и управление; по-интензивно прилагане на програмите за обществено въздействие в пробационните служби; усъвършенстване на системата за електронен мониторинг; продължаване на действията за повишаване капацитета на персонала чрез обучения по новата съвременна програма за първоначално и продължаващо обучение на служителите; продължаване на действията по внедряване на съвременни програми за рехабилитация и реинтеграция на лишените от свобода.

За 2025 г. по бюджета на Министерството на правосъдието са разчетени допълнителни средства за персонал във връзка с промяната на механизма за определяне на основното месечно възнаграждение на служителите със статут по Закона за Министерството на вътрешните работи, считано от 1 януари 2025 г.

2.8.3 Конституционен съд

Конституционният съд на Република България е независим държавен орган, създаден с Конституцията и натоварен да осигурява нейното върховенство. Независим е от законодателната, изпълнителната и съдебната власт. Основната му дейност е да дава задължителни тълкувания на Конституцията, както и да се произнася по съответствието ѝ със законите, актовете на Народното събрание и президента и международните договори, по които България е страна.

Конституционният съд членува в три международни организации, като членството в тях е от изключително важно значение за развитието и работата на съда и за добрата позиция в международен аспект на българския Конституционен съд.

Бюджетната прогноза на Конституционния съд отразява оптималния размер на средствата, необходими за нормално функциониране на съда и повишаване ефективността на работата му.

Дейността на Конституционния съд попада в обхвата на функционална област „Върховенство на конституцията“.

2.9. ВЪНШНА ПОЛИТИКА

Външната политика на Република България се ръководи от принципа на прагматично следване на националния интерес и недопускане на намеса във вътрешните работи на страната ни - утвърждаване и развитие на Република България като модерна европейска демокрация, осигуряваща пълноценно развитие и просперитет за българските граждани, гарантиране на най-високи стандарти в областта на правата на човека и основните свободи, устойчиво гражданско общество, развиващо се в условията на членство на Република България в ЕС и НАТО, принос към укрепване на единството и солидарността на евроатлантическата общност и утвърждаване на нейните ценности и принципи в регионален, европейски и глобален мащаб.

Министерството на външните работи ръководи, координира и контролира осъществяването на държавната политика на Република България в отношенията ѝ с други държави, като осигурява поддържането и развитието на външнополитическия диалог, политиката на сигурност и двустранното, регионалното и многостранното сътрудничество. Осъществява общата координация в областта на външната политика и международната дейност на Република България. Защишава правата и интересите на българската държава и на българските граждани и юридически лица в чужбина в рамките на международноправните норми и установената практика, предприема дипломатически действия за опазване на българското културно-историческо наследство и паметници в чужбина.

2.9.1 Политика в областта на активната двустранна и многостранна дипломация

Чрез осъществяването на Политиката на активна двустранна и многостранна дипломация се постигат външнополитическите приоритети на страната и се работи за осигуряване на благоприятна и стабилна външнополитическа среда за развитие и просперитет на българското общество и подобряване качеството на живот на българските граждани.

Успешната външна политика допринася за укрепване на националната сигурност, отстояване на суверенитета, развитието на икономиката, включително туризма, обогатяването на възможностите за научен, културен и образователен обмен, защита на правата и интересите българските граждани, хората с българско самосъзнание и на българските общности зад граница, оказвайки им подкрепа за съхраняване и изява на тяхната идентичност. В рамките на тази политика е включена и програма, чрез която се отделя специално внимание и ресурси за осъществяването на дипломатическа и консулска защита, както и предоставянето на качествени консулски услуги за българските граждани.

Важен акцент при осъществяването на тази политика е активно участие и конструктивен принос на България в разработването и прилагането на политиките на ЕС, НАТО³⁶, ООН³⁷, Съвета на Европа, ОССЕ³⁸; поддържане на активна роля на България в областта на многостранната дипломация и в решаването на глобалните предизвикателства чрез многостранно сътрудничество. Специално внимание се отдава на по-нататъшно задълбочаване на двустранните политически, икономически и културни отношения със страните от Югоизточна Европа.

Българската външна политика работи за присъединяване на България към еврозоната и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, както и за ефективно сътрудничество в рамките на Шенгенското пространство след пълноправното членство на страната ни в Шенген от 1 януари 2025 г.

2.9.2 Политика в областта на публичната дипломация и публичните дейности в подкрепа на целите на външната политика

Стратегическа цел на политиката е генериране на благоприятна вътрешна и външна среда и обществена подкрепа, осигуряваща успешно изпълнение на външнополитическата програма и заложените в нея водещи цели и приоритети, част от

---

³⁶ Организация на Северноатлантическия договор.

³⁷ Организация на обединените нации.

³⁸ Организация за сигурност и сътрудничество в Европа.

които са повишаване на специализираните знания и умения на представителите на дипломатическата служба и държавната администрация, чиято дейност е свързана с планиране и провеждане на външната политика на Република България; насърчаване на публичната дискусия по актуални външнополитически теми и приобщаване на българското общество и гражданските институции към външнополитическите позиции и действия на България; развитие на положителен публичен образ в страната и в чужбина.

2.9.3 Политика в областта на подкрепата за българските общности и лицата с българско самосъзнание зад граница

Чрез осъществяването на Политиката за подкрепата за българските общности и лицата с българско самосъзнание зад граница се постигат външнополитическите приоритети на страната с оглед опазване и възраждане на българското национално самосъзнание, приобщаване и включване на българските граждани – временно или постоянно пребиваващи зад граница – към държавния и обществено-политическия живот в България; грижа за българските емигранти и техните деца, които са с българско гражданство и постоянно живеещи и работещи в чужбина, и създаване на условия за тяхното завръщане и/или реализация в страната; разпространение на положителния образ на България по света; създаване на подходящи условия за мотивиране към професионална реализация в България на български граждани – временно или постоянно пребиваващи зад граница; използване на възможностите на българските граждани в контекста на мобилността и свободното движение на хора; създаване на по-тесни контакти между българските представители на научната и професионална сфера в страната и чужбина.

2.10. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЕНЕРГЕТИКАТА

Политиката в областта на енергетиката, изпълнявана от Министерство на енергетиката, е насочена към устойчиво енергийно развитие на страната, ефективно използване на енергията и енергийните ресурси, задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия, природен газ и горива, установяване на по-чисто и ефективно производство на енергия чрез рационално използване на конвенционалните и възобновяеми източници на енергия (ВИ), минимизиране влиянието на производството, преноса и използването на енергия върху околната среда, подобряване управлението на природните ресурси. Тенденцията е да се гарантира сигурно, безопасно и устойчиво снабдяване с енергия. Целта на енергийната политика е гарантиране на енергийната сигурност на страната чрез проучване на нови райони, от които да се извършва снабдяване с горива, проучване на нови технологии, по-нататъшно разработване на местните ресурси и подобряване на инфраструктурата за достъп до нови източници на снабдяване, в т.ч.:

- Изграждане на междусистемните газови връзки между България и съседните страни;
- Пълна либерализация на пазарите на електроенергия и газ и интегрирането им в Общия европейски енергиен пазар. Защита на уязвимите потребители;
- Установяване на по-чисто и ефективно производство на енергия чрез по-рационално използване на изкопаемите ресурси, минимизиране влиянието на производството, преноса, разпределението и потреблението на енергия върху околната среда, подобряване управлението на естествените ресурси;

- Запазване и развитие капацитета на ядрената енергетика;
- Развитие на нови икономически ефективни проекти, създаващи възможност за екологично нисковъглеродно производство на енергия, без предоставяне на държавни или корпоративни гаранции.

2.11. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

С провежданата политика в областта на опазването на околната среда и водите се цели съхраняване на уникалната българска природа и подобряване на екологичната устойчивост, като се следи за баланса между развитието на бизнеса и опазването на биоразнообразието и ресурсите за постигане на максималните възможни ползи за икономиката и обществото. Акцент ще бъде поставен върху цели, които укрепват връзките между ресурсната ефективност, и принципите на кръговата икономика, издръжливостта на екосистемите и човешкото благополучие, като усилията ще бъдат насочени към подобряване на взаимодействието с бизнеса, национални и регионални органи, местни власти, неправителствени и научни организации.

За провеждането на политиката в областта на опазването на околната среда и водите отговорна институция е **Министерството на околната среда и водите**, както и **Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС)** за реализацията на проекти и дейности в изпълнение на национални и общински програми в областта на околната среда. С преминаването на Националния институт по метеорология и хидрология (НИМХ) към Министерството на околната среда и водите се цели по-добра взаимовръзка с оглед изпълнението на дейностите по Закона за водите.

2.11.1 Политика в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда

Стратегическата цел на политиката в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда е насочена към опазване, съхранение и увеличаване на природния капитал, подобряване на управлението на отпадъците, преход към ефективна кръгова и конкурентоспособна нисковъглеродна икономика от гледна точка на използването на ресурсите и провеждане на устойчива политика за постигане на здравословна околна среда и защита на населението от свързани с околната среда въздействия. Визията за развитие на политиката обхваща прилагането и развиването на комплекс от инструменти, които допринасят във висока степен за опазване чистотата на водите, почвите и въздуха, предотвратяване образуването на отпадъците и увеличаване на оползотворяването на отпадъците, адаптиране към измененията на климата и ефективно използване на ресурсите в икономическия цикъл на страната.

В рамките на тази политика чрез бюджета на Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда ще бъдат безвъзмездно финансирани екологични проекти на общините, неинвестиционни проекти и дейности, способстващи за осъществяване на политиката, насочени в секторите: управление на водите, управление на отпадъците и ограничаване загубата на биологичното разнообразие и запазване на естествените екосистеми. Проектите са насочени към изграждането на малки водоснабдителни мрежи и съоръжения, пречиствателни станции за отпадъчни и канализационни мрежи и довеждащи колектори както и проекти за изграждане на нови или реконструкция на съществуващи обекти.

2.11.2 Политика в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна безопасност

Политиката в областта на Националната система за мониторинг на околната среда и информационна безопасност е насочена към осигуряване на мониторинг на околната среда, анализ и оценка на състоянието на компонентите и факторите на околната среда за изготвяне и предоставяне на информация, която да служи за основа за вземане на решения относно ефективността и целесъобразността на провежданите политики в областта на околната среда. Основен инструмент на политиката е Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), чието развитие е насочено към цялостно осигуряване на актуална и достоверна информация за състоянието на околната среда, с което да се гарантира вземането на навременни и ефективни управленски решения, както и към непрекъснато разширяване на обхвата на предоставяната публична информация.

В рамките на тази политика чрез Националния институт за метеорология и хидрология се извършва мониторинг на количеството на валежите, подземните и повърхностните води, осигуряват се метеорологични прогнози, анализи и оценки на тенденциите и се създават сценарии за климатични изменения и влиянието им върху ресурсите и други.

2.12. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ

2.12.1 Политика за интегрирано развитие на регионите за постигане на растеж и подобряване качеството на жизнената среда

Чрез провежданата от Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) политика за интегрирано развитие на регионите за постигане на растеж и подобряване качеството на живот в България се цели да се създадат жизнени, силни и устойчиви региони като отговор на неблагоприятните демографски тенденции и задълбочаване на между-регионалните и вътрешно-регионалните различия.

Тази политика е насочена към подобряване качеството на жизнената среда и превръщането на регионите в привлекателно място за инвестиции и бизнес, както и прилагане на целенасочени мерки за подпомагане на регионите, изоставащи с развитието си, като се отчитат специфичните им нужди и местния потенциал за развитие. Целта е насочена към сближаване в три аспекта – икономическо, социално и териториално сближаване, както и три нива – европейско – с регионите на ЕС, национално – между българските райони и вътрешно регионално – между общините в отделните райони.

Изпълнението на проекти и програми, свързани с устойчивото развитие на регионите, е сред приоритетите на МРРБ и включва както мерки по обновяване на жилищния сграден фонд, така и мерки за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради, което ще допринесе за постигане на по-добри параметри на многоетажните жилищни сгради и до подобряване икономическите условия в градовете, повишаване на заетостта сред населението, създаване на условия за нови инвестиции в регионите и подобряване на конкурентоспособността на икономическите субекти. В тази връзка МРРБ стартира втори етап на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради. Изпълнението на мерките за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради ще допринесе за по-високо ниво на енергийната ефективност на многофамилните жилищни сгради и намаляване на разходите за енергия, подобряване на експлоатационните характеристики за удължаване на жизнения цикъл на сградите и осигуряване на условия на жизнена среда в съответствие с критериите за устойчиво развитие. Предвиденият ресурс по програмата за периода 2025-2029 г. се предвижда да

възлезе на 2,5 млрд. лв., разпределен по години, както следва: 2025 г. – 50 млн. лв., 2026 г. – 200 млн. лв., 2027 г. – 800 млн. лв., 2028 г. – 800 млн. лв. и 2029 г. – 650 млн. лв.

Изпълнението на програмата ще се изпълнява със съдействието на Българската банка за развитие (ББР).

2.12.2 Политика за подобряване на инвестиционния процес, поддържане, модернизация и изграждане на техническата инфраструктура

Политиката е свързана с дейности за управление, поддържане и изграждане на ВиК инфраструктурата с цел осигуряване на съответствие с директивите на Европейския съюз в областта на водите и устойчивост при предоставяне на ВиК услугите. Приоритетите по отношение на устройството на територията са свързани с осигуряване на териториалното развитие, устройството на територията, административно-териториалното устройство, децентрализацията, изграждането и развитието на техническата инфраструктура и благоустрояването на урбанизираните територии (населени места и селищни образувания), в съответствие с националните стратегически документи, приоритети и програми в сферата на пространственото развитие, пътната инфраструктура, ВиК инфраструктурата.

2.13. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА КУЛТУРАТА

2.13.1 Политика в областта на опазване на движимото и недвижимо културно наследство

Основните приоритети на политиката в областта на опазване на движимото и недвижимо културно наследство са опазване и социализиране на културното наследство и стимулиране на обвързването му с туристическите продукти, привличане на проектно финансиране в областта на културата по различни програми и донори, развитие и техническо усъвършенстване на музейната мрежа, привличане на средства от Европейските програми и двустранни спогодби за подкрепа на културата и утвърждаване на България като дестинация за осъществяване на международни културни проекти.

В областта на опазването на *недвижимото културно наследство* ще продължи държавната подкрепа за извършване на археологически проучвания, реставрация и съпътстваща консервация (укрепване, защитни покрития, вертикална планировка и др.) на значими археологически обекти, както и извършването на консервационно-реставрационни работи на недвижими културни ценности.

В областта на опазването и представянето на *движимото културно и аудио-визуално наследство* (държавните музеи, художествените галерии и Българската национална филмотека) ще продължи финансирането на дейностите им по стандарти в подкрепа на възможностите за по-голяма самостоятелност и мотивация на работещите в музейното дело за популяризирането на националното културно богатство.

2.13.2 Политика в областта на създаване и популяризиране на съвременно изкуство в страната и чужбина и достъп до качествено художествено образование

Основните приоритети на политиката в тази област са оптимизиране на действащата система на финансиране в мрежата на сценичните изкуства и повишаване на ефективността на маркетинга и атрактивността на предлаганите културни продукти, разширяване на равнопоставения достъп до култура и културно наследство, опазване и социализиране на културното наследство и стимулиране на обвързването му с

туристическите продукти, привличане на проектно финансиране в областта на културата по различни програми и донори, привличане на средства от европейските програми и двустранни спогодби за подкрепа на културата, разширяване на гамата на предлаганите културни продукти и услуги в чужбина и утвърждаване на България като дестинация за осъществяване на международни културни проекти.

В областта на *филмовото изкуство* ще продължи подкрепата за създаването на нови български филми.

В областта на *сценичните изкуства (театри, опери, оперно-филхармонични дружества, оркестри и ансамбли)* ще продължи подобряване на управлението, осигуряване на по-голямо разнообразие от представления и на по-широк достъп на зрителите до художествения продукт, както и създаване на трайна уредба на единните разходни стандарти за финансиране на държавните културни институти, осъществяващи дейности в областта на сценичните изкуства.

В областта на *литературното наследство* основните приоритети ще се насочат към подкрепа на книгоиздаването чрез подпомагане на издателската дейност и популяризиране на българската книга по света и създаване на условия за развитието и утвърждаването на библиотеките като съвременни центрове, осигуряващи ефективно библиотечно информационно обслужване на широк кръг потребители. Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ ще продължи финансирането на дейностите си по стандарти, прилагайки системата на делегиран бюджет.

За *делегираните от държавата дейности по култура*, финансирани чрез бюджетите на общините, е предвидено увеличение от 50,0 млн. лв. за осигуряване ръста на минималната работна заплата от 1 януари 2025 г. – от 933 лв. на 1 077 лв., за политика по доходите с 5% за останалия персонал, за промяна на натуралните показатели, както и за осигуряване в годишен размер на ефектите от провежданите през 2024 г. политики за финансова подкрепа на музеите, художествените галерии и библиотеките с регионален характер и за промени в натурални показатели.

2.14. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА МЛАДЕЖТА И СПОРТА

Политиките в областта на младежта и спорта са насочени към насърчаване на икономическата активност и развитие на младите хора, развитие на спорта за учаци и спорта в свободното време, развитие и утвърждаване на спорта за високи постижения.

2.14.1 Политика в областта на младите хора

Политиката за младежта се разработва с оглед подобряване на качеството на живот на младите хора и създаването на условия за успеха на всеки млад човек чрез създаване на устойчиви механизми за инвестиране в младежта като значим социален капитал и мобилизиране на потенциала на развитието на младите хора в България и Европейския съюз.

Приоритетите в областта на младежта са насочени към: улесняване на достъпа до качествени услуги за специална подкрепа на пълноценното личностно и обществено развитие на младите хора в съответствие с потребностите и интересите им; развитие на доброволчеството сред младите хора като движеща сила за личностно развитие, мобилност, учене, конкурентоспособност, социално сближаване, солидарност между поколенията и формиране на гражданско самосъзнание; осигуряване на възможности за пълноценно участие на младите хора в гражданския живот и за приобщаването им към

основните демократични ценности и стандарти; превенция срещу рисковото поведение и различни форми на зависимост.

За периода 2025-2028 г. са осигурени условия за изпълнение на целите и дейностите във връзка с реализирането на приоритетите на провежданата политика в областта на младите хора.

Основните цели и дейности в областта на младите хора се реализират по две национални програми – Национална програма за младежта и Национална програма за изпълнение на младежки дейности по чл. 10а от Закона за хазарта.

Политиката в областта на спорта е насочена към укрепването на здравето и физическата активност, практикуването на спорт от всички и развитие на спорта за високи постижения.

За периода са разчетени и разходи за финансиране на дейности в областта на физическото възпитание, спорта и културата за сметка на постъпления от хазартните игри, организирани от Държавно предприятие „Български спортен тотализатор“, съгласно разпоредбите на Закона за хазарта:

- капиталови разходи за поддържане, ремонт, реконструкция, цялостно обновяване или създаване на нови спортни обекти и/или спортни съоръжения в държавните и общинските училища въз основа на съвместна годишна програма на министъра на младежта и спорта и министъра на образованието и науката съгласно чл. 14, ал. 3, т. 2 от Закона за хазарта;
- дейности, финансирани от Национален фонд „Култура“ съгласно чл. 14, ал. 3, т. 3 от Закона за хазарта.

Съгласно § 9, ал. 2 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за хазарта в бюджетната прогноза за периода 2025-2028 г. на Министерството на младежта и спорта са предвидени разходи за дейности в областта на физическото възпитание, физическата активност, спорта и спортно-туристическата дейност до размера на данъка по Закона за корпоративното подоходно облагане, таксата по чл. 30, ал. 3 и променливата част на таксата по чл. 30, ал. 4, внесени през 2023 г. в държавния бюджет от Държавно предприятие „Български спортен тотализатор“.

За периода 2025-2028 г. са осигурени условия и допълнителен финансов ресурс за изпълнението на целите и дейностите във връзка с реализирането на приоритетите на провежданите политики в областта на спорта.

2.14.2 Политика в областта на спорта за учащи и спорта в свободното време

Приоритетите на политиката в областта на спорта за учащи, в т. ч. деца в риск, са насочени към насърчаване на учащите от различните възрастови групи към физическа активност, здравословен начин на живот и създаване на навици за занимания със спорт. Водеща цел на политиката по отношение на спортните училища е свързана с осигуряване на условия за качествен подбор на деца със спортен талант, конкурентна среда за развитие, възможности за спортно усъвършенстване, създаване на възможности за реализиране на „двойна кариера“ и мотивираща среда за професионалната и личностната реализация на спортистите.

Приоритетите на политиката в областта на спорта в свободното време (спорта за всички и спортно-туристическата дейност) са насочени към укрепване на здравето на

гражданите чрез здравословна физическа активност и осигуряване на условия за практикуване на спорт, изява и реализиране на лични спортни резултати, увеличаване броя на лицата, практикуващи спорт като средство за профилактика, поддържане и съхраняване на здравето и на тяхната физическа дееспособност.

2.14.3 Политика в областта на спорта за високи постижения

Политиката е насочена към създаване на условия и възможности за развитие на елитния спорт на регионално, национално и международно ниво чрез реализиране на програми, оптимизиране управлението на спортната подготовка и подобряване на координацията между държавните институции, общините и спортните организации, предоставяне на обективна информация и анализи с високо качество относно динамиката на функционалния капацитет и физическите качества на тестваните спортисти и изпълнение на заложените цели и приоритети в областта на държавната политика по отношение на борбата срещу използването на допинг в спорта.

Политиката е разработена за реализиране на следните основни цели:

- Реализиране на програми за елитен спорт и осигурен ефективен тренировъчен процес за постигане на спортни резултати на международно ниво;
- Развитие на потенциала на младите таланти спортисти;
- Разработване и внедряване на нови методики за оптимизиране на методите за контрол и оценка на ефективността на тренировъчните въздействия;
- Създаване на условия за реализиране на ефективен тренировъчен и състезателен процес на спортистите, масовизиране на заниманията със спорт в различните възрастови групи и усъвършенстване на системата за управление на тренировъчния процес, като възможност за спортно развитие и основа за реализиране на високи спортни резултати;
- Осигуряване възможности и допълнителен финансов ресурс за реализиране на дейности по програма за финансово подпомагане на дейности в областта на спорта за високи постижения;
- Подпомагане провеждането на международни спортни прояви на територията на страната (домакинства на състезания и първенства от международния спортен календар);
- Осигуряване на награди на спортисти, медалисти и призьори от европейски и световни първенства, олимпийски игри и аналогични първенства и игри за хора с увреждания за постигнати спортни резултати и класирания;
- Осигуряване на месечни премии на медалисти от олимпийски и паралимпийски игри, прекратили активната си състезателна дейност и на треньори на олимпийските медалисти и на сборните олимпийски отбори по съответния спорт;
- Предотвратяване на употребата на допинг в спорта и борба с това явление до окончателното му премахване;
- Постигане на социален ефект чрез отразяване на постиженията на елитните спортисти и увеличена популярност на спорта сред подрастващите, издигане

спортния престиж на нацията на световно равнище и популяризирането на страната като спортна и туристическа дестинация.

2.14.4 Политика в областта на привиждането на спортните обекти и съоръжения във вид, отговарящ на съвременните международни стандарти

Държавната политика в тази област е насочена към изграждане, реконструкция и модернизация на спортните обекти и съоръжения и обектите за социален туризъм с цел привиждането им във вид, отговарящ на съвременните международни стандарти. Спортните обекти и съоръжения и обектите за социален туризъм са основна предпоставка за развитие на системата на физическото възпитание и спорта.

Изграждането на съвременна спортна инфраструктура дава възможност за оптимални условия за спортна подготовка, провеждане на подготвителни лагери и организиране на състезания от държавния и международния спортен календар. Изграждането на модерни спортни съоръжения е предпоставка за привличане на подрастващите към системни занимания със спорт, привикване към здравословен начин на живот и превенция на зависимости.

2.14.5 Политика в областта на усвояването и прилагането на добри международни практики за спорта

Основната цел на политиката е оползотворяване на възможностите, произтичащи от членството ни в ЕС, както и прилагане на добри международни практики в областта на спорта и подкрепа на дейността на спортните организации за въвеждане на нови европейски и световни управленски практики.

2.15. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ТРАНСПОРТА И СЪОБЩЕНИЯТА

2.15.1 Политика в областта на транспорта

Политиката в областта на транспорта е насочена към развитие на базисната транспортна инфраструктура, която е важно условие за поддържането на устойчив икономически растеж. Основен приоритет на транспортната политика е повишаване на качеството на предлаганите транспортни услуги и устойчивото развитие на транспорта. Транспортният сектор е ключов за българската икономика както поради неговата свързваща роля по отношение на останалите сектори, така и заради собствения му принос в брутната добавена стойност и заетостта.

Намаляването на негативното влияние на различните видове транспорт върху околната среда, както и осигуряването на високо ниво на безопасност и сигурност, са сред основните приоритети. Политиката е насочена към стимулиране използването на обществените видове транспорт и програми за промяна в разпределението по видове транспорт с цел намаляване на вредното въздействие на автомобилния транспорт преди всичко върху околната среда, но също така и върху безопасността на движението и намаляване на задръстванията.

Приоритет е и поддържането и развитието на републиканската пътна инфраструктура в съответствие със съвременните изисквания на автомобилния транспорт чрез изграждане на националната мрежа от магистралаи и скоростни пътища, свързването ѝ с европейските транспортни коридори, модернизация и обновяване на републиканската пътна мрежа и осигуряване на добро експлоатационно състояние и ниво на безопасност на съществуващата пътна мрежа. Отговорни институции за изпълнението на политиката в областта на транспорта са Министерството на транспорта и съобщенията и

Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез Агенция „Пътна инфраструктура“.

2.15.2 Политика в областта на съобщенията и цифровата свързаност

Изпълнението на стратегическата цел на политиката за успешна цифрова свързаност ще допринесе за реализация на визията на Националната програма за развитие България 2030 и на нейните национални цели. Това е свързано с осигуряване на ефективен координационен механизъм и административен ресурс за постигане на реални резултати в полза на българските граждани и бизнес. Министерството на транспорта и съобщенията формира и развива националната политическа рамка в сътрудничество с останалите държавни институции и участва във формирането на европейската политическа рамка.

Важен приоритет е широколентовият достъп до интернет, който представлява основен елемент на цифровата трансформация. Недискриминационният, безопасен и ефективен достъп до интернет трябва да бъде осигурен като услуга в обществен интерес, за да може всеки да участва в икономическия и обществен живот. Без висококачествена и устойчива цифрова инфраструктура е ограничено или затруднено ефективното използване на цифрови услуги, както и използването и развитието на технологиите и различните иновационни решения.

Политиката в областта на съобщенията отразява необходимостта от установяване на подходящ баланс между интересите на всички участници на пазара, както на електронните съобщителни мрежи и услуги, от една страна и от друга – хармонизация на законодателството в съответствие с европейската регулаторна рамка в областта на съобщенията при отчитане на националните особености.

2.16. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ЕЛЕКТРОННОТО УПРАВЛЕНИЕ

Мисията на Министерството на електронното управление е да провежда политиката на цифровата трансформация на Република България, като създава необходимите нормативни и технологични условия за развитие на електронното управление, информационните технологии и информационното общество, осигурява мрежовата и информационна сигурност на услугите и ресурсите, които предоставя на другите администрации, гражданите и бизнеса в съответствие с изискванията на потребителите и при спазване на националното и европейското законодателство.

Провежданата държавна политика, включвайки електронните удостоверителни услуги, електронната идентификация, инфраструктурата за пространствена информация и информацията от обществения сектор в машинно четим отворен формат и създаването, съхранението, управлението и споделянето на данни, допринася икономическата и социалната среда да е все по-конкурентоспособна и бързо развиваща се.

Ключов приоритет е подобряване и развитие на електронното управление като основен инструмент за реализиране на важни политики, които правят икономическата и социалната среда все по-конкурентоспособна и бързо развиваща се. Политиката в областта на електронното управление цели да допринесе за постигането на значителен интелигентен, устойчив и приобщаващ цифров растеж, който да гарантира максималното използване на иновационния икономически и социален потенциал на информационните технологии (ИТ) като подготви българските граждани да придобият умения за живот и работа в цифрова среда. Създаването на цифрови институции е основополагащо за постигането на действителен единен цифров пазар. Цифровата

трансформация на администрацията и публичните институции води до повишаване на качеството на административните услуги, преминаване към рационални електронни процеси на функциониране и управление в публичния сектор и за достъп по електронен път и повторно използване на информацията. Основната платформа за цифровата трансформация е електронното управление.

През последното десетилетие световната икономика осезаемо се превръща в цифрова. Секторът на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) трайно навлиза във всички области на социалния и икономическия живот. Това все по-широко и стремително навлизане на цифровите технологии в бизнеса, обществения живот и административното управление е причината за промяна на подхода на Европейската комисия (ЕК/Комисията) към темата за бъдещото развитие и координация на процесите на цифровата трансформация. По тази причина е разработена политическата програма „Цифрово десетилетие” до 2030 г., която влезе в сила на 8 януари 2023 г. Програмата поставя амбициозни цели пред Европейския съюз в четири основни политически области на цифровата трансформация: цифрови умения; цифрова свързаност; цифровизация на предприятията и цифровизация на обществените услуги.

Напредъкът в развитието на електронното управление се свързва с прилагането на принципите и изискванията на Закона за електронното управление, както и привеждането в съответствие с него на законодателната рамка в отделните области на политики, в които нормативни актове въвеждат изключения от реда, предвиден в Закона за електронното управление.

Наред с нормативния аспект, важна роля за развитие на електронното управление има и изграждането и надграждането на информационните ресурси, включително споделени, хоризонтални и централизирани информационни системи и инфраструктурата, чрез които се осъществява служебният и автоматизиран обмен на данни и информация, и се предоставят електронни административни услуги или ИТ услуги. Министерството на електронното управление активно ще участва в изграждането на интегрирана национална екосистема за киберсигурност със способности за адаптиране към динамиката на глобалните киберзаплахи и за реакция при мащабни атаки срещу българските информационни ресурси. Тя ще бъде напълно интегрирана в системата за киберсигурност на Европейския съюз и призната за надежден партньор на водещите европейски структури.

2.17. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ТУРИЗМА

Политиката за устойчиво развитие на туризма, която се изпълнява от Министерството на туризма е в подкрепа на устойчивото икономическо развитие на страната, като провеждането ѝ гарантира повишаване на конкурентоспособността на този сектор и подобро позициониране на бранд България и българския туристически продукт. Политиката е насочена към формулиране на адекватни дейности по прилагане на държавната политика за развитието на сектор „Туризм” и включва и обществен контрол върху тяхното изпълнение. В тази връзка се предвижда участие на туристическите организации и други организации на неправителствения сектор в процеса на формулиране на секторните политики и консултации по изготвяне на законодателството, регулиращо отрасъла.

Министерство на туризма ориентира дейността си към постигане на устойчиво развитие на сектора с ясен стремеж за достигане на по-голям относителен дял от брутният вътрешен продукт. Мисията на Министерството на туризма е да води ясна и прозрачна туристическа политика, която защитава държавния и обществен интерес и е основана

на европейските принципи. Дейността на Министерството на туризма е насочена към създаване на условия за устойчиво развитие на дестинацията и туристическите райони през четирите сезона, повишаване на конкурентоспособността на туристическия сектор и качеството на туристическия продукт, на основата на партньорство между всички заинтересовани страни.

В съответствие с Националния план за развитие България 2030 се цели популяризиране на българския туристически продукт посредством рекламни кампании с фокус върху неговите уникални качества и балансираното развитие на туристическите райони, както и стимулиране развитието на специализирани видове туризъм – културен във всичките му форми, в т.ч. винено-кулинарен, здравен във всичките му форми (балнео, СПА, уелнес, медицински), приключенски, алтернативен, градски (конгресен и събитиен), и други специализирани сегменти, придаващи висока добавена стойност на туристическите продукти.

2.18. ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО

Предизвикателствата пред съвременното селско стопанство налагат прилагане на аграрна политика, насочена към повишаване на ефективността и конкурентоспособността и екологичната устойчивост на земеделското производство, целенасоченост и устойчивост при използване и управление на ресурсите, увеличаване на икономическата активност и нарастването на заетостта в селските райони, производството на растителни и животински продукти, отговарящи на европейските стандарти за качество и безопасни за човешкото здраве.

2.18.1 Политика в областта на земеделието и селските райони

Отговорността за разпределението на публичните разходи за политиката в областта на земеделието и селските райони е на Министерството на земеделието и храните и се осъществява чрез бюджета на министерството, бюджета на ДФЗ и сметките за средства от Европейския съюз. Прилаганата политика обхваща дейности в подкрепа на ефективното използване и опазване на земеделските земи и водите, съхраняване и подобряване на генетичните ресурси в растениевъдството и животновъдството и развитие на потенциала на двата подсектора за производство на конкурентоспособна продукция, развитие на научните изследвания в аграрната сфера, предоставяне на качествено научно обслужване и консултации на земеделските производители, стабилизиране на пазарите на земеделска продукция и гарантиране на доходите на производителите, сигурност и безопасност по веригата на предлагане на храни.

Планираните средства в тази област са насочени към развитие на аграрния отрасъл за осигуряване на хранителна сигурност и за производство на продукти с висока добавена стойност при устойчиво управление на природните ресурси и мобилизиране на потенциала на селските райони за постигане на балансирано социално и териториално развитие. Принос за прилагане на политиката, освен структурите в системата на Министерството на земеделието и храните (МЗХ), имат Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ), Агенция „Митници“, неправителствени и браншови организации.

В областта на селското стопанство и земеделие се предоставят услуги на бенефициенти по програмите и мерките за държавно подпомагане, а чрез предвидени ключови индикатори се определя оценката за оказаната финансова подкрепа, обвързана с постигането на целите за ефективно усвояване на средства от Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони – по-добро административно и финансово управление и контрол; създаване на

ефективно, конкурентоспособно и пазарно-ориентирано земеделие; стабилизиране на пазарите на земеделски продукти, чрез оказване на пазарна финансова подкрепа; повишаване на доходите на производителите, чрез директни плащания на държавни помощи и други.

Предвижда се подпомагането на земеделските стопани през периода 2025-2028 г. да се определя на базата на промените в европейското законодателство и националното право в областта на държавните помощи. Тенденцията е през 2025 г. да се запазят досега действащите държавни помощи, обособени както от специфичните нужди в отделните подсектори на земеделието, така и от интересите на земеделските стопани. Държавен фонд „Земеделие“ осъществява дейността по администриране на нотифицираните от управляващия орган (Министерството на земеделието и храните) и одобрени от Европейската комисия, схеми на държавните помощи с инвестиционен характер. Предвидените средства са за изплащане на държавни помощи, преходна национална помощ за тютюн, преходна национална помощ за животни, средства за ДДС пазарни мерки и национални доплащания за преходни кампании, като интервенции за подпомагане на лозаро-винарския сектор (преструктуриране и конверсия на лозя, промоции в трети страни и популяризиране на пазарите на трети държави), интервенции в сектора на пчеларството, схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“ и други.

Допълнителен инструмент за подкрепа на земеделските стопани при извънредни случаи или в случаи, за които не се прилагат схеми на държавни помощи, е подпомагането по линия на „de minimis“ помощите. Тези помощи може да се използват при необходимост през периода 2025-2028 г., в качеството им на резервно подпомагане.

Държавен фонд „Земеделие“ участва в прилагането на политиката на МЗХ в областта на земеделието и селските райони. Фондът работи за постигане на дългосрочната визия на Република България за изграждане на конкурентно, ефективно и устойчиво селско стопанство, защита на пазара на земеделски продукти от сътресения и подобряване качеството на живот в селските райони и споделя дългосрочната национална визия, обвързана с изграждане на конкурентен, ефективен, икономически и екологично устойчив сектор „Рибарство“ в България, като допринася за постигане на стратегическите и оперативни цели, заложи в политиките на Министерството на земеделието и храните, в рамките на Общата политика по рибарство на Европейския съюз и съгласно националния стратегически план. Държавен фонд „Земеделие“ отговаря за разпределението на публичните средства за политиката, които разходва пряко - чрез бюджета си и чрез сметката за средства от Европейския съюз, одобрени с годишния закон за държавния бюджет на Република България.

2.18.2 Политика в областта на рибарството и аквакултурите

Прилаганата политика е насочена към поддържане и възстановяване на биоразнообразието във водните екосистеми и прилагане на екосистемен подход към управлението на рибарството и аквакултурите, чрез прилагане на европейските стандарти по отношение на производството, преработката и маркетинга на риба от стопански риболов и аквакултури. Също така, с помощта на прилагането на иновационни дейности, подпомогнати от научни разработки, превръщането на сектора „Рибарство“ в модерен и конкурентоспособен сектор, е една от основните цели на аграрната политика. Оценката за изпълнението на бюджета по ЕФМДР/ЕФМДРА, с който се определя финансовата подкрепа за постигането на целта по подпомагането на сектор „Рибарство“, се основава на ефективното усвояване на средства от Европейския фонд по рибарство и Европейския фонд по морско дело и рибарство, устойчивост и конкурентоспособност на

продуктите, в областта на рибарството и аквакултурите, и насърчаване динамичността в риболовната промишленост.

2.18.3 Политика в областта на съхраняването и увеличаването на горите и дивеча

С изпълнението на политиката се дава принос за реализация на визията за развитие на горския сектор в Република България с жизнени, продуктивни и многофункционални гори, устойчив, конкурентноспособен и иновативен горски сектор, съхранено биологично разнообразие, количество и качество на водните ресурси в горските територии. Секторът подпомага икономическото развитие на страната и се стреми да гарантира поддържането на здравословна околна среда.

2.19. ИКОНОМИЧЕСКА И ФИНАНСОВА ПОЛИТИКА И ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА РАЗВИТИЕТО НА ИНВЕСТИЦИИТЕ И ИНОВАЦИИТЕ В ПОДКРЕПА НА РАСТЕЖА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА

2.19.1 Политика в областта на устойчивото икономическо развитие и конкурентоспособност

Политиката за устойчиво икономическо развитие и конкурентоспособност, изпълнявана от Министерството на икономиката и индустрията, цели повишаване на потенциала за растеж, основаващ се на насърчаване на инвестициите във високотехнологични промишлени производства и интензивни на знание услуги, насърчаване на предприемачеството и повишаването на производителността на труда. Приоритет на икономическата политика е повишаването на привлекателността на България за инвестиции, както и за създаване на предпоставки за развитието на страната като център за интензивни на знание, производства и услуги с висока добавена стойност. Важна част от политиката е повишаване на конкурентоспособността на предприятията и създаване на условия за привличане на капитали, както и насърчаване сътрудничеството между фирмите, образователните и научни институции, с цел предоставяне на конкурентоспособни продукти и услуги на пазара.

2.19.2 Политика в областта на ефективното външноикономическо сътрудничество

Провеждането на ефективни външнотърговска политика и външноикономическо сътрудничество е решаващо за устойчивото икономическо развитие на страната и засилването на конкурентоспособността на българските предприятия. За постигане целите на политиката Министерството на икономиката и индустрията прилага активни мерки за насърчаване на износа и на инвестициите в експортно ориентирани дейности, стимулиране външнотърговския капацитет и конкурентоспособността на българските фирми на външните пазари и популяризиране търговско-икономическия потенциал на Република България в чужбина и подкрепа за представянето на българските компании. Министерството на икономиката и индустрията продължава активно да участва в процеса на формиране и прилагане на Общата търговска политика на Европейския съюз и по-конкретно за защита на българските приоритети и интереси по достъпа до пазара на стоки и услуги, обществени поръчки и други в рамките на водените от ЕС двустранни преговори за търговска либерализация, както и в многостранните търговски преговори в Световната търговска организация и в преговорите за присъединяване на Република България към Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

2.19.3 Политика в областта на развитието на инвестициите и иновациите в подкрепа на растежа на българската икономика

Основната цел на Министерството на иновациите и растежа, което изпълнява политиката в областта на развитието на инвестициите и иновациите в подкрепа на растежа на българската икономика, е да води ясна и прозрачна политика, която основана на европейските принципи да защитава държавния и обществен интерес. Министерството на иновациите и растежа работи за изграждане на конкурентноспособна икономика, която да осигури растеж и развитие на регионите в България, насърчаване и ускоряване на иновациите и инвестициите в цялата страна и във всички сектори на икономиката, както и за ефективно, ефикасно и ориентирано към резултатите използване на фондовете за конкурентоспособност на Европейския съюз и Националния план за възстановяване и устойчивост.

Политиката цели повишаване на конкурентоспособността на икономиката за постигане на стабилен и дългосрочен растеж и справяне с последствията от нарушените вериги на доставки в европейската и световната икономика, предизвикани от военните конфликти в Украйна, Близкия изток и др.

Приоритет на икономическата политика е повишаването на привлекателността на България за инвестиции, както и за създаване на предпоставки за развитието на страната като център за интензивно знание, производства и услуги с висока добавена стойност. В тази връзка, важна част от политиката, изпълнявана съвместно в Министерството на образованието и науката, е насочена към превръщането на научните резултати в продукти и услуги и трансфера на иновативни и технологични решения в подкрепа на бизнеса и индустрията. Ключов приоритет е създаване на условия за привличане на частни капитали за финансиране на изследователската дейност, както и привличане на инвеститори, които подкрепят и развойна дейност в страната с дългосрочна визия, което ще създаде предпоставки и за привличането и задържането на таланти в България.

Политиката е насочена към постигане на националните цели в Националната програма за развитие България 2030, Национална стратегия за насърчаване на малките и средни предприятия и Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021-2027.

2.19.4 Политика в областта на държавните резерви, военновременните запаси и задължителните запаси от нефт и нефтопродукти

В областта на икономическата и финансова политика държавният надзор върху създаването, съхраняването, обновяването, ползването и възстановяването на запасите с цел осигуряване на снабдяването с течни горива се осъществява от Държавната агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ (ДА ДРВВЗ), която организира и контролира създаването, съхраняването, обновяването, ползването и възстановяването на запасите от нефт и нефтопродукти. ДА ДРВВЗ контролира съхраняването на територията на страната на запаси от нефт и нефтопродукти, създадени за изпълнение на задълженията на други държави-членки на ЕС; води регистри на задължените лица, регистрираните складове за съхраняване на нефт и нефтопродукти, всички създадени и поддържани запаси за извънредни ситуации, всички създадени и поддържани целеви запаси. ДА ДРВВЗ изчислява общото и индивидуалните нива на запасите по видове и количества, които трябва да се поддържат от задължените лица. ДА ДРВВЗ съдейства на лицата, упълномощени от Европейската комисия да извършват прегледи на готовността за извънредни ситуации, механизма за съхраняване, наличностите и отчетността на запасите; осъществява взаимодействие с органите на Европейската комисия по повод изпълнението на задължението за поддържане на минимални запаси от нефт и

нефтепродукти и/или по повод извънредни ситуации, както и изпълнението на влязло в сила решение на Международната агенция по енергетика за отпускане на запаси.

Политиката в областта на държавните резерви и военновременните запаси е насочена към повишаване на процентната обезпеченост на номенклатурите и нормативите за тях, водени на отчет като държавни резерви (ДР) и военновременни запаси (ВВЗ) с оглед: постигане на оптимална обезпеченост и осигуряване на адекватна реакция на правителството в случай на необходимост; обновяване, в рамките на бюджета на агенцията, на стоки, материали и продукти, управлявани от ДА ДРВВЗ, които са с изтичащ срок на съхранение, както и съобразно тяхната специфика и стратегическа тежест с цел поддържането им в съответното количество и качество, както и в непрекъсната готовност за ползване.

Изпълнение на ангажиментите на страната, произтичаща от Директива на Съвета 2009/119/ЕО, за поддържане на минимално изискуемите нива на запаси от нефт и нефтепродукти, обезпечаващи 90 дни средно дневен нетен внос и ВОП, 30 дни от които за сметка на държавния бюджет.

Консолидираните разходи по политиката се представят в програмния бюджет на ДА ДРВВЗ.

2.19.5 Политика в областите на публичните финанси, данъчна политика, управление на държавния дълг, вътрешния контрол, финансовите услуги и финансовите пазари

Министерството на финансите е отговорна институция за разработването, координирането, провеждането и осъществяването на държавната политика в областта на публичните финанси, данъчната политика, управлението на държавния дълг, вътрешния контрол, финансовите услуги и финансовите пазари.

В обхвата на отговорността на министъра на финансите попадат и области, за които са отговорни административни структури и органи към Министерството на финансите, като областите администриране и събиране на държавните приходи, митнически контрол и надзор, финансова инспекция, координиране на процеса на управление на програмите, съфинансирани със средства от ЕС и други донорски програми, одит на средствата от ЕС, контрол върху хазарта, обществените поръчки и др.

Основните правомощия на министъра на финансите по отношение на провеждането на държавната политика в областта на устойчивите и прозрачни публични финанси са тясно свързани с провеждането на политика за гарантиране на фискалната и макроикономическа стабилност, спазване на правилата и ограниченията на европейското и националното законодателство, осигуряване на финансиране на основните функции на държавата чрез бюджета, както и разработването на основните бюджетни документи - средносрочната бюджетна прогноза и нейната актуализация, съставянето на държавния бюджет на Република България и контролиране на текущото му изпълнение. За осъществяване на тези правомощия на министъра Министерството на финансите следва поставените цели, свързани с провеждането на последователна, прозрачна и предвидима фискална политика, която да подобрява бизнес средата, насърчава инвестициите и стимулира развитието на трудовия пазар за постигане на икономически растеж, заетост и ефективност на публичните разходи. Постигането на горните цели кореспондира и със стремежа за устойчива тенденция към подобряване на бюджетната позиция, каквито са и изискванията на националното законодателство и на заложените в него фискални правила.

При разработването на основните параметри на проектобюджета за 2025 г. и актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. ще се запазят целите на фискалната политика дефицитът за средносрочния период да бъде в рамките на фискалните правила и ограничения по националното и европейското законодателство, при осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните приоритети, с акцент върху социалните политики, инвестиционните програми и реформите, финансирани както от националния бюджет, така и от сметките за средства от ЕС.

От гледна точка на устойчивостта на публичните финанси министерството ще продължи да определя реалистични цели за основните бюджетни параметри, при спазване на установените фискални правила, ограничения, допустими отклонения и приложими изключения както за показателите по консолидираната фискална програма, така и за тези на сектор „Държавно управление“. Потенциалните рискове налагат внимателен анализ и плавна пренастройка на фискалната политика и бюджетното планиране към променящата се икономическа ситуация с цел осигуряване на стабилност за фискалната позиция. Ще продължи наблюдението на всички институционални единици, попадащи в обхвата на сектор „Държавно управление“, както и на юридическите лица, контролирани от държавата и/или общините, с общ размер на задълженията към съответния отчетен период над 0,1 на сто от БВП, които не са част от КФП и не попадат в обхвата на сектор „Държавно управление“, на базата на което са изготвени прогнозите за бюджетната рамка.

В изпълнение на общите цели на фискалната политика министерството се ангажира с поддържане на нивото на държавния дълг в рамките на законово установените ограничения и осигуряване на своевременно и ефективно финансиране на бюджета.

През периода 2025-2028 г. провежданата от Министерството на финансите данъчна политика е ориентирана към постигане на макроикономическа и бюджетна стабилност в средносрочен и дългосрочен план и осигуряване на необходимия финансов ресурс за изпълнение на разходните политики на правителството. Политиката в областта на данъците се характеризира с предвидимост, като същевременно се насърчава развитието на бизнеса и инвестиционната активност, стимулират се иновациите, енергийната ефективност и заетостта. В международен аспект данъчната политика на страната е насочена в подкрепа на функционирането на единния пазар на Европейския съюз, успешното осъществяване на цифровата трансформация на обществото и икономиката в Европа и на дейностите по справяне с климата и околната среда. През периода Министерството на финансите ще продължи активно да участва в структурите и дейността на ЕС, както и в дейността на работните органи и инициативи на ОИСР в областта на данъците и административното сътрудничество и обмен на информация за данъчни цели.

Основните цели на данъчната политика през периода са подобряване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика и намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите.

През прогнозния период се запазва приоритетът за намаляване на административната тежест и разходите за бизнеса и гражданите, като се разработват и внедряват нови електронни услуги от приходните администрации по предоставяне на интегрирана информация на задължените лица и на други институции, облекчаване на процеса на попълване и подаване на декларациите от страна на задължените лица, съкращаване на срокове за извършване на услуги от приходните агенции, осигуряване на възможност за плащане на задължения с платежни карти чрез виртуален ПОС-терминал. Продължава

прилагането на мерки за насърчаване на доброволно спазване на законодателството, насочени към повишаване качеството на обслужване, стимулиране на доброволното изпълнение, чрез въвеждане на различни отстъпки при спазване сроковете за деклариране и плащане на данъци и осигурителни вноски, подобряване на данъчно-осигурителната култура на клиентите и намаляване на разходите както на гражданите, така и на администрацията.

В условията на бързо променящи се технологии и модели на стопанската дейност, увеличаване на обема на световната търговия, устойчиви форми на международна престъпност и заплаха за сигурността, разширяване на ЕС и задълбочаване на отношенията в него, както и увеличаващия се брой задачи, които трябва да се извършват от митниците, българската митническа администрация работи, както за постигането на общите стратегически цели на Митническия съюз, в т.ч. защита на ЕС, подпомагане на конкурентоспособността на ЕС, така и за успешното реализиране на приоритетите, заложи в програмата за управление на правителството на Република България. За изпълнението на тези стратегически цели, в тясно сътрудничество с останалите митнически администрации, с други правоприлагащи органи и с икономическите оператори, Агенция „Митници” си поставя следните цели: повишаване събираемостта на приходите в държавния бюджет чрез ефективна превенция и борба срещу митническите, валутни и акцизни нарушения; гарантиране на растежа и конкурентоспособността на националната и европейска икономика; защита на гражданите и финансовите интереси на ЕС и неговите държави членки; осигуряване на пълноценно функциониране на електронното управление; поддържане, развитие и засилване на сътрудничеството с митническите органи на държавите членки на ЕС и трети страни, с другите правоприлагащи органи, с икономическите оператори и обществеността; предоставяне на обучение, съобразено с европейските стандарти, в контекста на стратегическата рамка на компетентностите в митническата професия.

Основната стратегическа цел на провежданата от МФ политика в областта на управлението на държавния дълг е насочена към осигуряване на необходимите ресурси за рефинансиране на дълга в обращение, финансиране на планирания дефицит по държавния бюджет и обезпечаване на ликвидната позиция на фискалния резерв. Усилията ще бъдат съсредоточени в посока обезпечаване на възможности за пазарно-ориентирано финансиране както на местния, така и на международните капиталови пазари и договаряне на държавни заеми по линия на инструменти на Европейския съюз и от международни финансови институции, включително за финансиране на проекти и програми, при спазване на годишните дългови ограничения.

Политиката в областта на управлението на държавния дълг през следващите години ще бъде съобразена с конкретните пазарни условия и ще цели минимизиране на ликвидните рискове при изпълнението на бюджета и запазване устойчивостта на основните дългови параметри. Определянето на конкретните характеристики на новопоетия дълг ще бъде съобразено с настоящата пазарна конюнктура и профила на дълга в обращение, при отчитане на възможностите за намаляване на риска при рефинансирането на държавния дълг и избягване на допълнителна концентрация на плащания в годините с натоварен погасителен профил.

Сметна палата

Сметната палата на Република България е държавен орган за независим външен одит в публичния сектор, създаден по силата на чл. 91 от Конституцията на Република България, който при осъществяването на своята дейност се отчита пред Народното

събрание. Основна задача на Сметната палата е да контролира надеждността и достоверността на финансовите отчети на бюджетните организации, законосъобразното, ефективно, ефикасно и икономично управление на публичните средства и дейности.

Предвид спецификата в дейността и функциите на Сметната палата, проектът на бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. е изготвен при спазване на приложените най-добри международни практики – Методология за стратегическо планиране и Наръчник за извършване на оценка за потребностите от изграждане на капацитет във върховните одитни институции, разработени от Инициативата на ИНТОСАЙ за развитие (IDI).

Основните параметри, посочени в проекта на бюджетната прогноза за периода 2025-2028 г., обхващат разходите за ръководните органи, одитния състав, изнесените работни места и администрацията на Сметната палата.

Планираните за периода 2025-2028 г. бюджетни разходи са обвързани с основните стратегически приоритети и цели, които Сметната палата (СП) изпълнява в съответствие със законовите си правомощия. Разходните разчети на СП имат своето нормативно основание, посочено в Закона за Сметната палата, Правилника за устройството и организацията на дейността на Сметната палата, като са взети предвид и Програмата за одитната дейност, програмите за обучение и международна дейност и други програми.

2.20. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ

Народно събрание

Планираните за периода 2025-2028 г. консолидирани бюджетни разходи са обвързани със стратегическите цели и приоритети по основни функционални области и програми, които Народното събрание изпълнява в съответствие с конституционните си правомощия. Стратегическите цели на Народното събрание за посочения период са насочени към повишаване качеството на приеманите закони; осигуряване на ефективно представителство, публичност и прозрачност на дейността на Народното събрание; повишаване на ефикасността на парламентарния контрол; приоритизиране на международната дейност на Народното събрание и засилване на междупарламентарното сътрудничество, както и повишаване на тежестта на електронния обмен в дейността на Народното събрание.

Министерски съвет

2.20.1 Политика в областта на управлението на средствата от Европейския съюз

Политиката е насочена към създаване на условия за засилване на институционалния капацитет на публичните органи и заинтересованите страни, и ефективна публична администрация посредством инвестиции в институционален капацитет и в ефикасността на публичните администрации и публичните услуги на национално, регионално и местно равнище с цел осъществяването на реформи и постигането на по-добро регулиране и добро управление, както и подкрепа на хоризонталните структури, отговорни за управлението и изпълнението на ЕСИФ³⁹. Стратегическата цел е осигуряване на необходимите предпоставки за повишаване на добавената стойност на системата за управление и контрол на средствата от Споразумението за партньорство 2021-2027 г.

---

³⁹ Европейски структурни и инвестиционни фондове.

2.20.2 Политика в областта на осъществяването на държавните функции на територията на областите в България

Областите са административно-териториални единици за провеждане на регионална политика, за осъществяване на държавно управление по места и за осигуряване на съответствие между националните и местните интереси. Стратегическата цел е провеждане на ефективна регионална политика и държавно управление по места, осигуряване на съответствие между националните и местните интереси, с оглед създаване на благоприятна среда за живот и модернизация на инфраструктурата, осигуряваща условия за растеж, заетост и подобряване качеството на живот.

2.20.3 Политика в областта на правото на вероизповедание

Политиката в областта на вероизповеданията се регламентира от Конституцията на Република България и Закона за вероизповеданията. Законодателството на страната ни в тази област е едно от най-новите и либерални в Европейския съюз. Законът за вероизповеданията е получил положителна оценка от Европейската комисия, което е доказателство, че предначертаната и провеждана политика на държавата в тази насока не се нуждае от корекции на този етап.

Стратегическата цел е свободно и безпрепятствено упражняване на правото на вероизповедание, поддържане на търпимост и уважение между вярващите от различните вероизповедания, както и между вярващи и невярващи в дългосрочен план.

2.20.4 Политика в областта на архивното дело

Държавната агенция „Архиви” (ДАА) провежда държавната политика в областта на подбора, комплектуването, регистрирането, обработването, опазването, съхраняването и използването на документите от Националния архивен фонд, както и в областта на развитието и усъвършенстването на архивното дело. Дейността на институцията е насочена към изпълнение на правителствената програма „Национален архивен фонд“ и политика „В областта на архивното дело“, във взаимовръзка с реализация на Стратегията на ДАА за периода 01.07.2021-31.12.2026 г.

Централна избирателна комисия

Централната избирателна комисия организира и произвежда законосъобразни, честни и свободни избори и национални референдуми за осигуряване правото на всеки избирател да упражни правото си на глас и работи за повишаване на доверието в изборния процес. За периода 2025-2028 г. са разчетени разходи за изпълнението на дейността на Централната избирателна комисия като постоянно действащ независим държавен орган, насочен към организиране и произвеждане на законосъобразни избори и референдуми, разработени съобразно Изборния кодекс, при спазване принципите на върховенство на закона, публичност и прозрачност.

За периода 2025-2028 г. са предвидени разходи за подготовката и произвеждането на избори съгласно Изборния кодекс.

Държавна комисия по сигурността на информацията

Държавната комисия по сигурността на информацията отговаря за организирането, осъществяването, координирането и контролирането на дейностите по защитата на класифицираната информация и осигуряването на еднаквата ѝ защита в национален и международен план.

Стратегическите и оперативните цели на Държавната комисия по сигурността на информацията включват:

- Защита на класифицираната информация от нерегламентиран достъп;
- Усъвършенстване, развитие, координация и общ контрол на системата за защита на класифицираната информация по персонална, документална, физическа, индустриална сигурност, сигурност на комуникационните и информационни системи (КИС) и криптографска сигурност;
- Усъвършенстване на системата за обучение по защита на класифицирана информация с цел изграждане на съзнание за сигурност сред лицата, ангажирани по Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ);
- Подобряване на институционалния и административен капацитет на Държавната комисия по сигурността на информацията за успешно изпълнение на мисиите и функциите.

Бюджетната прогноза за периода 2025-2028 г. на Държавната комисия по сигурността на информацията цели финансовото осигуряване на дейността ѝ, което ще гарантира устойчивост в изпълнението на приоритетите и заложените цели през периода.

Комисия за защита от дискриминация

Комисията наблюдава и контролира спазването на Закона за защита от дискриминация и съответствието на новоприетото законодателство в страната и на подзаконовата нормативна уредба с неговите антидискриминационни разпоредби. Осъществява наблюдение и предприема мерки за съответствие на българското антидискриминационно законодателство с правото на ЕС и международноправните актове. Осъществява и координира международното сътрудничество в областта на антидискриминационната политика на Република България с международни органи и организации, както и със сходни чуждестранни институции. Комисията се явява и като национален орган по правата на човека към ООН.

Администрация на президента

Планираните разходи са обвързани с изпълнението на Програмата за работата на Администрацията на президента по осъществяване на конституционните правомощия на президента и вицепрезидента на Република България в интерес на гражданите и обществото.

Целите на Програмата включват:

- Защита и реализация на националните интереси на Република България, чрез активно участие в международните отношения;
- Устойчиво развитие на българската нация и държава;
- Защита на националната сигурност и териториалната цялост на Република България - президентът върховен главнокомандващ на въоръжените сили на Република България;
- Усъвършенстване и развитие на съвременна, високо оперативна и функционираща администрация, която напълно да обезпечава организационно,

логистично и финансово дейността на президента и вицепрезидента за изпълнение на правомощията им по Конституцията на Република България;

- Поддържане и модернизиране на сградния фонд и прилежащите площи в съответствие с изискванията за представителност.

Омбудсман

Омбудсманът е застъпник на правата на хората и пазител на обществения интерес. Основната функция на омбудсмана е да създава условия за достоен живот на всеки български гражданин и защита на неговите права в обществена и институционална среда на уважение и уважение към тях. В тази връзка държавата финансира дейността му, която е изключително разнородна и всеобхватна, а основните му инициативи са свързани предимно с:

- Правата на човека в местата за лишаване от свобода;
- Правата на децата;
- Правата на хората с увреждания;
- Правата на потребителите;
- Социалните права на гражданите;
- Здравеопазването;
- Образованието;
- Собствеността на гражданите;
- Опазването на околната среда.

Основните принципи, от които се ръководи омбудсманът, са безпристрастност, независимост, справедливост, утвърждаване на правова държава, защита на най-добрия интерес на детето, преценка по вътрешно убеждение относно спазването на изискванията за добро управление.

В своята дейност омбудсманът се подпомага от своята администрация, осъществява сътрудничество със сродни институции в други държави, както и с международни организации, чийто предмет на дейност обхваща защитата на правата на човека. Взаимодейства с местните обществени посредници и други сродни институции в България, осъществява сътрудничество с неправителствени организации, чийто предмет на дейност обхваща защитата на правата на човека.

С приетия Закон за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения на омбудсмана са вменени нови отговорности, касаещи външното одитиране, извършване на проверки на място, приемане и разглеждане на жалби срещу Комисията за защита на личните данни на лица, подали сигнали, включително за неосигурена защита или нарушения на поверителността на информацията за тях.

Параметрите, заложи в бюджетната прогноза, касаещи омбудсмана, целят финансовото осигуряване на дейността му, което ще гарантира устойчивост в изпълнението на приоритетите и заложените цели през периода.

Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия

Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (КРДОПБГДСРСБНА) е независим държавен орган, който осъществява политиката на Република България за разкриването, обявяването и съхраняването на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия съгласно Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Планираните разходи са за обезпечаване дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Комисията е независим държавен орган, който осъществява политиката на Република България за разкриването, обявяването и съхраняването на документите на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия съгласно Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия.

Предоставянето на висококачествени услуги в изпълнение на стратегическите и оперативните цели, и постигането на значими ползи/ефекти за обществото от изпълнението на политиката в областта на архива на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия е основна цел и първостепенна задача на КРДОПБГДСРСБНА.

Визията за организационно развитие на Комисията е насочена към непрекъсваното подобряване на възможностите за ефективно планиране и изпълнение на приоритетни задачи, подобряване на капацитета на отделните звена в администрацията, както и на всеки отделен служител, с цел по-добро управление и по-ефективна работа на екипа. Стремещт е осигуряване на ясна и съгласувана рамка в дейността на администрацията на КРДОПБГДСРСБНА в полза на гражданите и обществото като цяло.

През периода 2025-2028 г. комисията ще продължава да води целенасочена политика в изпълнение на задълженията си, произтичащи от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия в три приоритетни направления, а именно:

- да установява и обявява принадлежност към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия на български граждани, заемали или заемали публични длъжности, извършвали или извършващи публични дейности;
- да комплектува и съхранява в Централизирания архив документите на органите по чл. 1 от Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, съставени в периода от 9 септември 1944 г. до 16 юли 1991 г.;
- да осигурява достъп до тези документи.

Визията за организационно развитие на Комисията е насочена към непрекъснато подобряване на възможностите за ефективно планиране и изпълнение на приоритетни задачи, подобряване на капацитета на отделните звена в администрацията, както и на всеки отделен служител, с цел по-добро управление и по-ефективна работа на екипа. Стремещт е осигуряване на ясна и съгласувана рамка в дейността на администрацията на КРДОПБГДСРСБНА в полза на гражданите и обществото като цяло.

Комисия за отнемане на незаконно придобитото имущество

Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество (КОНПИ) е независим специализиран постоянно действащ държавен орган за осъществяване на политиката по отнемане на незаконно придобитото имущество.

За постигане на целите на Закона за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗОНПИ), Комисията и органите на Комисията, Комисията за противодействие на корупцията, Прокуратурата, Министерството на вътрешните работи, органите на Държавна агенция „Национална сигурност“, органите на Националната агенция за приходите, органите на Агенция „Митници“, Главният инспекторат на Министерския съвет, Инспекторатът към Висшия съдебен съвет и инспекторатите по чл. 46 от Закона за администрацията си взаимодействат съобразно предоставената им компетентност.

Предвидените със ЗОНПИ специфични дейности на Комисията са публични и прозрачни, и съобразно естеството на частта от функционалната област са насочени в следните направления:

- По установяване на незаконно придобитото имущество – Комисията образува производство за отнемане на незаконно придобитото имущество, когато може да се направи обосновано предположение и установи значително несъответствие в имуществото на проверяваното лице;
- По отнемане на незаконно придобитото имущество – осъществяване на процедурите по налагане на обезпечителни мерки и отнемане в полза на държавата на незаконно придобитото имущество, в т.ч. съдебни производства, организиране на дейностите по управление и пазене на имуществото, върху което е наложено обезпечение на основание ЗОНПИ, поддържане на регистър за обезпеченото имущество, както и механизъм за предоставяне за обществени нужди на отнети в полза на държавата имоти, изготвяне на удостоверения за наличието на обезпечителни мерки, наложени по реда на ЗОНПИ и други.

Комисия за противодействие на корупцията

Комисията за противодействие на корупцията е независим специализиран постоянно действащ държавен орган за осъществяване на политиката по превенция, противодействие на корупцията и установяване на конфликт на интереси, с цел защита на интересите на обществото чрез ефективно противодействие на корупцията и създаване на гаранции, че лицата, заемащи публични длъжности, изпълняват правомощията или задълженията си честно и почтено при спазване на Конституцията и законите на Република България.

За постигане на целите на Закона за противодействие на корупцията (ЗПК) Комисията, разследващите инспектори и инспекторите, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност, Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество, Прокуратурата на Република България, Европейската прокуратура, Министерството на вътрешните

работи, Министерството на финансите, Агенцията за държавна финансова инспекция, Държавна агенция „Национална сигурност“, Национална агенция за приходите, Агенция „Митници“, Главният инспекторат към Министерския съвет, Инспекторатът към Висшия съдебен съвет и инспекторатите по чл. 46 от Закона за администрацията си взаимодействат съобразно предоставената им компетентност.

Предвидените със ЗПК специфични дейности на Комисията са публични и прозрачни и съобразно естеството на частта от функционалната област са насочени в следните направления:

- По превенция на корупцията – събира, обобщава и анализира информация за националните антикорупционни политики и мерки; извършва анализи, разработва и предлага мерки за превенция и противодействие на корупцията и координира прилагането им, осъществява дейности за разпространение на информацията, свързана с противодействието на корупцията, включително антикорупционните политики и мерки; обучава инспекторите от Главния инспекторат към Министерския съвет и към отделните инспекторати; дава становище по стратегическия и годишния план за дейността и по отчета на Главния инспекторат към Министерския съвет и към отделните инспекторати (чл. 44 от ЗПК);
- По предотвратяване, разкриване и разследване на корупционни престъпления – събиране, анализ и извършване на проверки на сведения при или по повод информация за прояви на корупция от лица, заемащи публични длъжности;
- По установяване на конфликт на интереси при лица, заемащи публични длъжности – приемане, обработване, проверка, анализ и публикуване на декларациите за имущество и интереси.

Комисия за защита на личните данни

Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) е независим надзорен орган, който осъществява защитата на физическите лица при обработването на техните лични данни, както и спазването на законовите изисквания в тази област и централен орган за външно подаване на сигнали и за защита на лицата, на които такава защита се предоставя по Закона за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения (ЗЗБПСПОИН).

Развитието на административната структура на КЗЛД отразява нормативно възложените ѝ задачи, както и обществените очаквания към нея като национален надзорен орган в областта на защитата на личните данни и централен орган за външно подаване на сигнали и за защита на лицата, на които такава защита се предоставя по ЗЗЛПСПОИН.

Национален статистически институт

Националният статистически институт (НСИ) осъществява независима статистическа дейност на Република България. Мисията на НСИ относно Националната статистическа система е да осигурява безпристрастна, обективна, навременна и точна информация за състоянието и тенденциите в развитието на икономиката, социалната сфера, демографията и околната среда.

Главната цел в развитието на Националната статистическа система за периода 2025-2028 г. е да осигури непрекъснатост по отношение на разработването, изготвянето и

разпространението на висококачествени, съпоставими и надеждни статистически данни, които да са основа за формулирането, изпълнението, мониторинга и оценката на всички политики в Европа и България и да помага на гражданите, създателите на политики, предприятията, академичните среди и медиите да вземат информирани решения.

Дейността на НСИ попада в обхвата на функционална област „Безпристрастна, обективна, навременна и точна информация за състоянието на Република България“.

Съвет за електронните медии

Съветът за електронни медии е независим специализиран орган, който регулира медийните услуги и услугите на платформите за споделяне на видеоклипове, предоставяни от лица под юрисдикцията на Република България.

Съветът за електронни медии упражнява правомощията си съгласно Закона за радиото и телевизията и осъществява приоритетите си в следните основни насоки:

- регулира медийните услуги чрез издаване на лицензии и регистрации за осъществяване на радио- и телевизионна дейност, вписва лицата, заявили намерение да осъществяват услуги по заявка и заявили намерение да предоставят услуги на платформа за споделяне на видеоклипове;
- осъществява надзор върху дейността на доставчиците на линейни медийни услуги относно спазването на разпоредбите на Закона за радиото и телевизията, на условията на издадените им лицензии, съответно заявените при регистрацията програмни ангажименти; осъществява надзор за спазване на закона от доставчиците на нелинейни медийни услуги и надзор върху платформите за споделяне на видеоклипове.

Планираните за периода 2025-2028 г. бюджетни разходи са обвързани с основните приоритети и цели, които Съветът за електронни медии изпълнява в съответствие с определените му със Закона за радиото и телевизията правомощия.

Дейността на Съвета за електронни медии попада в обхвата на функционална област „Регулиране на медийните услуги и на услуги на платформи за споделяне на видеоклипове“.

Комисия за регулиране на съобщенията

Дейността на Комисията за регулиране на съобщенията е насочена към осигуряване предоставянето на съвременни и качествени електронни съобщителни услуги на гражданите и бизнеса чрез създаване на условия за развитие на пазара на електронните съобщителни мрежи и услуги, част от вътрешния пазар на Европейския съюз, създаване на съгласувани условия за инвестиции в следващо поколение електронни съобщителни мрежи, ефективна и устойчива конкуренция при предоставянето на електронни съобщителни мрежи и услуги, включително по отношение на инфраструктурата, сигурност на мрежите и услугите и равностоен достъп до услугите.

КРС ще работи за създаване на организационна, комуникационна и информационна среда за ефективно и прозрачно функциониране на администрацията на КРС, която да е в съответствие с правителствената Актуализирана стратегия за развитие на електронното управление в Република България 2019-2025 г., като осигури внедряване на информационни системи, ориентирани към бизнеса и гражданите, както и развитие и поддръжка на вътрешните електронни услуги. КРС ще прилага и модерни механизми и

методики за управление на човешките ресурси с оглед повишаване на тяхната квалификация, осигуряване на приемственост, взаимозаменяемост и кариерно развитие.

Агенция за ядрено регулиране

Агенцията за ядрено регулиране е независим специализиран орган на изпълнителната власт и председателят на агенцията осъществява държавното регулиране на безопасното използване на ядрената енергия и йонизиращите лъчения и на безопасното управление на радиоактивните отпадъци и отработеното гориво.

Комисия за енергийно и водно регулиране

Комисията за енергийно и водно регулиране е независим специализиран държавен орган за регулиране на дейностите в енергетиката и във водоснабдяването и канализацията. При осъществяване на своите правомощия комисията е независима от изпълнителната власт и дейността ѝ се осъществява въз основа на независимост, безпристрастност, професионализъм, почтеност, последователност, публичност и прозрачност.

Комисия за защита на конкуренцията

Като независим държавен орган, на Комисията за защита на конкуренцията са възложени обществено значими функции, свързани с осъществяване на контрол върху пазарните процеси, върху отношенията между пазарните участници и върху поведението на пазара както на малките предприятия, така и на компаниите и икономическите групи, заемащи съществен дял от съответния пазар. Основната роля на Комисията за защита на конкуренцията е да предотвратява прилагането на антиконкурентни практики.

Основна стратегическа цел на Комисията е да гарантира защитата и създава условия за развитие на конкуренцията и свободната инициатива в стопанската дейност и осъществява контрол за законосъобразност на решенията, действията и бездействията на възложители по процедури за възлагане на обществени поръчки и на концеденти по процедури за предоставяне на концесии.

Комисия за финансов надзор

Комисията за финансов надзор е специализиран държавен орган за регулиране и надзор на небанковия финансов сектор. Комисията извършва регулация и надзор на финансовите пазари, които са част от единния европейски пазар на финансови услуги, и осъществява надзор за спазването на европейското законодателство.

Дейността на Комисията за финансов надзор попада в обхвата на функционална област „Регулация и надзор на небанковия финансов сектор“.

Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори

Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори е специализиран държавен орган за регулиране и надзор над дейността на регистрираните одитори, който осъществява периодични проверки на одиторските фирми, които извършват одити на предприятия от обществен интерес, изразяващи се в извършване на проверки за контрол на качеството на услугите с цел постигане на високо качество на предоставяните одиторски услуги. Приоритет на комисията е утвърждаването на правилата и процедурите за извършване на проверки на качеството на дейността на регистрираните одитори, както и годишните планове за проверки.

Дейността на комисията попада в обхвата на функционална област „Осъществяване на публичен надзор над регистрираните одитори“.

3. ИНВЕСТИЦИОННА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

Подобряване управлението на публичните инвестиции е от съществено значение, предвид факта, че същите оказват влияние върху икономическото развитие на страната, инфраструктурата, социалната сфера и други области. Инвестициите в подобряване качеството на инфраструктурата носят ползи не само пряко за ползвателите ѝ, но допринасят и за стимулиране на икономическия растеж в средносрочен и дългосрочен план, създавайки по-привлекателна инвестиционна среда както за местни, така и за чуждестранни инвеститори. Подобряването на ефективността на разходване на публичните средства за капиталови инвестиции и предоставяне на финансиране на база оценка на икономически и социален ефект в условията на фискална стабилност е основна цел за Министерството на финансите.

Дефинирането, прецизирането и изграждането на устойчивост на процесите, свързани с управлението на публични инвестиции (дългосрочна стратегическа визия и планиране, координация между различните сектори и равнища на управление, оценка, приоритизиране и подбор на проекти, икономическа ефективност на публичните и частните инвестиции в инфраструктура), ще има широкообхватни положителни въздействия върху икономическите показатели и цялостното развитие на страната.

На база на наблюдение и анализ на текущите процеси, както и с оглед изготвени анализи и направени препоръки от Международния валутен фонд и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, от Министерството на финансите са идентифицирани някои основни слабости, които водят до неефективно управление на публичните инвестиции към настоящия момент:

- Недостатъчно ясни процеси и практики за оценка, приоритизиране и подбор на националните инвестиционни намерения и необходимост от осигуряване на допълняемост от различни източници на финансиране и/или заменяемост;
- Недостатъчна вертикална и хоризонтална координация на национално и териториално ниво на процесите по планиране, одобрение, финансиране и изпълнение на национални капиталови инвестиционни проекти;
- Несистематичен подход при оценяване на резултатите от изпълнението на публичните инвестиции и липса на ясна практика за определяне на контрамерки при отклонение от планирания резултат;
- Липса на специфициран контрол (одит) върху изпълнението на капиталовите инвестиции, който да отчита в достатъчна степен и чрез подходящи мерки резултатите от изпълняваните инвестиции, постигането им навреме, в пълнота и в съответствие с утвърдената стратегическа рамка;
- Недобра видимост на резултатите от изпълнението на инвестициите за обществото и постигнатите обществени ползи с дълготраен и устойчив ефект, както и за резултатите от одит, потвърждаващ ефективното разходване на публичен ресурс;
- Небалансирано използване на публичните ресурси, осигурени по линия на Европейските структурни и инвестиционни фондове и международни програми спрямо средствата от националния бюджет;

- Ограничено използване на инструмента на концесията/публично-частното партньорство за привличане на частни инвестиции при изграждането на публична инфраструктура.

С цел постигане на по-добро планиране и разходване на капиталовите разходи, както и по-висока ефективност и прозрачност при изпълнението на инвестиционните проекти, със Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. правителството стартира реализирането на национална капиталова инвестиционна програма, включваща проекти с финансиране от държавния бюджет, по програми и механизми на Европейския съюз и по други международни програми и договори. В ЗДБРБ за 2024 г. бяха включени списъци-приложения с приоритетни инвестиционни проекти, на национално и общинско ниво. Обособен бе ресурс в централния бюджет, като средствата се предоставят ежемесечно, на база предстоящи плащания по проектите.

В тази връзка в хода на изпълнението на бюджета за 2024 г. средствата за капиталови разходи на министерствата и ведомствата се предоставяха ежемесечно по реда на Закона за публичните финанси с акт на Министерския съвет на база на мотивирани предложения до Министерството на финансите за финансиране на капиталови разходи и предстоящи плащания за следващия календарен месец. Предложеният подход целеше да даде възможност за своевременно насочване на средства от централния бюджет за разходи по проекти и програми на министерствата и ведомствата, за които е налице готовност за тяхната незабавна реализация.

Текущото наблюдение върху изпълнението на въведения през 2024 г. подход на финансиране на капиталовите инвестиции със средства от държавния бюджет показва определени предизвикателства пред неговата ефективност, което наложи промяна в начина на планиране и изпълнение на инвестиционни проекти.

Считано от 1 август 2024 г. беше въведена и нова функция на министъра на финансите по координиране на процесите по подготовка, одобряване и финансово изпълнение на програми и проекти за публични капиталови инвестиции с национално финансиране от държавния бюджет за целите на бюджетната политика на страната в краткосрочен и средносрочен план.

За успешното изпълнение на възложените функции е идентифицирана необходимостта от установяване на подход и механизъм, чрез който от правителството да се гарантира, че публичните инвестиции с национално финансиране се извършват за проекти, които са в съответствие със стратегическите приоритети на национално и европейско ниво, такива, които максимизират финансовата и социално-икономическата си възвръщаемост, създават трудова заетост и допринасят за борбата с изменението на климата.

В тази връзка и с оглед подобряване процеса на планиране на публичните инвестиции, през втория етап от бюджетната процедура за 2025 г. с Указания на министъра на финансите за подготовката и представянето на проектобюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет за 2025 г. и на актуализираните им бюджетни прогнози за периода 2026-2028 г. (№ БЮ-4/30.08.2024 г.) за инвестиционните проекти, изпълнението на които се предлага да бъде финансирано със средства от държавния бюджет, се въведе структуриран и проектно-ориентиран подход, във връзка с което инвестиционните проекти бяха обособени в три групи:

- „Проекти, свързани с административната дейност“ – такива, които са класифицирани от ПРБ като придобиване, надграждане или основен ремонт на

дълготрайни активи като сгради, машини, оборудване, съоръжения, превозни средства, доставка на мебели/офис обзавеждане, предназначени за обезпечаване на административната дейност на бюджетните организации;

- „Проекти в областта на електронното управление и информационните и комуникационните технологии“ са тези по смисъла на Закона за електронното управление;
- „Стратегически инвестиционни проекти“ – такива, които са класифицирани от ПРБ с висока обществена стойност, съответстващи на заложените в стратегическите документи на национално и европейско ниво мерки/цели/приоритети.

Стратегическите инвестиционни проекти, изпълнението на които е предложено да бъде финансирано със средства от държавния бюджет, са приоритизирани от всеки ПРБ чрез оценка за съответствие с единни критерии, определени с БЮ-4/30.08.2024 г.

В зависимост от ограничения бюджетен ресурс и извършената от ПРБ приоритизация са обособени приоритетни стратегически инвестиционни проекти, които са включени в **„Програма за приоритетни стратегически инвестиционни проекти с национално финансиране за периода 2025-2028 г.“** – приложение към проекта на ЗДБРБ за 2025 г., като срокът на програмата е съобразен с изготвянето на Националния фискално-структурен план на Република България за периода 2025-2028 г. Приоритетните стратегически инвестиционни проекти са финансово обезпечени, като необходимите средства за тяхната реализация през 2025 г. са предвидени в рамките на утвърдените капиталови разходи по бюджетите на ПРБ за 2025 г.

Стратегическите инвестиционни проекти, които съгласно извършената от ПРБ приоритизация не попадат в обхвата на определената финансова рамка, формират **„Списък с резервни стратегически инвестиционни проекти с национално финансиране“** – към финансирането на които ще се пристъпи при наличие на възможност и при спазване на установените фискални правила и ограничения по Закона за публичните финанси.

С оглед създаване на устойчива нормативна уредба за управление на публичните инвестиции в България, свързани с регулациите, политиките и процесите, определящи как публичните средства се разпределят, управляват и използват за инвестиционни цели, допринасяйки за дългосрочната фискална устойчивост на страната, на последващ етап се предвижда въвеждане на нова разпоредба в Закона за публичните финанси, която ще осигури мандат на Министерския съвет за приемане на подзаконов нормативен акт за метода за оценка и процедурата за одобрение на публични инвестиционни проекти с национално финансиране и прилагане на единна методология за оценка и приоритизиране на публични инвестиционни проекти с национално финансиране.

Част IV.

Фискална децентрализация и бюджетни взаимоотношения с общините за периода 2025-2028 г.

Приходите на общините по КФП за 2025 г. спрямо програмата за 2024 г. са планирани с номинален ръст от 398,9 млн. лв.

Предвидените общински приходи за 2025 г. са в размер на 4 240,4 млн. лв., като са разработени при съобразяване с тенденциите в постъпленията през предходните няколко години, както и с предвижданите мерки за увеличаване на събираемостта на приходите от местни данъци и такси. Предвижданият ръст на общинските приходи е от 10,4% през 2025 г. спрямо програмата за 2024 г. В прогнозата за 2026 г. се предвиждат 4 810,8 млн. лв. приходи на общините, за 2027 г. – 4 445,8 млн. лв., а за 2028 г. – 4 655,2 млн. лв.

Мерките за оптимизиране събираемостта на приходите от местни данъци и такси, основно чрез Системата за обмен на информация, са както следва:

1. Обезпечаване на техническа възможност за засилване на аналитично-контролните дейности от страна на общините във връзка с установяването по реда на ДОПК и събирането на непогасени задължения за местни данъци и такси от минали години и за предоставяне на информация на Министерството на финансите във връзка с издадените актове за неплатени непогасени по давност задължения на лицата.
2. Ежедневно наблюдение и анализ на информацията от страна на общините, която те получават по реда на чл. 51 от ЗМДТ относно прехвърлените и учредените вещни права върху недвижимите имоти, превозните средства, корабите и ношувките с цел пълно обхващане на облагаемите обекти и своевременното им облагане от служителите в общинската администрация с данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства и туристически данък.
3. Обезпечаване на техническа възможност за интеграция на софтуерния продукт за администриране на местни данъци и такси в общините с регистрови справки от Регистър на населението – Национална база данни „Население“, касаещи семейно положение, адрес и родственост, с цел ускоряване на процеса по определяне и установяване на местните данъци.
4. Обезпечаване на техническа възможност за интеграция на софтуерния продукт за администриране на местни данъци и такси в общините със системата за сигурно електронно връчване с цел осигуряване на възможност за електронно връчване на съобщения и актове, издавани от общинските органи по приходите.

Предвидени са разходи за общините за 2025 г. в размер на 11 828,7 млн. лв., които като относителен дял достигат 5,5% спрямо БВП, а спрямо общата структура на разходите по КФП – 12,5%.

Разходите за местни дейности през 2025 г. са в размер на 3 813,3 млн. лв. и представляват 32,2% от общите разходи на общините.

Предвидените за 2025 г. разходи за делегираните от държавата дейности са в размер на 8 015,4 млн. лв., като са увеличени спрямо 2024 г. с 944,5 млн. лв., с което се осигурява ръстът на МРЗ от 933 лв. на 1 077 лв., увеличение на възнагражденията на педагогическите специалисти за достигане на средна работна заплата не по-малко от 125 на сто от средната работна заплата за страната за 2024 г. и увеличение с 5% на средствата за останалия персонал.

В прогнозата за 2026 г. се предвиждат разходи за общините в размер на 11 904,1 млн. лв., от които разходите за местни дейности са 3 880,4 млн. лв. и за делегирани от държавата дейности – 8 023,7 млн. лв.

В прогнозата за 2027 г. се предвиждат разходи за общините в размер на 11 960,5 млн. лв., от които разходите за местни дейности са 3 929,1 млн. лв. и за делегирани от държавата дейности – 8 031,4 млн. лв.

В прогнозата за 2028 г. се предвиждат разходи за общините в размер на 11 977,5 млн. лв., от които разходите за местни дейности са 3 937,7 млн. лв. и за делегирани от държавата дейности – 8 039,8 млн. лв.

Табл. IV-1: Основни бюджетни взаимоотношения на общините с централния бюджет за периода 2025-2028 г. (в хил. лв.)

Основни бюджетни взаимоотношения	Проект 2025	от тях:		Прогноза 2026	Прогноза 2027	Прогноза 2028
		местни	делегирани			
Общо:	8 855 909,1	840 517,4	8 015 391,7	8 864 262,7	8 871 895,6	8 880 337,6
Обща субсидия за делегираните от държавата дейности	7 892 909,1	0,0	7 892 909,1	7 901 262,7	7 908 895,6	7 917 337,6
Обща изравнителна субсидия	460 000,0	460 000,0	0,0	460 000,0	460 000,0	460 000,0
Трансфер за зимно поддържане и снеготочистване на общински пътища	49 000,0	49 000,0	0,0	49 000,0	49 000,0	49 000,0
Целева субсидия за капиталови разходи	454 000,0	331 517,4	122 482,6	454 000,0	454 000,0	454 000,0

Източник: МФ

В прогнозата за 2025 г. са разчетени **основни бюджетни взаимоотношения между общините и централния бюджет** в общ размер 8 855,9 млн. лв., от които обща субсидия за делегираните от държавата дейности – 7 892,9 млн. лв.; обща изравнителна субсидия – 460,0 млн. лв.; трансфер за зимно поддържане и снеготочистване на общински пътища – 49,0 млн. лв.; целева субсидия за капиталови разходи – 454,0 млн. лв.

Допълнително в бюджетните взаимоотношения между централния бюджет и бюджетите на общините като трансфер за други целеви разходи за местни дейности са предвидени 70,0 млн. лв. за достигане на минималната работна заплата за 2025 г. в местните дейности на общините. Разпределението на средствата по общини е на база относителния дял на разходите за заплати и възнаграждения на конкретната община в съответната функция в

местните дейности спрямо общия им размер във функцията и съобразно теглото на всяка функция, определено чрез относителния дял на броя персонал на минимална работна заплата за всяка функция в местни дейности спрямо общия брой персонал на минимална работна заплата в местни дейности по данни от отчета за касовото изпълнение на бюджета на общината към 31 декември 2023 г. и справката за натурални показатели към него.

Част V.

Управление на средствата от европейските фондове и програми за периода 2025-2028 г.

1. НАЦИОНАЛЕН ФОНД

В рамките на сметката за средства от Европейския съюз на Националния фонд (ССЕС на НФ) се планират приходите и разходите за периода 2025-2028 г. по оперативните програми/програми, съфинансирани от Европейския социален фонд (ЕСФ), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕПНЛ), Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ), двустранните програми за трансгранично сътрудничество по външни граници (ПТГС) на Европейския съюз и програмите, съфинансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП), Норвежкия финансов механизъм (НФМ) и Швейцарско-Българска програма за сътрудничество (ШБПС).

1.1. ПРИХОДНА ЧАСТ

Очакваните приходи през 2025 г. са в размер на 5 893,8 млн.лв.

Разчетите за приходите включват определения индикативен размер на разходите, които се очаква да бъдат възстановени от Европейската комисия (ЕК) през периода и са изчислени, като са взети под внимание следните особености:

- Оперативни програми/програми, съфинансирани от ЕСФ/ЕСФ+, ЕФРР, КФ, ФЕПНЛ и ПТГС:
  - 1% от общия размер на финансовите бюджетни кредити за оперативни програми „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Региони в растеж“ и „Околна среда“ съгласно Регламент (ЕС) 2024/795 за програмен период 2014-2020 г. и 95% за програмен период 2021-2027 г. от размера на разходите, съответстващи на европейското съфинансиране, извършени през последните два месеца на предходната година за програмите от програмен период 2021-2027 г.;
  - 95% от размера на разходите, съответстващи на европейското съфинансиране, планирани през първите десет месеца на годината, за която се отнасят прогнозите за програмите от програмен период 2021-2027 г.;
  - до 5% от размера на сертифицираните разходи през предходната счетоводна година, които се очаква да бъдат възстановени от ЕК при

годишното уравниване на сметките през годината, за която се отнасят прогнозите за програмите от програмен период 2021-2027 г.;

- предварителното годишно финансиране по програмите за програмен период 2021-2027 г.
- Приходите по Механизма за възстановяване и устойчивост са прогнозирани въз основа на профила на плащанията, който се очаква да се договори с европейските служби при предстоящото ревизиране на Плана по линия на чл. 21 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съществува риск в рамките на процедурата по изготвяне на ревизирания НПВУ и последващото му одобрение от Съвета на Европейския съюз да настъпят промени в стойностите на отделните траншове в зависимост от начина на преразпределяне на етапите и целите, включени в тях, а и възможността за подаване на трето и последващи искания за плащания към ЕК е обвързана с финализиране на процеса по изменение на НПВУ по линия на чл. 21;
- Прогнозните приходи по програмите, съфинансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, Норвежкия финансов механизъм и Швейцарско-Българската програма за сътрудничество са индикативни и се базират на прогнозите за плащания по договори с бенефициенти и разходите на отделните органи и на програмните оператори за дейности по управление на програмите.

Рискове за изпълнение на прогнозите за приходите по програмите в рамките на ССЕС на НФ:

- Изпълнението на заложените приходи по програмите от програмен период 2021-2027 г. е пряко обвързано с изпълнението на разходите, което от гледна точка на салдото се очаква да има неутрален ефект, тоест при неизпълнение на разходите се очаква съизмеримо неизпълнение на приходите;
- Приходната част на прогнозата в частта на НПВУ се базира на индикативен профил за плащанията, който отчита очакваното изменение на сроковете за изпълнението на етапите и целите съгласно проекта на изменение на НПВУ по чл. 21 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съществува риск при одобрението на ревизирания План да настъпят промени в стойностите на отделните траншове в зависимост от начина на преразпределяне на етапите и целите, включени в тях;
- Евентуалното забавяне на процеса по изменение на НПВУ по линия на чл. 21 ще постави под риск изпълнението на приходната част, поради обвързаността на финализирането на преговорите с подаването на трето и последващи искания за плащания към ЕК;
- Съществен риск за изпълнението на представените прогнози по НПВУ произтича от естеството на изпълнение на самия механизъм, който е резултатно ориентиран и приходите са пряко обвързани с изпълнените етапи и цели, а не с реално извършените и декларирани като допустими разходи, което може да доведе до дисбаланс по отношение на салдото на сметката за средства от ЕС на Национален фонд през 2025 г.;
- От Европейската комисия е извършена предварителна оценка на искането на Република България за второто плащане по НПВУ, подадено на 7 октомври 2023 година. Комисията отчита, че по второто плащане по ПВУ, от заложените 62 етапи и цели 53 са изпълнени, а към настоящия момент осем етапа и една цел не

са изпълнени в задоволителна степен, което може да доведе до намаляване на планираните приходи по проектобюджета за 2025 г. при липса на изпълнение в шестмесечен период след формалното оповестяване на оценката.

1.2. РАЗХОДНА ЧАСТ

Очакваните разходи за 2025 г. са в размер на 7 441,6 млн. лв.

При планирането на разходите по програмите в рамките на ССЕС на НФ са взети под внимание:

- етапът на изпълнение на програмите/инвестициите;
- прогнозите на отделните органи и структури за периода 2025-2028 г.;
- изпълнението на прогнозите на Управляващите органи, програмните оператори и другите структури отговорни за управлението на програмите за минали години;
- спецификите на отделните програми от гледна точка на икономическата област, към която са насочени;
- договорените до момента средства по отделните програми.

Очакваните разходи по НПВУ се основат на актуалните към момента на изготвяне на прогнозата финансови планове по инвестициите, включени в одобрения на 04.05.2022 г. от ЕК Национален план за възстановяване и устойчивост, изменен по реда на чл. 18 от Регламент (ЕС) № 2021/241 на 05.12.2023 г., както и очаквани промени при предстоящото преговаряне на Плана съгласно чл. 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

Прогнозните разходи по програмите, съфинансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, Норвежкия финансов механизъм и Швейцарско-Българската програма за сътрудничество са индикативни и обхващат бъдещи плащания по договори с бенефициенти и разходи на отделните органи и на програмните оператори за дейности по управление на програмите.

Разходите по НПВУ и програмите от програмен период 2021-2027 г. са пряко зависими от наличието на висока проектна готовност и административен капацитет, което при създаването се струпване на дейности по приключване на оперативните програми от програмен период 2014-2020 г. и стартиране на тези от програмен период 2021-2027 г. и инвестициите по Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) създава риск от забавяне на изпълнението и евентуално неизпълнение.

Важно е да се отбележи, че всяко забавяне на темповете на извършване на разходи по програмите, съфинансирани със средства от ЕС, спрямо разчетените данни, особено при програмите на споделено управление от програмен период 2021-2027 г., би довело до намаляване на размера на разходите, които се заявяват за възстановяване към ЕК, което от своя страна ще се отрази в намаление на постъпленията към Република България през съответните години.

Рискове за изпълнение на прогнозите за разходите по програмите в рамките на ССЕС на НФ:

- Натрупаното забавяне и по-бавен от очакваното темп на изпълнение на програмите от 2021-2027 г., в резултат на късното одобрение на европейската

нормативна уредба, съответно на самите програми, изместване на фокуса към приключването на оперативните програми от периода 2014-2020 г.;

- Забавеното изпълнение на по-голямата част от инвестициите от НПВУ, в резултат на което усвоените до този момент средства са незначителни, а темпът на нарастване на разходите – недостатъчно висок на фона на оставащия кратък период за допустимост на разходите (м. август 2026 г.);
- Все още неприключения процес по предоговаряне на Плана с европейските служби във връзка с изменението по чл. 21 от Регламент (ЕС) 2021/241 затруднява изпълнението и в комбинация с краткия времеви период за изпълнение на мерките до 31 август 2026 г., води до съществен риск от неусвояване на европейския ресурс.

2. ДЪРЖАВЕН ФОНД „ЗЕМЕДЕЛИЕ“

2.1. ПРИХОДИ И ПОСТЪПЛЕНИЯ

При разработване на разчетите за приходите и постъпленията за периода 2025-2028 г. по програмите, финансирани от ЕС, е взет под внимание определеният индикативен размер на разходите, който се очаква да бъде възстановен от ЕК през този период. Очакваните приходи и постъпления по години са, както следва: 2 762,8 млн. лв. през 2025 г., в размер до 2 239,3 млн. лв. за 2026 г., в размер до 2 613,7 млн. лв. за 2027 г. и до 2 424,7 млн. лв. през 2028 г.

2.2. РАЗХОДИ И ПЛАЩАНИЯ

Очакваните разходи и плащания за периода 2025-2028 г. са, както следва: 4 286,9 млн. лв. за 2025 г., 3 219,3 млн. лв. за 2026 г., 3 226,0 млн. лв. за 2027 г. и 3 225,3 млн. лв. за 2028 г.

ОБЩА СЕЛСКОСТОПАНСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

Приоритетите в областта на селскостопанската политика са насочени към осигуряване на стабилна пазарна среда, подкрепа на доходите на земеделските стопани и развитие на селските райони. Основните инструменти за провеждането на общата селскостопанска политика са директните плащания и пазарната подкрепа на земеделските стопани (1-ви стълб на ОСП), като по него се предвижда да се изплащат средства за подпомагане на земеделските стопани по обвързани и необвързани с производството схеми за директни плащания и за пазарна подкрепа, а по интервенциите за директни плащания за сметка на ЕС през периода 2025-2028 г. се предвижда да бъдат усвоявани за 2025 г. – 1 627,1 млн. лв., за 2026 г. – 1 644,3 млн. лв., за 2027 г. – 1 655,6 млн. лв. и за 2028 г. – 1 663,3 млн. лв. По политиката за развитие на селските райони – 2-ри стълб на ОСП - ще се изплащат средствата за развитие на селските райони, в това число за директни плащания от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, както следва: за 2025 г. средства от ЕС са в размер на 1 686,2 млн. лв., за 2026 г. – в размер на 552,5 млн. лв., за 2027 г. – 551,2 млн. лв., за 2028 г. – 552,7 млн. лв. Средствата предвидени за национално съфинансиране са съответно за 2025 г. – 782,4 млн. лв., за 2026 г. – 828,8 млн. лв., за 2027 г. – 826,8 млн. лв. и за 2028 г. – 829,1 млн. лв.

В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС и да изплаща за селскостопанската политика са, както следва:

Табл. V-1: Разходи и плащания за селскостопанската политика за периода 2025-2028 г.

(млн. лв.)

	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Средства от ЕС	3 392,8	2 268,6	2 278,5	2 276,6
Национално съфинансиране и авансови плащания	853,5	896,9	897,6	900,8
Общо	4 246,3	3 165,5	3 176,1	3 177,4

Източник: МФ

ОБЩА РИБАРСКА ПОЛИТИКА ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

Преобладаващата част от мерките по Програмите за морско дело, рибарство и аквакултури за периода са насочени към повишаване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектор рибарство; насърчаване на устойчиво, отличаващо се с ефективно използване на ресурсите рибарство; диверсификация на дейностите, в рамките на сектор рибарство, както и в други сектори на морската икономика; пазарна организация за продуктите на риболов и аквакултурите и други.

В средносрочен план средствата, които страната ни предвижда да усвоява по програмите на ЕС и да изплаща за общата рибарска политика са, както следва:

Табл. V-2: Разходи и плащания за рибарската политика за периода 2025-2028 г.

(млн. лв.)

	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
Средства от ЕС	28,4	37,7	34,9	33,5
Национално съфинансиране и авансови плащания	12,2	16,2	15,0	14,4
Общо	40,6	53,8	49,9	47,8

Източник: МФ

3. ДРУГИ СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС И СРЕДСТВА ПО МЕЖДУНАРОДНИ ПРОГРАМИ И ДОГОВОРИ, ЗА КОИТО СЕ ПРИЛАГА РЕЖИМ НА СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕС

С актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. са разчетени приходи, разходи и съответното съфинансиране от държавния бюджет по други сметки за средства от Европейския съюз и средства по международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз. Разчетите са изготвени на база предложенията на първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет за очакваните приходи и разходи, включително и за съфинансирането им, по различните международни програми, проекти и договори.

Финансирането на политиката в областта на вътрешния ред и сигурността се допълва със средства от Европейския съюз и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от ЕС. В прогнозата за периода 2025-2028 г. на МВР са включени средства по Фонд „Убежище, миграция и интеграция“ (ФУМИ), Фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС), „Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика за периода 2021-2027 г.“, проекти, програми и грантови споразумения. Прогнозираното национално съфинансиране по тях възлиза на 71,8 млн. лв. за 2025 г., 45,6 млн. лв. за 2026 г., 26,1 млн. лв. за 2027 г. и 24,3 млн. лв. за 2028 г.

В прогнозата за периода 2025-2028 г. в областта на регионалното развитие са разчетени приходите и разходите за дванадесетте програми на Европейския съюз по трите направления на европейското териториално сътрудничество (ИНТЕРРЕГ): трансгранично (V-A), транснационално (V-B) и междурегионално (V-C), съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Инструмента за предприемчивостна помощ II (ИПП II) и Европейския инструмент за съседство (ЕИС) за периода 2014-2020 г. и за периода 2021-2027 г., в които България участва.

В проектобюджета за 2025 г. и прогнозата за периода 2026 - 2028 г. на Министерството на финансите са включени средства по § 62-00 „Трансфери между бюджети и сметки за средствата от Европейския съюз (нето)“, §§ 62-02 „предоставени трансфери (-)“ както следва: (-42 752,1 хил. лв.) за 2025 г.; (-7,2 хил. лв.) за 2026 г.; (-3,6 хил. лв.) за 2027 г. и (-3,6 хил. лв.) за 2028 г., които представляват съответното съфинансиране от държавния бюджет, като предоставени трансфери от бюджета на ВРБ⁴⁰ към сметки за средства от ЕС, съответно:

- по програма „Фискалис“ (-3,6 хил. лв.) за всяка от четирите години;
- по програма за Инструмент за финансова подкрепа за оборудване за митнически контрол – ССЕИ (-42 711,5 хил. лв.) за 2025 г.;
- по проект „Подобряване на международното сътрудничество с европейските хазартни регулатори за консолидиране на съвместни мерки за противодействие на прането на пари и укриването на данъци, с цел защита на финансовите интереси на ИС“ по програма за ЕС за борба с измамите (EUAF) на Европейската служба за борба с измамите (OLAF) – (-37 хил. лв.) за 2025 г. и (-3,6 хил. лв.) за 2026 г.

⁴⁰ Второстепенен разпоредител с бюджет.

4. ВНОСКИ НА БЪЛГАРИЯ В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

4.1. ПРОГНОЗА ЗА ВНОСКАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ОБЩИЯ БЮДЖЕТ НА ЕС

Прогнозата за размера на вноските на Република България в общия бюджет на Европейския съюз по години за периода 2025-2028 г. е, както следва: 2 020,5 млн. лв. за 2025 г., 2 247,9 млн. лв. за 2026 г., 2 414,7 млн. лв. за 2027 г. и 2 294,3 млн. лв. за 2028 г.

Тази прогноза е изготвена въз основа на:

- действащото европейско законодателство по отношение бюджета на ЕС⁴¹, както и Съобщение на Комисията до Европейския парламент (ЕП) и Съвета „Техническа корекция на многогодишната финансова рамка за 2025 г. в съответствие с член 4 от Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021-2027“ и Доклада на Европейската комисия (ЕК) до ЕП и Съвета „Дългосрочна прогноза за бъдещите входящи и изходящи парични потоци на бюджета на ЕС за периода 2025-2029 г.“;
- прогнози по години за периода 2025-2028 г. за отделните категории собствени ресурси⁴², съставляващи вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изготвени при отчитане есенната макроикономическа прогноза за периода 2025-2028 г.;
- прогнози по години за периода 2025-2028 г. за отделни категории собствени ресурси, съставляващи вноските в общия бюджет на ЕС на останалите държави членки, изготвени въз основа на одобрените прогнози за 2025 г. на заседанието на Консултативния комитет по собствените ресурси (ККСР) – Подкомитет „Прогнози“, проведено на 23.05.2024 г., преизчислени чрез прилагане на очакваните стойности за номиналните и реалните растежи на brutния национален доход (БНД) и brutния вътрешен продукт (БВП) и за дефлатора (въз основа на есенната прогноза на ЕК) по години и държави членки с оглед изчисляване на съответните вноски за 2025-2028 г.

Оценка на бюджетните ефекти от промените в допусканията, макроикономическите показатели и/или в нормативната уредба по години за периода 2025-2028 г.

Проведените симулации показват, че промяната в размера на всеки един от компонентите на вноската на България в бюджета на ЕС, както и на лежащите в основата

---

⁴¹ Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на ЕС и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом; Регламент (ЕС, Евратом) 2024/765 на Съвета от 29 февруари 2024 година за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 за определяне на многогодишната финансова рамка (МФР) за годините 2021-2027.

⁴² Традиционни собствени ресурси (мита) и собствени ресурси на база brutния национален доход (БНД), данъка върху добавената стойност (ДДС), nereциклираните отпадъци от опаковки от пластмаса и участието на България във финансирането на brutното намаление за Австрия, Дания, Германия, Нидерландия и Швеция и за вноска за корекция за неучастие на съответни държави членки в някои политики за свобода, сигурност и правосъдие, вкл. съответните суми за т.нар. „ДДС- и БНД-баланси“, които следва да се платят през 2025 г. съгласно Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014, възлизащи на обща сума от 49,4 млн. лв.

му приходи и/или макроикономически показатели, би довела до правопрпорционално изменение на общия размер на вноската. Същевременно поради структурата на системата на собствените ресурси на ЕС и взаимнообвързаността между елементите ѝ, промени в размера на собствените ресурси, предоставяни от останалите държави членки, биха дали отражение върху размера на ресурса на база БНД и от България, като зависимостта в общия случай е обратнопропорционална.

Друга важна особеност е фактът, че в процеса на изпълнението на бюджета на ЕС е възможно да се наложи промяна в размера (увеличение или намаление) на вноската на България поради въздействието на някои от следните фактори или комбинация от тях: възникнали непредвидени допълнителни нужди от средства по бюджета на ЕС при изпълнение на разходните политики или промяна в размера на събраните традиционни собствени ресурси от всички държави членки и/или на другите приходи на ЕС (извън собствените ресурси, вкл. установяването на излишък или дефицит от предходната година), които се отразяват чрез коригиращи бюджети към бюджета на ЕС за дадената година и съответно водят до преизчисляване на дължимите вноски от всички държави членки; периодични актуализации на данните за предишни години за ДДС-базите, за БНД на държавите членки и на количествата нерестриктирани отпадъци от опаковки от пластмаса с оглед постигане на по-голяма точност при изчислението на вноските им; промяна в законодателството на ЕС, регулиращо размера на Многогодишната финансова рамка и/или предоставянето на собствените ресурси или други аспекти от системата на собствените ресурси на ЕС и др.

4.2. ПРОГНОЗА ЗА ВНОСКАТА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ СЪГЛАСНО СПОРАЗУМИЕТО ЗА ФИНАНСОВ ПРИНОС ПО ИНСТРУМЕНТА МАКРОФИНАНСОВА ПОМОЩ +

Изготвена е прогноза за вноските на България за периода 2025-2027 г. съгласно Споразумението за финансов принос между Република България и Европейската комисия съгласно член 7 от Регламент (ЕС) 2022/2463 на Европейския парламент и на Съвета, който се отнася до създаването на инструмент за предоставяне на подкрепа на Украйна през 2023 г. (макрофинансова помощ +). Чрез сключените споразумения за принос България и останалите държави членки се ангажираха, при определените в Регламент (ЕС) 2022/2463 и споразумението условия, да покриват т.нар. „лихвена субсидия“ в периода 2024-2027 г., във връзка с евентуалното поемане от страна на ЕС на лихви по отпуснатия на Украйна заем в размер до 18 млрд. евро под формата на инструмента „макрофинансова помощ +“.

В тази връзка се прогнозира вноски от страна на България в размер на близо 6,9 млн. лева на година в периода 2025-2027 г.

Прогнозата е в съответствие с приложеното в споразумението за финансов принос разпределение за максималния размер на вноските по държави членки за периода 2024-2027 г., като взема предвид както предоставените при обсъжданията му разяснения от страна на Европейската комисия, че прогнозите ѝ са изготвени при предвиждане на равни годишни вноски, така и размера на вече платените през 2024 г. траншове от България.

Оценка на бюджетните ефекти от промените в допусканията, макроикономическите показатели и/или в нормативната уредба по години за периода 2025-2028 г.

Вноските на България не следва да превишават определения в разпределението към споразумението максимален общ размер. Възможни са обаче вариации в отделните години поради включените в споразумението за финансов принос особености. По-конкретно, очаква се част от финансирането за лихвената субсидия при възможност да се поеме от общия бюджет на ЕС, като държавите членки покриват останалата част. Също така разлики между отделните години ще са възможни поради прилагането на различен размер на т.нар. „БНД-ключ“ (делът на БНД на всяка от държавите членки в общия БНД на ЕС) съобразно размера му в последния одобрен годишен или коригиращ бюджет на ЕС. Не на последно място, промяна в очаквания размер на максималните вноски е възможен при задействане на включената в споразумението клауза за преразглеждане.

Средства за дейности, свързани с приемането на еврото

Членството на България в еврозоната е основен приоритет на българските власти, като за тази цел се провежда интензивна практическа подготовка на страната за въвеждане на еврото. Сред основните дейности, които предстои да се осъществят, са адаптирането на информационните системи за работа с еврото, както и изпълнението на Комуникационна стратегия за информация и публичност на присъединяването на България към еврозоната. В тази връзка за 2025 и 2026 г. са заложили средства в размер съответно на 17,0 млн. лв. и 3,0 млн. лв.

Част VI.

Политика по дълга и финансирането за периода 2025-2028 г.

Политиката на правителството за управление на държавния дълг за периода 2025-2028 г. ще бъде насочена към осигуряване на необходимите ресурси за рефинансиране на дълга в обращение, финансиране на планираните дефицити по държавния бюджет и обезпечаване на ликвидната позиция на фискалния резерв. Основните предизвикателства и цели ще бъдат съсредоточени в посока обезпечаване на възможности за пазарно-ориентирано финансиране както на местния, така и на международните капиталови пазари и на договаряне на държавни заеми от международни финансови институции, включително за финансиране на проекти и програми при спазване на нормативно регламентирания годишни дългови ограничения.

1. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ. ОБСЛУЖВАНЕ И ФИНАНСИРАНЕ

Номиналният размер на държавния дълг към 31.12.2024 г. възлиза на 47,4 млрд. лв. или под прага на предвиденото в Закона за държавния бюджет за 2024 г. дългово ограничение от 48,0 млрд. лв. В номинално изражение дългът бележи увеличение от 6,9 млрд. лв. в сравнение с нивото, регистрирано в края на 2023 г. (40,5 млрд. лв.), основно в резултат на новопоетия държавен дълг (емисии на ДЦК на вътрешния пазар и облигации на международните капиталови пазари (МКП) в общ размер от 10,2 млрд. лв.).

Емитираните ДЦК на вътрешния пазар са с обща номинална стойност 1,7 млрд. лв. и са разпределени в две емисии: 3-годишни ДЦК с номинален обем от 0,9 млрд. лв. и 6-годишни ДЦК с номинален обем от 0,8 млрд. лв. На външните капиталови пазари (в рамките на Средносрочната програма за емитиране на дълг на МКП (GMTN) са емитирани облигации в три транша, деноминирани в евро и щатски долари, както следва: 8-годишни еврооблигации с номинален обем от 1,75 млрд. евро, 20-годишни еврооблигации с номинален обем от 1,25 млрд. евро и 12,5-годишни облигации деноминирани в щатски долари с номинален обем от 1,5 млрд. щ.д. През 2024 г. са извършени погашения по държавния дълг към външни и вътрешни кредитори в размер на 3,5 млрд. лв.

Съотношението на държавния дълг към БВП към края на 2024 г. възлиза на 23,5%, при 21,9% в края на предходната година.

Бюджетната 2025 г. започна при липсата на приет от Народното събрание Закон за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2025 г., като за периода до приемане на ЗДБРБ за 2025 г. се прилагат разпоредбите на чл. 87, ал. 1 и ал. 2 на Закона за публичните финанси (ЗПФ), при действието на разпоредбите на Закона за събирането на приходи и извършването на разходи през 2025 г. до приемането на Закона за

държавния бюджет на Република България за 2025 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2025 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2025 г.

Съгласно разпоредбата на чл. 87, ал. 2 от ЗПФ, през 2025 г. Министерският съвет може да поема държавен дълг единствено за осигуряване на необходимите средства за рефинансиране на дълга в обращение до размера на годишните погашения по държавния дълг, поет до началото на 2025 г., съответно новият държавен дълг, който може да бъде поет за периода на действие на визираните разпоредби, се равнява на общия размер на погашенията по държавния дълг в размер на 3,7 млрд. лв.

В рамките на визираната разпоредба, Министерството на финансите през януари 2025 г. емитира ДЦК на вътрешния пазар в общ номинален размер от 0,6 млрд. лв. (3-годишни ДЦК с номинална стойност 300,0 млн. лв. и падеж 22.01.2028 г. и 7-годишни ДЦК с номинална стойност 300,0 млн. лв. и падеж 29.01.2032 г.). През същия период са извършени погашения по вътрешния държавен дълг в размер на 0,6 млрд. лв., поради което общият размер на държавния дълг в номинално изражение към 31.01.2025 г. остана непроменен в сравнение с нивото, регистрирано в края на 2024 г. от 47,4 млрд. лв. В началото на февруари 3-годишната облигация беше преотворена, като бяха пласирани нови 100 млн.лв от нея, с което общият обем на емисията достигна 400 млн. лв.

Със ЗДБРБ за 2025 г. се предоставя възможност за поемане на държавен дълг както за осигуряване на необходимите средства за рефинансиране на дълга в обращение, така и за финансиране на планираните дефицити по държавния бюджет и обезпечаване на ликвидната позиция на фискалния резерв.

Планира се ново дългово финансиране в размер до 16,9 млрд. лв., с което се осигурява възможност за емитиране на ДЦК на вътрешния и международните капиталови пазари, както и за сключване на структурни програмни заеми в общ размер до 750 млн. евро (1 466,9 млн. лв.) с ЕИБ⁴³ (в размер до 500 млн. евро) и БРСЕ⁴⁴ (в размер до 250 млн. евро) за съфинансиране на проекти, изпълнявани със средства от Европейските фондове при споделено управление, през програмния период 2021-2027 г.

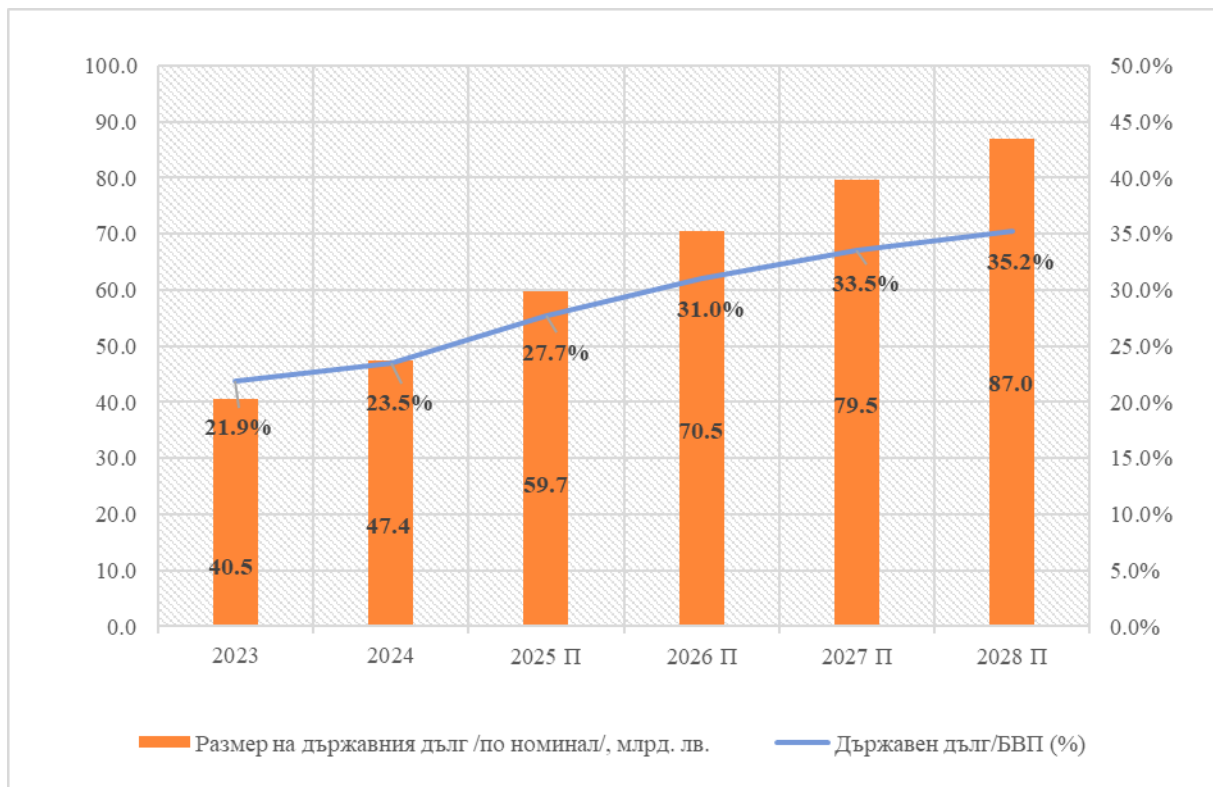
Дългът в обращение, който ще бъде рефинансиран през 2025 г. е в размер на 3,7 млрд. лв. (в т.ч. 3,3 млрд. лв. падежи на емисии на ДЦК на вътрешния пазар). На базата на планираните дългови операции се очаква максималният размер на държавния дълг към края на 2025 г. да не надвишава 59,8 млрд. лв.

---

⁴³ Европейска инвестиционна банка.

⁴⁴ Банка за развитие на Съвета на Европа.

Граф. VI-1: Държавен дълг и съотношение на държавния дълг към БВП

Източник: МФ

През периода 2026-2028 г. планираното ново дългово финансиране възлиза съответно на 13,3 млрд. лв., 12,4 млрд. лв. и 10,9 млрд. лв. годишно, като дългът в обращение, който ще бъде рефинансиран е в размер на 2,8 млрд. лв. за 2026 г., 3,4 млрд. лв. за 2027 г. и 3,5 млрд. лв. за 2028 г. Въз основа на тези допускания през периода 2026-2028 г. се предвижда значителен темп на нарастване на държавния дълг, достигайки съответно до 70,5 млрд. лв. или 31,0% от БВП, 79,5 млрд. лв. или 33,5% от БВП и 87,0 млрд. лв. или 35,2% от БВП.

Пред реализирането на дълговото финансиране както през 2025 г., така и през целия прогнозен период се запазват рисковете, породени от външни фактори, които емитентът не би могъл да управлява, като волатилност на финансовите пазари, геополитическа несигурност и др. Преобладаващият дял на пазарните източници за дългово финансиране предполага привнасяне на всички външни рискове, както при изпълнение на финансирането на бюджета, така и при вътрешния дългов пазар, който е със сравнително ограничен капацитет и пазарни участници.

Направените допускания за новото дългово финансиране на бюджета в средносрочен аспект и индикативното разпределение между външни и вътрешни източници на финансиране, валута, матуритет и лихвени условия на планирания нов дълг, както и извършените дългови операции имат пряко отражение върху структурата на държавния дълг през разглеждания период от 2023-2028 г.

Табл. VI-1: Държавен дълг – показатели за вътрешен и външен дълг

Показатели	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	отчет	отчет	проект	прогноза	прогноза	прогноза
Държавен дълг, млн. лв.	40 514,0	47 383,9	59 707,1	70 488,1	79 533,6	86 968,9
Държавен дълг/БВП (%)*	21,9%	23,5%	27,7%	31,0%	33,5%	35,2%
Външен дълг, млн. лв.	29 898,6	35 448,5	49 764,6	61 048,3	68 233,3	75 849,1
Външен дълг/БВП (%)	16,1%	17,6%	23,1%	26,8%	28,8%	30,7%
Вътрешен дълг, млн. лв.	10 615,4	11 935,4	9 942,5	9 439,8	11 300,3	11 119,8
Вътрешен дълг/БВП (%)	5,7%	5,9%	4,6%	4,2%	4,8%	4,5%
БВП, млн. лв.	185 232,5	201 469,9	215 230,5	227 417,1	237 292,8	247 003,6

* Поради закръгления сумарната позиция не се изчерпва от съставните ѝ числа.

Източник: МФ

В сравнение с нивата през 2023 г. към края на 2024 г. се наблюдава увеличение както при вътрешния дълг от 10,6 млрд. лв. до 11,9 млрд. лв., така и при външния дълг от 29,9 млрд. лв. до 35,4 млрд. лв. Тенденцията за нарастване на външния държавен дълг се запазва през целия прогнозен период, докато при вътрешния дълг се очаква намаление през периода 2025-2026 г. и нарастване в следващите години.

Табл. VI-2: Структура на държавния дълг за периода 2023-2028 г.

Показатели	2023	2024	2025	2026	2027	2028
	отчет	отчет	проект	прогноза	прогноза	прогноза
Матуритетна структура на дълга по остатъчен матуритет						
Дълг с матуритет до 1 г.	8,2%	7,2%	4,2%	4,6%	4,4%	6,8%
Дълг с матуритет от 1 до 5 г.	26,7%	29,1%	25,7%	23,7%	23,6%	19,4%
Дълг с матуритет от 5 до 10 г.	36,1%	31,4%	36,9%	35,0%	33,2%	30,0%
Дълг с матуритет над 10 г.	29,0%	32,4%	33,2%	36,7%	38,8%	43,7%
Структура на дълга по видове инструменти						
Облигации, емитирани на МКП	61,8%	65,0%	74,8%	79,5%	79,6%	82,3%
ДЦК, емитирани на вътр. пазар	26,2%	25,2%	16,7%	13,4%	14,2%	12,8%
Държавни заеми	10,3%	9,7%	7,8%	6,6%	5,8%	4,2%
Държавни инвестиционни заеми	1,7%	0,1%	0,7%	0,5%	0,4%	0,7%
Лихвена структура						
Заеми с фиксирани лихви	99,5%	99,7%	99,9%	99,9%	100,0%	100,0%
Заеми с плаващи лихви	0,5%	0,3%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
Валутна структура						
Дълг в лева	25,1%	24,2%	16,7%	13,4%	14,2%	12,8%
Дълг в щатски долари	0,0%	6,0%	4,5%	3,9%	3,4%	3,1%
Дълг в евро	74,8%	69,7%	78,7%	82,7%	82,4%	84,1%
Дълг в други валути (яп. йени)	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%

Показатели	2023 отчет	2024 отчет	2025 проект	2026 прогноза	2027 прогноза	2028 прогноза
Структура на държавните заеми по кредитори						
Заеми от ЕС /в т.ч. ЕИБ и ЕК/	81,1%	82,3%	81,4%	79,1%	78,3%	84,5%
Заеми от МБВР	4,4%	3,0%	1,7%	0,9%	0,2%	0,0%
Заеми от БРСЕ	7,1%	7,2%	10,0%	13,2%	14,8%	15,1%
Заеми от други кредитори	7,4%	7,5%	7,0%	6,8%	6,7%	0,4%
Средна продължителност на дълга в обращение /в години/	7 г. и 10 м.	8 г. и 3 м.	9 г.	9 г. и 2 м.	9 г. и 6 м.	9 г. и 7 м.

Източник: МФ

В структурата на дълга по остатъчен матуритет към края на 2024 г. се наблюдава превес на дълга със срочност над 10 г. – 32,4% (при 29,0% за 2023 г.), следван от дълга със срочност от 5 до 10 г. – 31,4% (при 36,1% за 2023 г.), дълга със срочност от 1 до 5 г. – 29,1% (при 26,7% за 2023 г.) и този с матуритет до 1 г. – 7,2% (при 8,2% за 2023 г.). През целия прогнозен период се наблюдава запазване на преобладаващия дял на дълга с матуритет от 5 до 10 г. и на дълга с матуритет над 10 години.

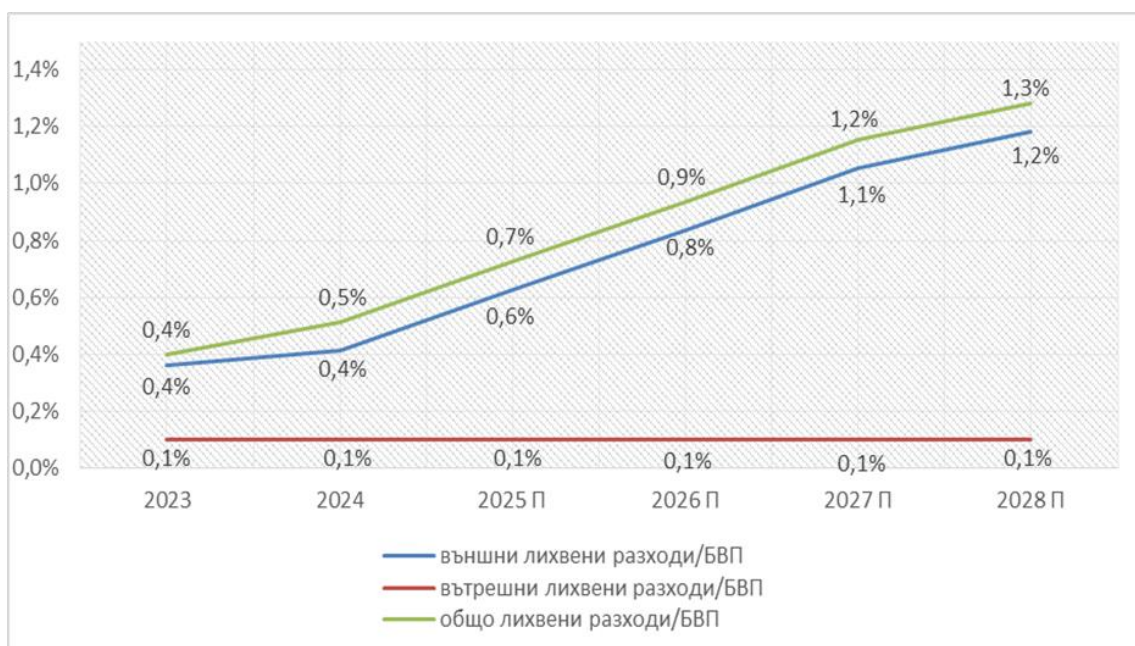
В структурата на дълга по видове инструменти облигациите, емитирани на МКП в края на 2024 г. заемат доминантна позиция с дял от 65,0% (при 61,8% за 2023 г.). Тази тенденция се наблюдава през целия прогнозен период, като делът им нараства и се очаква в края на периода да достигне до 82,3%. ДЦК, емитирани на вътрешния пазар и държавните заеми са с намаляващ дял, който в края на 2028 г. достига съответно до 12,8% и 4,2%.

В структурата на държавните заеми по кредитори към края на 2024 г. най-голям дял имат получените заеми от Европейски съюз (в т.ч. от ЕИБ и ЕК) – 82,3% (при 81,1% за 2023 г.), като през следващите години се прогнозира запазване на доминантната му позиция. Очакванията са за нарастване на дела на заемите, получени от БРСЕ и достигане до 15,1% в края на периода (при 7,2% към края 2024 г.), при намаляващ дял на заемите от Международна банка за възстановяване и развитие (МБВР) и на заемите от кредитори в раздел „Други“.

Лихвената и валутна структура на дълга към края на 2024 г. се характеризират с ясно изразен превес на задълженията с фиксиран лихвен процент от 99,7% (при 99,5% за 2023 г.) и на еуровия и левовия компонент на дълга – 94,0% (при 99,9% за 2023 г.), като тази тенденция се запазва през целия разглеждан период.

Лихвените разходи за обслужването на държавния дълг през 2024 г. се увеличат до 953,3 млн. лв. (830,9 млн. лв. по външния и 122,4 млн. лв. по вътрешния) спрямо нивото, отчетено в края на 2023 г. от 781,9 млн. лв. (665,0 млн. лв. по външния и 116,9 млн. лв. по вътрешния). За периода 2025-2028 г. тенденцията за нарастване на лихвените разходи за обслужването на държавния дълг се запазва в следствие на прогнозираното увеличение на размера на държавния дълг за визирания период в комбинация с конюнктурата на местния и международните пазари на суверенен дълг, като съотношението на лихвените разходи спрямо прогнозния БВП в края на средносрочния хоризонт се очаква да достигне до 1,3% (0,5% в края на 2024 г.).

Граф. VI-2: Съотношение на лихвените разходи към БВП по държавния бюджет*

* Поради закръгления сумарните позиции не се изчерпват от съставните им числа.

Източник: МФ

2. ДЪРЖАВНОГАРАНТИРАН ДЪЛГ

Към 31.12.2024 г. нивото на държавногарантирания дълг достига до 1,7 млрд. лв. (при 1,6 млрд. лв. към края на 2023 г.), като съотношението му спрямо БВП намалява до 0,8% спрямо нивото от предходната година (0,9%). Външният държавногарантиран дълг възлиза на 1,5 млрд. лв., а вътрешният на 0,2 млрд. лв. Доминиращ дял продължават да имат издадените държавните гаранции за сектор „Финансов“ – 46,0%, следвани от сектор „Енергетика“ – 28,6%, сектор „Инструменти на ЕС“ – 18,4%, сектор „Транспорт“ – 3,3%, сектор „Образование“ – 3,1% и сектор „Други“ – 0,5%.

През 2024 г. в рамките на предвиденото в Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. ограничение за максималния размер на новите държавни гаранции, които могат да бъдат издадени през годината (до 4,5 млрд. лв.) е ратифицирано споразумението за солидарна гаранция между Република България като гарант и Банката за развитие на Съвета на Европа като бенефициер във връзка с рамково споразумение за заем между Банката за развитие на Съвета на Европа и „Българска банка за развитие“ ЕАД за подкрепа на микро, малки и средни предприятия за създаването и запазването на жизнеспособни работни места и опазване на околната среда (на стойност 175 млн. евро).

В проектозакона за държавния бюджет за 2025 г. е определено ограничение за максималния размер на държавните гаранции, които могат да бъдат издадени през годината до **6,8 млрд. лв.** В рамките на ограничението е предвидена възможността за издаване на държавни гаранции по реда на Закона за държавния дълг в размер до 4,2 млрд. лв. за финансиране на следните инвестиционни проекти:

1. на „Булгартрансгаз“ ЕАД в размер до валутната равностойност на **625 млн. лв.** за финансиране на инвестиционен проект „Разширение на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД във връзка с инициативата Вертикален

коридор на газопреносните оператори на България, Гърция, Румъния, Унгария, Словакия, Украйна и Молдова“, осигуряваща възможност за пренос на допълнителни обеми природен газ, при спазване на законодателството в областта на държавните помощи, чрез реализация на следните инвестиционни проекти:

- а) „Повишаване на капацитета за пренос на природен газ в точка на междусистемно свързване Кулата/Сидирокастро в посока от Гърция към България“;
  - б) „Повишаване на капацитета за пренос на природен газ в точка на междусистемно свързване Негру Вода/Кардам в посока от България към Румъния“;
  - в) „Довеждаща газопреносна инфраструктура с високо налягане за захранване на потребители в Източноаришкия регион“.
2. на „Булгартрансгаз“ ЕАД за финансиране на инвестиционен проект от общ интерес 6.20.2 „Разширение на капацитета на ПГХ⁴⁵ Чирен“, в размер до левовата равностойност на **207 586 411 евро**.
  3. на „Националната Електрическа Компания“ ЕАД за финансиране на инвестиционен проект „Модернизация и рехабилитация на ПАВЕЦ⁴⁶ „Чаира“, в размер до валутната равностойност на **155 млн. лв.**
  4. на „Националната Електрическа Компания“ ЕАД за финансиране на инвестиционен проект „Увеличаване обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ с изграждането на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“ в размер до валутната равностойност на **75 млн. лв.**
  5. за финансиране на инвестиционен проект „Изграждане на нова ядрена мощност от най-ново поколение на площадка на АЕЦ „Козлодуй“ (7 блок) в одобрения размер до левовата равностойност на **1 500 417 089 евро**.

В законопроекта е предвидена възможност за издаване и на други държавни гаранции по чл. 37, ал. 1, т. 4 от Закона за публичните финанси в размер до 2,6 млрд. лв., в т.ч.:

1. по Закона за кредитиране на студенти и докторанти, относно прилагане на програмата за студентско кредитиране, в общ размер до **30 млн. лв.** (одобрени с решение на Министерския съвет № 388 от 2024 г.);
2. във връзка със споразумение за гаранция с ЕИБ към споразумение за принос между Република България и ЕИБ относно участието на Република България с гаранция в размер до левовата равностойност на **10 млн. евро** в доверителния фонд „ЕС за Украйна“;
3. по Закона за Българската банка за развитие, които Министерския съвет може да издава, както и да одобрява и предлага на Народното събрание за издаване и ратифициране по заеми от местни, чуждестранни и международни институции и/или емитирани от Българската банка за развитие облигации в размер до валутната равностойност на 2,5 млрд. лв. във връзка с финансирането на „Националната програма за енергийна ефективност на многофамилните жилищни сгради за периода 2025-2029 г.“, при спазване на законодателството в областта на държавните помощи.

---

⁴⁵ Подземно газохранилище.

⁴⁶ Помпено-акумулираща водноелектрическа централа.

Във връзка със заявеното от МРРБ намерение за продължаване на Националната програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради и планираното осигуряване на финансов ресурс чрез ББР, в проектозакона е обезпечена възможност за банката да стартира договаряне на държавногарантирано финансиране в общ размер ненадхвърлящ 2,5 млрд. лв. за срок от 5 години, което позволява привличането на средства при възможно най-ниска цена. Финансовият ресурс за изпълнение на Програмата се планира да бъде осигуряван поетапно в зависимост от темповете на нейната реализация. При допускането за издаване на по-горе изброените нови държавни гаранции и при пълно усвояване на средствата от заемите до края на 2025 г. се очаква общият размер на държавногарантирания дълг да достигне до ниво от около 8,3 млрд. лв. (при 1,7 млрд. лв. през 2024 г.), а показателят „Съотношение на държавногарантирания дълг към прогнозния размер на БВП“ за 2025 г. до 3,9% (при 0,8% за 2024 г.). За периода до 2028 г. очакванията са за намаление на държавногарантирания дълг в номинално изражение, достигайки до нива от 8,2 млрд. лв. (3,3% - 3,6% от прогнозния БВП).

3. ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ ЧРЕЗ ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ И ДРУГИ ФОРМИ НА ДЪРЖАВЕН ДЪЛГ

За периода 2025-2028 г. не се предвижда поемане на нов дълг от първостепенните разпоредители с бюджет по държавния бюджет по чл. 37, ал. 1, т. 1, буква „б“ от Закона за публичните финанси.

4. ДРУГИ ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО

4.1. УСВОЯВАНИЯ ПО ДЪРЖАВНИТЕ ИНВЕСТИЦИОННИ ЗАЕМИ

За периода 2025-2028 г. не е предвидено усвояване на външно финансиране по държавни инвестиционни заеми. По централния бюджет са разчетени приходи от лихви по държавни инвестиционни заеми с краен бенефициент търговско дружество общо за 2025 г. в размер на 1,3 млн. лв., за 2026 г. – 1,0 млн. лв., за 2027 г. – 0,7 млн. лв. и за 2028 г. – 0,3 млн. лв. Общо разчетените разходи по държавните инвестиционни заеми, в т.ч. и с краен бенефициент търговско дружество за 2025 г. са в размер на 14,3 млн. лв. разходи за лихви и 0,1 млн. лв. разходи за издръжка по проект, изпълняван от Министерството на финансите. За 2026 г. са планирани разходи по държавните инвестиционни заеми в общ размер 11,9 млн. лв., за 2027 г. – 9,9 млн. лв., а за 2028 г. – 8,1 млн. лв.

Разчетените средства за погашения по държавни инвестиционни заеми, в т.ч. и с краен бенефициент търговско дружество, за 2025 г. са в размер на – 76,0 млн. лв., за 2026 г. – 60,1 млн. лв., за 2027 г. – 59,8 млн. лв., а за 2028 г. – 53,7 млн. лв.

4.2. ФИНАНСИРАНЕ ПО ЧЛ. 9, АЛ. 1 ОТ ЗАКОНА ЗА ЕКСПОРТНОТО ЗАСТРАХОВАНЕ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

Съгласно чл. 9, ал. 1 от Закона за експортното застраховане (ЗЕЗ) в закона за държавния бюджет на Република България за съответната година се предвиждат средства от централния бюджет за изплащане на застрахователни обезщетения по чл. 3 от ЗЕЗ (дейността за сметка на държавата). За периода 2025-2028 г. се предвиждат средства в

размер както следва: 145,0 млн. лв. за 2025 г., 150,0 млн. лв. за 2026 г., 155,0 млн. лв. за 2027 г. и 160,0 млн. лв. за 2028 г.

В съответствие с мисията и целите на „Българска агенция за експортно застраховане“ (БАЕЗ) като държавна агенция, която да подкрепя българските износители, дружеството акцентира върху развитието в предлагането на застрахователните продукти по дейността за сметка на държавата. За изпълнението на заложените показатели БАЕЗ се нуждае от съответния застрахователен капацитет, който да покрива нуждите на компанията.

Мерките за постепенно повишаване на заделените средства в държавния бюджет целят повишаване на застрахователния капацитет на БАЕЗ по дейността за сметка на държавата, в съответствие със ЗЕЗ, както и са необходими като превенция относно достигане на застрахователния капацитет и невъзможност за сключване на застрахователни договори или спешно увеличаване на средствата през текущата година.

4.3. ПОСТЪПЛЕНИЯ ОТ ПРИВАТИЗАЦИЯ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

Прогнозните постъпления от приватизация за периода 2025-2028 г. са съответно: 0,5 млн. лв. за 2025 г., 0,5 млн. лв. за 2026 г., 0,4 млн. лв. за 2027 г. и 0,4 млн. лв. за 2028 г.

4.4. ПАРАЛЕЛНО СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА ЗАЩИТЕН МЕХАНИЗЪМ МЕЖДУ РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ КАТО КРЕДИТОР И ЕДИННИЯ СЪВЕТ ЗА ПРЕСТРУКТУРИРАНЕ КАТО КРЕДИТОПОЛУЧАТЕЛ

На 28.01.2022 г. Република България, в качеството на кредитор, сключи паралелно споразумение за защитен механизъм с Единния съвет за реструктуриране (ЕСП), в качеството на кредитополучател (паралелно споразумение). Споразумението е в изпълнение на ангажиментите на Република България във връзка с присъединяването на страната към Единния надзорен механизъм и Единния механизъм за реструктуриране⁴⁷. Паралелното споразумение е подписано от министъра на финансите при условията на последваща ратификация. Законът за ратификация на Паралелното споразумение за защитен механизъм между Република България като кредитор и ЕСП като кредитополучател е приет от 47-то Народно събрание на 19.01.2022 г. и е обнародван с указ № 41 на 25.01.2022 г.

Всички участващи в банковия съюз държави членки следва да участват в общия защитен механизъм, предоставящ финансова подкрепа на ЕСП под формата на обща мярка за подкрепа (предоставена от Европейския механизъм за стабилност /ЕМС/, в който участват всички държави членки от еврозоната) и паралелни споразумения за защитен механизъм, за държавите членки, извън еврозоната, участващи в банковия съюз. Паралелните защитни механизми са револвиращи кредитни линии, които се предоставят от всяка участваща в банковия съюз държава членка извън еврозоната. Паралелните

---

⁴⁷ На 1 октомври 2020 г. България се присъедини към [Единния надзорен механизъм](#) чрез установяването на тясно сътрудничество между Европейската централна банка и Българската народна банка, съгласно Решение (ЕС) 2020/1015 на ЕЦБ от 24 юни 2020 година за установяване на тясно сътрудничество между ЕЦБ и БНБ (ЕЦБ/2020/30). Държавите членки на ЕС, които се присъединяват към Единния надзорен механизъм, се присъединяват едновременно с това и към Единния механизъм за реструктуриране.

споразумения са равнопоставени и с напълно идентични условия и правомощия на тези в споразумението за обща мярка за подкрепа между ЕМС и ЕСП.

Паралелното споразумение между Република България и ЕСП е в размер на 96 084 хил. евро (около 188 000 хил. лв.) и ще се използва за да се осигури необходимото финансиране за евентуално реструктуриране на банки в банковия съюз само в краен случай при недостиг на средства в Единния фонд за реструктуриране и след като са изчерпани всички други източници на финансиране. Общият защитен механизъм, респективно паралелното споразумение, влиза в сила след ратификацията на Споразумението за изменение на Договора за Европейския механизъм за стабилност от всички държави членки от еврозоната (към момента се очаква ратификация само от една държава членка) и подписването на Споразумението за защитен механизъм между ЕМС и ЕСП. Предоставената подкрепа от общия защитен механизъм гарантира защитата на данъкоплатците и е фискално неутрална в средносрочен план, тъй като банковият сектор е отговорен за погасяване от общия защитен механизъм суми.

С ратификацията на паралелното споразумение и обезпечаване на кредитната линия Република България е изпълнила всички необходими изисквания към момента, произтичащи от членството ни в Единния механизъм за реструктуриране.

4.5. СРЕДСТВА ЗА КАПИТАЛОВАТА ВНОСКА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ МЕХАНИЗЪМ ЗА СТАБИЛНОСТ

С присъединяването си към еврозоната България следва да се присъедини и към Европейския механизъм за стабилност (ЕМС). Това е международна финансова институция, чиято функция е да мобилизира финансиране и да предоставя финансова помощ под формата на заеми при строги условия в полза на държави-членки на еврозоната, които са засегнати или са заплашени от сериозни проблеми при финансирането си, с цел да се запази финансовата стабилност на еврозоната като цяло. Разпределението между държавите от еврозоната на вноските в капитала на ЕМС се базира на ключа за внесения от тези държави капитал в Европейската централна банка (ЕЦБ). Плащанията по първоначално определения за внасяне капитал са разпределени на равни части, по 20% за пет години, като за страните с БВП на глава от населението под 75% от средния за ЕС се използва адаптиран временен ключ за период от 12 години от датата на приемане на еврото. През този период първоначалното капиталово участие на държавата, възползваща се от корекцията, е по-ниско, което води и до по-ниски вноски във внесения капитал на ЕМС през този период. След приключване на 12-годишния период държавата членка следва да депозира оставащата сума.

В тази връзка е изготвена прогноза за индикативната адаптирана капиталова вноска на България в Европейския механизъм за стабилност, възлизаща на обща стойност 1 110,0 млн. лв., дължима на равни годишни вноски през първите пет години от присъединяването на България към еврозоната. На тази база и при допускане, че България въведе еврото през 2026 г., са заложили по 222,0 млн. лв. на година за периода 2026-2028 г.

Оценка на бюджетните ефекти от промените в допусканията, макроикономическите показатели и/или в нормативната уредба по години за периода 2025-2028 г.

Вноската на България в капитала на ЕМС се изчислява по формула и зависи от БНД на страната и населението ѝ. Тенденцията на намаляване на населението в България би

имала понижаващ ефект върху вноската, но положителен растеж на БНД би имал посилен компенсиращ ефект. Такава динамика при индикативните стойности на вноската се наблюдава в последните години.

4.6. ФИСКАЛЕН РЕЗЕРВ

Съгласно дефиницията за показателя „Фискален резерв“ в т. 41 на § 1 от допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси в неговия обхват се включват салдата по всички банкови сметки на бюджетните организации без тези на общините и техните разпоредители с бюджет, активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система (ДФГУДПС), вземания от фондове на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други, и други финансови активи по чл. 154, ал. 22 и 23 от същия закон.

Минималният размер на показателя „Фискален резерв“ е определен на база необходимите средства на разположение към 31 декември 2025 г. за обезпечаване на наличностите на ДФГУДПС и текущите ликвидни нужди на бюджета. Следва обаче да се подчертае, че минималният размер на фискалния резерв не представлява целева стойност за показателя към даден период. Той представлява минимален праг за показателя, който има за цел да минимизира рисковете от ликвидни проблеми в краткосрочен хоризонт.

На тази база се предвижда запазване на определения към момента праг за минималния размер на фискалния резерв за 2024 г. Предлага се минималният размер на фискалния резерв към 31 декември 2025 г. да бъде в размер на 4,5 млрд. лв.

Част VII.

Перспективи за развитието на публичните финанси

1. УСТОЙЧИВОСТ НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

В този раздел се разглежда дългосрочната устойчивостта на фискалната позиция, като се оценява текущото състояние на публичните финанси от гледна точка на бъдещото нарастване на публичните разходи, свързани със застаряването на населението. За тази цел се използват индикаторите за устойчивост S1 и S2, изчислени по методологията разработена от ЕК⁴⁸. Индикаторът S1 показва необходимата корекция в структурното първично бюджетно салдо през първата прогнозна година (2024 г.), за да се задържи съотношението на държавен дълг към БВП под 60% към 2070 г. Индикаторът S2 показва корекцията в структурния първичен баланс през първата прогнозна година, която се изисква, за да се стабилизира държавния дълг в дългосрочен план. Положителна стойност на индикаторите означава необходимост от фискална консолидация или структурни реформи, които да намалят тежестта от застаряването на населението върху публичните финанси, докато отрицателната показва наличие на фискално пространство.

Табл. VII-1: Индикатори за устойчивост

	МФ		ЕК	
	S1	S2	S1	S2
Стойност, от която:	1,2	2,0	1,6	2,4
Начална бюджетна позиция	2,7	2,6	2,7	2,9
Дългово ограничение	-0,6		-0,7	
Бъдещи промени в бюджетната позиция	-0,9	-0,6	-0,4	-0,5
Необходим структурен първичен баланс през първата прогнозна година	-1,2	-0,4	-1,0	-0,3

Източник: МФ, Debt Sustainability Monitor 2023

Според оценките на МФ и S1 и S2 са под 2%, което според референтните стойности на ЕК⁴⁹ показват нисък риск за фискалната устойчивост в дългосрочен план. Все пак, за да се поддържа нивото на дълга под 60% от БВП до 2070 г., е необходима корекция в структурно коригирания първичен дефицит. Мониторинговият доклад за устойчивостта на дълга на ЕК от 2023 г. оценява риска пред публичните финанси на България в дългосрочен план като умерен. Причината е индикаторът S2 и по-конкретно неблагоприятната начална бюджетна позиция, свързана с първичен дефицит.

⁴⁸ European Commission (2024). "Debt Sustainability Monitor 2023". Institutional Paper 271

⁴⁹ S1<2 – нисък риск; 2<S1<6 – умерен риск; S1>6 – висок риск;

S2<2 – нисък риск; 2<S2<6 – умерен риск; S2>6 – висок риск.

1.1. ОЦЕНКА НА СТРУКТУРНИЯ БЮДЖЕТЕН БАЛАНС И ГОДИШНИЯ РЪСТ НА РАЗХОДИТЕ СПРЯМО РЕФЕРЕНТНИЯ РАСТЕЖ НА ПОТЕНЦИАЛНИЯ БВП

1.1.1 Структурен бюджетен баланс

Оценката за структурния бюджетен баланс през 2024 г. е за дефицит в размер на 3,1% от прогнозния БВП. Тази стойност отразява отчетения фактически бюджетен дефицит на сектор „Държавно управление“ (3% от прогнозния БВП) и минимално положително отклонение на икономиката от потенциала.

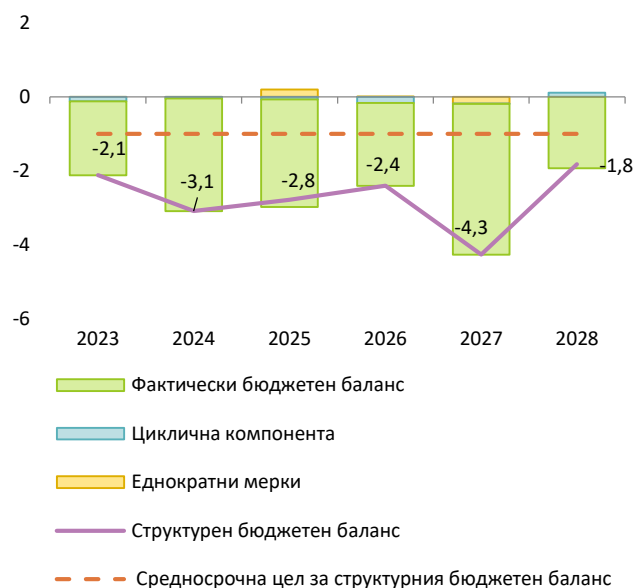
През 2025 г. се планира възобновяване на плавната фискална консолидация с намаление на фактическия дефицит на сектор „Държавно управление“ до 2,9% от БВП. Очакват се еднократни разходни мерки в размер на 0,2% от БВП и положително отклонение от потенциала. В резултат, структурният бюджетен дефицит е оценен на 2,8% от прогнозния БВП през 2025 г.

През 2026 г. фактическият дефицит ще се свие до 2,2% от прогнозния БВП. Отклонението от потенциала се повишава до 0,6%, което води до циклична компонента в размер на 0,2%, с чиято корекция структурният дефицит възлиза на 2,4% от БВП.

През 2027 г. дефицитът на сектор „Държавно управление“ ще се отклони от консолидационната стъпка, поради очакваното придобиване на военна техника на стойност 1,6% от БВП. Отклонението от потенциала е нулево, но се планират еднократни разходни мерки в размер на 0,2% от БВП. Така, структурният дефицит за 2027 г. се оценява на 4,3% от БВП.

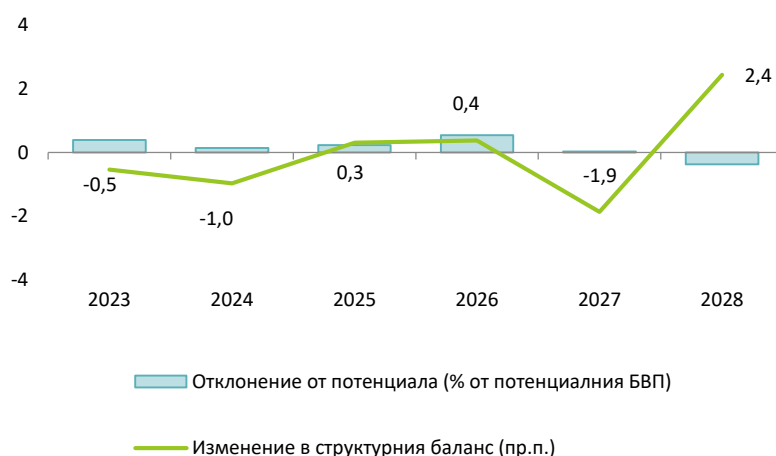
През 2028 г. се планира връщане на фискалната политика в траекторията на консолидация със свиване на дефицита на сектор „Държавно управление“ до 1,9% от БВП. Очаква се отклонението на икономиката от потенциала да премине на отрицателна територия, с което структурният дефицит през 2028 г. се оценява на 1,8% от БВП.

Граф. VII-1: Структурен бюджетен баланс (% от БВП)

Източник: МФ

Граф. VII-2: Фискална позиция

Източник: МФ

1.1.2 Разходно правило

Оценката на съответствието с изискванията на Пакта за стабилност и растеж и ЗПФ по отношение на растежа на бюджетните разходи се базира на общата методология на Европейската комисия за т. нар. бенчмарк на разходите, при отчитането на разделението между финансираните с национални средства и със средства от ЕС публични инвестиции. Бенчмаркът на разходите се сравнява с нивото на потенциалния средносрочен растеж на БВП, изчислен от ЕК.

На база направени изчисления от Министерството на финансите изменението в реално изражение на разходния индикатор, използван за целите на фискалното управление в ЕС, се оценява съответно на 6,1% за 2024 г., 5,1% за 2025 г., 1,8% за 2026 г., 1,3% за 2027 г и 0% за 2028 г. Според изчисленията на ЕК нивото на референтния растеж се оценява средно на 2,2% за периода 2024-2028 г.

2. АНАЛИЗ НА ЧУВСТВИТЕЛНОСТТА

Макроикономически симулационен модел

Според чл. 75, ал. 3 от Закона за публичните финанси разработването на средносрочната бюджетна прогноза и на проекта на държавния бюджет се съпровожда с изготвянето на алтернативни сценарии, свързани със съответни рискове, при различни допускания. Представеният анализ е изготвен с макроикономическия симулационен модел, който оценява ефекти върху основни макроикономически и бюджетни показатели от промени в глобалната и/или вътрешната икономическа среда.

2.1. АЛТЕРНАТИВЕН СЦЕНАРИЙ НА ИЗБРАНИ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

В допълнение към основния сценарий е разгледан и алтернативен вариант на развитие на външната среда. Запазват се рисковете от ескалация на съществуващите към момента

конфликти в Близкия изток и Украйна, което има потенциал да намали ефективността на веригите за доставки под формата на по-високи транспортни разходи или дори временно спиране на някои транспортни коридори. Това ще повиши цените на международно търгуемите суровини.

Повишението на международните цени ще доведе до ускорение на инфлационните процеси в света. По-високите цени ще ограничат реалния разполагаем доход на домакинствата, което в съчетание с по-високата степен на несигурност ще се отрази отрицателно върху реалното потребление. Растежът на световната икономика ще е по-нисък спрямо базовия сценарий през 2025 и 2026 г., а този на ЕС ще бъде засегнат и през 2027 г. Растежът в ЕС остана колеблив и през третото тримесечие на 2024 г., което предопределя и продължителността на отрицателните ефекти.

Табл. VII-2: Обобщение на допусканията, използвани в алтернативния сценарий (отклонение спрямо основния сценарий)

МЕЖДУНАРОДНА СРЕДА	2025	2026	2027	2028
Световна икономика (реален растеж, пр.п.)	-0,5	-0,2	0,0	0,0
Европейска икономика – ЕС (реален растеж, пр.п.)	-1,1	-0,5	-0,3	0,0
Валутен курс щ.д./евро (%)	-2,8%	-1,7%	-1,1%	-0,5%
Цена на петрол „Брент“ (щ.д./барел,%)	14,1%	8,9%	0,0%	0,0%
Цена на метали (щ.д., %)	8,1%	5,1%	0,0%	0,0%
Цени на селскостопански суровини (в щ.д., %)	7,9%	4,9%	0,0%	0,0%
Цени на хранителни продукти (в щ.д., %)	9,2%	5,8%	0,0%	0,0%
EURIBOR 3м. (пр.п.)	0,0	0,0	0,0	0,0

Източник: МФ

Резултатите от извършената симулация показват, че инфлацията в България ще е по-висока спрямо базовия сценарий през 2025 и 2026 г. съответно с 1 и 0,5 пр.п. Ефектът върху условията на търговия ще е положителен, което в съчетание с покачването на цените на вътрешния пазар ще се отрази в повишение на дефлатора на БВП спрямо базовия сценарий през 2025 и 2026 г. Нарастването на цените ще понижи покупателната способност на населението. Високата степен на несигурност и нарасналите разходи за суровини ще ограничат инвестиционната активност, което от своя страна допълнително ще понижи равнището на заетост. Слабият растеж на БВП в основните ни търговски партньори ще забави растежа на износа на стоки и услуги до края на прогнозния хоризонт, което ще се отрази негативно на заетостта и ще ограничи нарастването на заплащането на труда. Това развитие заедно с понижението в покупателната способност на населението ще се изрази в по-слабо частно потребление през целия прогнозен хоризонт. Растежът на вноса на стоки и услуги също ще остане по-слаб спрямо базовия сценарий поради ограниченото вътрешно търсене и износ. Отрицателният принос на нетния износ към растежа на БВП ще се увеличи чувствително през 2025 г., а в края на прогнозния хоризонт ще има по-благоприятно влияние върху БВП.

Растежът на реалния БВП ще бъде по-нисък с 0,4 пр.п. през 2025 и 2026 г. спрямо базовия сценарий, след което ефектът от шока ще отшуми. Номиналният БВП ще се покачи през 2025 г. поради по-високия дефлатор, който ще компенсира ефекта от по-слабия реален растеж. През 2027 и 2028 г. отново под влияние на ефекта от дефлатора номиналният БВП ще остане по-нисък спрямо базовия сценарий.

Табл. VII-3: Промени в основните макроикономически показатели (отклонение спрямо основния сценарий)

Основни макроикономически показатели	2025	2026	2027	2028
БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ				
БВП ниво по текущи цени (%)	0,2%	-0,1%	-0,7%	-1,0%
БВП (реален растеж, пр.п.)	-0,4	-0,4	-0,2	0,0
Потребление	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Бруто образуване на основен капитал	0,5	-1,6	-0,9	0,3
Износ на стоки и услуги	-1,4	-0,4	-0,1	-0,1
Внос на стоки и услуги	-0,7	-0,4	-0,2	-0,2
ПАЗАР НА ТРУДА И ЦЕНИ				
Заетост (СНС, %)	-0,1%	-0,3%	-0,3%	-0,3%
Коефициент на безработица (НРС, пр.п.)	0,1	0,1	0,1	0,1
Компенсация на наетите (%)	0,1%	0,0%	-0,2%	-0,4%
Дефлатор на БВП (пр.п.)	0,6	0,1	-0,4	-0,4
Средногодишна инфлация (ХИПЦ, пр.п.)	1,0	0,5	-0,4	-0,6
ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС				
Текуща сметка (% от БВП, пр.п.)	-0,2	-0,4	-0,4	-0,4
БЮДЖЕТЕН СЕКТОР				
Бюджетни приходи (%)	0,1%	-0,1%	-0,4%	-0,6%
Бюджетен баланс (% от БВП, пр.п.)	0,1	0,0	-0,2	-0,3
Държавен дълг (% от БВП, пр.п.)	-0,1	0,0	0,4	0,8

Източник: МФ

2.2. ЧУВСТВИТЕЛНОСТ НА ПРОГНОЗИТЕ КЪМ АЛТЕРНАТИВНИЯ СЦЕНАРИЙ

Анализът на чувствителността представя промяната върху основни бюджетни параметри, която би настъпила при реализиране на алтернативния макроикономически сценарий.

При алтернативния сценарий БВП по текущи цени е по-висок през 2025 г., което има положителен ефект върху данъчните постъпления и съответно общите бюджетни приходи. През остатъка от периода 2026-2028 г. номиналният БВП е по-нисък спрямо базовия сценарий и това се отразява негативно върху бюджетните постъпления. Основен принос за по-високите приходи през 2025 г. имат приходите от ДДС, което се дължи на ръста на цените при малко по-слабо потребление на домакинствата. Ограничен, но положителен принос се наблюдава и при приходите от данъка върху доходите на физическите лица и социалноосигурителни вноски. Общият ефект върху бюджетния баланс през 2025 г. е положителен. В периода 2026-2028 г. се наблюдава понижение на бюджетните приходи спрямо базовия сценарий. По-ниският растеж на БВП ще ограничи печалбите на фирмите и съответно приходите от корпоративен данък. Същевременно ще се наблюдава и понижение в броя на зетите, което леко ще свие постъпленията от ДДФЛ и социалноосигурителните вноски. Намалението на общите приходи спрямо базисния сценарий е оценено на 0,1% през 2026 г. и при натрупването на ефектите през

следващите години достига до 0,6% през 2028 г. В резултат от изменението в приходите и по-ниското номинално ниво на БВП, бюджетният баланс би се влошил с между 0,2-0,3 пр.п. в периода 2027-2028 г.

Промяната в допусканията се отразява в повишение на държавния дълг, като процент от БВП, поради малко по-високите бюджетни дефицити в периода 2027-2028 г. и по-ниското равнище на БВП по текущи цени, като разликата е от 0,4 пр.п. през 2027 до 0,8 пр.п. през 2028 г.

3. ПРОЦЕДУРИ И КАЧЕСТВО НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ

Бюджетната процедура за 2025 г. беше приета с Решение № 71 от 2024 г. на Министерския съвет на основание чл. 67, ал. 1 от Закона за публичните финанси.

В рамките на *първия етап* от изпълнението ѝ страната ни беше изправена пред две основни предизвикателства - политическата ситуация в страната и липсата на редовно правителство с ясни перспективи за бюджетната рамка и за развитие на политиките и реформите през следващите години и очакваното тогава приемане на ревизираната рамка за икономическо управление (нов регламент за превантивната част на Пакта за стабилност и растеж и изменение на регламента за корективната част на Пакта за стабилност и растеж, както и директива на Съвета за изменение на Директива 2011/85/ЕС относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки).

Във връзка с това с § 2 от Заключителните разпоредби на Закона за изменение на Закона за държавния бюджет на Република България за 2024 г. (ДВ, бр. 108 от 2023 г.), обн., ДВ, бр. 38 от 30.04.2024 г., еднократно беше уредена процедурата по подготовката и одобряването от Министерския съвет на основни бюджетни документи като Конвергентната програма и средносрочната бюджетна прогноза за периода 2025-2027 г., като с одобряването от Министерския съвет на Конвергентната програма на Република България за 2024-2027 г. се счита за одобрена и средносрочната бюджетна прогноза за периода 2025-2027 г.

Министерският съвет одобри Конвергентната програма на Република България за 2024-2027 г. с Решение № 314 от 30.04.2024 г. и измени с Решение № 345 от 22.05.2024 г. и Националната програма за реформи с Решение № 312 от 30.04.2024 г.

Влизането в сила на ревизираната рамка за икономическо управление в ЕС и изискването за изготвянето на национален средносрочен фискално-структурен план на държавите членки, в т.ч. и на Република България, за поне четиригодишен период налага привеждането на националното законодателство и бюджетните процедури и документи в съответствие с реформите на европейската рамка за икономическо управление.

В тази връзка с Решение № 501 на Министерския съвет от 18 юли 2024 г. бяха направени изменения и допълнения във *втория етап* от решението за бюджетната процедура за 2025 г., които разширяват времевия хоризонт на прогнозата за период от 4 години и включват към бюджетните документи изготвянето на национален средносрочен фискално-структурен план за периода 2025-2028 г., който Министерският съвет следва да разгледа и одобри на свое заседание в срок до 31 октомври 2024 година. Предвид политическата ситуация и необходимостта от определяне на средносрочните перспективи за развитие на фискалната политика, за провеждането на реформи и приоритизирането на инвестициите, компетентните европейски органи бяха уведомени за отсрочване внасянето на националния средносрочен фискално-структурен план за периода 2025-2028 г. до края на месец февруари 2025 г., който да бъде разработен и

одобрен от редовно правителство на базата на управленската му програма. Това е свързано с изискването за включване на твърди ангажименти за провеждането на политики, реформи и инвестиции в рамките на зададените бюджетни ограничения в основните бюджетни документи, което налага синхронизиране на хоризонта на новия национален документ със законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2025 г. и Актуализираната средносрочна бюджетна прогноза за периода 2025-2028 г. В тази връзка участниците в бюджетния процес разработиха бюджетните си документи за период от 4 години.

Реализирането на обичайните стъпки на втория етап от бюджетната процедура за 2025 г. бе предизвикателство в условията на подготовка и провеждане на избори за 51-то Народно събрание на 27 октомври 2024 г. и предвид забавянето при сформирването на редовно правителство след проведените парламентарни избори. В тази връзка беше изготвено законодателно предложение за уреждане временно на някои бюджетни отношения до разработването на настоящия проект на Бюджет 2025 и приемането му от Народното събрание. Предвидимост относно събирането на приходите, извършването на разходите и трансферите се осигури с изготвения от Министерството на финансите, предложен от правителството и приет от Народното събрание на 15.01.2025 г. *Закон за събирането на приходи и извършването на разходи през 2025 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2025 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2025 г.* (обн., ДВ, бр. 6 от 21.01.2025 г.) Законът урежда събирането на приходи и извършването на разходи през 2025 г. за срок, не по-дълъг от три месеца, при спазване изискванията на Закона за публичните финанси, Кодекса за социално осигуряване и Закона за здравното осигуряване. С него се определи правна рамка, която да осигури безпроблемното функциониране на държавата и общините, както и да гарантира правата и законните интереси на гражданите, предоставяйки им правна сигурност във връзка с изплащането на възнаграждения, пенсии, социални помощи и други социални плащания, ползване на данъчни преференции и облекчения, както и извършването на други плащания.

В кратки срокове през февруари 2025 г. се изготвиха проектите на трите бюджетни закона за 2025 г. и актуализирана бюджетна рамка за периода 2025-2028 г., които да съответстват на политическите приоритети за управленския мандат на правителството.

Качеството на публичните финанси се гради на основата на разработваните макроикономически и бюджетни прогнози в подкрепа на провежданата от правителството фискална политика.

Министерството на финансите си е поставило амбициозната задача да продължава последователните си стъпки за надграждане на оценката за бюджетната прозрачност.

На база на проведеното през 2023 г. девето проучване през м. май 2024 г. беше присъдена и публикувана на интернет страницата на Международното бюджетно партньорство регулярната оценка за бюджетната прозрачност на страната, която се повиши на 79 пункта (с 8 пункта повече от присъдената оценка през 2022 г.), с което България запази позицията си сред втората група държави с оценка между 60 и 80 пункта (от максимални 100), което предполага, че се предоставя „значителна информация“ за бюджета.

Целта на Министерството на финансите е недопускане на намаление на рейтинговата оценка за бюджетна прозрачност от Проучването за открит бюджет на Международното бюджетно партньорство.

Във връзка с прегледа на присъединяването на Република България по правните инструменти от обхвата на Комитета за висши длъжностни лица по бюджета на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие през м. декември беше проведено заседание на Комитета за вземане на решение за присъединяване. Въз основа на извършения преглед се констатира, че политиките и практиките на България като цяло са в съответствие с политиките и практиките на ОИСР по отношение на съответните основни принципи в областта на бюджетното управление, с което беше взето и окончателно решение на Комитета за финализиране на присъединителната процедура.

Част VIII.

Мотиви към предложенията за промяна на други закони в проекта на ЗДБРБ за 2025 г.

Със законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2025 г. се предлагат промени в други закони. Мотивите за тези предложения са както следва:

- **В Закона за Комисията за финансов надзор**

С оглед постигане на 3% от БВП дефицит на касова основа за 2025 г. е планирано увеличение на приходите от държавни такси по бюджета на Комисията за финансов надзор, както и на редица други първостепенни разпоредители с бюджет, на които размерът на таксите вече не е разходно ориентиран.

За разлика от останалите първостепенни разпоредители с бюджет, чиито такси се определят с тарифи, приети с акт на Министерския съвет, тарифата за такси на Комисията е част от Закона за Комисията за финансов надзор от 2018 г. – приложение към чл. 21, ал. 1.

Размерите на тези такси не са актуализирани след първоначалното им регламентиране в закона от 2018 г., което доведе до субсидиране на дейността на Комисията с трансфер от държавния бюджет.

Съгласно препоръките на ОИСР и Програмата за оценка на финансовия сектор на МВФ и Световна банка, надзорните такси следва да са разходно ориентирани и да са в достатъчен размер за нормалното функциониране на Комисията като регулаторен и надзорен орган на небанковия финансов сектор.

В тази връзка се предлага промяна на подхода за определяне на таксите, които събира Комисията за финансов надзор, като се регламентира правомощие на комисията, като независим орган, да определя с наредба годишните такси за надзор, които да покриват общите ѝ разходи така, че да се самоиздържа. Предложеното законово решение е възприето и от Европейските надзорни органи при обезпечаване дейността им по надзор на подназорните лица.

Предложението цели да се създадат предпоставки за по-гъвкаво определяне на размерите на таксите, които навременно и адекватно да отразяват променящите се икономически условия. На свой ред това може да доведе до отпадане на необходимостта от финансиране на дейността на комисията със субсидия от централния бюджет в средносрочен план, след поэтапна актуализация на таксите. Бюджетът на Комисията за финансов надзор, която е бюджетна организация, е част от държавния бюджет.

Предложените законови промени ще се отразят на показателите в годишния закон за държавния бюджет и в частност на приходите от такси по бюджета на Комисията. В този аспект промените имат пряко отношение към съставянето и изпълнението на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., респ. съгласно чл. 81 от ЗПФ са свързани със съставянето и изпълнението на консолидираната фискална програма, определена в чл. 4 от закона като система от обобщени показатели по централния бюджет и по бюджетите, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства на бюджетните организации.

- **В Закона за социалните услуги**

По отношение на § 36, ал. 1 е предложено да отпадне Домове за медико-социални грижи за деца (ДМСГД) - Кърджали, който е закрит през месец август 2024 г., и да се допусне да продължат да функционират три ДМСГД – ДМСГД - Варна, ДМСГД - Плевен и ДМСГД - Стара Загора, със срок до 31.12.2025 г., когато се очаква да бъде изградена необходимата инфраструктура на услугите и съответно да бъдат изведени децата от ДМСГД.

Закриването на домовете за медикосоциални грижи може да се осъществи само след извеждането на всички настанени деца. В тази връзка е необходимо е да бъде продължен срокът за функционирането на Домовете за медико-социални грижи за деца в гр. Варна, гр. Плевен и гр. Стара Загора до 31.12.2025 г. - съответно до изграждане на необходимата инфраструктура за изваждане на всички настанени деца от домовете. От двадесетте предвидени центрове за специализирана здравно-социална грижа за деца с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи до момента са изградени шест. Пет от тях функционират, предстои да стартира дейността на шестия. Тези шест центъра не са достатъчни да поемат грижата за всички деца с увреждания от ДМСГД, които са с потребност от постоянни медицински грижи. Поради тези обстоятелства, независимо от факта, че дирекции „Социално подпомагане“ в страната ежесечно предприемат мерки за извеждане на деца от ДМСГД, към 31.12.2024 г. не би могло да бъде осигурена алтернативна грижа за всички деца, настанени към настоящия момент в ДМСГД. В тази връзка единственият целесъобразен вариант за грижа за децата, особено за децата с увреждания с потребност от постоянни медицински грижи, е да се удължи срока за функциониране на ДМСГД до 31.12.2025 г.

- **В Закона за вероизповеданията**

Промяната в чл. 28, ал. 2, т. 2 на Закона за вероизповеданията е направена въз основа на предложения на Светия Синод за актуализиране размера на субсидията за източноправославното вероизповедание и на Главното мюфтийство за увеличаване на размера на субсидията за вероизповеданията с повече от 1 на сто от самоопределилите се към съответното вероизповедание спрямо общия брой на преброените лица. Предложението е свързано с предотвратяване на текучеството на кадри, мотивиране на служителите, както и вследствие на увеличението на минималната работна заплата и последиците от повишената инфлация.

- **В Закона за изменение и допълнение на Семейния кодекс (СК)**

С последните промени в СК, обн., ДВ, бр. 106 от 22.12.2023 г., се предвижда от 1 януари 2025 г. да се създадат и да започнат да функционират Национална електронна информационна система за пълно осиновяване и Електронна платформа за кандидатстване за осиновяване на деца при условията на пълно осиновяване, която е част от информационната система. При приемането от Народното събрание на тези промени

не бяха предвидени и съответните средства по бюджета на Министерството на труда и социалната политика (МТСП) за 2024 г. както за създаване на информационната система, така и за обезпечаване на новите ангажименти на министерството в областта на националното осиновяване и достъпа до информация за произхода на осиновени лица. Поради това се потърсиха други източници на финансиране и се направи предложение до Управляващия орган на Програма „Развитие на човешките ресурси“ (ПРЧР) за одобряване на конкретна операция, по която да се финансира тази дейност. Обявяването на операция „Подкрепа за подобряване на процеса на осиновяване“ е включено в годишната работна програма на ПРЧР за 2024 г. и предстои. Поради това информационната система не е възможно да влезе в сила от 2025 г. Тепърва предстои дълъг процес не само по кандидатстване с проект и съгласуване с Министерството на електронното управление, но и по самото разработване и внедряване на системата.

С оглед на гореизложеното е логично да се очаква, че информационната система ще може реално да се въведе в експлоатация и пълноценно да се използва от потребителите ѝ не по-рано от началото на 2027 г. Ето защо и МТСП в хода на обсъжданията на промените в СК нееднократно е изразявало своите притеснения, че поради забавянето в приемането на промените в СК срокът за създаване на Национална електронна информационна система за пълно осиновяване, заложен в Закона за изменение и допълнение на СК (1 януари 2025 г.), е напълно нереалистичен. Поради това се предлага да се променят нормите, регламентиращи сроковете за създаване и съответно влизане в сила на системата. Предложението ще позволи и на АСП да провежда законово регламентираните процедури по национално осиновяване. Без тази промяна целият процес по осиновяване ще бъде възпрепятстван.

- **В Закона за висшето образование**

Разпоредбата предвижда неприсъщо от гледна точка на сферите на компетентност на министъра на финансите правомощие. Подходът за определянето с нормативи на цени на извършвани от административни структури дейности и услуги, вкл. това да става от министъра на финансите, независимо от конкретните дейности, е наследство от предходни обществено-икономически периоди в развитието на страната и следва да бъде изоставен, като чл. 81, ал. 9 от Закона за висшето образование (ЗВО) се приведе в съответствие с относимите правила, присъщи за актове с нормативно административни характеристики и компетентността на органите в сферата на висшето образование.

С Постановление на Министерския съвет № 277 от 2024 г. е открито поделение на Русенския университет „Ангел Кънчев“ в гр. Тараклия, Република Молдова, в което се обучават както студенти с български произход, така и молдовски студенти. С проекта на ЗДБРБ за 2025 г. в трансфера за Русенския университет са включени средства в размер на 1 236,5 хил. лв. за осигуряване дейността на новооткритото поделение на Русенския университет „Ангел Кънчев“ в гр. Тараклия, Република Молдова. Университетът може да разходва тези средства за финансиране на студентите във филиала си гр. Тараклия, Република Молдова само в случай, че има нормативно основание за това, като се създаде нова ал. 6 в чл. 91 от ЗВО.

- **В Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража**

Направеното предложение е във връзка с промените в Закона за Министерството на вътрешните работи, съгласно които от 01.01.2025 г. са в сила нови условия за определяне на основното месечно възнаграждение (ОМВ), които касаят и служителите в Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“.

Предлага се прецизиране на разпоредбата на чл. 19, ал. 2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС), като се предвижда по отношение на държавните служители в Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, които пряко осъществяват дейности по изпълнение на наказанията или на мярката за неотклонение задържане под стража, предвидени в чл. 19, ал. 1, т. 1 от ЗИНЗС, и лицата, работещи по трудово правоотношение, предвидени в чл. 19, ал. 1, т. 3 от ЗИНЗС, да се прилагат разпоредбите на част трета, глави седма – дванадесета от Закона за Министерството на вътрешните работи, доколкото в ЗИНЗС не е предвидено друго.

- **В Закона за счетоводството**

Предложението е във връзка с получено съобщение от Европейската комисия (DG FISMA) относно открити несъответствия при транспонирането на Директива 2021/2101/ЕС. С оглед необходимостта от прецизиране на разпоредбите в Закона за счетоводството, регламентиращи задълженията на предприятията за предоставяне на декларация с информация за подоходния/корпоративния данък, е предложено изрично регламентиране на безплатен достъп до публикуваната на сайта на предприятието информация, както и уточняване на формата на публикуване на декларацията във връзка с предвиденото освобождаване на дъщерно предприятие. Предложените промени целят пълното транспониране на изискванията на Директива (ЕС) 2021/2101 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2021 г. за изменение на Директива 2013/34/ЕС по отношение на оповестяването на информация за данъка върху доходите от страна на някои предприятия и клонове и да се избегне предприемане на наказателна процедура от страна на Комисията.

- **В Закона за акцизите и данъчните складове**

Предложените промени в Закона за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) са във връзка с необходимостта от създаване на нормативно установена рамка в средносрочен и дългосрочен план за повишаване на бюджетните постъпления от акцизи. В тази връзка е предложено въвеждане на акцизен календар в периода от 2025-2029 г. за поетапно увеличаване на акцизните ставки върху тютюневите изделия.

Във връзка с установена в практиката необходимост от отстраняване на неясноти и улесняване на практическото прилагане на закона, с цел избягване на разнопосочно тълкуване на данъчните разпоредби и съответно гарантиране на приходите от акцизи в бюджета, са предложени и други нормативни промени, както следва:

Основните цели, които се поставят с проекта на нормативен акт са отстраняване на констатирани неясноти и необходимост от прецизиране на разпоредбите по отношение на тяхното прилагане, а именно:

- **Отстраняване на установени затруднения при определяне на компонентите, съдържащи се в течностите за електронни цигари за целите на данъчното облагане**

С направеното допълнение в чл. 12б, ал. 4 - 7 от ЗАДС се предлага ясно дефиниране на понятията по отношение на течностите за електронни цигари, съдържащи или несъдържащи никотин. По този начин действащата нормативна уредба ще се прецизира като се определи обхвата на продуктите попадащи в приложното поле на чл. 12б, ал. 2 и 3 от ЗАДС, доколкото в него към момента се визира единствено начинът на употреба на течностите за електронни цигари, но не и техните характеристики. С приемането на новите разпоредби ще се създаде правна сигурност както за икономическите оператори

така и за контролните митнически органи и ще се предотврати липсата на яснота в законодателството относно естеството на течностите за електронни цигари.

С цел равнопоставеност на производители, търговци и потребители на тези продукти в търговската мрежа, включително чрез електронната търговия, са предложени и разпоредби, които обхващат и случаите на „частични смеси“ на продуктите от типа „направи си сам“. Предложената регулация има за цел да бъдат обхванати като акцизни стоки основните компоненти, които след просто смесване се превръщат в крайни продукти и се предлагат за продажба на дребно в търговски обекти или чрез интернет като течности за електронни цигари.

В случаите, когато частичните смеси не се използват за влагане в течности за електронни цигари или за употреба с електронни цигари, същите няма да подлежат на облагане с акциз. По този начин се създава правна сигурност както за данъчно задължените лица, които извършват тази дейност, така и за предприятията в други индустрии, които използват подобни смеси в дейността си, като например хранително-вкусовата, козметичната, фармацевтичната, химическата, текстилната индустрии, строителството и др.

Данъчното облагане на продуктите, съдържащи компоненти от състава на никотиновите или безникотинови течности за електронни цигари, които на практика представляват течности за електронни цигари, готови за влагане в директни опаковки на крайни продукти (електронни цигари, пълнители или контейнери), следователно и за директна употреба, е в синхрон с практиките на други държави членки, които прилагат като национална мярка данъчно облагане за тези продукти.

Важно е да се отбележи, че към момента данъчното облагане на тези продукти не е регулирано на европейско ниво и до създаването на подходяща обща рамка на европейско ниво държавите членки могат сами да избират начина на данъчно регулиране на тези продукти. Също така, доколкото въведените разпоредби са само за целите на акцизното облагане на тези продукти, то същите не попадат напълно в обхвата на продуктовата регулация, уредена със Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

За наличните в търговската мрежа количества акцизни стоки без поставен бандерол е предвиден преходен период за реализацията им като търговците е необходимо да подадат пред митническите органи инвентаризационен опис за наличните количества стоки в обектите им.

▪ **Въвеждане на акцизен календар в периода 2025-2029 г. за поетапно увеличаване на акцизните ставки върху тютюневите изделия**

Мярката е свързана с оптимизиране на бюджетните приходи като подобен подход се прилага и към момента в акцизното законодателство с оглед на значителния дял на тютюневите изделия от общите данъчни приходи в държавния бюджет. В този смисъл като продължение на наложената вече практика за осигуряване на прозрачност на процесите, предвидимост за бизнеса и стабилност за потребителите се предлага въвеждането на нов акцизен календар за повишаване на акцизните ставки върху тютюна и тютюневите изделия. Повишаването на акцизните ставки върху тютюневите изделия, е в контекста на предстоящото преразглеждане на Директива 2011/64/ЕС на Съвета от 21 юни 2011 година относно структурата и ставките на акциза върху обработен тютюн (Директива 2011/94/ЕС на Съвета), с което се очаква да бъдат предложени по-високи минимални нива на данъчно облагане на тютюневите изделия и свързаните с тях

продукти. Към настоящия момент в Република България се прилагат минималните нива на облагане с акциз върху тютюневите изделия. В тази връзка и доколкото с преразглеждането на Директива 2011/94/ЕС на Съвета се очакват значително по-високи изисквания към минималните нива на данъчно облагане посредством въвеждането на поетапно увеличаване на акциза ще се намали изоставането на страната ни спрямо останалите държави членки в ЕС, където средните нива на акцизното облагане на цигарите е над 150 евро на хиляда къса, към текущите в България 90 евро на хиляда къса.

Не на последно място следва да се отбележи, че плавното повишаване на акцизните ставки ще предотврати и реалната опасност от увеличаване на незаконната търговия с тютюневи изделия, евентуалните сътресения на пазара, както и негативното отражение върху бюджетните приходи.

- **Отпада задължението за регистрация по чл. 57а, ал. 1, т. 2 от ЗАДС на вносителите по смисъла на митническото законодателство и операторите на газопреносни и газоразпределителни мрежи**

Изискването за регистрация по реда на чл. 57а, ал. 1, т. 2 от ЗАДС е обвързано с разпоредбата на чл. 5б от Закона за контрол по прилагане на ограничителните мерки с оглед на действията на Русия, дестабилизиращи положението в Украйна (ЗКПОМОДРДПУ), която е отменена с бр. 106 от 2023 г. на „Държавен вестник“. До момента на промяната по реда на глава втора „а“ на ЗКПОМОДРДПУ се събираха енергийни вноски върху вноса и транзитния пренос на природен газ с произход от Русия с кодове по КН 2711 11 00 и 2711 21 00. Този режим беше отменен с промените в ЗКПОМОДРДПУ, обнародвани в „Държавен вестник“, бр. 106 от 2023 г., в сила от 22 декември 2023 г., поради което отпада и необходимостта от изискването за регистрация в ЗАДС.

- **Ограничаване на данъчнозадължените лица от презапасяване с тютюневи изделия в случаите на влизане в сила на нови акцизни ставки**

С въвеждането в националното законодателство на четиригодишния акцизен календар се създаде предвидимост за икономическите оператори по отношение на поетапното увеличаване на размера на акцизните ставки върху цигарите, тютюна за пушене, пурите и пуретите, нагреваемите тютюневи изделия, електронните цигари и наргилета. На практика обаче този подход доведе до възможност за недобросъвестно поведение от страна на някои икономически оператори, които на предварителен етап, преди датата на влизане в сила на новата по-висока акцизна ставка, освобождават за потребление големи количества тютюн и тютюневи изделия по старата по-ниска акцизна ставка, което води до пропуснати ползи от приходи от акциз. В тази връзка, с цел предотвратяването на подобни практики е налице необходимост от въвеждане на законодателни мерки за ограничаване на презапасяването с тютюн и тютюневи изделия от търговците.

С оглед на това, са предложени изменения и допълнения в действащата разпоредба на чл. 64, ал. 8 и 9, с които се въвежда правна норма по отношение на ограничаването на броя на заявявани и получавани бандероли от данъчнозадължените лица. Следва да се отбележи, че с предложената нормативна промяна не се пречат дейността на засегнатите лица, тъй като е осигурена възможност във всеки един момент икономическият оператор да може да разполага с брой необлепени бандероли, който не надвишава сумата от предадения му брой бандероли през последните три месеца, съответно през предходните шест месеца за алкохолните напитки. На практика това означава, че дори при увеличаване на икономическата си активност три пъти над обичайната, икономическият оператор ще може да удовлетвори нуждите си от брой

бандероли. Редакцията на алинея 9 на чл. 64 от проекта създава възможност при разполагаемост с брой бандероли под сумата на предадените за последните три/шест месеца, лицето да може да поиска и да му бъдат предоставени допълнителен брой бандероли.

- **Въвеждане на задължение за временно сертифицираните получатели да подават съобщение за получаване чрез компютърната система, при получаване на акцизните стоки и допълване на хипотезите за движение на акцизни стоки, освободени за потребление на територията на друга държава членка с електронен опростен административен документ**

Въвежда се допълнение в разпоредбата на чл. 76з, ал. 1 на ЗАДС с цел включване на временно сертифицирания получател при получаване на акцизни стоки на територията на страната да подава към митническите органи съобщение чрез компютърната система. Правната норма ще се прилага при движение на акцизни стоки, освободени за потребление на територията на друга държава членка с електронен опростен административен документ, което засяга регистрацията на сертифициран получател и на временно сертифицирания получател. Лицата, които получават акцизни стоки на територията на страната, които са освободени за потребление на територията на другата държава членка, ще имат задължение при получаване на акцизните стоки да подадат в компютърната система незабавно, но не по-късно от 5 работни дни, съобщение за получаване.

Предложението за промяна в чл. 76з, ал. 8 от проекта е свързано със създаване на конкретна и ясна разпоредба кога не следва да се прилагат разпоредбите на чл. 76з от закона, а именно „при движение на енергийни продукти с кодове по КН 2710 11 21, 2710 11 25 и 2710 19 29 в случаите, когато са в потребителски опаковки до 210 литра (наливно състояние, по смисъла на чл. 14, ал. 4)“. Когато енергийните продукти с посочените кодове се получават на територията на страната в опаковки до 210 литра, може да се прилага реда на чл. 76л от ЗАДС, касаещ получаването на нехармонизирани акцизни стоки. Хипотезата на прилагане на правната норма е спрямо всички лица, които получават на територията на страната хармонизирани акцизни стоки - енергийни продукти с код по КН 2710 11 21, 2710 11 25 и 2710 19 29 в случаите, когато е неопакван, транспортиран в съдове, които са неразделна част от транспортното средство, както и в случаите, когато е неопакван, транспортиран в съдове с обем, надвишаващ 210 литра и с код по КН 2711 12 11 до 2711 19 00 без значение дали са или не са в опаковка по смисъла на Закона за защита на потребителите до 5 кг.

- **Подобряване на контролната дейност на митническите органи**

Прецизирана е разпоредбата на чл. 99а, ал. 1 от ЗАДС, с оглед на възникнали противоречиви тълкувания дали настоящият текст на разпоредбата се отнася само до пощенски услуги в рамките на ЕС или следва да засяга и международните пощенски пратки от трети страни. Предвид регламентирания в чл. 267-270 от Закона за митниците митнически контрол на международните пощенски пратки е направено уточнение, че на контрол по предвидения в националното акцизно законодателство ред ще подлежат само пощенските пратки, изпращани и получавани в рамките на Европейския съюз. Също така са взети предвид забраните в чл. 91в от ЗАДС, предвид възможността с пощенските пратки да се изпращат/получават освободени за потребление акцизни стоки от търговци.

Предложената нова алинея 11 в разпоредбата на чл. 99а от проекта предвижда регулация за физическите лица да могат да изпращат до или да получават от друга държава членка пощенски пратки съдържащи тютюневи изделия и алкохолни напитки, предназначени за

лична или семейна употреба или за подаръци, когато стоките не са укрити, не надхвърлят количествените ограничения, предвидени за въвеждане и изпращане в правилника за прилагане на закона, лицата не са изпращали/получавали пощенски пратки през последните 30 дни и могат да докажат пред митническите органи предназначението и произхода на стоките. Регламентирането на конкретни ограничения за физическите лица при изпращане/получаване на акцизни стоки в пощенски и други пратки и товари, цели да ограничи възможността за осъществяване на незаконна търговия в други държави членки. Посредством ограниченията в количествата и ограниченията по отношение на редовното извършване на действията (веднъж месечно), на митническите органи се дава възможност да предотвратяват изпращането от физически лица на акцизни стоки в търговски количества, с цел нелегална продажба в страните от Западна Европа. Практиката на митническата администрация до момента показва, че пощенски и други пратки или товари се използват често за изпращане в други държави членки на цигари с български бандерол, които независимо от платените данъци в България, гарантират значими незаконни печалби за недобросъвестните лица. По съдържание, предложеният текст на чл. 99а, ал. 11 от проекта е аналогичен на наложената вече в практиката разпоредба на чл. 91в, ал. 7 от ЗАДС, която препраща към предвидените за въвеждане и изпращане количествени ограничения на акцизните стоки, уредени в чл. 4в от правилника за прилагане на закона.

С проекта се предлага създаването на нов чл. 99б на закона, с който се въвеждат правила по отношение на лицата, които организират транспорта/логистиката или превоза на товари, съдържащи акцизни стоки. Тези правила са идентични с механизма на действие на наложил се вече в практиката по отношение на пощенските пратки. Чрез мярката се очаква да се подобри взаимодействието на митническата администрация с лицата, извършващи спедиторска, логистична и транспортна дейност, което от своя страна ще намали в значителна степен възможността за трансгранични доставки на укрити акцизни стоки в държави от Западна Европа. Като следствие на взаимодействието на митническите органи с пощенските оператори се констатира, че има пренасочване на нелегалните акцизни стоки към „безконтролния“ превоз на пратки и товари извън обхвата на пощенските пратки по смисъла на Закона за пощенските услуги. С предложените разпоредби на чл. 99б от законопроекта се визират пратките и товарите, които не могат да бъдат дефинирани като пощенски пратки по смисъла на Закона за пощенските услуги. Предложението няма да поражда допълнителна административна тежест за лицата, тъй като не се предвижда изискване за тяхното лицензиране или регистриране. Предвиденото взаимодействие с митническите органи ще се прилага преимуществено за конкретни случаи, по инициатива на лицата или по инициатива на митническите органи. Мярката не предполага регулярен обмен на информация, предвид възможните затруднения с обработката, както от задължените лица, така и от митническата администрация. От лицата по чл. 99б от проекта не се очаква да разполагат с технически средства за проверка на пратките и товарите. Взаимодействието с митническите органи ще се основава на съхраняваните при тях данни, свързани със заявката, организацията и извършването на превоза, с която те разполагат. Митническите органи няма да изискват информация, която лицата обективно няма да могат да съберат, съответно да им предоставят. За разлика от пощенските пратки по чл. 99а от ЗАДС, за които Закона за пощенските услуги вмениява необходимостта от звена при пощенските оператори, гарантиращи тяхната сигурност, предвид липсата на подобни нормативни изисквания за пратките и товарите по смисъла на чл. 99б от проекта, няма да възниква ангажимент за задължените лица да назначават допълнително служители за целите на изпълнение на законовите изисквания. В тази връзка, и доколкото осъществяването на взаимодействие ще бъде само при конкретни случаи, а не постоянно (ежедневно), няма

да са налице основателни предпоставки, които да окажат съществено влияние върху транспортните разходи на засегнатите лица.

Предложено е допълнение в разпоредбата на чл. 123в, ал. 3 от ЗАДС, като е предвидена легална възможност за отпадане на административнонаказателната отговорност за задължените по чл. 99б, ал. 2 лица, които са уведомили митническите органи за наличие на пратка и/или товар, съдържащи забранени акцизни стоки или отпадъци от тютюн, и са съдействали за установяване на техния подател (изпращач) и получател. Към момента, тези лица дори да са добросъвестни и да са съдействали на митническите органи, при установени укрити акцизни стоки, същите подлежат на наказание по реда на чл. 112а, ал. 3, съответно чл. 126, ал. 1 от ЗАДС, в зависимост от фактическия състав на нарушението.

Предложените промени в акцизното законодателство ще окажат пряко въздействие върху държавния бюджет, като очакваният бюджетен ефект от въвеждането на нов пет годишен акцизен календар в периода 2025-2029 г. за поетапно увеличаване на акцизните ставки върху тютюневите изделия е увеличение на приходите за 2025 г. в посочените по-горе размери.

- **В Закона за данък върху добавената стойност**

I. Предложения за промени, свързани с въвеждане в ЗДС на изисквания, налагани от правото на Европейския съюз

Причини, които налагат приемането на предложените мерки

1. Предложенията за промени в ЗДС съдържат мерки, изготвени във връзка с изпълнение на задължение за въвеждане в националното законодателство на: Разпоредби на Директива (ЕС) 2020/285 на Съвета от 18 февруари 2020 година за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност по отношение на специалния режим за малките предприятия и Регламент (ЕС) № 904/2010 относно административното сътрудничество и обмена на информация за целите на наблюдението на правилното прилагане на специалния режим за малките предприятия (Директива (ЕС) 2020/285);
2. Разпоредбите на Директива (ЕС) 2022/542 на Съвета от 5 април 2022 година за изменение на директиви 2006/112/ЕО и (ЕС) 2020/285 по отношение на ставките на данъка върху добавената стойност (Директива (ЕС) 2022/542);
3. Мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis във връзка с изтичане на срока на действие на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis“ (Регламент (ЕС) 2023/2831);
4. Мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика, включително за възстановени средства (Регламент (ЕС) № 2021/1060);

5. Решение от 29 юли 2019 г. на Съда на Европейския съюз (СЕС) по дело 388/18, Finanzamt.

1. Мерки, свързани с въвеждане в Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС) на Директива (ЕС) 2020/285

С разпоредбите на Директива (ЕС) 2020/285 са приети правила за малки предприятия, с които се предоставя значителен стимул за тези предприятия и се осигурява възможност за извършване на ефективен контрол върху по-големите данъчно задължени лица, за заделяне на повече ресурси за борба с измамните с данък върху добавената стойност (ДДС) и за подобряване на прилагането на настоящата система на ДДС. Специалните режими за малки предприятия позволяват на малките предприятия да не облагат с ДДС облагаемите доставки на стоки и услуги по отношение на които се прилагат тези режими. Целта на тези режими е да се намалят разходите, понасяни от малките предприятия, които са пропорционално по-високи от разходите на големите предприятия поради по-ограничените им ресурси за справяне със сложността и разпокъсаността на системата на ДДС в ЕС.

До момента малките предприятия могат да се ползват от освобождаване от задължението за начисляване на ДДС (освобождаване) до прага за регистрация, само в държавата членка, в която са установени. В резултат на това, малките предприятия, които извършват сделки в други държави членки, в които не са установени, трябва да се регистрират и да изпълняват задълженията по ДДС (подаване на периодични справки-декларации за ДДС, издаване на пълни фактури, сметка за ДДС и т.н.) във всяка държава членка, в която е дължим ДДС. Това оказва отрицателно въздействие върху конкурентоспособността на вътрешния пазар за дружества, които не са установени в държавата членка, в която е дължим ДДС, в сравнение с установените там, поради което е необходимо да се изменят правилата, уреждащи специалните режими за освобождаване. С цел този проблем да бъде разрешен и да се избегнат други изкривявания за малките предприятия, установени в държави членки, различни от тази, в която е дължим ДДС, е предложено тези предприятия също да могат да се ползват от освобождаването. В този смисъл се разграничат две нива на приложение на специалните режими - прилагане на специалния режим от малки предприятия само в страната, в която тези предприятия са установени и прилагане на специалния режим в ЕС от малки предприятия в една или повече държави членки, различни от страната на установяване, независимо дали режима се прилага на национално равнище или не.

С Директива (ЕС) 2020/285 е предоставена възможност държавите членки да освободят доставките на стоки и услуги, извършени на тяхната територия от данъчно задължени лица, които са установени на същата територия и чийто годишен оборот в държавата членка, свързан с тези доставки, не надвишава праг от 50 000 EUR или тяхната равностойност в национална валута. Прагът на годишния оборот, който представлява основата за освобождаването, въведено със специалния режим, установен в Директива (ЕС) 2020/285, се състои от общата стойност на доставките на стоки и услуги, извършени от малко предприятие в държавата членка, в която се предоставя освобождаването. Предвиден е и годишен праг в Съюза от 100 000 евро, който обхваща както доставките в обхвата на общите правила за ДДС, така и тези попадащи в специалния режим за малки предприятия, извършени на територията на Европейския съюз. Директивата задължава държавите членки, които прилагат освобождаване за малки предприятия да предоставят такова освобождаване също и за доставките на стоки и услуги, извършени на тяхната територия от данъчно задължени лица, установени в друга държава членка, когато годишният оборот в Съюза на посоченото данъчно задължено лице не надвишава 100

000 EUR и стойността на извършените доставки в държавата членка, в която данъчно задълженото лице не е установено, не надвишава приложимия в тази държава членка праг на освобождаване, прилаган от установените в същата държава членка данъчно задължени лица.

В изпълнение на задължението за въвеждане в ЗДС на Европейското право са направени предложения за създаване на разпоредби за специални режими за малки предприятия - режим за малки предприятия в страната и режим за малки предприятия в Европейския съюз (ЕС).

Със законопроекта са регламентирани условията за прилагане на специалните режими за малки предприятия както за лицата, установени на територията на страната, така и за тези, които са установени на територията на друга държава членка.

Режимът за малки предприятия в страната ще може да се прилага от всяко данъчно задълженото лице, установено на територията на страната, което извършва доставки на стоки и услуги с място на изпълнение на територията на страната и годишният оборот в страната на лицето не надвишава националния праг през календарната година. Съобразено с Директива (ЕС) 2020/285, със законопроекта е предвидено годишния оборот в страната, до който ще се предоставя освобождаване в страната, да не надвишава национален праг от 50 000 евро. Като мярка, свързана с оптимизиране на бюджетните приходи е предложено размера на националния праг за освобождаване от облагане да се намали от 84 874 евро на 50 000 евро.

С предложените разпоредби се гарантира, че при прилагането на националния праг, не се прави разлика между установени и неустановени в страната данъчно задължени лица.

Режимът за малки предприятия в ЕС ще може да се прилага от всяко данъчно задълженото лице, установено на територията на страната, което извършва доставки на стоки и услуги с място на изпълнение на територията на друга държава членка. Предложените разпоредби позволяват на данъчно задължените лица, установени в страната, да не облагат с ДДС доставките на стоки и услуги, извършени в държави членки, в които не са установени и да се възползват от опростени задължения по ДДС, при условие че техният годишен оборот в някоя от тези държави членки не надвишава националния праг в съответната държава членка и при условие че годишният им оборот в Съюза не надвишава сумата от 100 000 EUR. Също така предложенията предвиждат данъчно задължените лица, които са установени в други държави членки, да не облагат с ДДС доставките на стоки и услуги с място на изпълнение на територията на страната, когато годишният им оборот в Съюза не надвишава прага от 100 000 EUR и годишният оборот в страната не надвишава националния праг от 50 000 евро.

За да се избегнат несъответствията при изчисляването на годишния оборот в държава членка, който служи като отправна точка за прилагане на освобождаването, както и на годишния оборот в Съюза, със законопроекта са уточнени елементите на оборота, които се вземат под внимание, като е определен обхвата на доставките, чиито данъчни основи се включват в годишния оборот в страната.

При определянето на годишния оборот в страната е предложено запазване на досегашната регламентация за включване в облагаемия оборот на оборота, реализиран в обект от всички лица, извършвали последователно еднородна дейност в един и същи обект, действащи съгласувано. По аналогичен начин са уредени и получените авансови плащания за доставките, изключение на получените авансови плащания преди възникване на данъчното събитие при вътреобщностни придобивания. Запазена е и

регламентацията, действаща до момента, по отношение на оборота, реализиран от преобразуващия се или от отчуждителя, когато е данъчно задължено лице, което не е регистрирано по ЗДДС. В съответствие с Директива (ЕС) 2020/285 при определянето на годишния оборот в страната са предложени специални правила за дилърите на стоки втора употреба, туроператорите, данъчно задължените лица, които извършват доставки на инвестиционно злато, както и за данъчно задължени лица, които извършват дистанционни доставки на стоки и електронни доставки на услуги.

Законопроектът съдържа разпоредби, с които се регламентира, че при определянето на годишния оборот в Съюза се включва както годишния оборот в страната, определен по реда на този член, така и годишния оборот във всички останали държави членки. Специалните режими не са задължителни за данъчно задължените лица. Предлаганите разпоредби предоставят на данъчно задължените лица правото да избират между общия режим на ДДС и специалния режим за малките предприятия. За целта е предвидено данъчно задълженото лице, установено на територията на страната, с годишен оборот в страната, който не надвишава националния праг, да имат право на избор за прилагане на общия ред за облагане с ДДС или на режим за малки предприятия в страната, независимо дали е превишен прага на Съюза.

Освен това, когато данъчно задължено лице отговаря на условията за прилагане режима за малки предприятия в ЕС във всички държави членки, в които извършва доставки на стоки и услуги, включително в страната, може да избере да прилага режима за малки предприятия в ЕС, независимо от това лицето не е длъжно да избере да прилага режима във всички държави членки, включително и в страната. В случаите, когато данъчно задълженото лице не отговаря на условията за прилагане режима за малки предприятия в ЕС в някои от държавите членки, в които извършва доставки на стоки и услуги, същото може да избере да прилага режима за малки предприятия в ЕС само в държавите членки, в които отговаря на условията за това. Когато данъчно задължено лице, установено на територията на страната, което е избрало да прилага само режим за малки предприятия в страната и извършва доставки на стоки и услуги на територията на други държави членки, прилага общия ред за облагане с ДДС в тези държави членки. Предвидено е, че когато данъчно задължено лице, установено на територията на страната, е регистрирано по ЗДДС (задължителна регистрация или регистрация по избор за прилагане на общите правила на ЗДДС), може да избере да прилага режим за малки предприятия в ЕС само в други държави членки.

Данъчно задължените лица, които избират да прилагат специалните режими за малки предприятия, нямат право на данъчен кредит за получените от тях покупки на стоки и услуги, използвани за сделки, обхванати от режима за малки предприятия. В тази връзка са предложени допълнения в разпоредбите, ограничаващи правото на данъчен кредит. Предложени са и изменения в разпоредбите, уреждащи ползването на частично право на данъчен кредит за стоки и услуги, предназначени за смесено ползване, като измененията са съобразени с решение на СЕС по дело C-165/17, Morgan Stanley, както и със становище на ДДС Комитета на ЕС, посочено в Работен документ № 1004.

С цел опростяване в законопроекта не е предвиден регистрационен или уведомителен режим за данъчно задължените лица, които избират да прилагат режим за малките предприятия в страната. Прилагането на режима за малки предприятия в страната се прекратява чрез доброволна регистрация или задължителна регистрация по закона.

За да се даде възможност за ефективен контрол на прилагането на освобождаването и да се гарантира, че държавите членки имат достъп до необходимата информация, данъчно задължените лица, които желаят да се възползват от освобождаването в държава членка,

в която не са установени и изберат да прилагат режима за малки предприятия в ЕС е предвидена задължителна регистрация. С цел опростяване и намаляване на разходите за привеждане в съответствие тези данъчно задължени лица следва да бъдат идентифицирани с индивидуален номер само в държавата членка на установяване. Със законопроекта се предвижда данъчно задължено лице, регистрирано за прилагане на режим за малки предприятия в ЕС, във фактурите, с които документира извършените доставки с място на изпълнение на територията на страната, освен реквизитите по ал. 1, т. 1-4 и 6-10, задължително да посочва идентификационен номер по чл. 168ж, ал. 11 с окончание „-ЕХ“.

В съответствие с Директива (ЕС) 2020/285 е предложено данъчно задължените лица, които се възползват от освобождаването в страната да прилагат опростени правила за отчитане. Предложени са текстове относно декларирането на доставките по режима за малки предприятия в ЕС. Само лицата, установени на територията на страната, регистрирани за прилагане на режима за малки предприятия в ЕС, ще подават отчет за годишен оборот, в срок от един месец, следващ края на календарното тримесечие, за което се отнася декларацията, по електронен път чрез въвеждане на данните или подаване на предварително генериран файл. Предложени са и разпоредби за начина на коригиране на подадени тримесечни отчети за годишния оборот. При подаване на тримесечните отчети за реализираните обороти е уточнено, че когато срокът изтича в неприсъствен ден, този ден не се брои и срокът изтича в следващия след него присъствен ден.

Регламентирани са и ограничения за прилагане на специалните режими за малки предприятия, при които данъчно задълженото лице не може да прилага тези режими. Предвидени са и правила за прилагане и прекратяване на прилагането на режим за малките предприятия в страната. Също така са предложени и правила за регистрация, прилагане, прекратяване на прилагането и прекратяване на регистрацията на режима за малки предприятия в ЕС от лица, установени на територията на страната. Правилата са изготвени при спазване на правилата на Директива (ЕС) 2020/285.

Във връзка с предложените промени, наложени от въвеждането на разпоредбите на Директива (ЕС) 2020/285, със законопроекта са предложени промени и в общите правила за регистрация и дерегистрация по реда на ЗДДС. Регламентирано е задължение за всяко данъчно задължено лице, установено със седалище и адрес на управление, а когато няма такова седалище, е с постоянен адрес или с обичайно пребиваване на територията на страната с годишен оборот надвишаващ националния праг от 50 000 евро, задължително да се регистрира по ЗДДС. Всяко данъчно задължено лице, което се регистрира за целите на ЗДДС, прекратява прилагането на режим за малки предприятия в страната, а ако лице, което при започване на независимата си икономическа дейност се регистрира се счита че е упражнило правото си на избор да не прилага в страната специалните режими за малки предприятия. Всяко данъчно задължено лице, което е установено в друга държава членка и прилага в страната режим за малките предприятия в Европейския съюз, е длъжно да се регистрира по ЗДДС, когато годишният му оборот в страната, надвиши националния праг от 50 000 евро и/или когато годишният оборот в Съюза, надвиши прага в Съюза от 100 000 евро.

Установените в друга държава членка лица, независимо дали имат постоянен обект в страната, които не прилагат режим на малките предприятия в ЕС са длъжни да се регистрират по ЗДДС преди датата, на първата облагаема доставка, която извършват с място на изпълнение на територията на страната. Лицата нямат да имат задължение за регистрация в случаите, когато за доставките, които извършват в страната прилагат

режим в Съюза за обслужване на едно гише или за които данъкът е изискуем от получателя.

Данъчно задължените лица, които не са установени в ЕС, независимо дали имат постоянен обект в ЕС, следва да се регистрират по закона преди датата, на която става изискуем данъкът за първата облагаема доставка с място на изпълнение на територията на страната. Лицата нямат задължение за регистрация в случаите, когато за доставките, които извършват в страната прилагат режим в Съюза или извън Съюза за обслужване на едно гише или за които данъкът е изискуем от получателя.

Предвид изменението на правилата за регистрация на чуждестранни лица, които извършват независима икономическа дейност на територията на страната са прецизирани разпоредбите за задължителна регистрация чрез акредитиран представител.

Предвидени са разпоредби относно процедурата за регистрация за случаите, когато лицето е длъжно да се регистрира за случаите, когато то се регистрира по избор по ЗДДС, както и относно процедурата за дерегистрация по закона. Предвидени са и ограничения за дерегистрация по ЗДДС до изтичането на една календарна година, следваща календарната година, през която националният праг в страната е бил надвишен от регистрирани по ЗДДС лица, установени в страната, съответно, през която националният праг в страната и/или прагът в Съюза е бил надвишен, от регистрирани по ЗДДС лица, установени в други държави.

В контекста на борбата с измамите с ДДС е предвидено всяко лице (с изключение на физическо лице, които не е едноличен търговец), без значение къде е установено, което извършва две или повече от две облагаеми доставки в страната в рамките на една календарна година, да се регистрира по реда на ЗДДС, независимо, дали годишният му оборот в страната надвишава националният праг в страната, преди датата, на която данъкът става изискуем за облагаемата доставка на нови сгради или на части от тях, на прилежащите към тях терени, както и учредяването и прехвърлянето на други вещни права върху тях, както и за прехвърляне на правото на собственост или учредяването или прехвърлянето на право на строеж върху урегулиран поземлен имот по смисъла на Закона за устройство на територията (доставки, свързани със земя и сгради). Тази регистрация не предоставя право на данъчен кредит. В тези случаи лицето ще може да продължи да прилага режимите за малки предприятия за доставки, в обхвата на режимите, ако отговаря на условията за това.

2. Мярка, свързана с въвеждане в ЗДДС на Директива (ЕС) 2022/542

Директива (ЕС) 2022/542 въвежда ново правило, с което се променя мястото на изпълнение на доставка на услуги по достъп и съпътстващите достъпа услуги, свързани с дейности, излъчвани на живо в интернет, или до които по друг начин е предоставен виртуален достъп, мястото на изпълнение на доставката се променя спрямо сега действащите правила в закона. С цел да се гарантира начисляването на данъка в държавата членка, където се извършва потреблението, е необходимо всички услуги, които може да бъдат предоставени на потребител по електронен път, излъчвани на живо в интернет, или до които по друг начин е предоставен виртуален достъп, да се облагат на мястото, където потребителят е установен. В тази връзка, със законопроекта се предлага промяна на определяне на мястото на изпълнение на услугите, свързани с дейности, излъчвани на живо в интернет, или до които по друг начин е предоставен виртуален достъп.

3. Мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2023/2831

Във връзка с влизане в сила на новия Регламент (ЕС) № 2023/2831 са предложени изменения, свързани с прилагането на специалния ред за начисляване на данък при внос за инвестиционни проекти.

С привеждане в съответствие на разпоредбите на ЗДДС, регламентиращи издаването на разрешение за прилагане на специален ред за начисляване ДДС при внос и/или възстановяване на данък в 30-дневен срок, във връзка с инвестиционни проекти с тези на Регламент(ЕС) 2023/2831, ще се позволи на данъчно задължените лица да ползват помощта de minimis в условията на правна сигурност.

В действащите разпоредби в ЗДДС относно специалния ред за начисляване на данък при внос при прилагане на схема за минимална помощ, следва да се предвидят мерки за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/2831. Предложено е отстраняване на несъответствия между националната уредба и европейската в някои от изискванията към лицата, поискали разрешение от Министерството на финансите за прилагане на специалния ред за начисляване на ДДС при внос или за възстановяване на данъка в 30-дневен срок, и съвместимостта и натрупването на минималната помощ за инвестиционен проект с друга. Като условие за получаване на разрешение от Министерството на финансите за прилагане на специалния ред за начисляване на ДДС при внос или за възстановяване на данъка в 30-дневен срок, е предложено получените минимални помощи, за периода от три години преди датата на предоставяне на разрешението, да не надхвърлят праг от левовата равностойност на 300 000 евро.

4. Мярка по прилагането на Регламент (ЕС) № 2021/1060

Съгласно чл. 135, § 1, б. „ж“ от Директива 2006/112/ЕО (съответно чл. 13, Б, б. „г“, т. 6 от Шеста директива 77/388/ЕИО на Съвета от 17 май 1977 година относно хармонизиране на законодателствата на държавите членки във връзка с данъците върху оборота - обща система на данъка върху добавената стойност: единна данъчна основа - Шеста директива, отм.) държавите членки освобождават от облагане управлението на специалните инвестиционни фондове съгласно определенията, дадени от държавите членки. Понятието „специален инвестиционен фонд“ не е дефинирано в тези две директиви. В изпълнение на предоставеното от Директива 2006/112/ЕО изключително правомощие за целите на освобождаването от облагане с ДДС по реда на чл. 46, ал. 1, т. 6 от ЗДДС (транспониращ чл. 135, § 1, б. „ж“ от Директива 2006/112/ЕО) българският законодателен орган е определил колективните инвестиционни схеми, националните инвестиционни фондове и пенсионните фондове като „специални инвестиционни фондове“. В този аспект, доколкото преценката за определянето на фондовете, които отговарят на понятието „специални инвестиционни фондове“, е на законодателния орган на съответната държава членка, цитираната разпоредба от ЗДДС – чл. 46, ал. 1, т. 6, не е в противоречие с разпоредбите на Директива 2006/112/ЕО.

През годините редакцията на разпоредбата на чл. 46, ал. 1, т. 6 от ЗДДС е допълвана, като в обхвата на освободените доставки са включени и управлението на:

1. предоставянето на инвестиционни консултации по реда на Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране и
2. услугата, предоставена от обвързан агент на инвестиционен посредник във връзка с услугите и дейностите по чл. 33 от Закона за пазарите на финансови инструменти, когато тези услуги и дейности представляват финансови услуги, и

3. предоставянето на инвестиционни съвети по Закона за пазарите на финансови инструменти, както и

4. управлението на дейността на Фонд на фондовете по реда на Закона за управление на средствата от Европейските фондове за споделено управление и изпълнението на финансови инструменти въз основа на финансови споразумения по смисъла на чл. 38, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за отмяна на Регламент (ЕО) 1083/2006 на Съвета (ОВ, L 347/320 от 20 декември 2013 г.).

Действащата редакция на чл. 46, ал. 1, т. 6 от ЗДДС, и по конкретно посоченото по-горе в т. 5 обхваща референция единство към отминалия програмен период 2014-2020 г., чрез позоваването на чл. 38, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. за определяне на общо приложими разпоредби за Европейски фонд. В тази връзка, с предложеното изменение разпоредбата се адаптира към програмен период 2021-2027, включително по отношение функцията на Фонд мениджър на финансови инструменти в България като изпълняващ „Холдингов фонд“ (чл. 5 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове за споделено управление), както и да се реферира към Регламент (ЕС) № 2021/1060.

В същото време с чл. 46, ал. 1, т. 8 от ЗДДС в сила от 01.01.2023 г. е уточнено, че само управлението на алтернативни инвестиционни фондове, определени като специални инвестиционни фондове в съответствие с критериите, установени от правото на Европейския съюз, е освободена доставка.

В тази връзка и с цел обвързване на нормите, а не извеждане по тълкувателен път, с допълнението в разпоредбата на чл. 46, ал. 1, т. 6 изрично е посочено, че освобождаване се прилага само за доставки, свързани с управление на специални инвестиционни фондове, определени в съответствие с критериите, установени от правото на Европейския съюз.

5. Мярка, свързана с въвеждане в ЗДДС на решение от 29 юли 2019 г. на СЕС по дело 388/18, Finanzamt

Съгласно решение на СЕС по дело 388/18, данъчната основа за целите на определяне на годишния оборот, съответно годишния праг, при доставки на стоки втора употреба и на доставки на обща туристическа услуга, извършени от данъчно задължено лице, прилагащо режимите за малки предприятия, е възнаграждението, получено от или дължимо на доставчика.

С оглед привеждане в съответствие с решението на действащата уредба в закона и данъчната практика, е предложено облагаемият оборот на данъчно задължени лица, които извършват доставки на стоки втора употреба или доставки на обща туристическа услуга да не се формира по специалния ред на облагане на маржа, чрез сборът от маржовете.

Цели, които се поставят с предложените мерки

Целта на предложените промени в ЗДДС е постигане на съответствие на българското ДДС законодателство с Европейското право.

Основната цел на предложението законопроект е предприемане на изменения в ЗДДС в съответствие с въведените с Директива (ЕС) 2020/285 правила, приложими за малките предприятия. Директива (ЕС) 2020/285 съдържа правила за опростяване, предназначени за малките предприятия, насочени към намаляване на понасяната от тях административна тежест и подпомагане на създаването на фискална среда, която да улеснява растежа им и развитието на трансграничната търговия.

Общите цели на предложените нови правила за малки предприятия, които съответстват на заложените такива в Директива (ЕС) 2020/285, са за допринасяне за създаването на среда, благоприятстваща растежа на малките предприятия, ефикасна и стабилна за гладкото функциониране на един по-задълбочен и по-справедлив единен пазар.

Специфичните цели са насочени към намаляване на разходите за спазване на изискванията за ДДС за МСП на две равнища - на национално равнище и в рамките на ЕС, по-конкретно към разходи за привеждане в съответствие за местните малки предприятия, произтичащи от сложните национални правила за ДДС и към разходите за привеждане в съответствие за малките предприятия, извършващи трансгранична търговия, произтичащи от разнообразието на правилата за ДДС в целия ЕС. Следваща специфична цел е намаляване на нарушенията в резултат на липса на неутралитет между малките предприятия, които прилагат опцията за освобождаването до определен праг за регистрация и малките предприятия, които не се възползват от освобождаването, както и между местните доставчици и доставчиците, установени в други държави членки. Друга цел е намаляване отрицателното въздействие на ефекта на прага (малките предприятия забавят растежа си, за да избегнат превишаване на прага за регистрация) - разглеждано и в контекста на осигуряването на по-равнопоставени условия на конкуренция.

Не на последно място, с въвеждането на нови правила за малките предприятия се цели улесняване спазването на правилата от страна на същите и наблюдението от страна на данъчните администрации, както и намаляване на загубите на приходи, причинени от случайни търговци.

Целите на мерки 2-5 са свързани освен с привеждане на ЗДДС в съответствие с Европейското право и с осигуряване спазване на основни принципи на системата на ДДС - за правна сигурност и неутралност на ДДС.

С предлаганата промяна се запазва прага за регистрация по ЗДДС от 2024 г., което не оказва влияние върху приходите от ДДС. Изпълняват се изискванията за въвеждане в ЗДДС на Европейското право, като са направени предложения за създаване на разпоредби за специални режими за малките предприятия.

Очакваните резултати от прилагането на акта са осигуряване изпълнението на нормативно установените изисквания на данъчното законодателство в областта на ДДС.

Мерките съответстват на разпоредбите на следните актове на правото на Европейския съюз и по конкретно на Директива (ЕС) 2020/285 и на Директива (ЕС) 2022/542.

Предвид обстоятелството, че с проекта на акт се въвеждат норми на Директива (ЕС) 2020/285 и на Директива (ЕС) 2022/542 е изготвена справка за съответствие с посочените директиви.

II. Предложения за промени, свързани с въвеждане в закона на разпоредби с цел намаляване на административната тежест, контролни мерки и прецизиране на разпоредби, включително и във връзка с възникнали затруднения при практическото прилагане на закона

Причини, които налагат приемането на предложените промени

С цел намаляване на административната тежест на лицата са предложени мерки за въвеждане на епизод от живота „Стартиране на бизнес“ и епизод от живота „Закриване на бизнес“. С предложението се намалява срока за проверка за регистрация от 14 дни на 7 дни. Предложени са промени в начина на заявяване пред Агенция по вписванията за продължаване на регистрацията на лицето по ДДС до момента на заличаване в Търговския регистър. Така процесът ще бъде аналогичен на процеса по регистрация по ЗДДС, при който потребителят има възможност да заяви желание за регистрация по ЗДДС още в Агенция по вписванията. С измененията се цели подобряване на качеството и бързината на предоставяните административни услуги.

Във връзка с навлизането на нови съвременни технологии в сферата на търговията с горива е предложено при регистриране и отчитане на продажби в обекти за търговия/зареждане на течни горива чрез фискални устройства, вградени в автоматите на самообслужване фискалният бон, регистриращ продажбата да може да се визуализира само на дисплей, без да се издава хартиен документ. По отношение на средства за измерване на разход и обем (от одобрен тип и с оцененото съответствие), включени в състава на електронната система с фискална памет (ЕСФП), както и с цел осигуряване на тяхното нормално функциониране в съответствие с метрологичните изисквания на ЗИ и Наредбата за средствата за измерване, подлежащи на метрологичен контрол, се въвежда задължение за лицата, използващи ЕСФП, да сключват писмен договор за сервизно обслужване и ремонт на средствата за измерване, включени в състава на системата. Предложената промяна в дефиницията за ИАСУТД е в резултат на анализ на практиката на бизнеса. До момента същата е показала, че повечето от дружествата, които използват ИАСУТД използват освен ИАСУТД и ERP-системи, чрез които се осигурява автоматичен контрол върху движението на стоките или изпълнението на услугите от постъпването/заявяването в обекта до счетоводното отчитане на реализацията на стоките/услугите. Чрез ERP-системите лицата отчитат складовите наличности, създават се клиентски поръчки, издават чрез тях данъчни документи (фактури, дебитни и кредитни известия), като ИАСУТД се използват за регистриране и отчитане на разплащанията/сторно операциите от клиенти (по вече създадените в ERP-системите документи) в търговските обекти. С изменението се предоставя възможност дейности, с изключение на дейностите, свързани с регистрирането и отчитането на продажбите и сторно операциите, да се осъществяват в друга информационна система /софтуер при условие, че е осигурена постоянна свързаност за автоматизиран обмен на данни между системата/софтуера и ИАСУТД.

Във връзка с измененията на ЗДДС и ППЗДДС по отношение на издаването на фактура на електронен и хартиен носител е предложено прецизиране на разпоредбата относно издаването на кредитно известие, като е уточнено, че известието се издава в два екземпляра, когато е издадено на хартиен носител. Уточнено е, че лице, регистрирано задължително или по избор по ЗДДС, ако е регистрирано за прилагане на някой от специалните режими – режим извън Съюза, режим в Съюза или режима за дистанционни продажби на стоки, внасяни от трети страни или територии, за доставките, за които прилага тези режими, следва да съставя отделен отчет за извършените продажби,

включително когато е издало фактура или известие към фактура за тях, като в отчета за извършените продажби се описва общата сума на данъчните основи. За случаите, когато при задължителна регистрация са издадени фактури и известия към тях след датата на надвишаване на националния праг или на прага в Съюза до датата на връчване на акта за регистрация, е предвидено същите да се коригират, по уредения в закона ред за коригиране на фактури, не по-късно от 5 дни след датата на връчване на акта за регистрация.

В законопроекта са предвидени изменения в Закона за въвеждане на еврото в Република България с оглед привеждане на същия в съответствие с предвидения национален праг за регистрация от 50 000 евро.

Законопроектът съдържа и предложения за техническа редакция на някои разпоредби, както и допълнителни уточнения с оглед прецизиране на ЗДДС.

Предложени са и административнонаказателни разпоредби, относими за специалните режими малки предприятия, както и такива, които попълват някои законодателни пропуски.

Цели, които се поставят с предложенията

Целта на промените в ЗДДС е намаляване административната тежест както на лицата, така и на контролните органи, създаване на нови възможности за регистриране и отчитане на продажби в обекти за търговия/зареждане на течни горива, както и уреждане на установени в практиката затруднения при прилагане на националното законодателство.

Очакваните резултати от прилагането на акта са осигуряване изпълнението на нормативно установените изисквания на данъчното законодателство в областта на ДДС.

Предложените мерки са в съответствие с основните принципи и свободи, залегнали в Договора за функционирането на Европейския съюз и в Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност. Мерките не нарушават две от основните свободи на ЕС - свободното движение на стоки и свободното предоставяне на услуги. Мерките са съобразени с принципа на пропорционалност, за равенство и еднакво третиране, и не нарушават конкуренцията на вътрешния пазар.

В изпълнение на изискванията за транспониране на изброените директиви, българската страна изготви проект на Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност, с който ги въвежда в националното право. Законопроектът бе одобрен с Решение № 822 на Министерския съвет от 29 ноември 2024 г. и внесен за разглеждане от 51-то Народно събрание със сигнатура 51-402-01-10/02.12.2024 г. Законопроектът не бе разгледан и приет от 51-то Народно събрание. В резултат, с Решение № 29 от 23 януари 2025 г. на Министерския съвет проектът на ЗИД на ЗДДС за въвеждане в националното право на изброените директиви бе оттеглен.

Преди внасянето на законопроекта в Министерския съвет, съгласно разпоредбата на чл. 26, ал. 3 от Закона за нормативните актове, по законопроекта са проведени обществени консултации, като проектът на акт, докладът към него, частичната предварителна оценка на въздействието и становището на дирекция „Модернизация на администрацията“ в администрацията на Министерския съвет са публикувани на интернет страницата на Министерството на финансите и на Портала за обществени консултации. Законопроектът е съгласуван с Комисията за противодействие на корупцията по чл. 46,

ал. 1, т. 7 във връзка с чл. 44, т. 2 и чл. 46, ал. 2 от Закона за противодействие на корупцията.

Предвид посоченото, предложенията за промени в ЗДДС са включени в Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г.

Съгласно измененията в ЗДДС, със създаването на ал. 4 в чл. 163а правилото - данъкът за доставките на стоки и услуги, посочени в приложение № 2 на закона да е изискуем от получателя регистрирано по ЗДДС лице, независимо дали доставчикът е данъчно задължено или данъчно незадължено лице - не се прилага за доставки на стоки и услуги по приложение № 2, част първа, по които получатели са държавата, държавните и местните органи. В тези случаи, съгласно измененията на чл. 82, ал. 5 от ЗДДС 1 януари 2022 г., данъкът е изискуем от доставчика - регистрирано по този закон лице за доставки на стоки и услуги по приложение № 2, част първа, по които получатели са държавата, държавните и местните органи.

С измененията е отстранено неправилното транспониране на разпоредбата на чл. 199 от Директивата за ДДС в чл. 163а от ЗДДС.

Предвид непосредственото действие (директния ефект) на нормите на директивите при определени предпоставки, в т. ч. и допуснатото несъответствие на въведена нормата на ЗДДС с нормите на Директива 2006/112/ЕО, лицата могат да се позоват пряко на Директивата, за да защитят правата и интересите си.

В тази връзка се предлага въвеждане на изрични текстове, с които се регламентира реда и начина за извършване на корекции от общини и доставчици на доставки, посочени в приложение № 2 на закона при предприеме действия за пряко позоваване директивата. Спазването на предвидения в чл. 116 и чл. 117а от ЗДДС ред за корекция на погрешно съставени или поправени документи ще предостави възможност да се спази основният принцип за неутралност на данъка, залегнал в Директива 2006/112/ЕО.

При положение, че участниците в доставката – доставчик на услуга по сметосъбиране и сметоизвозване и получател – община, регистрирано по ЗДДС лице, не са коригирали погрешно съставените документи (издадени фактури и известия към тях, в които не е начислен данък, въпреки че е следвало да бъде начислен и издадени протоколи, в които е начислен данък, въпреки че не е следвало да бъде начислен) по реда на чл. 116 и чл. 117а от ЗДДС, съответно не са отчели анулираните и новоиздадените коректни документи по предвидени в Правилника за прилагане на ЗДДС ред, то тези общини не може да се позовават на директния ефект на чл. 199 от Директива 2006/112/ЕО.

Документирането чрез издаване на коректни документи при погрешно съставени документи е задължително условие за допускане на позоваване пряко на Директива 2006/112/ЕО от страна на общината, тъй като от една страна то е проявление на принципа на документална обосновааност на стопанските операции, а от друга, на плоскостта на приложението на ЗДДС, издаването на коректни документи е предпоставка за осигуряване на принципа на неутралност на данъка и защита на фиска.

• В Закона за данъците върху доходите на физическите лица

Предлаганите изменения и допълнения в Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) са изготвени с цел усъвършенстване на данъчното законодателство, както и премахване на възможности за некоректно тълкуване и прилагане на закона. В тази връзка са направени следните предложения за промяна:

1. Прецизиране разпоредбите на чл. 22в и чл. 22г от ЗДФЛ, свързани с правото на ползване на данъчно облекчение за деца и данъчно облекчение за деца с увреждания от родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите на развод и в случаите, в които не е налице сключен брак между родителите

Съгласно разпоредбите на чл. 22в и чл. 22г от закона, данъчното облекчение за деца и за деца с увреждания се ползва при условие, че другият родител няма да ползва намалението за съответната данъчна година. В практиката често се констатира случаи, при които родителите, на които не са предоставени родителски права, ползват данъчните облекчения за деца и за деца с увреждания чрез работодател или с подаване на годишна данъчна декларация по чл. 50 от ЗДФЛ, без да уведомят другия родител и по този начин го лишават от възможността да прилага съответното намаление.

Целта на промяната е изрично да се определи поредността на ползване на данъчните облекчения от двамата родители, като едновременно с това да се защитават правата на родителя, на когото е предоставено упражняването на родителските права.

Предложените промени в проекта на акт няма да доведат до въздействие върху държавния и общинските бюджети. Не се очаква допълнителна финансова тежест за данъчно задължените лица.

В резултат на предложените промени ще се усъвършенстват разпоредбите, свързани с ползване на данъчно облекчение за деца/за деца с увреждания от родител, на когото не е предоставено упражняването на родителските права в случаите на развод и в случаите, в които не е налице сключен брак между родителите.

Ще се внесе повече яснота по отношение на това, че съответното облекчение следва да се ползва от родителя, на когото са предоставени родителските права в случаите на развод и само ако този родител няма достатъчно доходи, облекчението може да се ползва изцяло или частично от родителя, на когото не са предоставени родителските права.

Същата уредба е предвидена и в случаите, когато родителите нямат сключен брак.

Предвидена е и изрично уредба за възстановяване на ползвано данъчно облекчение в нарушение на закона в посочените по-горе два случая.

С предложените изменения и допълнения се очаква създаване на правна сигурност и предотвратяване на възможности за некоректно прилагане на разпоредбите за данъчно облекчение за деца и деца с увреждания.

С предложението не се въвеждат норми на правото на Европейския съюз, както и не произтичат от правото на Европейския съюз. Предложеното прецизиране е предмет на национално решение.

2. Промяна в сметката, по която се внасят дължимите данъчни задължения по ЗДФЛ

Предложеното изменение има редакционен характер и е свързано с реализацията на проекта за миграция на бюджетните плащания към стандартите на Единната зона за плащания в евро (SEPA) от 01.10.2023 г. В тази връзка, считано от 01.10.2023 г., са закрити всички сметки на териториални дирекции и офис на Националната агенция за приходите (НАП) в търговски банки (над 160 броя). От същата дата са открити сметки за приходи на Централно управление (ЦУ) на НАП в Българска народна банка – сметка за

приходи на централен бюджет (за приходи от данъци), сметка за приходи на държавното обществено осигуряване, сметка за приходи на здравно осигуряване, сметка за приходи на допълнително задължително пенсионно осигуряване, сметка за приходи от принудително събиране и др. Плащанията на различните видове задължения се извършват по съответната сметка на ЦУ на НАП, независимо към коя структура на НАП е регистриран платеща - постоянен адрес за физически лица или адрес на управление за юридически лица.

Целта на предложението е актуализиране разпоредбите на закона, свързани с промяната в сметката на Националната агенция за приходите, по която се внасят дължимите данъчни задължения по ЗДДФЛ.

Предложените промени в проекта на акт няма да доведат до въздействие върху държавния и общинските бюджети. Не се очаква допълнителна финансова тежест за данъчно задължените лица.

В резултат на предложените промени ще се прецизират разпоредбите на закона.

С предложението не се въвеждат норми на правото на Европейския съюз, както и не произтичат от правото на Европейския съюз. Предложеното актуализиране е предмет на национално решение.

3. Промени с редакционен характер

Необходимост от прецизиращи редакционни промени по текстовете, свързани с пълнота на структурата на закона, по отношение на вече извършена нормативна промяна на Закона за данъците върху доходите на физическите лица, в сила от 1 януари 2024 г., касаеща въведеният нов ред на облагане на доходите на физическите лица, които не са търговци по смисъла на Търговския закон, от събиране на диворастващи гъби и плодове, с изключение на такива от лечебните растения.

С предложението се цели прецизиране на съществуващи разпоредби, с оглед пълнота на действащите текстове на ЗДДФЛ.

Предложените промени в проекта на акт няма да доведат до въздействие върху държавния и общинските бюджети. Не се очаква допълнителна финансова тежест за данъчно задължените лица.

В резултат на предложените промени ще се усъвършенстват разпоредбите на закона.

С предложението не се въвеждат норми на правото на Европейския съюз, както и не произтичат от правото на Европейския съюз. Предложените промени с редакционен характер са предмет на национално решение.

• В Закона за корпоративното подоходно облагане

1. Мерки, свързани с продължаване прилагането на данъчното облекчение за извършване на производствена дейност в общини с безработица, по-висока от средната за страната в случаите на минимална помощ

Съгласно § 73 от преходните и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност (ДВ, бр. 104 от 2020 г., в сила от 01.01.2021 г., доп., бр. 14 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г., изм. и доп., бр. 99 от 2022 г., в сила от 01.01.2023 г.), данъчното облекчение по чл. 184 от Закона за корпоративното

подоходно облагане (ЗКПО), представляващо минимална помощ по чл. 188 от ЗКПО, може да се ползва до 31 декември 2023 г., в т. ч. за корпоративния данък за 2023 г.

Действащото до края на 2023 г. данъчно облекчение, представляващо минимална помощ беше разработено съгласно изискванията и условията на Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (Регламент (ЕС) № 1407/2013), удълженият срок на прилагане на който изтече на 31 декември 2023 г. Предвид това, възможността за продължаване прилагането на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ е свързана с разработването на текстове за минимална помощ, които са в съответствие с новия Регламент (ЕС) 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis (Регламент (ЕС) 2023/2831), срокът за прилагане на който е от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2030 г.

Удължаване на срока на действие на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ в същия му вид, след 31.12.2023 г. не е възможно, тъй като са налице промени в законодателството за минималните помощи, а именно промени, които произтичат от приемането на новия Регламент (ЕС) 2023/2831 и съответните изменения в неговите разпоредби, които са задължителни за изпълнение за страните, желаещи да прилагат минимална помощ.

Основните промени в условията за прилагане на минимална помощ съгласно Регламент (ЕС) 2023/2831, в сравнение с Регламент (ЕС) № 1407/2013, който се прилагаше до края на 2023 г., са:

- увеличаване на горния праг на минималната помощ, предоставяна на едно предприятие за период от 3 години от 200 000 на 300 000 евро, като с тази мярка Комисията отразява инфлацията за периода 2014-2023 г. и нивото на икономическото развитие в Европейския съюз;
- въвеждане на задължение за държавите членки да регистрират помощта de minimis в централен регистър, установен на национално ниво или на ниво Европейски съюз, считано от 1 януари 2026 г. Въвеждането на задължителен регистър се очаква да повиши прозрачността за заинтересованите страни и държавите членки и ще намали административната тежест за предприятията, които понастоящем използват система за самодеклариране;
- други различия, в т.ч. начина на изчисляване на периода за натрупване на помощта. Съгласно правилата на Регламент (ЕС) № 1407/2013 референтният тригодишен период се оценяваше текущо, така че при всяко ново предоставяне на помощ de minimis да се отчита общият размер на помощта de minimis, отпусната през съответната бюджетна, а в случая с България данъчна година, както и през двете предшестващи бюджетни години, като периодът от три бюджетни години се определяше според бюджетните години, използвани от предприятието в съответната държава членка. С новия Регламент (ЕС) 2023/2831 периодът за натрупване на помощта от три бюджетни години е променен на три години.

Предвид това, се предлага изменение на разпоредбите в ЗКПО, свързани с прилагането на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ, с което да се въведат необходимите промени в съответствие с новия Регламент (ЕС) 2023/2831, като в същото време се запазва начинът за действие и прилагане на действащата до края на 2023 г. минимална помощ до степента, в която това е възможно.

Правото на преотстъпване на данък при прилагане на данъчното облекчение, представляващо минимална помощ, се предвижда да се прилага от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2030 г., в т.ч. за корпоративния данък за 2030 г., в съответствие със сроковете за прилагане на Регламент (ЕС) 2023/2831.

Въвеждат се и някои нови понятия, както и промяна в същността на някои вече съществуващи понятия, което е свързано със съответната промяна в Регламент (ЕС) 2023/2831.

Предложената мярка представлява възможност, с прилагането на която лицата ще могат да преотстъпят данък в размер до 100 на сто за данъчната им печалба от производствена дейност. С направеното предложение не се въвеждат данъчни задължения или данъчни утежнения, а напротив – въвежда се облекчение, с което държавата ще подпомогне лицата, предвид което се предлага влизането в сила на данъчното облекчение от 1 януари 2024 г.

Целта на промените е да продължи да се предоставя данъчното облекчение по чл. 184 от ЗКПО под формата на минимална помощ по чл. 188 от ЗКПО, като средство за насърчаване на икономическата активност чрез стимул за инвестиране в материални и нематериални активи в предприятия, намиращи се в общини с безработица по-висока от средната за страната, като се очаква така и да се запазят или увеличат нивата на заетост в тези общини.

Направените предложения във връзка с прилагането на данъчното облекчение по чл. 184 от ЗКПО в случаите на чл. 188 от ЗКПО ще окажат въздействие върху държавния бюджет, тъй като минималната помощ е под формата на данъчно облекчение за преотстъпване на корпоративен данък, което е свързано с формирането на данъчни разходи.

В резултат на направеното предложение се очаква да продължи да се прилага данъчното облекчение за преотстъпване на корпоративен данък по чл. 184 от ЗКПО във връзка с чл. 188 от ЗКПО под формата на минимална помощ, като по този начин се очаква да се насърчи инвестирането в материални и нематериални активи в предприятия, намиращи се в общини с безработица по-висока от средната за страната, като се очаква така и да се запазят или увеличат нивата на заетост в тези общини

Направените предложения не съдържат разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз. Предложението за схема за минимална помощ е изготвено при съобразяване с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2023/2831.

2. Мерки, свързани с необходимостта от уточняване и/или допълнение на текстовете в ЗКПО, свързани с прилагането на режима за облагане на многонационалните и големите национални групи предприятия с допълнителен данък и с национален допълнителен данък и издадените от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) административни насоки към Модела на правила на ОИСР срещу свиване на данъчната основа (втори стълб)

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) (ДВ, бр. 106 от 2023 г.) бяха въведени правилата на Директива (ЕС) 2022/2523 на Съвета от 15 декември 2022 година за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи от предприятия и големите национални групи в Съюза (Директива (ЕС) 2022/2523), която директива е в съответствие с Модела на правила на ОИСР за минимално данъчно облагане на

печалбите на големите мултинационални групи предприятия, одобрен от Приобщаващата рамка на ОИСР/Г20 на 14 декември 2021 г. (Модела на правила). На 11 март 2022 г. Приобщаващата рамка на ОИСР/Г20 одобри и Коментар към Модела на правила. Също така, Приобщаващата рамка на ОИСР/Г20 одобри през февруари, юли и декември 2023 г., както и през юни 2024 г., административни насоки по прилагането на Модела на правила.

Съгласно точка 24 от преамбюла на Директива (ЕС) 2022/2523 е посочено, че „при изпълнението на настоящата директива държавите членки следва да използват типовите правила на ОИСР и обясненията и примерите в „Данъчни предизвикателства, произтичащи от цифровизацията на икономиката – Типови глобални правила срещу свиване на данъчната основа (втори стълб)“, договорени в Приобщаващата рамка на ОИСР/Г-20 относно BEPS, както и Рамката за прилагане на GloBE, включително нейните правила за ограничаване на данъчните задължения, като източник на примери или тълкувание, така че да се гарантира последователността в прилагането във всички държави членки, доколкото правилата отговарят на настоящата директива и правото на Съюза. Такива правила за ограничаване на данъчните задължения следва да са относими към МГП, както и към големите национални групи.“

В допълнение на това, следва да се има предвид и присъединяването на Република България към Споразумението на Приобщаващата рамка от 8 октомври 2021 г., съгласно което присъединилите се държави, избрали да въведат GloBE правилата следва да ги прилагат и администратират по начин, който е в съответствие с резултатите, предвидени по Втори стълб, включително в светлината на типовите глобални правила и административните насоки, договорени от Приобщаващата рамка на ОИСР.

В тази връзка прилагането на част пета „а“ от ЗКПО е необходимо да бъде в съответствие с Модела на правила, Коментара към тях и административните насоки и другите документи от Рамката за прилагане на типовите глобални правила срещу свиване на данъчната основа. Съгласно ОИСР, по своята същност Коментарът и административните насоки изясняват тълкуването и действието на разпоредбите в Модела на правила и включват примери как правилата следва да се прилагат към конкретни ситуации. Във връзка с посоченото, както и приемането на административни насоки по прилагането на Модела на правила след първоначалното разписване и приемане на разпоредбите в ЗКПО и с цел избягване на правна несигурност при тълкуването, се предлагат изменения и допълнения по отношение на:

- причисляването на сумата на разходите за включени данъци съгласно данъчен режим за контролирани чуждестранни дружества, във връзка с необходимостта да бъдат уточнени условията за специфично причисляване на разходите за данъци при смесен данъчен режим за контролирани чуждестранни дружества;
- уреждането на случаите, при които подаващото информация съставно образувание не може да упражни избор за прилагане на облекчен режим при допустим национален допълнителен данък;
- крайния срок за подаване на информационна декларация и уведомления за преходния данъчен период, във връзка с необходимостта да бъде въведен единен достатъчно дълъг срок за всички многонационални групи предприятия, така че независимо от различната продължителност на този данъчен период при различните групи те да бъдат поставени при еднакви условия за подаване на информацията;

- прилагането на облекчен режим, прилаган през преходния период, при който е необходимо да бъдат въведени уточняващи разпоредби по отношение на използването на квалифицираните финансови отчети за изготвяне на отчета по държави на групата за дадена юрисдикция, изчисляването на опростената ефективна данъчна ставка на групата и на изключението за съществена стопанска дейност за дадена юрисдикция, както и третирането на хибридни арбитражни договорености;
- въвеждане на разпоредби за прилагане на облекчен режим при вторично облагане с допълнителен данък;
- определянето и декларирането на националния допълнителен данък, във връзка с което е изрично се уточнява, че данъчната декларация за този данък се изготвя на базата на информацията от информационната декларация, както и че националният допълнителен данък се определя в левове за случаите, когато консолидираният финансов отчет на крайното образувание майка на многонационална група предприятия е изготвен на базата на допустими счетоводни стандарти, различни от Международните счетоводни стандарти;
- определението за крайно образувание майка, от което е необходимо да се изключат суверенните фондове с цел предотвратяване попадането в обхвата на правилата за минимално данъчно облагане на многонационални групи, които не отговарят на условията за това;
- признаването от страна на Република България на квалифицирания статут на въведените от други юрисдикции правила, чрез въвеждане в ЗКПО на референция към списъка на ОИСР с юрисдикции, оценени като въвели допустимо първично облагане с допълнителен данък, съответно допустим национален допълнителен данък;
- съдържанието на правилата на ОИСР за минимално данъчно облагане на печалбите на големите мултинационални групи предприятия, по отношение на което с цел избягване на разнопосочни тълкувания и осигуряване на правна сигурност се прецизира, че Моделът на правила на ОИСР включва както самия Модел на правила, така и Коментара към Модела на правила и административните насоки по прилагането на Модела на правила.

В допълнение на това се предлага също така формула за по-справедливо разпределяне на вторичния допълнителен данък между съставните образувания в страната на една многонационалната група предприятия в зависимост от броя наети лица и стойността на материалните активи на всяко от тях, т.е. в същото съотношение, както е формиран съответния данък.

Предлагат се също така разпоредби, изясняващи третирането на прехвърляемите данъчни кредити при определянето на допустимата печалба и включените данъци на съставно образувание, с което се цели постигането на по-голяма правна сигурност при тълкуването и прилагането на Модела на правила.

Предлагат се и разпоредби за изпълнение на задълженията по деклариране и внасяне на данъка за последния данъчен период при прекратяване на задължено за националния допълнителен данък данъчно задължено лице с цел уреждане на случаи, при които лицето се прекратява в рамките на данъчния период.

В съответствие с т. 24 от преамбюла на Директива (ЕС) 2022/2523, както и предвид Споразумението на Приобщаващата рамка от 8 октомври 2021 г. и вече въведените в ЗКПО разпоредби, транспониращи Директива (ЕС) 2022/2523 и в сила от 1 януари 2024 г., в т.ч. определенията за допустимо първично облагане с допълнителен данък и за допустим национален допълнителен данък, и с цел избягване на противоречиво тълкуване и осигуряване на правна сигурност е предложена разпоредба, с която изрично се уточнява, че част пета „а“ от ЗКПО се прилага в съответствие с документите на ОИСР, съдържащи Коментара към Модела на правила, административните насоки по прилагането на Модела на правила и правилата за облекчени данъчни режими.

Предложени са и допълнения в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, които изрично определят като данъчна и осигурителна информация данните от информационната декларация за допълнителния данък, получени по реда за нейното подаване и обмен на информация. Предложението е във връзка с изискванията на ОИСР за осигуряване на конфиденциалност на съдържанието на информационната декларация.

С направените предложения за изменение и допълнение на ЗКПО, свързани с прилагането на режима за облагане на многонационалните и големите национални групи предприятия с допълнителен данък и с национален допълнителен данък, не се въвеждат нови данъчни задължения или данъчни утежнения за лицата. С предложенията се постига въвеждането на яснота и по-детайлни указания за прилагането на вече въведените задължения за лицата при транспонирането на Директива (ЕС) 2022/2523 в сила от 1 януари 2024 г. в националното законодателство. По този начин, с направените предложения ще се преодолее правната несигурност във връзка с прилагането на влезлите вече в сила от 1 януари 2024 г. разпоредби за въвеждане на Директива (ЕС) 2022/2523, както и, предвид т. 24 от преамбюла на същата, ще се въведат някои от разясняващите и насочващи правила на ОИСР за прилагането на втори стълб.

Предвид това, и доколкото облагането на многонационалните и големите национални групи предприятия с допълнителен данък и с национален допълнителен данък е на годишна база, е целесъобразно предложените разпоредби да влязат в сила от 1 януари 2025 г., като доколкото втори стълб на ОИСР и Директива (ЕС) 2022/2523 са въведени в ЗКПО в сила от 1 януари 2024 г., се предлага и мерките за уточняване и допълване на текстовете на част пета „а“ от ЗКПО да се прилагат и за 2024 г.

Предложенията имат за цел прецизиране и осигуряване на съответствие на прилагането на част пета „а“ от ЗКПО с Модела на правила на ОИСР, Коментара към Модела на правила и административните насоки по прилагането на Модела на правила.

Промените, които се предвиждат в ЗКПО, не са свързани с допълнителни разходи за данъчно задължените лица и за прилагането им не са необходими допълнителни бюджетни средства.

В резултат на направените предложения се очаква да се осигури правилното прилагане на част пета „а“ от ЗКПО.

Направените предложения не съдържат разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз.

3. Мерки с редакционен характер, свързани с необходимостта от актуализиране на разпоредбите на ЗКПО и синхронизиране с други актове и практики

- Отмяна на разпоредбите в ЗКПО, касаещи ваучерите за храна на хартиен носител

Съгласно преходните разпоредби на § 24 и 25 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. (обн. ДВ, бр. 66 от 1.08.2023 г.) беше направено изменение на ЗКПО, с което от 1 януари 2024 г. бяха въведени ваучерите за храна на електронен носител. Съгласно § 25 от Закона за държавния бюджет на Република България за 2023 г. операторите на ваучери за храна по чл. 209 от ЗКПО, т.е. на хартиен носител, могат да отпечатват и предоставят такива ваучери само до 30 юни 2024 г., след което издадените им разрешения за осъществяване на тази дейност се прекратяват. Като преходна мярка беше въведена възможността до 30 юни 2024 г. да се предоставят и двата вида ваучери за храна, като от 1 юли 2024 г. изцяло се премина само към ваучери за храна на електронен носител, съответно издадени са нови разрешения на лицата, желаещи да осъществяват дейност като оператори на ваучери за храна на електронен носител.

Предвид това, разпоредбите в ЗКПО, регулиращи ваучерите за храна на хартиен носител от 1 юли 2024 г. не се прилагат и следва да отпаднат от текста на ЗКПО.

- Промяна в сметката, по която се внасят дължимите данъчни задължения по ЗКПО

Предложеното изменение има редакционен характер и е свързано с реализацията на проекта за миграция на бюджетните плащания към стандартите на Единната зона за плащания в евро (SEPA) от 1 октомври 2023 г. В тази връзка считано от 1 октомври 2023 г. са закрити всички сметки на териториални дирекции и офис на Националната агенция за приходите (НАП) в търговски банки (над 160 броя). От същата дата са открити сметки за приходи на Централно управление (ЦУ) на НАП в Българска народна банка – сметка за приходи на централен бюджет (за приходи от данъци), сметка за приходи на държавното обществено осигуряване, сметка за приходи на здравно осигуряване, сметка за приходи на допълнително задължително пенсионно осигуряване, сметка за приходи от принудително събиране и др. Плащанията на различните видове задължения се извършват по съответната сметка на ЦУ на НАП, независимо към коя структура на НАП е регистриран платеца – постоянен адрес за физически лица или адрес на управление за юридически лица.

Изменение и допълнение на преходната разпоредба на § 36 от преходните и заключителни разпоредби на Закона за въвеждане на еврото в Република България в частта, с която е направеното изменение в ЗКПО

Във връзка с предложените мерки по т. 1 и 2 се предлага и изменение и допълнение на Закона за въвеждане на еврото в Република България в частта на преходната разпоредба на § 36 от преходните и заключителни разпоредби на закона, с която е направеното изменение в ЗКПО, като по този начин от датата, определена в Решение на Съвета на Европейския съюз за приемането на еврото от Република България, прието в съответствие с чл. 140, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз и Регламент на Съвета на Европейския съюз, приет в съответствие с чл. 140, параграф 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз, ще се осигури пълна синхронизация на ЗКПО със Закона за въвеждане на еврото в Република България.

С предложените изменения ще се постигне синхронизиране на текстовете на ЗКПО с други актове, което ще доведе до яснота при прилагането и ще се избегне противоречиво тълкуване от данъчно задължените лица.

Предложените промени не са свързани с разходи за данъчно задължените лица и не изискват допълнителни бюджетни средства за изграждане на административен капацитет и техническа безопасност.

С приемането на направените предложения се очаква да се предотврати възможно некоректно тълкуване на закона и свързаните с това евентуални спорове между данъчно задължени лица и данъчната администрация.

Направените предложения не съдържат разпоредби, произтичащи от актове на Европейския съюз.

Предложената нова разпоредба на чл. 230а от ДОПК регламентира начина на изпълнение от страна на задълженото лице след налагането на запора, както и предвижда ангажирането на солидарна отговорност на лицето, представляващо задълженото юридическо лице при невнасяне в срок на получените в обекта суми от дейността на търговеца.

3. Мерки за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане чрез въвеждане на *Стандартен одитен файл за данъчни цели*

Стандартният одитен файл за данъчни цели (SAF-T) е международен стандарт за електронен обмен на данни между данъкоплатците и данъчните органи, разработен от ОИСП. Стандартът е водещ модел за подаване на счетоводна информация в развитите данъчни администрации и е въведен в Литва, Норвегия, Португалия, Румъния, Полша, Испания, Франция.

Към настоящия момент органите по приходите получават на регулярна база, без изрично искане към задължените лица, значителен обем от данъчна и осигурителна информация. Тази информация се подава от лицата в утвърдените образци на данъчни декларации и/или формати на данни, всяка от които е създадена за целите на облагане с конкретен данък. Само на база подадените данни в данъчни декларации в повечето случаи е трудно да се направят изводи относно наличието на основания за установяване на допълнителни данъчни и осигурителни задължения. Това се дължи на факта, че повечето данъчни декларации при подаване не са съпътствани от счетоводни справки, други документи, изчисления и т.н., от които да е видно как лицето е стигнало до данните, съдържащи се в клетките на данъчната декларация. Именно поради това в рамките на данъчни контролни производства органите по приходите обикновено изискват допълнителна информация под формата на търговски договори и друга съпътстваща търговска документация и кореспонденция, доказателства за извършени плащания и др. и не на последно място счетоводни документи – аналитични справки, оборотни ведомости, амортизационни планове и други.

В тази връзка един от идентифицираните проблеми е, че към момента органите по приходите получават достъп до счетоводна информация относно дадено лице основно, когато такава бъде изискана при вече иницирано данъчно контролно производство. Стандартният одитен файл за данъчни цели предполага автоматично извличане на счетоводни и търговски данни от счетоводните софтуери и бизнес системите на лицата, т.е. неговата цел и концепция предполага да се изготвя и подава от лица, които по начало имат задължение за водене на счетоводна отчетност в страната. Предприятията по ЗСч са тези, които имат задължение да спазват изискванията към счетоводното отчитане и счетоводните системи, към изготвянето, подписването и съхранението на счетоводни документи и всички други задължения, които поставя към тях този закон. Доколкото форматът на файла предполага автоматизирано извличане и подаване на счетоводните

данни, които вече съществуват при определени субекти, въвеждането на задължение за тях да подават тази информация в унифициран формат към данъчната администрация би се възприело като последователен подход от страна на националния законодател. От друга страна, от извършената съпоставка между реквизитите, зададени от модела на ОИСП за Стандартния одитен файл за данъчни цели, и данъчната, осигурителна и счетоводна информация, която към момента се изготвя и съхранява в едно предприятие, може да се направи извод, че голяма част от данните, които обичайно биха се изисквали в един Стандартен одитен файл за данъчни цели, вече съществуват в счетоводството на едно лице. Администрацията има достъп до годишните финансови отчети на предприятията, но само на база на финансовия отчет не е възможно да се направят обосновани изводи за дейността на предприятието и съответно дали последната е в съответствие с данъчното и осигурително законодателство. Освен това финансовите отчети дават обобщена информация за дейността на предприятието, а не хронологично представяне на счетоводните записи. Затова много често се изискват извадки от главна книга, оборотни ведомости и други документи. От гледна точка на данъчно задължените лица, необходимостта от нарочно образуване на контролно производство и изискване на счетоводна и друга информация (например договори, транспортни документи, лицензи и др.) в рамките на него също понякога създава затруднения в организирането на работния процес. Сроковете за отговори на искания за предоставяне на документи и информация са дефинирани обикновено в ДОПК и възможностите за продължаването и спирането им са лимитирани. Това не рядко налага данъчно задължените лица да отделят значително време и ресурси за подготовка на изисканата информация в подходящ формат за представяне на органите по приходите. Възможността тази информация да се извлича автоматично от счетоводството на дружеството в предварително зададен формат следва да бъде практическо улеснение и за лицата. Въвеждането на задължение за регулярно или при поискване подаване на Стандартен одитен файл за данъчни цели ще осигури достъп на данъчната администрация до счетоводни и други данни за предприятията, които ще се подават към нея на периодична база или при поискване. Последното ще осигури видимост на хронологията на счетоводните записи и правените в хода на годината корекции. Това ще подобри мониторинга, извършван от страна на данъчните органи, както и ефективността на извършваните данъчни проверки и ревизии.

Внедряването му в България ще позволи извършване и на задълбочени и качествени анализи, водещи до по-ефективен контрол от страна на данъчната администрация. Ще се намали административната тежест за задължените лица поради възможността своевременно да бъдат идентифицирани възможни рискове, които да бъдат комуникирани с тях и своевременно отстранявани. Това ще стимулира лицата към доброволно спазване на задълженията. Също така органите по приходите няма да изискват информация относно вече подадените с файла данни, което би намалило административната тежест в хода на извършваните контролни производства. Предвижда се първоначално стандартен одитен файл да подават големите данъкоплатци, а на следващи етапи и средните данъкоплатци, малки предприятия и микропредприятия.

4. Предвижда се и допълнение в санкционния режим, свързан с неизпълнение на задължения по автоматичен обмен на финансова информация в областта на данъчното облагане. То е породено от необходимостта да бъде изрично регламентирана административнонаказателната отговорност за нарушения в случаите, когато предоставяща информация финансова институция е тръст, непersonифицирано дружество или друга правна договореност. Във връзка с предварителна препоръка на

Глобалния форум се предвижда отговорност за попечителите на тръстове, управляващите колективни инвестиционни схеми и други предприятия за колективно инвестиране, съдружниците в неперсонифицираните дружества или лицата, заемащи равностойна или подобна позиция при други правни договорености. При формулирането на разпоредбите е проучена правната уредба на други държави, което става ясно, че юрисдикциите разчитат на различни разпоредби, за да осигурят правното основание за налагане на санкции (и други наказания) на отчитащите се финансови институции за неспазване на Стандарта. Необходимо е санкциите да се прилагат за: (i) неподаване на информация навреме; (ii) неподаване на вярна информация; (iii) неправилно изпълнение на процедурите за комплексна проверка; и (iv) неводене на документация. В момента България има правомощието да санкционира предоставяща информация финансова институция за това, че не е подала информация, когато е необходимо, подала е невярна информация и не е водила документация. Не е установено обаче правомощие за налагане на санкции на предоставяща информация финансова институция за това, че не е извършила изискваната комплексна проверка. В съответствие с разпоредбите, регламентиращи сходни правила относно комплексната проверка при обмена на информация, предоставена от операторите на платформи, се предлага допълването на административнонаказателните разпоредби със санкция за предоставяща информация финансова институция, която не извърши или наруши правилата за извършване на процедурите за комплексна проверка.

- **В Закона за насърчаване на заетостта**

Чрез промяна в Закона за насърчаване на заетостта се въвежда солидарна отговорност между предприятие, сключило договор за временна работа с предприятие, което осигурява временна работа, но не е регистрирано по този закон за дължимите от предприятието, осигурило временна работа, данъци и задължителни осигурителни вноски за предоставените работници и служители.

- **В Гражданския процесуален кодекс**

С изменение на чл. 528, ал. 6 на Гражданския процесуален кодекс (ГПК) се предлага промяна в процедурата по събиране на задължения по наложени глоби за неизпълнение на задължението за предаване на дете. Към настоящия момент, след влизане в сила на постановлението за налагане на глоба, същото се изпраща на НАП, която възлага на съдебния изпълнител събирането на глобата по реда на ГПК. С предлаганата промяна ще се премахне ненужното изпращане на постановлението до НАП и последващото му връщане от агенцията до съдебния изпълнител. По този начин ще се постигне процесуална икономия и ще се облекчи дейността на агенцията, която в момента, при изпълнение на описаната процедура, няма никакво участие в нея извън механичното препращане на постановлението.

- **Във Валутния закон**

Съгласно приетия през 2022 г. Доклад за Република България от Пети оценителен кръг за оценка на мерките срещу изпирането на пари в рамките на 63-то Пленарно заседание на Комитета MONEYVAL в гр. Страсбург, Франция, Препоръка 26 Регулиране и надзор на финансовите институции, Критерий 26.3 регистрационният режим на финансовите институции трябва да съдържа контроли за надеждност и почтеност на действителния собственик, като по отношение на обменните бюра е констатирано, че в чл. 10 от Наредба № 4 от 2003 г. се предвижда да не се извършва вписване в регистъра, а вписването се заличава служебно в случаите, когато отделни търговци, членове на управителните и надзорните органи и неограничени съдружници в юридическите лица са осъдени за

„умишлено престъпление от общ характер“. Член 6, ал. 3, т. 7 изисква от заявителя за регистрация да представи документ за установяване на обстоятелствата, свързани с регистрите за съдимост на физическите лица. Контролът при регистрацията не обхваща действителните собственици. В тази връзка се предлага изменение на Валутния закон, чрез която да се създаде основание за изменение на описания режим на Наредба № 4.

Част ІХ. Приложения

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1: ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2023 Г. И ЗА 2024 Г.

1. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2023 Г.

(в млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Програма 2023 г. ⁵⁰	Отчет 31.12.2023 г.			
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства ⁵¹	спрямо Програма 2023 г.
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	69 471,8	67 040,8	63 350,9	3 690,0	96,5%
Данъчни приходи	53 166,0	52 318,4	52 318,4	0,0	98,4%
Преки данъци	11 624,3	11 222,2	11 222,2		96,5%
Косвени данъци	23 406,5	22 747,4	22 747,4		97,2%
Приходи от социални и здравноосигурителни вноски	15 470,5	15 626,3	15 626,3		101,0%
Други данъци	2 664,6	2 722,4	2 722,4	0,0	102,2%
Неданъчни приходи	11 152,2	10 891,8	10 900,3	-8,6	97,7%
Помощи и дарения	5 153,6	3 830,7	132,1	3 698,5	74,3%

⁵⁰ В колоната „програма“ са посочени разчетите към мотивите към ЗДБРБ за 2023 г. (РМС №459/05.07.2023 г.). С мотивите към законопроекта за държавния бюджет за 2024 г. (РМС №830/24.11.2023 г.) индикативната цел за бюджетното салдо по КФП за 2023 г. бе променена спрямо заложената с мотивите към ЗДБРБ за 2023 г. (РМС №459/05.07.2023 г.), отчитайки рисковете вторият транш по Плана за възстановяване и устойчивост да бъде отложен за 2024 г. В резултат индикативният размер на дефицита по КФП за 2023 г. в разчетите към ЗДБРБ за годината (-4,6 млрд. лв.) е променен на дефицит в размер на 5,8 млрд. лв., като отчетената стойност не надвишава този разчет.

⁵¹ Европейски средства - включват средствата по оперативни програми от Кохезионния и Структурните фондове на ЕС (управлявани от Националния фонд към МФ), Механизма за възстановяване и устойчивост, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за гарантиране на земеделието и Европейския фонд за рибарство (управлявани от Разплащателната агенция към ДФ „Земеделие“), както и други програми и проекти, финансирани от фондове и институции на ЕС. В европейските средства участват и средствата от национално съфинансиране.

ПОКАЗАТЕЛ	Програма 2023 г. ⁵⁰	Отчет 31.12.2023 г.			
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства ⁵¹	спрямо Програма 2023 г.
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	74 051,8	72 658,9	67 359,8	5 299,1	98,1%
Нелихвени разходи	71 185,7	69 978,2	64 679,1	5 299,1	98,3%
Текущи разходи	62 694,2	60 712,4	58 576,3	2 136,1	96,8%
Капиталови разходи**	8 133,9	9 201,3	6 079,8	3 121,5	113,1%
Предоставени тек. и кап. трансфери за чужбина	20,7	64,5	23,0	41,4	311,5%
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	336,8				
Лихвени разходи	823,8	830,8	830,8	0,0	100,9%
Вноска в общия бюджет на ЕС	2 042,4	1 849,9	1 849,9		90,6%
Трансфери - нето			-1 388,4	1 388,4	
БЮДЖЕТНО САЛДО	-4 580,0	-5 618,1	-5 397,3	-220,8	

* Данните са на база на тримесечните отчети за касовото изпълнение на ПРБ; ** Вкл. нетен прираст на държавния резерв; *** В позицията „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ се отразяват само разходите по разчет, а средствата, изразходвани за сметка на резерва по отчет са отчетени по съответните разходни позиции, към които се отнасят извършените разходи.

Изпълнение на приходите, помощите и даренията по КФП

Приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма за 2023 г. са в размер на **67 040,8 млн. лв.**, което представлява **96,5% от разчетите към ЗДБРБ за 2023 г.** и нарастват номинално с 2 252,1 млн. лв. спрямо отчетените за 2022 г., за което основен принос имат данъчните приходи. Приходите, помощите и даренията по КФП са по-ниски от планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2023 г., основно поради забавянето на втория транш за България по Плана за възстановяване и устойчивост.

Данъчно-осигурителните приходи, отчетени по КФП, са в размер на **52 318,4 млн. лв.**, което представлява 98,4% от разчетените за годината. Постъпленията от данъци и осигурителни вноски нарастват с 5 535,4 млн. лв. (11,8%) спрямо отчетените за предходната година, като формират 78,0% от общите постъпления по КФП. В частта на данъчните приходи по КФП, при съпоставка с предходната година, постъпленията от преки данъци нарастват с 13,1% (1 298,4 млн. лв.), социално и здравноосигурителни вноски нарастват с 13,7% (1 888,7 млн. лв.), други данъци нарастват със 72,3% (1 142,5 млн. лв.) и косвените данъци отчитат ръст от 5,6% (1 205,9 млн. лв.). За отчетеното подобрение при косвените данъци основен принос имат приходите от акцизи и от ДДС от сделки в страната и вътреобщностни придобивания (ВОП). Изпълнението на ДДС от страната и ВОП

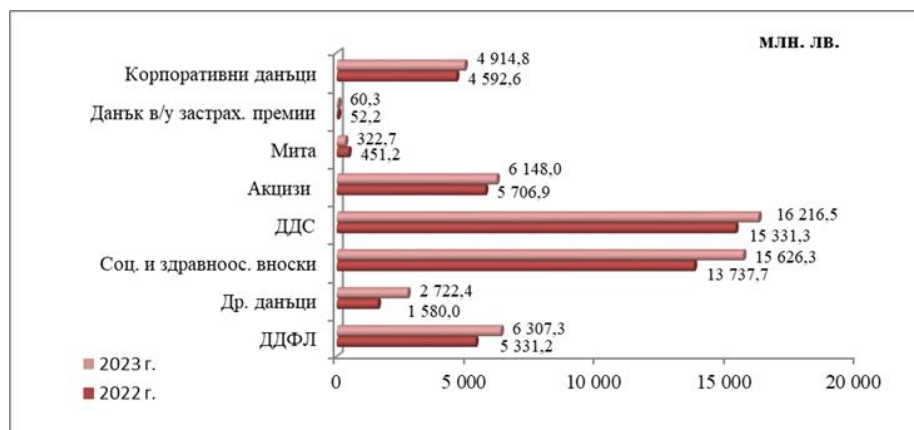
спрямо разчетите по ЗДБРБ за 2023 г. е 100%. Изоставането при ДДС от внос от първото полугодие на 2023 г. не беше изцяло компенсирано.

Приходите в частта на *преките данъци* възлизат на **11 222,2 млн. лв.**, което представлява 96,5% от разчета за 2023 г. Приходите от *косвени данъци* са в размер на **22 747,4 млн. лв.**, което представлява 97,2% от предвидените в ЗДБРБ за 2023 г. Постъпленията от *други данъци* (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на **2 722,4 млн. лв.** (в т. ч. 949,2 млн. лв. целеви вноски във ФСЕС), което представлява 102,2% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2023 г. Приходите от *социалноосигурителни и здравни вноски* към 31.12.2023 г. са в размер на **15 626,3 млн. лв.** или 101,0% спрямо планираните за годината.

Неданъчните приходи са в размер на **10 891,8 млн. лв.**, което представлява 97,7% от годишните разчети и се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други. В частта на неданъчните приходи през 2023 г. са постъпили **1 567,9 млн. лв.** приходи от дивидент за държавата от държавни предприятия.

Постъпленията от **помощи и дарения** от страната и чужбина (основно помощи от фондовете на ЕС) са в размер на **3 830,7 млн. лв.**, като се отчита спад с 2 174,8 млн. лв. спрямо 2022 г. При съпоставката с предходната година в частта на постъпленията от помощи и дарения следва да се има предвид постъпилия през месец декември 2022 г. първи транш по Плана за възстановяване и устойчивост в размер на 2 677,4 млн. лева.

Граф.: Данъчно-осигурителни приходи по КФП за 2022 г. и 2023 г.
(млн. лв.)

Източник: МФ

Изпълнение на разходите

Разходите по консолидираната фискална програма (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) за 2023 г. възлизат на **72 658,9 млн. лв.**, което е 98,1% от годишните разчети. В номинално изражение разходите нарастват спрямо 2022 г. с 6 546,6 млн. лв. (9,9%). В отделните разходни показатели най-значително нарастване има при капиталовите разходи, социалните разходи, както и в частта на разходите за персонал. За разлика от предходни години, когато капиталовите разходи бяха значително по-ниски от заложените в разчетите към годишния закон за бюджета, през 2023 г. капиталовите разходи и капиталови трансфери надвишават плана за годината, основно поради нарастването на инвестиционните разходи по сметките за средства от ЕС поради сроковете за разплащане на проектите и програмите за програмния период 2014-2020 г., както и поради по-високите разходи по общинските бюджети и държавния бюджет, вкл. и поради финансирането на Инвестиционната програма

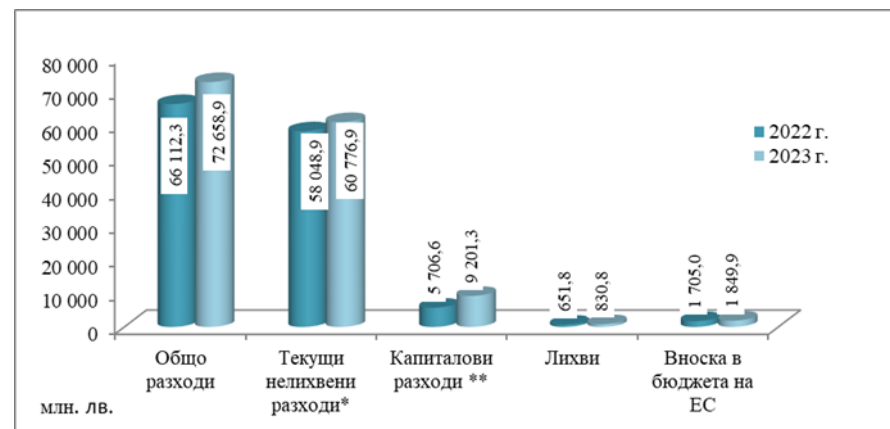
за общински проекти. Съпоставено с 2022 г. капиталовите разходи нарастват номинално с 3 494,6 млн. лева.

Нелихвените разходи за 2023 г. са в размер на 69 978,2 млн. лв., което представлява 98,3% от годишния разчет. *Текущите нелихвени разходи* са в размер на 60 712,4 млн. лв. *Капиталовите разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 9 201,3 млн. лв. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 64,5 млн. лв.

Лихвените плащания са в размер на 830,8 млн. лв. (100,9% спрямо планираните за 2023 година).

Вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изплатена към 31 декември 2023 г. от централния бюджет, възлиза на **1 849,9 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС.

Граф.: Основни разходни показатели по КФП за 2022 г. и 2023 г.
(млн. лв.)

Източник: МФ

* Вкл. Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина

** Вкл. Нетен прираст на държавния резерв

Разходи по държавния бюджет, бюджетите на социалноосигурителните фондове и бюджетите на общините

• Държавен бюджет

Общият размер на **разходите** по държавния бюджет (вкл. трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2023 г. е **45 053,6 млн. лв.** или 96,2% от предвидените със ЗДБРБ за 2023 г., като нарастват с 4 412,5 млн. лв. (10,9%) спрямо отчетените за 2022 година.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) за 2023 г. са в размер на **18 759,2 млн. лв.**, което представлява 87,4% от годишния разчет. Съпоставени с данните за 2022 г. нелихвените разходи нарастват с 918,8 млн. лв. (5,2%).

Разходите за *персонал* (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 8 498,6 млн. лв. или 98,5% от планираните за 2023 г. Разходите за *издръжка* (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 3 537,6 млн. лв. или 66,7% от планираните за годината. *Социалните разходи* (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 1 339,6 млн. лв. или 59,5% от предвидените за годината. Част от планираните социални разходи по държавния бюджет се предоставят като трансфери за общинските бюджети. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 21,4 млн. лв. Разходите за *субсидии* са в размер на 1 454,6 млн. лв. или 91,6% от планираните за годината. През 2023 г. предоставените субсидии за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД са в размер на 194,8 млн. лв., субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ са 270,8 млн. лв. и 61,3 млн. лв. са за „Български пощи“ ЕАД, в т.ч. 33,7 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга и 27,6 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания. Към 31.12.2023 г. субсидиите за Държавно предприятие „Пристанищна инфраструктура“ са в размер на 2,4 млн. лв. и са за преодоляване на последствията от бедствието с кораба „Вера Су“. За отчетния период субсидиите за „България Хели Мед Сървиз“ (център за спешна медицинска помощ по въздуха) са в размер на 4,5 млн. лв. През 2023 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 734,7 млн. лв., от които 601,4 млн. лв. държавна помощ, в т.ч. 170,0 млн. лв., изплатени през м. септември 2023 г., за осигуряване на подкрепа на земеделските стопани по национални мерки и компенсации на увеличените цени на енергоносители, фуражи и др., в съответствие с ПМС №125/2023 г.; 69,8 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн; 53,1

млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 7,4 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“. През месец септември, в изпълнение на ПМС №165/2023 г., по бюджета на Министерството на енергетиката бяха възстановени средства в размер на 401,0 млн. лв. - от сметки за чужди средства.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 3 907,4 млн. лв., от които 1 959,2 млн. лв. капиталови разходи по бюджета на Министерството на регионалното развитие и благоустройство и 1 172,2 млн. лв. по бюджета на Министерството на отбраната. Част от планираните капиталови разходи по държавния бюджет се предоставят като трансфери за общинските бюджети. През януари 2023 г. има възстановени средства (в размер на 8,3 млн. лв.) от предоставен капиталов трансфер през 2022 г. на „БДЖ-Пътнически превози“ ЕООД в съответствие с чл. 9 от ПМС № 31/2022 година.

Лихвените плащания по държавния бюджет за 2023 г. са в общ размер на **782,2 млн. лв.** или 99,8% от предвидените в годишните разчети.

Нетният размер на **трансферите по държавния бюджет** за 2023 г. е **23 662,4 млн. лева.**

• Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове

Извършените разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове за 2023 г. са в размер на 28 581,2 млн. лв. (98,8% от разчета за годината), в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 21 697,4 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 6 621,7 млн. лева.

• Разходи по бюджетите на общините

Извършените разходи по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на 12 510,9 млн. лв. или 132,1% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2023 година. Текущите нелихвени разходи възлизат на 10 586,4 млн. лв. (126,5% спрямо годишния разчет), а капиталовите разходи са в размер на 1 878,5 млн. лв. или 176,6% спрямо разчета за годината. Лихвените плащания са в размер на 45,9 млн. лв. или 115,6% спрямо разчета за годината.

• Бюджетно салдо по консолидираната фискална програма за 2023 г.

Бюджетното салдо по КФП за 2023 г. е **отрицателно** в размер на **5 618,1 млн. лв.** и се формира от дефицит по националния бюджет в размер на 5 397,3 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 220,8 млн. лева.

Общият размер на касовите постъпления от ЕС (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФМДР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за 2023 г. е 5 561,7 млн. лв. Нетните постъпления от ЕС към 31.12.2023 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 3 711,8 млн. лева.

Размерът на **фискалния резерв**⁵² към 31.12. 2023 г. е **13,4 млрд. лв.**, в т.ч. 10,9 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 2,5 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

---

⁵² Съгласно §1, т. 41 от Допълнителните разпоредби на Закона за публичните финанси в обхвата на фискалния резерв се включват и вземанията от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

2. ПРЕГЛЕД НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА КФП ЗА 2024 Г.

(в млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛ	Програма 2024 г.	Отчет 31.12.2024 г.			спрямо Програма 2024 г.
		КФП*	Национален бюджет	Европейски средства	
к.1	к.2	к.3=к.4+к.5	к.4	к.5	к.6=к.3:к.2
ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	75 289,7	71 999,2	68 555,8	3 443,4	95,6%
Данъчни приходи	57 950,8	58 700,2	58 700,2	0,0	101,3%
Преки данъци	12 868,8	12 483,3	12 483,3		97,0%
Косвени данъци	25 504,1	25 888,9	25 888,9		101,5%
Приходи от социални и здравноосигурителни вноски	17 726,4	18 018,4	18 018,4		101,6%
Други данъци	1 851,5	2 309,5	2 309,5		124,7%
Неданъчни приходи	10 258,2	9 667,4	9 674,2	-6,8	94,2%
Помощи и дарения	7 080,7	3 631,6	181,4	3 450,2	51,3%
РАЗХОДИ И ВНОСКА В БЮДЖЕТА НА ЕС	81 509,0	78 137,2	74 347,4	3 789,8	95,9%
Нелихвени разходи	78 227,3	75 535,7	71 745,9	3 789,8	96,6%
в т.ч. резерв за непредвидени и неотложни разходи	370,2				
Лихви	1 010,6	1 009,3	1 009,3	0,0	99,9%
По външни заеми	852,7	849,9	849,9	0,0	99,7%
По вътрешни заеми	157,9	159,4	159,4	0,0	100,9%
Вноска в общия бюджет на ЕС	2 271,1	1 592,1	1 592,1		70,1%
Трансфери - нето			-888,8	888,8	
БЮДЖЕТНО САЛДО	-6 219,3	-6 138,0	-6 680,4	542,3	

* Данните са на база на месечните отчети за касовото изпълнение на ПРБ.

Изпълнение на приходите, помощите и даренията по КФП

Постъпилите *приходи, помощи и дарения* за 2024 г. са в размер на 71 999,2 млн. лв., което представлява 95,6% от разчетите към ЗДБРБ за 2024 г. Постъпленията нарастват с 4 958,4 млн. лв. (7,4%) спрямо отчетените за 2023 г. Сравнени с 2023 г. данъчните приходи нарастват номинално с 6 381,8 млн. лв. (12,2%), неданъчните приходи намаляват с 1 224,4 млн. лв. (11,2%), а постъпленията в частта на помощите и даренията (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) са със 199,0 млн. лв. по-малко.

Данъчните приходи (вкл. приходите от осигурителни вноски) са в размер на 58 700,2 млн. лв., което представлява 101,3% спрямо разчетените за годината и формират 81,5% от общите постъпления по КФП за периода.

В условията на напрегнат бюджет бяха положени значителни усилия за повишаване на събираемостта на приходите, подобряване спазването на данъчното законодателство, превенция и противодействие на данъчните измами и отклонението от данъчно облагане. Особено активно се работеше по линия на укрепване на фискалния контрол на стоки с висок фискален риск, което доведе до по-ефективна превенция и противодействие срещу данъчните измами и укриването и невнасянето на данъци. Подсилен бе и обменът на информация за трансграничните плащания, произхождащи от държави членки и за получателя на тези трансгранични плащания, с цел правилното отчитане и облагане с ДДС на електронната търговия в ЕС, засилен бе контролът на акцизните складове и други. Резултатите от работата на приходните администрации в тази насока се потвърждават, както от преизпълнението на годишните разчети в частта на данъчните и осигурителните приходи, така и от номиналния им ръст спрямо предходната година, който надвишава ръста на БВП и годишната инфлация в страната. От отчетен ръст в данъчните приходи спрямо 2023 г. в размер на 209,7 млн. лв. за първо тримесечие на 2024 г. в резултат на предприетите мерки от страна на приходните администрации ръстът за годината достигна до 6 381,8 млн. лева.

Постъпленията в групата на *преките данъци* са в размер на 12 483,3 млн. лв., което представлява 97,0% от разчета за 2024 г. и ръст от 1 261,2 млн. лв. (11,2%) спрямо отчетените за 2023 г.

Отчетените приходи от *осигурителни вноски* на общественото и здравно осигуряване към 31.12.2024 г. са в размер на 18 018,4 млн. лв. или 101,6% спрямо разчета за 2024 г. и ръст от 2 392,1 млн. лв. (15,3%) спрямо отчетените за 2023 година.

Постъпленията от *косвени данъци* са в размер на 25 888,9 млн. лв., което представлява 101,5% спрямо предвидените в ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 3 141,4 млн. лв. (13,8%) спрямо отчетените за 2023 г. Приходите от ДДС са в размер на 18 576,2 млн. лв., което представлява 99,7% от планираните със ЗДБРБ за 2024 г. и нарастват с 2 359,7 млн. лв. (14,6 на сто). Приходите от акцизи за 2024 г. са в размер на 6 904,7 млн. лв., което е 107,1% спрямо планираните със ЗДБРБ за 2024 г. Съпоставени с 2023 г. постъпленията от акцизи нарастват номинално със 756,8 млн. лв. (12,3%). Митата са в размер на 339,0 млн. лв. или 91,6% от планираните със ЗДБРБ за 2024 г. и са с 16,3 млн. лв. (5,1%) повече спрямо 2023 г. Приходите от данък върху застрахователните премии са в размер на 68,9 млн. лв., при планирани за годината 63,0 млн. лв. и отчитат ръст от 8,6 млн. лв. (14,3 на сто).

Постъпленията от *други данъци* (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 2 309,5 млн. лв. (в т. ч. 559,3 млн. лв. по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС) при 949,2 млн. лв. за 2023 г.), което представлява 124,7% спрямо годишния разчет.

Неданъчните постъпления по КФП за 2024 г. са в размер на 9 667,4 млн. лв., което представлява 94,2% от годишните разчети. Неданъчните приходи се формират основно от приходи от държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от собственост, включително дивидент за държавата от държавни предприятия, приходи от концесии, приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове и други.

Постъпилите *помощи и дарения* от страната и чужбина (вкл. помощите от фондовете на ЕС) са в размер на 3 631,6 млн. лв. което представлява 51,3% от разчетените за 2024 г. Неизпълнението на разчетите по приходите от помощи и дарения по КФП е в размер на 3,5 млрд. лв., в т.ч. 3,3 млрд. лв. по сметката за Европейски средства на Национален фонд към Министерство на финансите (непостъпване на планираните втори и трети транш по Плана за възстановяване и устойчивост и част от планираните приходи по оперативните програми на ЕС) и 0,2 млрд. лв. по сметката за Европейски средства на Разплащателна агенция към Държавен фонд „Земеделие“.

Изпълнение на разходите по КФП

Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за 2024 г. възлизат на 78 137,2 млн. лв., което е 95,9% от годишните разчети. Пониски от планираните са разходите основно по сметките за средства от ЕС, докато разходите по националния бюджет превишават разчетите за годината, което се дължи на по-високи от планираните разходи по бюджетите на общините. По-

ниско е усвояването на планираните средства по ПВУ, както и при някои от оперативните програми по новия програмен период, което изцяло компенсира неизпълнението в частта на приходите и помощите, представено по-горе.

Разгледани по икономически елементи разходите нарастват основно в частта на социалните разходи, вследствие на изплатените по-високи пенсии след влезлите в сила увеличения от юли 2023 г. (с 12 на сто) и юли 2024 г. (с 11 на сто), изплатените еднократни добавки към пенсиите на пенсионерите с пенсии до 526 лева през април и декември 2024 г., както и при разходите за персонал, след увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал, увеличението на възнагражденията на лицата от академичния състав в държавните висши училища, както и при други администрации със ЗДБРБ за 2023 г., ЗДБРБ за 2024 г., Закона за висшето образование и други.

Нелихвените разходи за 2024 г. са в размер на 75 535,7 млн. лв., което представлява 96,6% от годишния разчет. Текущите нелихвени разходи са в размер на 68 689,0 млн. лв. Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 6 798,1 млн. лв. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 48,6 млн. лева.

Лихвените плащания са в размер на 1 009,3 млн. лв. (99,9% от планираните за годината и ръст от 178,5 млн. лв. спрямо 2023 г.).

Вноската на Република България в общия бюджет на ЕС, изплатена към 31.12.2024 г. от централния бюджет, възлиза на **1 592,1 млн. лв.**, което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС.

Разходи по държавния бюджет, бюджетите на социалноосигурителните фондове и бюджетите на общините

• Държавен бюджет

Общият размер на **разходите по държавния бюджет** (вкл. и трансферите за др. бюджети и вноската в бюджета на ЕС) за 2024 г. е 50 048,1 млн. лв., 97,3% от разчета.

Нелихвените разходи по държавния бюджет (без трансферите за др. бюджети) за 2024 г. са в размер на 19 372,7 млн. лева.

Разходите за *персонал* (заплати и възнаграждения, други възнаграждения и плащания за персонала и осигурителни вноски) са в общ размер на 9 853,2 млн. лв. или 100,8% спрямо планираните за 2024 г. и ръст от 1 354,5 млн. лв. (15,9%)

спрямо 2023 г. Разходите за *издръжка* (вкл. разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и платени данъци, такси и административни санкции) са в размер на 3 699,0 млн. лв. или 78,2% от планираните за годината. *Социалните разходи* (вкл. разходите за стипендии) са в размер на 1 743,6 млн. лв. или 65,3% от предвидените за годината като нарастват с 404,1 млн. лв. (30,2%) спрямо 2023 г. Част от планираните социални разходи по държавния бюджет се предоставят като трансфери за общинските бюджети. *Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина* са в размер на 28,5 млн. лв. Разходите за *субсидии* са в размер на 2 382,4 млн. лв. или 122,2% спрямо планираните за годината и нарастват с 927,8 млн. лв. (63,8%) сравнени с предходната година. За 2024 г. субсидиите за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД са в размер на 257,3 млн. лв. (в т. ч. 48,1 млн. лв. допълнителна субсидия за изпълнението на обществена превозна услуга за месец декември 2024 г. - ПМС 410/28.11.2024 г.), субсидиите за Национална компания „Железопътна инфраструктура“ са 320,4 млн. лв. (в т. ч. допълнителна субсидия за текущо поддържане и експлоатация на железопътната инфраструктура за месец декември 2024 г. в размер на 19,0 млн. лв. и отпуснати средства за стихийни бедствия в размер на 0,146 млн. лв. - ПМС 423/04.12.2024 г.) и 78,3 млн. лв. са за „Български пощи“ ЕАД, в т.ч. 29,1 млн. лв. за извършване на универсална пощенска услуга (вкл. 0,6 млн. лв. доплащане за 2022 г.), 30,8 млн. лв. за разпространение на периодични печатни издания - вестници и списания (вкл. 3,8 млн. лв. доплащане за 2022 г. и 2023 г.) и 18,4 млн. лв. за предоставяне на административни услуги. За отчетния период субсидиите за „България Хели Мед Сървиз“ (център за спешна медицинска помощ по въздуха) са в размер на 2,1 млн. лв. (отчетена е възстановена субсидия в размер на 3,9 млн. лв.). Към края на декември 2024 г. ДФ „Земеделие“ е изплатил субсидии в общ размер на 937,8 млн. лв., от които 810,7 млн. лв. държавна помощ; 69,7 млн. лв. преходна национална помощ за тютюн, 48,7 млн. лв. преходна национална помощ за сектор „Животновъдство“ и 8,1 млн. лв. средства за ДДС по схеми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

Капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) по държавния бюджет възлизат на 1 666,0 млн. лева.

Лихвените плащания по държавния бюджет към 31.12.2024 г. са в общ размер на 953,4 млн. лв. или 98,6% от предвидените в годишните разчети.

Нетният размер на **трансферите по държавния бюджет** към декември 2024 г. е 28 129,9 млн. лева.

- **Разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове**

Извършените разходи по бюджетите на социалноосигурителните фондове за 2024 г. са в размер на 32 868,9 млн. лв. (100,8% спрямо разчета за годината и ръст от 4 287,7 млн. лв., 15,0% спрямо 2023 г.), в т.ч. пенсии, помощи и обезщетения по КСО в размер на 24 732,8 млн. лв. и здравноосигурителни плащания в размер на 7 829,8 млн. лева.

- **Разходи по бюджетите на общините**

Извършените разходи по общинските бюджети, включително и за сметка на предоставените трансфери от други бюджети са в размер на 14 688,8 млн. лв. или 146,4% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2024 г. и ръст от 17,4% спрямо 2023 г. Текущите нелихвени разходи възлизат на 12 220,6 млн. лв. (129,5% спрямо годишния разчет и ръст от 15,4% спрямо 2023 г.), а капиталовите разходи са в размер на 2 413,4 млн. лв. (ръст от 28,5% спрямо отчетените за 2023 г.). Лихвените плащания са в размер на 53,4 млн. лв. или 121,8% спрямо разчета за годината и ръст от 16,3% спрямо отчетените за 2023 година.

- **Бюджетно салдо по консолидираната фискална програма за 2024 г.**

Бюджетното салдо по КФП за 2024 г. е отрицателно в размер на 6 138,0 млн. лв. (3,0% от прогнозния БВП). В условията на изключително напрегнат бюджет отчетните данни сочат, че бюджетната позиция на България съответства на заложената по КФП в разчетите към приетия в края на 2023 г. Закон за държавния бюджет на Република България за 2024 г. (ЗДБРБ за 2024 г.) като бяха положени огромни усилия, както по линия на подобряване на събираемостта на приходите, така и за овладяване на натиска от страна на разходите.

Общият размер на **касовите постъпления от ЕС** (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) към 31.12.2024 г. е 5 160,5 млн. лева. Нетните постъпления от ЕС към 31.12.2024 г. (касови постъпления от ЕС, намалени с вноската в общия бюджет на ЕС) са положителни в размер на 3 568,3 млн. лева.

Размерът на **фискалния резерв** към 31.12.2024 г. е 11 865,3 млн. лв., в т. ч. 9 586,0 млн. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 2 279,3 млн. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 2:
ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ ПО АКТУАЛИЗИРАНАТА СРЕДНОСРОЧНА БЮДЖЕТНА ПРОГНОЗА ЗА ПЕРИОДА
2025-2028 Г.**

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
№	А	Б	1	2	3	4	5
1.	Размер на данъчната ставка за облагане с ДДС в т.ч.:		20	20	20	20	20
	- Данъчна ставка за настаняване, предоставяно в хотели и подобни заведения		9	9	9	9	9
	- Данъчна ставка за доставка на книги на физически носители или извършвана по електронен път или и двете, периодични печатни произведения – вестници и списания		9	9	9	9	9
	- Данъчна ставка за ресторантьорски и кетъринг услуги, които се състоят в доставка на приготвена или неприготвена храна, включително състояща се в доставка на храна за вкъщи	%	9 (до 31 декември 2024) 20 (от 1 януари 2025)	20	20	20	20
	- не се прилага за ресторантьорски и кетъринг услуги, които се състоят в доставка на бира, вино и спиртни напитки, включително в случаите по чл. 128 от ЗДДС		20	20	20	20	20
	- Данъчна ставка за доставка на храни, подходящи за бебета или за малки деца по приложение № 4 от ЗДДС		9	9	9	9	9
	- Данъчна ставка за доставка на бебешки пелени и подобни бебешки хигиенни артикули по приложение № 4 от ЗДДС		9	9	9	9	9

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
- Данъчна ставка за доставка на обща туристическа услуга в случаите по чл. 136 от ЗДДС, както и екскурзиите, организирани от туристически оператори и туристически агенти със случаен автобусен превоз на пътници			9 (до 30 юни 2024) 20 (от 1 юли 2024)	20	20	20	20
- Данъчна ставка за доставка на услуга за използване на спортни съоръжения			9 (до 30 юни 2024) 20 (от 1 юли 2024)	20	20	20	20
- Данъчна ставка за доставка на хляб			0 (до 31 декември 2024) 20 (от 1 януари 2025)	20	20	20	20
- Данъчна ставка за доставка на брашно			0 (до 31 декември 2024) 20 (от 1 януари 2025)	20	20	20	20
2. Размер на основната данъчна ставка на корпоративния данък		%	10	10	10	10	10
- национален допълнителен данък (domestic top-up tax)			15	15	15	15	15
3. Данък върху доходите на физическите лица, основна ставка			10	10	10	10	10
в т.ч.:		%					
- Данъчна ставка за данъка върху доходите от стопанска дейност на едноличните търговци			15	15	15	15	15
4. Данъци, удържани при източника							
в т.ч.:							
4.1. Данък, удържан при доходи от дивидентите и ликвидационните дялове		%	5	5	5	5	5

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
в т.ч.:							
- от дивидентите и ликвидационните дялове, разпределени в полза на чуждестранно юридическо лице, което е местно лице за данъчни цели на държава – членка на Европейския съюз, или на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство и другите лица по чл. 194, ал. 3 от ЗКПО			0	0	0	0	0
4.2.	Данък върху доходите на чуждестранни юридически лица		10	10	10	10	10
в т.ч.:							
- Данъчна ставка за данъка върху доходите от лихви, авторски и лицензионни възнаграждения, когато са изпълнени допълнителните условия по чл. 195, ал. 7-12 от Закона за корпоративното подоходно облагане		%	0	0	0	0	0
5.	Данък върху разходите		10	10	10	10	10
в т.ч.:		%					
- Данък върху разходите в натура			3	3	3	3	3
6.	Данък върху хазартната дейност от игри, при които залогът за участие е чрез цената на телефонна или друга електронна съобщителна услуга (основна ставка)	%	15	15	15	15	15
7.	Данък върху приходите на бюджетни предприятия		3	3	3	3	3
в т.ч.:		%					
- на общините			2	2	2	2	2
8.	Акцизи						
в т.ч.:							
8.1.	Акциз на безоловен бензин	лв./1000 л.	710	710	710	710	710
8.2.	Акциз на газбол (в т.ч. използван и като гориво за отопление)	лв./1000 л.	646	646	646	646	646
8.3.	Акциз на втечен нефтен газ (LPG)						
- използван като моторно гориво		лв./1000 л.	340	340	340	340	340

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
- използван като гориво за отопление			0	0	0	0	0
8.4.	Акциз на керосин	лв./1000 л.	646	646	646	646	646
8.5.	Акциз на кокс и въглища	лв./гигаджаул	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
8.6.	Акциз на електрическа енергия						
	- използвана за стопански нужди	лв./мегаватчас	2	2	2	2	2
	- използвана за битови нужди		0	0	0	0	0
8.7.	Акциз на цигари - общ (не по-малък от)	лв./1000 къса	194	210 (от 1 май 2025)	222	234	246
8.8.	Акциз на тютюн за пушене (за лула и цигари)	лв./кг.	184	222 (от 1 май 2025)	238	254	270
8.9.	Акциз на нагреваемо тютюнево изделие	лв./кг.	331	400 (от 1 май 2025)	420	440	460
8.10.	Акциз на течност за електронни цигари, независимо дали съдържа никотин	лв./милилитри	0,35	0,45 (от 1 май 2025)	0,48	0,54	0,60
8.11.	Акциз на заместители на тютюна	лв./кг.					
	-съдържащ никотин до 20 мг. на единица продукт	лв./кг.	95	30 (от 1 май 2025)	33	40	45
	-съдържащ никотин над 20 мг. на единица продукт	лв./кг.	95	115 (от 1 май 2025)	118	126	134

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
8.12. Акциз на нагреваемо изделие със съдържание, различно от тютюн	лв./кг.	331	400 (от 1 май 2025)	420	440	460
8.13. Акциз на пури и пурети	лв./1000 къса	327	396 (от 1 май 2025)	416	437	459
8.14. Акциз на спиртни напитки (етилов алкохол)		1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Акциз на етилов алкохол (ракия) - намалена ставка	лв./хектолитър	550	550	550	550	550
8.15. Акциз на междинни продукти	лв./хектолитър	90	90	90	90	90
8.16. Акциз на бира - основна ставка		1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
- намалена ставка за бира, произведена от независими малки пивоварни	лв./хектолитър на градус Плато	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
8.17.	Акциз на природния газ:						
	- използван като моторно гориво	лв./гигаджаул	0,85	0,85	0,85	0,85	0,85
	- използван като гориво за отопление		0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
8.18.	Акциз на тежки горива:						
	- използвани като моторно гориво	лв./1000 кг.	646	646	646	646	646
	- използвани като гориво за отопление		400	400	400	400	400
9.	Данък върху застрахователните премии	%	2	2	2	2	2
10.	Размер на минималната работна заплата	лева	933 лв.	1 077 лв.	1 077 лв.	1 077 лв.	1 077 лв.
11.	Размер на осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване в т.ч.:						
11.1.	за фонд „Пенсии” (посочените размери за осигурителната вноска за лицата, родени след 31 декември 1959 г. са за лицата, които се осигуряват и за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд)	%	19,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 14,8 за родените след 31 декември 1959 г.	19,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 14,8 за родените след 31 декември 1959 г.	19,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 14,8 за родените след 31 декември 1959 г.	20,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 15,8 за родените след 31 декември 1959 г.	22,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 17,8 за родените след 31 декември 1959 г.
11.2.	за фонд „Пенсии за лицата по чл. 69” (посочените размери за осигурителната вноска за лицата, родени след 31 декември 1959 г. са за лицата, които се осигуряват и за допълнително задължително пенсионно осигуряване в универсален пенсионен фонд)	%	60,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 55,8 за родените след 31 декември 1959 г.	60,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 55,8 за родените след 31 декември 1959 г.	60,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 55,8 за родените след 31 декември 1959 г.	60,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 55,8 за родените след 31 декември 1959 г.	60,8 за родените преди 1 януари 1960 г.; 55,8 за родените след 31 декември 1959 г.
11.3.	за фонд „Общо заболяване и майчинство”	%	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
11.4.	за фонд „Трудова злополука и професионална болест”	%	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
			<i>(от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска)</i>	<i>(от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска)</i>	<i>(от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска)</i>	<i>(от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска)</i>	<i>(от 0,4 до 1,1 на сто в зависимост от степента на риска)</i>
11.5.	за фонд „Безработица”		1	1	1	1	1
12.	Размер на осигурителната вноска за здравно осигуряване	%	8	8	8	8	8
13.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване – универсални пенсионни фондове	%	5	5	5	5	5
14.	Размер на осигурителната вноска за Учителския пенсионен фонд	%	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
15.	Размер на осигурителните вноски за допълнително задължително пенсионно осигуряване за работещите при условията на първа и втора категория труд - професионални пенсионни фондове	%	<i>12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд;</i>	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд;	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд;	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд;	12 на сто - за лицата, работещи при условията на I категория труд;
			<i>7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд</i>	7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд	7 на сто - за лицата, работещи при условията на II категория труд
16.	Размер на вноската за фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“	%	0	0	0	0	0
17.	Линия на бедност	лева	526 лв., считано от 1 януари	638 лв., считано от 1 януари	Определена в съответствие с Методика за определяне на линията на бедност за страната, приета с ПМС № 241 от 2019 г.	Определена в съответствие с Методика за определяне на линията на бедност за страната, приета с ПМС № 241 от 2019 г.	Определена в съответствие с Методика за определяне на линията на бедност за страната, приета с ПМС № 241 от 2019 г.

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
18.	Максимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година	лева	3 750	3 750, считано от 1 януари; 4 130, считано от 1 април	4 430	4 730	5 030
19.	Минимален месечен размер на осигурителния доход през календарната година за самоосигуряващите се лица	лева	933	933, считано от 1 януари; 1077, считано от 1 април	На ранвицето на прогнозния размер на МРЗ	На ранвицето на прогнозния размер на МРЗ	На ранвицето на прогнозния размер на МРЗ
20.	Разпределение на осигурителните вноски между осигурители и осигурени лица в т.ч.:						
20.1.	Разпределение на осигурителните вноски между осигурители и осигурени лица за фонд „Общо заболяване и майчинство“ и фонд „Безработица“	съотношение	60:40	60:40	60:40	60:40	60:40
20.2.	Размер на осигурителната вноска за фонд „Пенсии“ за осигурители и осигурени лица	%	11,02:8,78 за лицата родени преди 1 януари 1960 г. 8,22:6,58 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.	11,02:8,78 за лицата родени преди 1 януари 1960 г. 8,22:6,58 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.	11,02:8,78 за лицата родени преди 1 януари 1960 г. 8,22:6,58 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.	11,58:9,22 за лицата родени преди 1 януари 1960 г. 8,78:7,02 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.	12,7:10,1 за лицата родени преди 1 януари 1960 г. 9,9:7,9 за лицата, родени след 31 декември 1959 г.
20.3.	Разпределение на здравноосигурителната вноска между осигурители и осигурени лица	съотношение	60:40	60:40	60:40	60:40	60:40
21.	Максимален размер на получаваните една или повече пенсии	лева	3 400 лв. за всички пенсии	3 400 лв. за всички пенсии	3 400 лв. за всички пенсии	3 400 лв. за всички пенсии	3 400 лв. за всички пенсии
22.	Минимален дневен размер на обезщетението за безработица по чл. 54б, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване	лева	18	18	18	18	18
23.	Максимален дневен размер на обезщетението за безработица по чл. 54б, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване	лева	107,14	107,14	107,14	107,14	107,14

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
24.	Размер на месечното парично обезщетение за отглеждане на дете до 2-годишна възраст и обезщетение за отглеждане на дете до 8 годишна възраст от бащата (осиновителя)	лева	780	780	780	780	780
25.	Размер на средномесечния доход по чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца	лева	810	810 лв., считано от 1 януари; 860 лв., считано от 1 април	910	910	910
26.	Размер на средномесечния доход по чл. 4а, ал. 2, т. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	710	710 лв, считано от 1 януари ; 760, считано от 1 април	810	810	810
27.	Размер на средномесечния доход по чл. 4а, ал. 2, т. 2 от Закона за семейни помощи за деца	лева	от 710,01 до 810 включително	от 710,01 до 810 лв. включително, считано от 1 януари; от 760,01 до 860 лв. включително, считано от 1 април	от 810,01 до 910 включително	от 810,01 до 910 включително	от 810,01 до 910 включително
28.	Размер на еднократната помощ при бременност по чл. 5а, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	225	225	225	225	225
29.	Размер на еднократната помощ при раждане на живо дете по чл. 6, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца в т.ч.:						
29.1.	- за първо дете		375	375	375	375	375
29.2.	- за второ дете		900	900	900	900	900
29.3.	- за трето дете	лева	450	450	450	450	450
29.4.	- за четвърто и всяко следващо дете		300	300	300	300	300

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
30.	Размер на допълнителната еднократна помощ за дете с установени трайни увреждания 50 и над 50 на сто до навършване на двегодишна възраст по чл. 6, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца	лева	100	100	100	100	100
31.	Размер на еднократната помощ при осиновяване на дете по чл. 6б, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	375	375	375	375	375
32.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на близнаци по чл. 6а, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
33.	Размер на еднократната помощ за отглеждане на дете от майка (осиновителка) студентка, учаща в редовна форма на обучение, по чл. 8в, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	2 880	2 880	2 880	2 880	2 880
34.	Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до навършване на една година по чл. 8, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца	лева	200	200	200	200	200
35.	Размер на месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст, по чл. 7, ал. 1 от Закона за семейни помощи за деца						
	в т.ч.:						
35.1.	- за семейство с едно дете		50	50	50	50	50
35.2.	- за семейство с две деца		110	110	110	110	110
35.3.	- за семейство с три деца	лева	165	165	165	165	165
35.4.	- за семейство с четири деца, като за всяко следващо дете в семейството помощта за семейството расте с 20 лв.		175	175	175	175	175
36.	Размер на месечната помощ за отглеждане на близнаци по чл. 7, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца	лева	75	75	75	75	75

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ	Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
37. Размер на месечната помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца за родители (осиновители), семейства на роднини или близки и доброволни приемни семейства, при които са настанени деца с трайни увреждания в т.ч.:						
37.1. - за дете с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност		1 180	1 180	1 180	1 180	1 180
37.2. - за дете с определени от 70 до 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност	лева	570	570	570	570	570
37.3. - за дете с определени от 50 до 70 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност		450	450	450	450	450
38. Размер на месечната помощ за отглеждане на дете с трайно увреждане по чл. 8д от Закона за семейни помощи за деца за професионални приемни семейства, при които са настанени деца с трайни увреждания в т.ч.:						
38.1. - за дете с определени 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност		620	620	620	620	620
38.2. - за дете с определени от 70 до 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност	лева	530	530	530	530	530
38.3. - за дете с определени от 50 до 70 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност		450	450	450	450	450
39. Размер на месечната помощ за дете без право на наследствена пенсия от починал родител	лева	150	150	150	150	150

ОСНОВНИ ДОПУСКАНИЯ		Мерна единица	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
40.	Размер на еднократната помощ за ученици по чл. 10а от Закона за семейни помощи за деца	лева	300 лв. за учебната 2024/2025 година	300 лв. за учебната 2025/2026 година	300 лв. за учебната 2026/2027 година	300 лв. за учебната 2027/2028 година	300 лв. за учебната 2028/2029 година
41.	Размер на еднократната помощ за ученици в осми клас, по чл. 10б от Закона за семейни помощи за деца	лева	300 лв. за учебната 2024/2025 година	300 лв. за учебната 2025/2026 година	300 лв. за учебната 2026/2027 година	300 лв. за учебната 2027/2028 година	300 лв. за учебната 2028/2029 година

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3:

КОНСОЛИДИРАНА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПЕРИОДА 2022-2028 Г.

Показатели млн. лв.	2022 Отчет	2023 Отчет	2024 Програма	2024 Предв. отчет	2025 Проект	2026 Прогноза	2027 Прогноза	2028 Прогноза
Приходи, помощи и дарения	64 788,7	67 040,8	75 289,7	71 999,2	90 270,8	91 803,7	94 833,2	99 235,9
Данъчно-осигурителни приходи	46 783,0	52 318,4	57 950,8	58 700,2	70 843,2	75 397,5	79 469,8	84 451,9
<i>Преки данъци</i>	<i>9 923,8</i>	<i>11 222,2</i>	<i>12 868,8</i>	<i>12 483,3</i>	<i>14 630,4</i>	<i>15 490,1</i>	<i>16 133,0</i>	<i>16 797,8</i>
Корпоративни данъци	4 592,6	4 914,8	5 930,0	5 412,4	6 619,4	7 020,1	7 337,8	7 682,9
от нефинансови предприятия	4 373,8	4 450,5	5 620,3	4 830,6	5 951,5	6 311,4	6 596,7	6 906,5
от финансови институции	218,8	464,3	309,7	581,8	668,0	708,8	741,1	776,4
Данъци върху доходите на физическите лица	5 331,2	6 307,3	6 938,8	7 071,0	8 011,0	8 469,9	8 795,2	9 114,9
<i>Приходи на социалното и здравното осигуряване</i>	<i>13 737,7</i>	<i>15 626,3</i>	<i>17 726,4</i>	<i>18 018,4</i>	<i>20 963,8</i>	<i>22 294,1</i>	<i>24 117,9</i>	<i>26 596,1</i>
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	9 934,2	11 310,1	12 846,3	13 010,5	15 217,1	16 172,4	17 696,0	19 901,5
Здравноосигурителни вноски	3 803,5	4 316,2	4 880,1	5 007,9	5 746,7	6 121,7	6 421,9	6 694,6
<i>Косвени данъци</i>	<i>21 541,5</i>	<i>22 747,4</i>	<i>25 504,1</i>	<i>25 888,9</i>	<i>32 968,2</i>	<i>35 048,7</i>	<i>36 769,6</i>	<i>38 473,8</i>
ДДС	15 331,3	16 216,5	18 626,1	18 576,2	24 833,6	26 370,6	27 602,7	28 811,9
Акцизи	5 706,9	6 148,0	6 445,0	6 904,7	7 693,0	8 210,0	8 675,0	9 145,0
Данък върху застрахователните премии	52,2	60,3	63,0	68,9	74,6	78,8	82,2	85,6
Мита и митнически такси	451,2	322,7	370,0	339,0	367,0	389,4	409,6	431,3
<i>Други данъци</i>	<i>1 580,0</i>	<i>2 722,4</i>	<i>1 851,5</i>	<i>2 309,5</i>	<i>2 280,8</i>	<i>2 564,6</i>	<i>2 449,4</i>	<i>2 584,2</i>
Имуществени данъци	1 353,3	1 377,6	1 574,5	1 539,2	1 653,2	1 901,5	1 757,5	1 864,0
Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане	153,1	162,4	261,0	210,9	227,5	240,4	250,8	261,1
Други данъци	73,6	1 182,4	16,0	559,4	400,1	422,7	441,1	459,1
Неданъчни приходи	12 000,3	10 891,8	10 258,2	9 667,4	11 988,7	11 245,8	11 410,1	11 336,7
<i>Превъзходство на приходите над разходите на БНБ</i>			<i>660,0</i>	<i>660,0</i>	<i>550,0</i>			
<i>Други</i>	<i>12 000,3</i>	<i>10 891,8</i>	<i>9 598,2</i>	<i>9 007,4</i>	<i>11 438,7</i>	<i>11 245,8</i>	<i>11 410,1</i>	<i>11 336,7</i>
Приходи от такси	2 618,5	3 017,5	3 467,8	3 321,5	3 763,0	3 959,6	3 863,9	3 906,5
Приходи и доходи от собственост	4 611,8	3 255,7	1 840,3	2 214,4	3 607,9	2 534,2	2 765,0	2 795,2
Глоби, санкции и наказателни лихви	447,3	491,6	548,5	554,1	579,2	636,9	578,5	585,4
Постъпления от продажба на нефинансови активи	2 410,2	3 004,6	2 481,2	1 843,2	2 319,4	2 717,4	2 817,2	2 658,8
Приходи от концесии	180,1	177,2	215,8	198,9	216,2	464,7	469,9	471,1
Други приходи	1 732,4	945,2	1 044,5	875,3	953,1	932,9	915,6	919,7
Помощи и дарения	6 005,4	3 830,7	7 080,7	3 631,6	7 438,9	5 160,4	3 953,2	3 447,3
помощи от страната	27,3	34,5	26,0	39,5	34,7	34,9	34,9	34,9
помощи от чужбина	5 978,2	3 796,1	7 054,7	3 592,1	7 404,2	5 125,5	3 918,3	3 412,4

Показатели млн. лв.	2022 Отчет	2023 Отчет	2024 Програма	2024 Предв. отчет	2025 Проект	2026 Прогноза	2027 Прогноза	2028 Прогноза
Общо разходи и Вноска в общия бюджет на ЕС	66 112,3	72 658,9	81 509,0	78 137,2	96 705,9	98 694,7	101 132,0	104 710,6
Разходи	64 407,3	70 809,0	79 238,0	76 545,1	94 685,4	96 446,8	98 717,3	102 416,2
<i>Нелихвени разходи</i>	<i>63 755,5</i>	<i>69 978,2</i>	<i>78 227,3</i>	<i>75 535,7</i>	<i>93 062,1</i>	<i>94 284,5</i>	<i>95 926,7</i>	<i>99 091,8</i>
Текущи разходи	58 457,0	61 327,6	68 815,0	69 406,6	80 365,1	83 303,9	86 146,9	89 418,4
Персонал	14 640,4	17 226,4	18 038,8	20 237,5	22 752,0	23 236,2	23 830,8	24 397,6
Заплати	9 625,5	11 298,4	12 497,1	13 166,1	15 623,2	15 890,8	16 128,3	16 349,8
Други възнаграждения и плащания за персонала	1 824,7	2 220,3	1 404,8	2 797,9	1 686,9	1 718,7	1 745,8	1 755,3
Осигурителни вноски	3 190,2	3 707,7	4 137,0	4 273,5	5 441,9	5 626,7	5 956,7	6 292,5
Издръжка - общо	7 091,5	7 211,5	8 286,5	7 467,0	9 323,3	8 941,9	9 060,4	9 955,2
Стипендии	132,4	139,2	174,4	160,2	195,5	190,0	190,5	190,8
Субсидии и други текущи трансфери - общо	10 466,5	6 177,9	6 402,1	6 114,9	6 901,0	7 098,9	6 606,2	6 130,8
Субсидии и други текущи трансфери	10 064,4	5 902,8	6 076,9	5 779,2	6 561,4	6 759,3	6 266,7	5 791,2
Субсидии и други текущи трансфери за осъществяване на болнична помощ	402,1	275,1	325,1	335,8	339,6	339,6	339,6	339,6
Социални и здравноосигурителни плащания	25 474,4	29 741,8	34 902,6	34 417,6	39 570,1	41 674,6	43 668,4	45 419,5
Пенсии	15 704,4	19 208,4	21 709,2	21 769,4	23 810,7	25 392,4	26 944,9	28 282,8
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	4 140,3	4 117,2	5 562,4	5 057,2	6 907,3	6 895,4	6 933,8	6 991,2
Здравноосигурителни плащания	5 629,8	6 416,3	7 630,9	7 591,0	8 852,2	9 386,8	9 789,7	10 145,5
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	47,3	64,5	27,5	48,6	27,7	27,7	27,7	20,8
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	110,8	83,3	31,3	15,4	31,3	31,3	31,3	31,3
Капиталови разходи	5 579,0	9 099,5	9 994,0	6 705,4	13 852,9	12 658,9	12 074,1	12 497,4
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	213,2	234,1	370,2	369,1	408,4	424,9	437,4	448,4
- по бюджетите на бюджетните организации	177,8	206,1	240,2	240,2	278,4	294,9	307,4	318,4
НЗОК	177,4	205,4	238,8	238,8	277,0	293,5	306,0	317,0
Народно събрание			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Съдебна власт	0,4	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	35,3	28,0	130,0	128,9	130,0	130,0	130,0	130,0
<i>Лихви</i>	<i>651,8</i>	<i>830,8</i>	<i>1 010,6</i>	<i>1 009,3</i>	<i>1 623,2</i>	<i>2 162,3</i>	<i>2 790,6</i>	<i>3 324,4</i>
Външни лихви	501,2	681,9	852,7	849,9	1 372,7	1 930,8	2 527,5	2 947,7
Вътрешни лихви	150,6	149,0	157,9	159,4	250,5	231,5	263,2	376,7
Вноска в общия бюджет на ЕС	1 705,0	1 849,9	2 271,1	1 592,1	2 020,5	2 247,9	2 414,7	2 294,3
Бюджетно салдо (+/-)	-1 323,6	-5 618,1	-6 219,3	-6 138,0	-6 435,2	-6 891,0	-6 298,8	-5 474,7
Финансиране (+/-)	1 323,6	5 618,1	6 219,3	6 138,0	6 435,2	6 891,0	6 298,8	5 474,7

Забележка: За 2022, 2023 и 2024 г. Предв. отчет сумите на ред „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ са посочени с оглед съпоставимост на информацията

Показатели в % от БВП	2022 Отчет	2023 Отчет	2024 Програма	2024 Предв. отчет	2025 Проект	2026 Прогноза	2027 Прогноза	2028 Прогноза
Приходи, помощи и дарения	38,5%	36,2%	36,6%	35,7%	41,9%	40,4%	40,0%	40,2%
Данъчно-осигурителни приходи	27,8%	28,2%	28,2%	29,1%	32,9%	33,2%	33,5%	34,2%
Преки данъци	5,9%	6,1%	6,3%	6,2%	6,8%	6,8%	6,8%	6,8%
Корпоративни данъци	2,7%	2,7%	2,9%	2,7%	3,1%	3,1%	3,1%	3,1%
от нефинансови предприятия	2,6%	2,4%	2,7%	2,4%	2,8%	2,8%	2,8%	2,8%
от финансови институции	0,1%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Данъци върху доходите на физическите лица	3,2%	3,4%	3,4%	3,5%	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%
Приходи на социалното и здравното осигуряване	8,2%	8,4%	8,6%	8,9%	9,7%	9,8%	10,2%	10,8%
Осигурителни вноски за държавно обществено осигуряване	5,9%	6,1%	6,2%	6,5%	7,1%	7,1%	7,5%	8,1%
Здравноосигурителни вноски	2,3%	2,3%	2,4%	2,5%	2,7%	2,7%	2,7%	2,7%
Косвени данъци	12,8%	12,3%	12,4%	12,8%	15,3%	15,4%	15,5%	15,6%
ДДС	9,1%	8,8%	9,0%	9,2%	11,5%	11,6%	11,6%	11,7%
Акцизи	3,4%	3,3%	3,1%	3,4%	3,6%	3,6%	3,7%	3,7%
Данък върху застрахователните премии	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Мита и митнически такси	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Други данъци	0,9%	1,5%	0,9%	1,1%	1,1%	1,1%	1,0%	1,0%
Имуществени данъци	0,8%	0,7%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%
Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Други данъци	0,0%	0,6%	0,0%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
Неданъчни приходи	7,1%	5,9%	5,0%	4,8%	5,6%	4,9%	4,8%	4,6%
Превъзходство на приходите над разходите на БНБ			0,3%	0,3%	0,3%			
Други	7,1%	5,9%	4,7%	4,5%	5,3%	4,9%	4,8%	4,6%
Приходи от такси	1,6%	1,6%	1,7%	1,6%	1,7%	1,7%	1,6%	1,6%
Приходи и доходи от собственост	2,7%	1,8%	0,9%	1,1%	1,7%	1,1%	1,2%	1,1%
Глоби, санкции и наказателни лихви	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,2%
Постъпления от продажба на нефинансови активи	1,4%	1,6%	1,2%	0,9%	1,1%	1,2%	1,2%	1,1%
Приходи от концесии	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%
Други приходи	1,0%	0,5%	0,5%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%
Помощи и дарения	3,6%	2,1%	3,4%	1,8%	3,5%	2,3%	1,7%	1,4%
помощи от страната	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
помощи от чужбина	3,6%	2,0%	3,4%	1,8%	3,4%	2,3%	1,7%	1,4%

Показатели в % от БВП	2022 Отчет	2023 Отчет	2024 Програма	2024 Предв. отчет	2025 Проект	2026 Прогноза	2027 Прогноза	2028 Прогноза
Общо разходи и Вноска в общия бюджет на ЕС	39,3%	39,2%	39,6%	38,8%	44,9%	43,4%	42,6%	42,4%
Разходи	38,3%	38,2%	38,5%	38,0%	44,0%	42,4%	41,6%	41,5%
<i>Нелихвени разходи</i>	<i>37,9%</i>	<i>37,8%</i>	<i>38,0%</i>	<i>37,5%</i>	<i>43,2%</i>	<i>41,5%</i>	<i>40,4%</i>	<i>40,1%</i>
Текущи разходи	34,7%	33,1%	33,4%	34,5%	37,3%	36,6%	36,3%	36,2%
Персонал	8,7%	9,3%	8,8%	10,0%	10,6%	10,2%	10,0%	9,9%
Заплати	5,7%	6,1%	6,1%	6,5%	7,3%	7,0%	6,8%	6,6%
Други възнаграждения и плащания за персонала	1,1%	1,2%	0,7%	1,4%	0,8%	0,8%	0,7%	0,7%
Осигурителни вноски	1,9%	2,0%	2,0%	2,1%	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%
Издръжка - общо	4,2%	3,9%	4,0%	3,7%	4,3%	3,9%	3,8%	4,0%
Стипендии	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Субсидии и други текущи трансфери - общо	6,2%	3,3%	3,1%	3,0%	3,2%	3,1%	2,8%	2,5%
Субсидии и други текущи трансфери	6,0%	3,2%	3,0%	2,9%	3,0%	3,0%	2,6%	2,3%
Субсидии и други текущи трансфери за осъществяване на болнична помощ	0,2%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Социални и здравноосигурителни плащания	15,1%	16,1%	17,0%	17,1%	18,4%	18,3%	18,4%	18,4%
Пенсии	9,3%	10,4%	10,5%	10,8%	11,1%	11,2%	11,4%	11,5%
Текущи трансфери, обезщетения и помощи за домакинствата	2,5%	2,2%	2,7%	2,5%	3,2%	3,0%	2,9%	2,8%
Здравноосигурителни плащания	3,3%	3,5%	3,7%	3,8%	4,1%	4,1%	4,1%	4,1%
Предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Прираст на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Капиталови разходи	3,3%	4,9%	4,9%	3,3%	6,4%	5,6%	5,1%	5,1%
Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
- по бюджетите на бюджетните организации	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
НЗОК	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Народно събрание			0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Съдебна власт	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
- за предотвратяване, овладяване и преодоляване на последиците от бедствия	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
<i>Лихви</i>	<i>0,4%</i>	<i>0,4%</i>	<i>0,5%</i>	<i>0,5%</i>	<i>0,8%</i>	<i>1,0%</i>	<i>1,2%</i>	<i>1,3%</i>
Външни лихви	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,6%	0,8%	1,1%	1,2%
Вътрешни лихви	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%
Вноска в общия бюджет на ЕС	1,0%	1,0%	1,1%	0,8%	0,9%	1,0%	1,0%	0,9%
Бюджетно салдо (+/-)	-0,8%	-3,0%	-3,0%	-3,0%	-3,0%	-3,0%	-2,7%	-2,2%
Финансиране (+/-)	0,8%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	3,0%	2,7%	2,2%

Б В П	168 360,0	185 232,5	205 848,7	201 469,9	215 230,5	227 417,1	237 292,8	247 003,6
--------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

ПРИЛОЖЕНИЕ № 4:
ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТНИ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.

(в хил. лв.)

№	Бюджетни организации	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
1	Администрация на президента	13 833,3	13 594,8	13 588,6	13 516,4
2	Министерски съвет	243 829,5	271 696,4	263 984,3	270 735,1
3	Конституционен съд	14 018,2	6 765,2	9 532,2	6 651,2
4	Омбудсман	4 820,4	4 836,9	4 838,8	4 840,7
5	Министерство на финансите	887 588,8	863 570,3	830 237,7	831 498,4
6	Министерство на външните работи	223 796,0	219 528,1	212 578,3	215 043,7
7	Министерство на отбраната	4 353 444,2	4 978 073,9	5 283 894,1	5 615 676,1
8	Министерство на вътрешните работи	4 135 659,7	4 252 998,6	4 417 375,8	4 556 896,1
9	Министерство на правосъдието	692 281,1	707 886,3	726 371,4	747 450,2
10	Министерство на труда и социалната политика	3 513 932,3	3 686 764,3	3 686 170,5	3 687 958,5
11	Министерство на здравеопазването	1 203 828,3	1 205 069,4	1 195 223,0	1 203 919,4
12	Министерство на образованието и науката	1 333 961,0	1 357 124,4	1 347 407,3	1 356 078,2
13	Министерство на културата	457 163,9	460 306,4	460 363,5	451 793,6
14	Министерство на околната среда и водите	147 573,3	148 273,4	146 034,5	142 731,0
15	Министерство на икономиката и индустрията	122 409,5	122 801,2	117 711,1	115 889,1
16	Министерство на иновациите и растежа	61 036,9	43 643,7	63 613,7	43 680,8
17	Министерство на енергетиката	84 456,6	77 702,2	77 897,5	77 904,2
18	Министерство на туризма	28 818,1	28 002,1	26 588,0	26 377,0
19	Министерство на регионалното развитие и благоустройството	2 070 448,7	2 154 861,3	1 993 151,6	2 117 985,3
20	Министерство на земеделието и храните	369 334,8	369 904,1	369 471,3	365 542,0
21	Министерство на транспорта и съобщенията	1 125 479,9	1 157 397,1	1 108 217,6	1 147 713,5
22	Министерство на електронното управление	55 976,4	57 411,4	53 810,5	50 217,3
23	Министерство на младежта и спорта	179 469,8	180 819,2	179 708,5	181 382,4
24	Държавна агенция „Национална сигурност“	278 862,4	286 052,5	286 597,6	291 652,5
25	Комисия за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия	5 301,3	5 311,4	5 318,9	5 326,4
26	Комисия за защита от дискриминация	4 317,3	4 222,2	4 228,4	4 234,0

№	Бюджетни организации	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
27	Комисия за защита на личните данни	6 728,9	6 737,9	6 742,6	6 747,3
28	Комисия за отнемане на незаконно придобитото имущество	15 986,1	15 963,8	15 867,9	15 859,5
29	Комисия за противодействие на корупцията	17 829,2	18 236,2	18 369,7	18 799,4
30	Национална служба за охрана	95 622,4	103 365,1	110 678,0	118 501,6
31	Държавна агенция „Разузнаване“	69 431,0	69 306,3	70 224,0	71 088,1
32	Национален статистически институт	46 101,0	45 427,0	44 874,9	44 878,7
33	Комисия за защита на конкуренцията	7 724,9	7 825,4	7 605,9	7 646,4
34	Комисия за регулиране на съобщенията	25 161,6	22 923,6	25 299,8	30 848,8
35	Съвет за електронни медии	3 445,8	3 452,2	3 456,1	3 459,9
36	Комисия за енергийно и водно регулиране	15 207,1	16 152,6	17 565,6	18 103,6
37	Агенция за ядрено регулиране	10 240,7	10 283,9	10 286,0	10 288,1
38	Държавна комисия по сигурността на информацията	20 342,4	21 342,3	21 940,9	22 606,6
39	Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“	101 555,9	106 554,1	100 253,5	105 262,2
40	Комисия за финансов надзор	28 038,3	28 065,9	27 603,1	27 598,9
41	Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори	2 856,2	2 810,0	2 812,0	2 814,0
42	Централна избирателна комисия	7 929,2	7 959,6	7 971,6	7 985,0
43	Държавен фонд „Земеделие“	542 442,1	542 644,6	542 432,4	542 959,9
44	Национално бюро за контрол на специалните разузнавателни средства	2 580,7	2 362,5	2 347,2	2 358,7
45	Държавна агенция „Технически операции“	149 261,1	162 003,0	172 449,0	184 844,4
46	Сметна палата	33 835,3	33 507,4	34 884,9	35 045,4
47	Национален осигурителен институт	26 966 459,5	28 589 655,3	30 180 486,3	31 553 887,2
	в т.ч. Пенсии	23 688 110,1	25 250 100,0	26 780 500,0	28 094 500,0
48	Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“	4 839,1	4 838,8	4 848,5	4 835,2
49	Учителски пенсионен фонд	122 557,7	142 309,8	164 419,5	188 305,0
50	Национална здравноосигурителна каса	9 452 324,7	10 005 464,3	10 420 833,8	10 787 717,7

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 5:
ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ТАВАНИ НА РАЗХОДИТЕ ПО БЮДЖЕТИТЕ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ И НА СЪДЕБНАТА
ВЛАСТ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.**

(в хил. лв.)

№	Бюджетни организации	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
1	Народно събрание	131 243,7	121 126,0	164 072,0	119 319,0
2	Висш съдебен съвет	1 384 306,6	1 380 864,5	1 388 705,4	1 396 546,3

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 6:
РАЗМЕРИ НА БЮДЖЕТНИТЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИТЕ) НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ С
БЮДЖЕТИТЕ НА БНТ, БНР, БТА, БАН, ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ УЧИЛИЩА И ДЪРЖАВНИТЕ ВИСШИ ВОЕННИ
УЧИЛИЩА ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.**

(в хил. лв.)

№	Бюджетни взаимоотношения (трансфери)	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
1	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската национална телевизия в т. ч. по чл. 70, ал. 4, т. 2 от Закона за радиото и телевизията	93 665,0 6 100,0	93 732,4 6 100,0	93 790,4 6 100,0	93 842,9 6 100,0
2	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българското национално радио в т. ч. по чл. 70, ал. 4, т. 2 от Закона за радиото и телевизията	66 132,5 3 900,0	66 318,7 3 900,0	66 479,7 3 900,0	66 659,7 3 900,0
3	Предоставени трансфери от централния бюджет за бюджета на Българската телеграфна агенция	15 668,6	16 873,9	15 679,0	14 484,5
4	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на образованието и науката за бюджетите на Българската академия на науките и държавните висши училища - общо	1 450 908,9	1 460 410,9	1 468 420,9	1 476 870,3
4.1	- за бюджета на Българската академия на науките	240 292,2	240 665,5	241 027,7	241 414,9
4.2	- за бюджетите на държавните висши училища	1 210 616,7	1 219 745,4	1 227 393,2	1 235 455,4
5	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на околната среда и водите за бюджета на Българската академия на науките	675,0	675,0	675,0	675,0
6	Предоставени трансфери от бюджета на Министерството на отбраната за бюджетите на държавните висши военни училища	85 800,1	92 015,1	95 866,1	98 729,1

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 7:
РАЗМЕРИ НА РАЗХОДИТЕ И ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО СМЕТКИТЕ ЗА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.**

(в хил. лв.)

№	Сметки за средствата от Европейския съюз	2025 г.			2026 г.			2027 г.			2028 г.		
		Общо разходи и трансфери (нето)		в т.ч.	Общо разходи и трансфери (нето)		в т.ч.	Общо разходи и трансфери (нето)		в т.ч.	Общо разходи и трансфери (нето)		в т.ч.
		к.2.1-к.2.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.3.1-к.3.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.4.1-к.4.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.4.1-к.4.2	Разходи	Трансфери (нето)
1	2	2.1	2.2	3	3.1	3.2	4	4.1	4.2	4	4.1	4.2	
1	Сметка за средствата от Европейския съюз на Държавния фонд „Земеделие“	1 447 142,7	2 312 830,3	865 687,6	379 109,2	1 292 213,5	913 104,3	368 203,1	1 280 796,5	912 593,4	493 611,4	1 408 740,1	915 128,7
2	Сметка за средствата от Европейския съюз на Националния фонд	6 371 541,1	7 441 630,5	1 070 089,4	5 606 873,5	7 403 596,9	1 796 723,4	3 463 654,3	4 366 701,9	903 047,6	3 311 553,5	4 081 089,1	769 535,6
3	Други сметки за средства от Европейския съюз и средства по други международни програми и договори, за които се прилага режимът на сметките за средства от Европейския съюз	627 234,9	842 606,6	215 371,7	549 031,6	785 919,7	236 888,1	441 429,8	704 259,9	262 830,1	407 745,9	636 895,3	229 149,4

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 8:
РАЗМЕРИ НА РАЗХОДИТЕ И ТРАНСФЕРИТЕ (НЕТО) ПО ДРУГИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОБОСОБЕНИ ЛИЦА И
СТРУКТУРНИ ЕДИНИЦИ, ВКЛЮЧЕНИ В КФП ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.**

(В ХИЛ. ЛВ.)

Други икономически обособени лица, включени в КФП	2025 г.			2026 г.			2027 г.			2028 г.		
	Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.		Общо разходи и трансфери (нето)	в т.ч.	
	к.2.1-к.2.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.3.1-к.3.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.4.1-к.4.2	Разходи	Трансфери (нето)	к.4.1-к.4.2	Разходи	Трансфери (нето)
1	2	2.1	2.2	3	3.1	3.2	4	4.1	4.2	4	4.1	4.2
Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда	33 529,9	69 729,9	36 200,0	36 929,9	71 129,9	34 200,0	36 429,9	70 929,9	34 500,0	36 229,9	70 729,9	34 500,0
Фонд „Сигурност на електроенергийната система“	1 339 029,0	2 024 055,1	685 026,1	2 459 694,0	2 459 694,0		2 559 734,7	2 559 734,7		2 401 488,5	2 401 488,5	
Селскостопанска академия	18 000,0	95 388,2	77 388,2	18 000,0	96 380,7	78 380,7	18 000,0	96 426,0	78 426,0	18 000,0	96 458,7	78 458,7
Държавно предприятие „Научно-производствен център“	3 576,5	3 576,5		3 684,9	3 684,9		3 684,9	3 684,9		3 684,9	3 684,9	
Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“		21 105,8	21 105,8		21 105,8	21 105,8		21 105,8	21 105,8		21 105,8	21 105,8

**ПРИЛОЖЕНИЕ № 9:
РАЗМЕРИ НА ОСНОВНИТЕ БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ МЕЖДУ ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ И
БЮДЖЕТИТЕ НА ОБЩИНИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2025-2028 Г.**

(в хил. лв.)

№	Показатели	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028 г.
	Основни бюджетни взаимоотношения - Всичко	8 855 909,1	8 864 262,7	8 871 895,6	8 880 337,6
	от тях:				
1	Обща субсидия за делегираните от държавата дейности	7 892 909,1	7 901 262,7	7 908 895,6	7 917 337,6
2	Трансфери за местни дейности	509 000,0	509 000,0	509 000,0	509 000,0
	от тях:				
2.1	Обща изравнителна субсидия	460 000,0	460 000,0	460 000,0	460 000,0
2.2	За зимно поддържане и снегочистване на общински пътища	49 000,0	49 000,0	49 000,0	49 000,0
3	Целева субсидия за капиталови разходи	454 000,0	454 000,0	454 000,0	454 000,0
	от тях за:				
3.1	делегирани от държавата дейности	122 482,6	122 482,6	122 482,6	122 482,6
3.2	местни дейности	331 517,4	331 517,4	331 517,4	331 517,4

ПРИЛОЖЕНИЕ № 10: ДАНЪЧНИ РАЗХОДИ ЗА 2023 И 2025 Г.

Изготвената прогноза за данъчните разходи за 2025 г. представлява предварителна оценка на данъчните разходи по данъчни преференции и облекчения, регламентирани в Закона за данък върху добавената стойност, Закона за акцизите и данъчните складове, Закона за корпоративното подоходно облагане и Закона за данъците върху доходите на физическите лица за съответната година.

За целите на прогнозата е използван методът на преотстъпнените приходи. Това е най-често използваният метод за оценка на стойността на данъчните разходи, който се свежда до оценка на суми, които не са платени в бюджета в резултат на съществуването на определен данъчен разход.

При остойносттаване на данъчните разходи по различните видове данъци е използвана информацията от есенната макроикономическа прогноза на Министерството на финансите за периода 2025-2028 г., действащата нормативна уредба, предложените промени в данъчните закони, основните допускания в актуализираната средносрочната бюджетна прогноза, разпоредбите от проекта на ЗДБРБ за 2025 г., както и отчетна информация, предоставена от Националната агенция за приходите, Агенция „Митници“, Националният статистически институт, Българска народна банка и др.

При оценката са взети предвид направените промени в ЗДДС (на основание § 5 на ЗИД на ЗДДС за изменение на чл. 66а от ЗДДС, обн. в ДВ, бр. 102 от 23.12.2022 г., в сила от 1 януари 2023 г.), където временният характер на ставката от 9% за доставка на книги, на храна, подходяща за бебета или за малки деца и на бебешки пелени и подобни хигиенни артикули е изменен в постоянен. Предвид това, същите са включени в оценката на данъчните разходи за 2025 г. като постоянна мярка по ЗДДС.

Предвидено е да се запази размера на общата годишна квота за предоставяне на ваучери за храна и общия размер на сумата, подлежаща за възстановяване на земеделските стопани от акциза за газьола в съответствие със ЗДБРБ за 2024 г. (ДБ, бр. 108, от дата 30.12.2023 г.), както и повишения размер на данъчните облекчения за деца.

	(в хил. лв.)	
Данъчни разходи по видове данъци, в т.ч.	2023 г. Отчет	2025 г. Проект
ДДС	360 672	423 217
Акцизи	159 896	169 700
Корпоративни данъци	449 961	500 000
Данъци върху доходите на физическите лица	580 354	650 000
Общо данъчни разходи	1 550 883	1 742 917
БВП	185 232 505	215 230 531
% от БВП	0,8%	0,8%